

به نام خداوند جان و خرد

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

طرح پژوهشی

سرقت علمی در میان دانشجویان دانشگاه‌ها مطالعه مرور سیستماتیک و متاآنالیز

مجری
رویا پورنقی

تابستان ۱۳۹۶

حقوق: پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

طرح « سرقت علمی در میان دانشجویان دانشگاه ها: مطالعه مرور سیستماتیک و متاآنالیز » پیرو قرارداد شماره ۳۳/۳۹۸۸ مورخ ۱۳۹۴/۳/۲۷ میان پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (کارفرما) و رویا پورنقی (مجری) اجرا شده است. گزارش حاضر مستندات این طرح است.

این گزارش و تمامی حقوق مادی آن بر اساس «قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان، مصوب سال ۱۳۴۸ و اصلاحیه‌های بعدی آن و همچنین آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون متعلق به پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران است و هر گونه استفاده از تمامی یا پاره‌ای از آن، شامل: نقل قول، تکثیر، انتشار، کاربرد نتایج، تکمیل و مانند آنها به صورت چاپی، الکترونیکی یا وسایل دیگر فقط با اجازه کتبی پژوهشگاه امکان‌پذیر است. نقل قول در حد هزار واژه در انتشارات علمی مانند کتاب و مقاله با درج اطلاعات کامل کتابشناختی، نیازی به مجوز پژوهشگاه ندارد.

صحت مندرجات گزارش برعهده مجری طرح است.

صفحه تأييد پژوهشگاه

سرقت علمی در میان دانشجویان دانشگاه ها: مطالعه مرور سیستماتیک و متاآنالیز

مدیر طرح: رویا پورنقی

نشانی: تهران - خیابان انقلاب - تقاطع فلسطین - شماره ۱۰۹۰.

صندوق پستی: ۱۳۱۸۵ - ۱۳۷۱

وبگاه: <http://irandoc.ac.ir>

رایانامه: Pournaghi@irandoc.ac.ir

چکیده

سرقت علمی به عمل و یا فعالیت برداشت ایده، کار و ... از شخصی و ارائه آن به نام خود گفته می‌شود و همان سرقت ادبی است (فرهنگ لغت اکسفورد، ۲۰۲۰). موسسات علمی به طور مکرر این مسئله را تاکید کرده‌اند و سعی کرده‌اند استراتژی برای کاهش سرقت علمی در میان دانشجویان و محققان خود بکارگیرند. از دیرباز مسئله سرقت ادبی وجود داشته، لیکن با توجه به شرایط رقابتی حاکم بر محیط‌های آموزشی و پژوهشی و بستری که با استفاده از فناوری‌های رایانه‌ای و به ویژه اینترنت مهیا شده است، مراکز آموزشی و پژوهشی دنیا در مورد افزایش میزان تقلب و دستبرد علمی، نگرانی‌های روزافزونی دارند. مسئله مهم این است که چگونه می‌توان با برنامه‌ریزی درست و منطقی سرقت علمی در بین دانشجویان را کاهش داد. لذا در این تحقیق برآنیم تا پیشنهاداتی جهت کاهش مصادیق سرقت علمی در کشور ارائه دهیم. اهداف دیگر این تحقیق شامل تعیین مصادیق سرقت علمی در بین دانشجویان دانشگاه‌های جهان، تعیین بیشترین نوع سرقت علمی در بین دانشجویان، تعیین میزان مصادیق سرقت علمی در بین دانشجویان، بررسی میزان سرقت علمی بر اساس ویژگی‌های جمعیت‌شناختی دانشجویان و بررسی تفاوت‌های سرقت علمی در بین دانشجویان کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه است. پژوهش حاضر به روش مرور سیستماتیک انجام شد. انجام مطالعات مرور سیستماتیک به طور کلی در برنامه‌ریزی‌های مدیریتی مفید شناخته شده است. مرور سیستماتیک در این حوزه کمک بسیاری به شناخت مشکلات و ارائه راهکارها و برنامه‌ریزی‌های مدیریتی کوتاه‌مدت و بلندمدت جهت رفع این مشکل می‌کند. نتایج سیستماتیک بازتاب ملی و بین‌المللی دارد. لذا در این پژوهش با قصد بررسی سرقت علمی در جامعه (دانشگاهی) دانشجویان انجام شد و هدف آن رسید به اطلاعاتی جامع جهت برنامه‌ریزی برای جلوگیری از سرقت علمی در میان دانشجویان است.

کلیدواژه‌ها: سرقت علمی، دانشجویان، دانشگاه، بدرفتاری علمی، سرقت ادبی، مرور نظام‌مند.

فهرست مندرجات

ج	چکیده.....
۱	فصل نخست: کلیات پژوهش.....
۲	۱-۱. مقدمه.....
۴	۱-۲. بیان مسئله.....
۶	۱-۳. اهداف پژوهش.....
۷	۱-۴. پرسش‌های پژوهش.....
۷	۱-۵. اهمیت و ضرورت پژوهش.....
۸	۱-۶. روش‌شناسی پژوهش.....
۱۱	۱-۷. تعریف مفاهیم.....
۱۲	فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش.....
۱۳	۲-۱. مقدمه.....
۱۳	۲-۲. تعریف سرقت علمی.....
۱۷	۲-۳. تاریخچه سرقت علمی.....
۱۹	۲-۴. مصادیق سرقت علمی.....
۲۶	۲-۵. سرقت علمی در فضای دیجیتال.....
۲۷	۲-۶. انگیزه‌ها و دلایل سرقت علمی.....
۲۹	۲-۷. راه‌های کشف و تشخیص سرقت علمی.....
۳۱	۲-۸. نرم‌افزارهای کشف سرقت علمی در ایران.....
۳۱	۲-۸-۱. سامانه مشابه‌یاب متون نور (سمیم).....
۳۲	۲-۸-۲. سامانه همانندجو.....
۳۲	۲-۹. روش‌های پیش‌گیری از سرقت علمی.....
۳۳	۲-۹-۱. توسعه نرم‌افزارهای تشخیص سرقت علمی.....
۳۳	۲-۹-۲. مجازات‌های قانونی.....
۳۳	۲-۹-۳. آموزش پرهیز از سرقت علمی.....
۳۴	۲-۹-۳-۱. ارجاع و استناد.....
۳۵	۲-۹-۴. برقراری سیستم ارزشیابی کیفی.....

۳۵	۲-۹-۵. ۳- ایجاد قوانین واضح و مشخص برای مجلات و دست‌اندرکاران نشر
۳۵	۲-۹-۶. افزایش آگاهی و فرهنگ سازی
۳۶	۲-۱۰. قوانین و آیین‌نامه‌های مربوط به سرقت علمی
۳۸	۲-۱۱. پژوهش‌های منتشر شده در داخل ایران
۴۲	۲-۱۲. پژوهش‌های منتشر شده در خارج ایران
۵۳	فصل سوم: روش‌شناسی پژوهش
۵۴	۳-۱. مقدمه
۵۴	۳-۲. رویکرد پژوهش و چرایی آن
۵۸	۳-۳. روش پژوهش (فرآیند انجام مرور سیستماتیک)
۶۰	۳-۳-۱. مرحله نخست (انتخاب موضوع)
۶۱	۳-۳-۲. معیارهای ورود و خروج
۶۲	۳-۳-۳. تعیین استراتژی جستجو
۶۸	۳-۳-۴. تعیین مکان مطالعه
۶۹	۳-۳-۵. انتخاب مطالعات
۶۹	۳-۳-۶. ارزیابی کیفیت
۸۸	۳-۳-۷. استخراج داده‌ها
۸۸	۳-۳-۸. آنالیز و ارائه نتایج
۹۳	۳-۳-۹. عدم تجانس در مطالعات
۹۵	فصل چهارم: یافته‌های پژوهش
۹۶	۴-۱. مقدمه
۹۶	۴-۲. اطلاعات آماری مقالات وارد شده در مطالعه جهت تحلیل
۱۰۶	۴-۳. پاسخ به پرسش‌های پژوهش
۱۰۶	۴-۳-۱. پاسخ به پرسش نخست پژوهش
۱۱۵	۴-۳-۲. پاسخ به پرسش دوم پژوهش
۱۲۶	۴-۳-۳. پاسخ به پرسش سوم پژوهش
۱۳۴	۴-۳-۴. پاسخ به پرسش چهارم پژوهش
۱۵۴	۴-۳-۵. پاسخ به پرسش پنجم پژوهش
۱۵۷	۴-۳-۶. پاسخ به پرسش ششم پژوهش

۱۵۹	۴-۳-۷. پاسخ به پرسش هفتم پژوهش.....
۱۶۹	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری.....
۱۷۰	۵-۱. مقدمه
۱۷۰	۵-۲. بحث و نتیجه گیری سؤالات پژوهش.....
۱۷۰	۵-۲-۱. پرسش نخست پژوهش.....
۱۷۱	۵-۲-۲. پرسش دوم پژوهش.....
۱۷۲	۵-۲-۳. پرسش سوم پژوهش.....
۱۷۵	۵-۲-۴. پرسش چهارم الی ششم پژوهش.....
۱۷۷	۵-۲-۵. پرسش هفتم پژوهش.....
۱۸۶	۵-۳. پیشنهادهای برگرفته از پژوهش.....
۱۸۸	۵-۴. پیشنهادهای برای پژوهشهای آینده.....
۱۹۰	فهرست منابع فارسی.....
۱۹۳	فهرست منابع غیرفارسی.....
۲۰۸	پیوست.....
۲۱۳	چکیده انگلیسی.....

فهرست جداول و نمودار و تصاویر

جدول ۱-۲. انواع سرقت علمی	۲۰
جدول ۱-۳. استراتژی جستجو در پایگاه اطلاعاتی پاپ‌مد	۶۲
جدول ۲-۳. استراتژی جستجو در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس	۶۵
جدول ۳-۳. استراتژی جستجو در پایگاه اطلاعات وب‌آوساینس	۶۷
جدول ۳-۴. مقالات حذف شده و مقالات باقی مانده بر مبنای عنوان و چکیده جهت ورود مرحله ارزیابی کیفیت	۶۹
جدول ۳-۵. دلایل حذف مقالات مرتبط با اسکوپوس	۷۳
جدول ۳-۶. دلایل حذف مقالات مرتبط با وب‌آوساینس	۸۱
جدول ۳-۷. دلایل حذف مقالات مرتبط با پابمد	۸۵
جدول ۳-۸. مقالات ارزیابی شده	۸۷
جدول ۳-۹. مقایسه مقالات و حذف مقالات دوبلیکیت	۸۷
جدول ۳-۱۰. مقالات تکراری و دوبلیکیت که از هر مورد یکی حفظ و باقی حذف شدند	۸۷
جدول ۴-۱. میزان مشارکت پایگاههای اطلاعاتی استفاده شده در تحلیل	۹۷
جدول ۴-۲. آمار مربوط به سال انتشار مقالات استفاده شده در تحلیل	۹۷
جدول ۴-۳. موضوعات کلی مقالات استفاده شده در تحلیل	۱۰۰
جدول ۴-۴. روش پژوهش به کار گرفته در مقالات مورد تحلیل	۱۰۱
جدول ۴-۵. جامعه پژوهش مقالات مورد تحلیل	۱۰۱
جدول ۴-۶. ابزار پژوهش مقالات مورد تحلیل	۱۰۲
جدول ۴-۷. مقطع تحصیلی جامعه پژوهش مقالات مورد تحلیل	۱۰۳
جدول ۴-۸. میانگین سنی جامعه پژوهش مقالات مورد تحلیل	۱۰۳
جدول ۴-۸. کشورها و مکان موجود در کشورها که پژوهش‌های مورد تحلیل در آنجا صورت گرفته است	۱۰۵
جدول ۴-۹. مصادیق کلی بدرفتاری دانشگاهی	۱۰۷
جدول ۴-۱۰. مصادیق و گویه‌های سرقت علمی	۱۰۸
جدول ۴-۱۱. مصادیق و گویه‌های دستکاری	۱۱۱
جدول ۴-۱۲. مصادیق و گویه‌های کمک گرفتن و یا کمک کردن غیر مجاز	۱۱۲
جدول ۴-۱۳. مصادیق و گویه‌های تقلب	۱۱۳
جدول ۴-۱۴. مصادیق و گویه‌های کلاهبرداری	۱۱۴

جدول ۴-۱۵. میزان مصادیق و گویه‌های بدرفتاری‌های دانشگاهی	۱۱۵
جدول ۴-۱۶. تأثیر ویژگیهای جمعیت شناختی بر میزان سرقت علمی	۱۲۶
جدول ۴-۱۷. مصادیق سرقت علمی و میزان آن در مطالعات مورد استفاده در تحلیل	۱۳۵
جدول ۴-۱۸. بیشترین مصادیق بدرفتاری دانشگاهی و سرقت علمی دانشجویان در کشورهای جهان ۱۴۵	
جدول ۴-۱۹. تقسیم بندی کشورها بر اساس نوع کشور	۱۴۸
جدول ۴-۲۰. مصادیق بدرفتاری دانشگاهی و سرقت علمی در کشورهای توسعه یافته	۱۴۹
جدول ۴-۲۱. مصادیق بدرفتاری دانشگاهی و سرقت علمی در کشورهای در حال توسعه	۱۵۱
جدول ۴-۲۲. مصادیق سرقت علمی و میزان آن در کشورهای منطقه	۱۵۵
جدول ۴-۲۳. مصادیق سرقت علمی و میزان آن در کشورهای جهان اسلام	۱۵۷
جدول ۴-۲۴. راهکارهای کاهش مصادیق سرقت علمی در مطالعات انجام شده	۱۶۰
نمودار ۴-۱. روند تاریخی رشد مقالات حوزه سرقت علمی در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس	۹۹
تصویر ۳-۱. نمونه فرم ارزیابی کیفیت مقالات	۷۲
تصویر ۳-۲. نمونه فرم استخراج داده‌ها جهت تحلیل	۸۸
تصویر ۳-۳. فرم استخراج دقیق اطلاعات از مقالات جهت متاآنالیز	۹۱
تصویر ۳-۴. فلوچارت پریزما	۹۲

فصل نخست

کلیات پژوهش

۱-۱. مقدمه

امانت داری علمی^۱ و رعایت اخلاق علمی واژه‌هایی است که هر دانش پژوه و محقق دوست دارد واجد ویژگی‌های آن باشد، و در عرصه علمی که در آن گام برمی‌دارد توفیق دستیابی به نوآوری‌هایی داشته باشد که بتواند آنها را با رعایت تمام حقوق مترتب بر آن، به نام خود ثبت و به جهانیان عرضه کند. هرچند که موانعی در این وجود دارد که محقق را آگاهانه یا ناآگاهانه به دام بلاهایی پر پیچ و خم دچار می‌کند.

یکی از مهمترین این بلاها، سرقت علمی^۲ است. سرقت علمی واژه‌ای است که در دهه اخیر وارد عرصه علمی ایران شده است، هر چند که اساس این لغت جدید نیست و از قدیم شناخته شده بوده و مورد بحث در بین علما و دانشمندان عرصه‌های متفاوت در تمام دنیا بوده است. برخلاف اینکه تصور می‌شود این جرم در ایران یا برخی کشورهای خاص اتفاق افتاده یا می‌افتد، باید اذعان داشت که این جرم از دیرباز در کشورهای مختلف دنیا به وقوع پیوسته و هنوز نیز واقع می‌شود و طبیعتاً در کشورهایی که تولیدات علمی آنها بیشتر است، امکان وقوع این تخلف نیز بیشتر است ولی با توجه به گسترش ارتباطات، بخصوص از طریق اینترنت و امکان دستیابی به متون مختلف از سراسر دنیا و مقایسه آنها، شناسایی این پدیده نسبت به قبل، بیشتر شده و امکان تشخیص این تخلف افزایش یافته است. بنابراین در تمامی کشورهای پیشرفته یا در حال پیشرفت، دست‌اندرکاران عرصه‌های علمی تلاش می‌کنند تا نه تنها نسبت به تعریف این واژه و مصادیق آن اقدام نمایند، بلکه انگیزه‌های وقوع آن را نیز شناسایی نمایند. به این ترتیب هم از طریق بالا بردن سطح فهم عمومی و اختصاصی، و آگاهی دادن به دانشجویان و هم با از بین بردن انگیزه‌ها، مانع وقوع این جرم بشوند. همچنین در صورتی که باز هم متخلفی وجود داشت، از طریق مجاری و راهکارهای قانونی، متخلف یا متخلفین را مورد پیگرد قرار داده و به طور مناسب آنان را جریمه نمایند. چرا که در دنیای امروز که تمامی انگیزه‌های علمی و اخلاقی با سیاست نیز آمیخته شده است، دیگر وقوع یک جرم به یک فرد یا افراد محدود برنمی‌گردد، بلکه تمام جامعه را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد (بطحائی، ۱۳۹۰، ص ۶-۷).

^۱ Academic integrity

^۲ Plagiarism

سرقت علمی به عمل و یا فعالیت برداشت ایده، کار و ... از شخصی و ارائه آن به نام خود گفته می‌شود و همان سرقت ادبی است (فرهنگ لغت اکسفورد، ۲۰۱۰). موسسات علمی به طور مکرر این مسئله را تاکید کرده‌اند و سعی کرده‌اند استراتژی برای کاهش سرقت علمی در میان دانشجویان و محققان خود بکارگیرند (رمضان و همکاران، ۲۰۱۱). از دیرباز مسئله سرقت ادبی وجود داشته، لیکن طبق نظر کارشناسان، در حوزه آموزش و پژوهش، ورود فناوری، یکی از دلایل افزایش تخلفات آموزشی و پژوهشی از جمله تقلب و دستبرد علمی در نظر گرفته میشود (خسروی، ۱۳۸۵؛ کونگ و همکاران، ۲۰۱۰؛ برلینک، ۲۰۱۱؛ گادالهاک، ۲۰۱۱). اگرچه تقلب و تخلف در پژوهش زائیده فناوری‌های نو نیست، اما باید در نظر گرفت که با توجه به شرایط رقابتی حاکم بر محیط‌های آموزشی و پژوهشی و بستری که با استفاده از فناوری‌های رایانه ای و به ویژه اینترنت مهیا شده است، مراکز آموزشی و پژوهشی دنیا در مورد افزایش میزان تقلب و دستبرد علمی، نگرانی‌های روزافزونی دارند (سلیک، ۲۰۱۰) البته فناوری، در زمینه افشای تخلفات پژوهشی نیز نقش تعیین کننده‌ای داشته است. برای نمونه می‌توان به نرم افزارهای مختلف در حوزه کشف تقلب علمی اشاره کرد.

مفهوم سرقت علمی در کلمات دیگری نظیر تقلب در امتحانات^۱ نیز، یافت می‌شود با این تفاوت که معمولاً تقلب در سطوح مختلف تحصیلی از ابتدائی تا بالاتر ممکن است اتفاق بیفتد ولی سرقت علمی در سطوح بالاتر تحصیلات، و در تحصیلات تکمیلی اتفاق می‌افتد. باید توجه داشت که سرقت علمی با موارد مشابه مثل دزدی ادبی و کپی رایت^۲ تا حدودی متفاوت است و قوانین مترتب بر آن نیز در بعضی کشورها فرق دارد. این سوالات که چرا فرد یا افرادی در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و پس از آن مرتکب چنین خلافی می‌شوند؟ انگیزه و علت انجام آن چیست؟ آگاهانه یا ناآگاهانه دست به ارتکاب چنین عملی می‌زنند؟ و غیره، نکات قابل توجهی است که در مقالات و کتب متعددی در کشورهای مختلف دنیا راجع به آنها بحث شده و می‌شود. از آنجائی که زمینه‌های بروز این جرم در تمام نقاط دنیا تا حدی یکسان و مشابه است ولی در کشورهای خاص نیز ممکن است زمینه‌های منحصر به فردی داشته باشد، شناسایی عوامل بروز آن در هر

^۱ Cheating

^۲ Copyright

کشور و منطقه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. با این شناسائی دقیق و علمی، زمینه‌های بروز ارتکاب این جرم را می‌توان از میان برداشت و یا حداقل آن را تقلیل داد.

۱-۲. بیان مسئله

نگارش علمی و ادبی یکی از مهم‌ترین دستاوردهای بشر برای انتشار افکار و ایده‌های نو در طول سالیان گذشته و به ویژه در چند سده اخیر بوده است. با رشد فزاینده فناوری‌های گوناگون برای نگارش، توزیع، و انتشار آثار علمی و ادبی سرعت رشد نوشته‌های علمی سیری افزایشی پیدا کرده و روز به روز نیز در حال بیشتر شدن است. بخش بزرگ این نوشته‌های علمی فرآورده دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌هایی است که در خط مقدم آموزش و پژوهش قرار دارند. با توجه به نهادینه شدن نوشته‌های علمی جهت ارزشیابی افراد و نویسندگان آثار دهه‌های اخیر، انگیزه‌های نگارش علمی و ادبی نیز دچار دگرگونی اساسی شده است. با وجود این که انتشار افکار تازه و ایده‌های بدیع و کمک به پیشبرد پژوهش‌های علمی، از مهمترین انگیزه‌های نگارش علمی به شمار می‌آید، ارتقای شغلی و تحصیلی، مدرک‌گرایی، و ... نیز به عنوان انگیزه‌های نگارش علمی در دوران جدید خصوصاً در میان دانشجویان دانشگاه مطرح شده‌اند.

«بدرفتاری دانشگاهی»^۱ یکی از نتایج انگیزه‌های منفی پژوهش در عصر حاضر است. این پدیده در دنیای امروز می‌تواند در هر زمینه علمی و هر گونه رسانه‌ای اتفاق بیافتد و می‌توان آن را در دسته انحراف‌های دانشگاهی، و در سطحی بالاتر انحراف‌های اجتماعی، به شمار آورد. در مقابل بدرفتاری دانشگاهی، صداقت پژوهشی قرار دارد که اساس اعتماد عمومی به نظام پژوهش دانشگاهی را شکل می‌دهد. به اعتقاد صاحب‌نظران (اندرسون و همکاران^۲، ۲۰۱۳؛ ۲۰۱۶)، صداقت پژوهشی پایه سرمایه‌گذاری مداوم در پژوهش و اتکا به یافته‌های پژوهشی در تصمیم‌گیری است.

اسدی (۱۳۹۳) معتقد است، بدرفتاری دانشگاهی مجموعه‌ای از اقدامات غیرقابل قبولی است که از سوی یک پژوهشگر برای پیشبرد اهداف پژوهش و یا افزایش وجهت حرفه‌ای خود صورت می‌گیرد. دامنه بدرفتاری دانشگاهی بسیار گسترده بوده و مصداق‌های گوناگونی دارد. داده‌سازی^۳،

^۱ academic misconduct /dishonesty

^۲ Anderson et al.

^۳ fabrication or data-making

دستکاری^۱، سرقت علمی^۲، از مصداق‌های بارز و رایج بدرفتاری دانشگاهی به شمار می‌آیند (اسدی، ۱۳۹۳). جمالی در سخنرانی خود (ایبنا، ۱۳۹۱) درباره سرقت علمی مصداق‌های آن را این گونه بر می‌شمارد:

«استناد نکردن»، «استناد اشتباه»، «نیاب کردن منبع در متن»، «بیرون کشیدن اطلاعات از بافتش و به معنای دیگر به کار بردن آن»، «چیزی را به غلط به کسی نسبت دادن»، «جعل منبع یا استناد به منبعی ساختگی» و «سپردن انجام کار کلاسی به فرد دیگر» مواردی هستند که می‌توان آن‌ها را از مصداق‌های سرقت علمی دانست.

گسترش پدیده‌هایی همچون سرقت علمی و سایر مصداق‌های بدرفتاری دانشگاهی می‌تواند در طولانی مدت اعتماد و اتکا به پژوهش و یافته‌های پژوهشی را با چالش مواجه کند. کم توجهی سیاست‌گذاران علمی و پژوهشی به این امر، باعث رواج آن شده و می‌تواند دامنه آن را روز به روز گسترده‌تر و قدرتمندتر سازد. بدون شک، تداوم این مسئله، و گسترش و ترویج سرقت علمی می‌تواند خسارات جبران‌ناپذیری بر بدنه علمی دانشگاه‌ها و فضای پژوهشی در کشور وارد سازد؛ عدم اعتماد و اتکا به یافته‌های پژوهشی، عدم سرمایه‌گذاری کارآمد در حوزه‌های پژوهشی، افزوده شدن پژوهشگران بی‌تجربه به فضای علمی کشور، عدم رشد ایده‌ها و آثار مبتکرانه در بافت‌های علمی، و غیره تنها تعداد کمی از پیامدهای ترویج سرقت علمی هستند. در زمینه مسائل اجتماعی نیز همانند بیماری‌های پزشکی پیشگیری مقدم بر درمان است. بنابراین، پیش از هر گونه اقدام درمانی در جهت برخورد با افرادی که به سرقت علمی می‌پردازند، باید انگیزه‌های آنان را از انجام چنین کارهایی شناسایی و سپس در گام‌های بعد اقدامات لازم را متناسب با آن انجام داد (رسولی و همکاران، ۱۳۹۴، ص. ۲).

اگرچه تا کنون مطالعات متعددی بر روی درک استادان و دانشجویان از سرقت علمی انجام شده (هیگنز ۲۰۱۰، ویلکینسون، ۲۰۰۹، سلیک، ۲۰۰۹، بریمبل و همکاران، ۲۰۰۵) برخی مطالعات نیز نظر دانشجویان و استادان در خصوص سرقت علمی را بررسی کرده اند (نخعی و سیدحسینی، ۱۳۸۴؛ بازیکی و اردم، ۲۰۱۱). در این پژوهش، هدف ما ضمن ارائه تعریف سرقت علمی و شناخت انواع

¹ falsification

² plagiarism

آن، بالا بردن آگاهی جامعه علمی از مصادیق آن است تا افراد در درجه اول خود به مراقبه از چگونگی انتشارات علمی خود بپردازند و نا آگاهانه آلوده به این جرم نشوند. از طرفی مسئولین محترم در تمام رده‌های تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری، با توجه به عواملی که موجب سوق محققین و نویسندگان به این جرم می‌شود، انگیزه‌های وقوع آن را از بین ببرند. به عبارت دیگر نحوه تصویب قوانین و سیاست‌گذاری‌ها باید آن‌چنان مطابق با واقع باشد که افراد برای دست‌یابی به مدارج و مراحل بالاتر یا نیازی به سرقت علمی پیدا نکنند و یا احساس نکنند که از این طریق می‌توانند به هدف خود دست‌یابند.

مسئله مهم این است که چگونه می‌توان با برنامه‌ریزی درست و منطقی سرقت علمی در میان دانشجویان را کاهش داد، تا کنون مطالعه‌ای به بررسی سرقت علمی در بین دانشجویان با روش مرور سیستماتیک و متاآنالیز صورت نگرفته است. انجام مطالعات مرور سیستماتیک به طور کلی در برنامه‌ریزی‌های مدیریتی مفید شناخته شده است. مرور سیستماتیک و متاآنالیز در این حوزه کمک بسیاری به شناخت مشکلات و ارائه راهکارها و برنامه‌ریزی‌های مدیریتی کوتاه مدت و بلند مدت جهت رفع این مشکل می‌کند. نتایج سیستماتیک و متاآنالیز بازتاب ملی و بین‌المللی دارد.

لذا در این پژوهش با قصد بررسی سرقت علمی در جامعه دانشگاهی (دانشجویان) انجام خواهد شد و هدف آن رسیدن به چارچوبی جامع جهت برنامه‌ریزی برای جلوگیری و کاهش سرقت علمی در میان دانشجویان است.

۱-۳. اهداف پژوهش

هدف اصلی پژوهش حاضر تعیین مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان دانشگاه‌های جهان است. در راستای نیل به این هدف، به اهداف جزئی زیر نیز پرداخته خواهد شد:

__ تعیین میزان مصادیق سرقت علمی در بین دانشجویان

__ بررسی میزان سرقت علمی بر اساس ویژگی‌های جمعیت‌شناختی دانشجویان

__ بررسی تفاوت‌های مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه

__ بررسی تفاوت‌های مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای منطقه

- __ بررسی تفاوت‌های مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای کشورهای جهان اسلام
- __ ارائه راهکار جهت کاهش مصادیق سرقت علمی در دانشگاه‌های کشور

۴-۱. پرسش‌های پژوهش

- ۱- مصادیق سرقت علمی در بین دانشجویان کدام است؟
- ۲- هر کدام از مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان به چه میزان است؟
- ۳- آیا میزان سرقت علمی بر اساس ویژگی‌های جمعیت شناختی دانشجویان (جنس، سن، مقطع، ...) متفاوت است؟
- ۴- آیا مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه متفاوت است؟
- ۵- مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای منطقه به چه میزان است؟
- ۶- مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای جهان اسلام به چه میزان است؟
- ۷- راهکارهای کاهش مصادیق سرقت علمی در دانشگاه‌های کشور چیست؟

۵-۱. اهمیت و ضرورت پژوهش

مسئله مهم این است که چگونه می‌توان با برنامه ریزی درست و منطقی سرقت علمی در میان دانشجویان را کاهش داد، تا کنون مطالعه‌ای به بررسی سرقت علمی در بین دانشجویان با روش مرور سیستماتیک و متآنالیز صورت نگرفته است. انجام مطالعات مرور سیستماتیک به طور کلی در برنامه ریزی‌های مدیریتی مفید شناخته شده است. مرور سیستماتیک و متآنالیز در این حوزه کمک بسیاری به شناخت مشکلات و ارائه راهکارها و برنامه ریزی‌های مدیریتی کوتاه مدت و بلند مدت جهت رفع این مشکل می‌کند. نتایج سیستماتیک و متآنالیز بازتاب ملی و بین‌المللی دارد. بنابراین تعیین میزان مصادیق سرقت علمی در بین دانشجویان و مقایسه آن در کشورها و مناطق مختلف جهان به روش مرور نظام‌مند از ضروریات است و اهمیت بسیاری دارد. از طرف دیگر مطالعات مرور نظام‌مند در هر حوزه موضوعی معمولاً هر چند سال یکبار و غیرتکراری انجام می‌شود و سایر پژوهشگران در سراسر

جهان از خروجی های آن بهره می گیرند و تاکنون پژوهشی در این زمینه با این روش صورت نگرفته که این نکته بر اهمیت و ضرورت آن می افزاید.

۱-۶. روش شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر مطالعه مرور سیستماتیک و متاآنالیز می باشد. چنانچه نویسنده یا نویسندگان برای یافتن پاسخ سؤال مورد نظر، صرفاً براساس ذهنیت قبلی خود از موضوع مورد بحث به جستجوی مقالات و مطالعات مرتبط پردازند، آنگاه این جستجو را تا رسیدن به مقالات مورد نظر و انتخاب مطالعات مناسب ادامه دهند، سپس با جمع بندی نتایج به دست آمده و تلفیق آن با تجربیات خویش، نتیجه گیری نهایی را در قالب یک مقاله ارائه دهند، به آن مرور غیرسیستماتیک یا روایتی می گویند. در مقابل، مرور سیستماتیک یا جامع، انجام همین مراحل اما براساس پروتکلی کاملاً دقیق و از قبل تنظیم شده می باشد. مرور سیستماتیک در اغلب موارد با بهره گیری از روش های آماری در ترکیب نتایج، به برآوردی واحد و مشخص در پاسخ به سؤال مربوطه دست می یابد و لذا از توان و اعتبار بالایی در نتیجه گیری و تصمیم سازی برخوردار است. همچنین متاآنالیز عبارت است از ترکیب داده ها و نتایج بدست آمده از یک مرور سیستماتیک با بهره گیری از روش های آماری، یعنی پس از انجام مرور سیستماتیک - که لازمه متاآنالیز است - و براساس نتایج، به یک تخمین واحد برای حل مشکل یا سؤال مورد نظر دست پیدا می کنیم. البته هر مرور سیستماتیکی به متاآنالیز منجر نمی شود. چنانچه داده ها و برآوردهای خام حاصل از مرور سیستماتیک بیش از اندازه غیرهمسان نباشد و بتوان آنها را با روش های خاص آماری با هم ترکیب کرد، متاآنالیز قابل انجام خواهد بود. در غیر این صورت نتایج به صورت کیفی در قالب یک مقاله مرور سیستماتیک ارائه می گردد. یکی از اهداف مهم متاآنالیز، پی بردن به موارد عدم همسانی نتایج و علل آنهاست.

مراحل مرور سیستماتیک و متاآنالیز به طور کلی طبق استاندارد کوکران^۱ به شرح ذیل در هشت گام انجام می شود:

¹ Cochrane

۱. انتخاب موضوع^۱: انتخاب موضوع بسیار اهمیت دارد و در واقع بنیان و هسته اصلی مرور سیستماتیک را تشکیل می‌دهد. مهمترین نشانه انتخاب درست موضوع آن است که در پایان، بازتاب ملی و بین المللی داشته باشد.
۲. معیارهای ورود و خروج^۲: یکی از موارد مهمی که باید تعیین شود، "معیار ورود به " و "معیار خروج از" مرور سیستماتیک است که بسته به موضوع و نوع مطالعات مورد بررسی تعیین می‌گردد.
۳. تعیین استراتژی جستجو^۳: استراتژی جستجو با استفاده از ابزارهای موجود در پایگاه اطلاعاتی و کلیدواژه‌های مرتبط استاندارد طراحی می‌شود.
۴. تعیین مکان مطالعه^۴: در این مرحله بررسی تمامی مقالات مرتبط پیشنهادی با استفاده از انواع پایگاههای داده صورت می‌گیرد. این مسئله با در نظر گرفتن همپوشانی برخی پایگاهها و عدم همپوشانی‌ها انجام خواهد شد. در تحقیق فوق مناسبترین پایگاههای اطلاعاتی موجود شامل اسکوپوس، وب آو ساینس، امرالد، لیزا، لیستا، اریک می باشد. همچنین در طول انجام کار اگر مشخص شود بخشی از مقالات هسته در پایگاه اطلاعاتی دیگری موجود است و یا به زبانهای دیگری غیر از انگلیسی موجود است، آن منابع نیز بررسی خواهد شد. پایگاههای اطلاعاتی فارسی زبان نیز در این تحقیق همچون سایر زبان‌ها بررسی خواهند شد. مهمترین این پایگاهها عبارتند از: ایرانداک، اس‌آی‌دی، مگ‌ایران، نورمگز، علاوه بر مقالات سایر انتشارات^۵ نیز بررسی خواهند شد. این بخش از کار جستجوی اطلاعات به دقت و زمان بیشتری نیاز دارد. سایر منابع شامل: پایان نامه‌ها، گزارش طرح‌های پژوهشی، مطالعات چاپ نشده، مطالعات در دست اجرا، گزارشات سازمان‌ها و مقالات همایش‌ها است. بیشترین پایگاههای ارائه کننده این نوع انتشارات شامل اسکوپوس، گوگل اسکولار، دیالوگ، ترز می باشد.
۵. انتخاب مطالعات^۶: با مطالعه چکیده مقالات و بررسی معیارهای ورود و خروج مطالعه مقالات مرتبط و مناسب انتخاب می‌شوند. این مرحله توسط دو محقق به طور همزمان انجام می‌شود و نتایج آنها با یکدیگر مقایسه می‌شود تا منبعی به اشتباه از پژوهش

¹ Review question

² Inclusion & Exclusion criteria

³ Syntax

⁴ Locate studies

⁵ Grey literature

⁶ Select studies

حذف نشود. پس از حذف مقالات نامرتبط، متن کامل مقالات مرتبط دانلود و برای مرحله ارزیابی کیفیت آماده می‌شوند. مقالات حذف شده به همراه دلیل حذف، بایگانی می‌شوند.

۶. ارزیابی کیفیت^۱: در این مرحله ابتدا ابزار ارزیابی کیفیت طراحی می‌شود. ابزارها معمولاً با استفاده از ابزارهای موجود و تغییراتی که متناسب با نیاز پژوهش حاضر است، طراحی و مورد استفاده قرار می‌گیرند. سپس، منابع استخراج شده توسط حداقل دو نفر پژوهشگر به طور مستقل مطالعه و مرور می‌شوند و در صورت رد شدن، دلیل مربوطه ذکر می‌گردد. در صورت اختلاف نظر بین افراد، نفر سوم داوری خواهد کرد. در نهایت تمامی مطالعات وارد مطالعه شده توسط یک نفر متخصص و صاحب‌نظر، در آن زمینه کنترل و تایید می‌گردد. منابع به صورتی در اختیار مرورگران گذاشته می‌شود که نام مؤلف، مجله، موسسه و سایر اطلاعات کتابشناختی آن پوشانده شده باشد، تا در زمان ارزیابی با ابزارهای مربوطه تأثیری در ارزیابی نداشته باشد. بعد از اتمام ارزیابی نمره تمامی مقالات درج خواهد شد.

۷. استخراج داده‌ها^۲: در این مرحله فرمی جهت استخراج داده‌ها طراحی و تهیه می‌شود که در آن از قبل تعیین شده که چه داده‌ای از کل داده‌های موجود در مقالات، مورد نظر است و باید از درون مقالات استخراج شود. از تک تک مطالعات نتایج استخراج می‌شود. استخراج داده‌ها نسبت به نام مؤلف، مؤسسه و مجله به صورت مخفی^۳ صورت می‌گیرد. در موارد لزوم، با تماس با مؤلف مربوطه میتوان به اطلاعات بیشتر و داده‌های خام^۴ دسترسی یافت.

۸. آنالیز و ارائه نتایج^۵: مرحله نهایی آنالیز و ارائه نتایج است که در واقع ماحصل و ثمره کل مرور سیستماتیک می‌باشد. پرواضح است که این مرحله بدون همکاری مشاور آمار میسر نخواهد بود و جزئیات بسیاری دارد. این مرحله به کمک نرم افزار اس‌تی‌تا^۶ انجام خواهد شد.

¹ Assess study quality

² Extract data

³ Blind

⁴ Raw data

⁵ Analysis and present results

⁶ STATA

۱-۷. تعریف مفاهیم

مهمترین مفاهیم و اصطلاح‌هایی که در دامنه این پژوهش مطرح شده و توضیح پژوهشگران از کاربرد آنها ضروری به نظر می‌رسد، در زیر آمده‌اند:

سرقت علمی: به عمل و یا فعالیت برداشت ایده، کار و ... از شخصی و ارائه آن به نام خود گفته می‌شود و همان سرقت ادبی است (فرهنگ لغت اکسفورد، ۲۰۱۰). در این پژوهش منظور از سرقت علمی همان تعریف فوق می‌باشد.

مرور سیستماتیک: روشی نظام مند جهت مرور منابع مختلف در یک حوزه موضوعی با بهره‌گیری از روش‌های آماری در ترکیب نتایج است که به برآوردی واحد و مشخص در پاسخ به سؤال مربوطه دست می‌یابد و لذا از توان و اعتبار بالایی در نتیجه‌گیری و تصمیم‌سازی برخوردار است. در این پژوهش مرور سیستماتیک تعریف فوق است.

فصل دوم

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۲-۱. مقدمه

به اعتقاد «ببی»^۱ (۲۰۱۳, ۴۹۸-۴۹۹)، در بسیاری از موارد بررسی نوشته‌ها^۲ پیرامون مفاهیم کلیدی پژوهش شکل می‌گیرد. بنابراین در فصلی که به بررسی نوشته‌ها پرداخته می‌شود، شناسایی مجموعه‌ای از مفاهیم و اصطلاحاتی که جهت‌گیری اصلی پژوهش را نشان می‌دهند ضروری به نظر می‌رسد. از دید «برایمن» و «بل»^۳ (۲۰۰۷) نیز بررسی نوشته‌ها درک ژرف‌تری راجع به اهمیت پرسش‌های پژوهش به ما خواهند داد، و از این طریق می‌توان به توضیح مفاهیمی پرداخت که در طول تحلیل‌ها از آنها استفاده می‌کنیم.

از این رو، به منظور دستیابی به اهداف پژوهش، که در فصل نخست به آنها اشاره شد، پرسش اصلی پژوهش (که در همان فصل بیان شدند) باید مورد واکاوی قرار گیرند. پرسش‌های اصلی پژوهش شامل مفاهیمی است که در این فصل تلاش می‌شود به آنها پرداخته و توضیح‌های بیشتری در مورد آنها ارائه شود. سرقت علمی، بدرفتاری علمی، مصادیق سرقت علمی، انگیزه‌های سرقت علمی و ... مهمترین مفاهیمی هستند که به توضیح آنها خواهیم پرداخت.

۲-۲. تعریف سرقت علمی

سرقت علمی یکی از آسیب‌های جدی و شایع محیط‌های علمی در عرصه‌های آموزش و پژوهش است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که این آفت علمی پدیده‌ای جدید نیست و همزمان با نوشتن کلمات آغاز شده است، به طوری که برای اولین بار مارکوس والریوس مارتیلیس^۴ (وفات در ۱۰۳ سال قبل از میلاد مسیح) آن را به عنوان سرقت ایده‌ها و اندیشه فکری بدون ذکر منبع آن تعریف

¹ Babbie

² literature Review

³ Bryman and Bell

⁴ Marcus Valerius Martialis

کرده است (شیرازی، جعفری و معظم^۱، ۲۰۱۰). در دیکشنری آکسفورد سرقت علمی برداشت اثر یا ایده دیگران و ارایه آن به نام خود تعریف شده است (دیکشنری آکسفورد^۲، ۲۰۱۰).

در فرهنگ لغات وبستر سرقت علمی چهار معنا دارد: سرقت ایده یا اثر افراد و ارایه آن به نام خود، استفاده از اثر دیگران بدون استناد به آن، سرقت ادبی و ارایه ایده یا اثر موجود به عنوان اندیشه یا اثری جدید (منصوریان^۳، ۲۰۱۰).

شعبانی معتقد است که سرقت علمی فقط استفاده بدون اجازه از ایده‌های دیگران یا رونویسی از متنی بدون ذکر منبع نیست، بلکه فراتر از آن رونویسی بدون تغییر متن، حتی با ذکر منبع در صورتی که در داخل گیومه نباشد، مصداق بارز سرقت علمی است (شعبانی^۴، ۲۰۰۷).

به زعم زاهدی خیانت در رازداری (استفاده از اطلاعات و دستنوشته‌های ارسال شده به نشریات علمی برای داوری) (زاهدی^۵، ۲۰۰۷) نیز از مصداق سرقت علمی است.

آشورت و همکاران سرقت علمی را مترادف با "دزدی فکری" (آشورت، بانیستر و تورنه^۶، ۱۹۹۷) و ویلهویت^۷ (۱۹۹۴) آن را مترادف با عدم صداقت علمی بیان می‌کنند.

در هر صورت، سرقت ادبی و یا علمی به معنی رعایت نکردن حقوق مالکیت فکری و رونوشت‌برداری - عمده یا جزئی - از کار شخص دیگری، بدون اشاره به نام او، در پژوهش خود است (رسولی و همکاران، ۱۳۹۴).

اسلامی معتقد است: استفاده مستقیم و غیر مستقیم از نوشته‌های دیگران در نگارش کتاب و مقاله، بدون اشاره به منابع، یا با استناد ناقص و نادرست را انتحال، یعنی «به‌خود بستن»، یا سرقت علمی می‌گویند (اسلامی، ۱۳۹۰ الف). در کنار اصطلاح سرقت علمی، اصطلاحاتی چون: سرقت ادبی، سخن‌ربایی و دست‌برد علمی را نیز برای این موضوع به کار می‌برند. در زبان انگلیسی نیز از واژه پلیجریزم^۸ استفاده می‌شود. اسلامی (۱۳۹۳ الف)، این معادل‌ها را غلط‌انداز و نارسا می‌داند؛ «چون

¹ Shirazi, Jafarey & Moazam

² Dictionary Compact Oxford English

³ Mansourian

⁴ Shabani

⁵ Zahedi

⁶ Ashworth, Bannister & Thorne

⁷ Wilhoit

⁸ Plagiarism

هنگامی که می‌گوییم «سرقت علمی»، گویی تنها در عرصه مباحث علمی، سرقت رخ می‌دهد و گاه که گفته می‌شود «سرقت ادبی»، باز به نظر می‌رسد که سخن از سرقت در عرصه ادبیات و مباحث شعری و ادبی است. باید دانست که «انتحال»، واژه دقیق و فراگیری است که به دقت، سرشت و ماهیت این عمل غیر اخلاقی را نشان می‌دهد. انتحال، به معنای به خود بستن چیزی است که از آن ما نیست.» (اسلامی، ۱۳۹۳ب). بهره‌گیری از یک منبع، بدون ارجاع درست به آن، حتی اگر قصد فریب هم در کار نباشد، سرقت علمی و انتحال به حساب می‌آید. (اسلامی، ۱۳۹۳الف)

در واقع، یکی از شکل‌های نادرست استفاده از تولیدات علمی دیگران خیانت در امانت علمی^۱ می‌باشد که به نوعی سرقت علمی، به‌شمار می‌آید. بر اساس تعریف ارائه شده استفاده از لغات یا ایده دیگران به عنوان ایده خود، سرقت علمی است و این امر ممکن است به دلیل جهل یا عدم اطلاع از راه صحیح تشکر از دیگران یا منبع دادن به آنها باشد. همچنین ممکن است به طور عمد و به قصد فریب دیگران انجام شود (زگرس و همکاران^۲، ۲۰۰۸).

در فرهنگ‌های لغات نیز این واژه به‌طور کلی به همین صورت تعریف شده است، هر چند که عبارات دیگری همچون موارد ذیل برای توضیح بیشتر این لغت بکار رفته است (بارمر^۳، ۱۹۹۵):

- ___ استفاده از تولیدات و نوآوری‌های علمی دیگران بدون ذکر منبع و اجازه از آنها.
- ___ رایه دادن ایده یا یافته دیگری، به عنوان یک مورد جدید و اولیه.
- ___ به‌کاربردن بدون اجازه یا تقلبی افکار یا بیان دیگران و رایه آنها به‌عنوان یافته اصلی خود.
- ___ دزدیدن و به حيله رایه دادن ایده و نوشته‌های دیگران، به نام خود.

به عقیده منصوریان (۱۳۸۹) سرقت علمی به معنای ارائه ی آثار علمی دیگران به نام خود، با استفاده از بخش‌هایی از این آثار بدون ذکر منبع واقعی آن هاست. گاهی نیز منابع مورد استفاده ذکر می‌شوند، اما سارقان علمی با رایه‌ی اطلاعات غلط، در واقع منبع اصلی را مخفی می‌کنند. گاهی نیز به منابع مورد استفاده استناد می‌شود، اما میزان استفاده از این منابع بیش از حد مجاز است.

¹ Academic dishonesty

² Zeegers et al.

³ Bramer

به نحوی که عملاً بخش عمده‌ای از منبع مورد استناد فقط رونویسی شده و فرد استناد کننده، سهمی در تولید اثر جدید نداشته است. پدیدآور هر اثر علمی، نظیر نویسنده کتاب، مترجم مقاله یا تصویرگر کتاب کودک، هر یک حقوقی دارند که باید در استفاده از آثار آنان رعایت شود. نقض حقوق پدیدآوردندگان آثار علمی، ادبی و هنری در واقع سرقت علمی است و جرم بزرگی محسوب می‌شود. براساس فرهنگ لغت مریام وبستر سرقت علمی شامل چهار نوع اصلی است که عبارت‌اند از:

— سرقت ایده یا اثر فردی و ارائه‌ی آن به نام خود،

— استفاده از اثر دیگران بدون استناد به آن،

— سرقت ادبی،

— رایه ایده یا اثر موجود به عنوان اندیشه یا اثری جدید.

با توجه به این چهار مقوله اصلی در سرقت علمی، می‌توان نکاتی را که کمتر در این زمینه مطرح می‌شوند، برجسته کرد. مثلاً در نوع اول، علاوه بر سرقت آثار دیگران به سرقت ایده و اندیشه نیز توجه شده است و این دو در یک سطح قرار گرفته‌اند بنابراین، سرقت ایده انجام کاری یا محصول آن، هر دو به یک اندازه ناپسند هستند. در بند دوم، عدم استناد به آثار دیگران نیز نوعی از سرقت محسوب می‌شود. از این رو، چنان چه به هر دلیل استناد مناسبی به آثار مورد استفاده صورت نگیرد، سرقت علمی اتفاق افتاده است. در بند چهارم به رایه اثر موجود به عنوان کاری جدید اشاره شده است. در توضیح این نکته باید گفت که حتی اگر این اثر موجود متعلق به صاحب آن باشد و به عنوان کاری جدید منتشر شود، باز هم نوعی سرقت علمی محسوب می‌شود که به آن خودسرقتی می‌گویند چرا که هر فرد مجاز است یک اثر علمی، ادبی یا هنری مثل کتاب و مقاله و انواع دیگر انتشارات را فقط یکبار به عنوان اثری تازه منتشر کند. چنان چه به هر دلیل به انتشار دوباره‌ی آن نیاز باشد، باید به وجود اثر اولیه اذعان شود. مثلاً، اگر کتابی منتشر شود و بعد از مدتی نیاز به چاپ دوباره آن باشد، باید به عنوان چاپ دوم اثر قبلی منتشر شود، و نه به عنوان کتابی جدید در مثالی دیگر، اگر محقق نتیجه پژوهش خود را در کنفرانس رایه کند و بخواهد آن را در آینده در مجله‌ای به چاپ برساند، باید در آن مقاله به رایه آن در کنفرانس اشاره کند. در مثالی دیگر، اگر دانشجویی تکلیفی را که خود نوشته و حاصل تلاش خود اوست برای دو

درس جداگانه و در هر مورد به عنوان کاری جدید ارایه کند، در این دسته قرار می‌گیرد (منصوریان، ۱۳۸۹).

۲-۳. تاریخچه سرقت علمی

«گاساوی»^۱ (۲۰۱۰) معتقد است، سابقه رونوشت‌برداری افراد سودجو از آثار بکر و منحصر به فرد دیگران و انتساب این آثار به خود به اندازه سابقه تولید و نشر هنر، ادبیات، و موسیقی است. به احتمال زیاد این کار تنها برای کسب تحسین و احترامی بوده که مردم برای یک هنرمند یا شاعر قائل بوده‌اند، یا آن که شاید انتساب نبوغ دیگران به خود انگیزه این افراد بوده است. از دید «گاساوی» (۲۰۱۰)، حدود قرن ۱۵ میلادی بود که نخستین شکایت موثق سرقت ادبی در قانون انگلستان به ثبت رسید. در سال‌های بعد، پیشرفت‌های بشر در زمینه فناوری‌های گوناگون - از ماشین چاپ گرفته تا وب - باعث رواج بیشتر این گونه رفتارها در عرصه پژوهش و دانشگاه شد. از آن زمان تاکنون، نظام‌های قانونی و پیشگیرانه نیز به موازات این بدرفتاری‌ها پیشرفت کرده است.

در واقع، دست‌برد به آثار و نوشته‌های علمی دیگران، موضوع تازه‌ای نیست و سابقه آن به صدها سال پیش باز می‌گردد. در میان دانشمندان اروپایی، در اوایل قرن هفدهم، بن جانسون^۲ نخستین کسی بود که واژه «دست‌برد علمی» را به کار برد (بهادری، ایزدی و حسین‌پورفرد، ۱۳۹۱).

در میان محققان، نویسندگان و شاعران اسلامی و بومی نیز از یک سو، کسانی چون: جلال‌الدین سیوطی، ابوالقاسم هجویری، سعدالدین تفتازانی و سید علی‌خان مدنی شیرازی، در کتاب‌های خود از غارت آثارشان می‌نالند و از آن به خدا پناه می‌برند (اسلامی، ۱۳۹۳ الف) از سوی دیگر، دانشمندان و نویسندگانی بزرگ چون ابن‌سینا و ملاصدرا در معرض اتهام انتحال قرار دارند (اسلامی، ۱۳۹۰ ب؛ ثبوت، ۱۳۹۲).

بدرفتاری دانشگاهی/پژوهشی که سرقت علمی یکی از مهمترین مصادیق آن است، به عنوان یک مسئله عمومی، برای نخستین بار در ایالات متحده در سال ۱۹۸۱ مطرح شد. در آن زمان

^۱ Gasaway

^۲ Ben Johnson

گزارش‌هایی راجع به این پدیده به گوش «کمیته فناوری و علوم مجلس»^۱ رسید و این گزارش‌ها در گفتمان‌های عمومی منتشر و به یک مسئله جدی تبدیل شد. بین سال‌های ۱۹۷۴ تا ۱۹۸۱ تعداد ۱۲ گزارش سرقت علمی در این کمیته مورد بررسی قرار گرفت. به همین طریق، گزارش‌های زیادی از سرقت علمی پژوهشگران توسط دانشگاه‌ها، مؤسسه ملی بهداشت، و دیگر مؤسسه‌های پژوهشی در دهه ۱۹۸۰ به کنگره رسید. بنابراین، کنگره در سال ۱۹۸۵ مجبور به گذراندن قانونی^۲ در این زمینه شد، و بعدها دفتری برای رسیدگی به این موضوع دایر کرد. در سال ۱۹۹۳ نیز کمیسیون صداقت پژوهشی برای نخستین بار شکل گرفت (کمیسیون صداقت پژوهشی^۳، ۲۰۱۱).

در سنت بومی و اسلامی نیز، اساساً دو نوع مواجهه در مورد پیشینه انتحال وجود دارد؛ در یک سو کسانی هستند که موضوع انتحال و سرقت علمی را منتفی دانسته و نقل عبارات دیگران بدون ذکر منبع را در گذشته، کاری موجه می‌دانند و در دفاع از کسانی چون ابن‌سینا و ملاصدرا، بر این باورند که «مالکیت خصوصی افراد نسبت به گفته‌ها و نوشته‌های خویش، به شکلی که در عصر ما به آن نگاه می‌کنند، در آن اعصار مطرح نبوده است و پیشینیان عموماً نقل از آثار دیگران بدون ذکر مأخذ را مجاز می‌دانسته‌اند.» (ثبوت، ۱۳۹۲) در سوی دیگر، کسانی هستند که معتقدند حتی در گذشته‌های دور نیز، نقل نوشته‌های دیگران بدون ذکر منبع مجاز نبوده است و با اشاره به توصیه‌های بزرگان و عالمان دینی بر امانت‌داری در نقل سخنان دیگران، بر اهمیت و ضرورت این موضوع تأکید می‌کنند. این گروه بر این باورند که «اصولاً در سنت اسلامی رعایت حقوق مؤلفان و استناد درست به آن‌ها را لازمه سپاس‌گزاری در عرصه علم و برکت علمی می‌دانستند» (اسلامی، ۱۳۹۳ ج). بحث سرقت علمی در گذشته از چنان اهمیتی برخوردار بوده است که گاه برخی از نویسندگان بزرگ به طور مفصل در کتاب‌های خود به آن پرداخته‌اند و زوایای آن را کاویده‌اند. مثلاً «سیوطی [در یکی از کتاب‌هایش] فصل کوتاهی را به این بحث اختصاص می‌دهد و نامش را چنین می‌گذارد: «وَمِنْ بَرَكَهَ الْعِلْمِ وَشُكْرِهِ عَزْوُهُ إِلَى قَائِلِهِ»^۴ و در آن می‌نویسد: «و به همین سبب، در نوشته‌هایم حرفی را نمی‌بینی جز آن که به

^۱ House Science and Technology Committee

^۲ Health Research Extension Act

^۳ Office of Research Integrity

^۴ یعنی: از جمله برکات دانش و به جای آوردن شکرش این است که آن را به گوینده‌اش نسبت دهند.

گوینده‌اش نسبت داده شده و مشخص گشته است که در چه جای از کتابش آمده است» (اسلامی، ۱۳۹۳ ج).

از این رو، امروزه کسی در ناپسندی و غیر اخلاقی بودن انتحال یا سرقت علمی تردیدی ندارد و همه پژوهشگران و نویسندگان برای حفظ آبروی خویش و بر کنار ماندن از اتهام سرقت علمی، ناگزیرند کمترین استفاده از آثار و اندیشه‌های دیگران در نوشته‌های خود را به طور دقیق مشخص کنند.

به هر حال، سرقت علمی از جمله پدیده‌های مخربی هستند که هر کدام از کشورهای جهان به نوعی درگیر آن هستند. گزارش مجله «ساینس»^۱ در اواخر سال ۲۰۱۴ نشان می‌دهد که کمتر کشوری در جهان وجود دارد که پژوهشگران آن در نوشتارهای خود از سرقت علمی- ادبی مبرا باشند. طبق نتایج این پژوهش، بیش از ۱۵ درصد پژوهشگران ایرانی در نگارش مقاله‌هایی که به زبان انگلیسی منتشر کرده‌اند، مرتکب سرقت علمی شده‌اند (بوهانان^۲، ۲۰۱۴).

امروزه، رواج سرقت علمی به اندازه‌ای رسیده که کمتر کشور و نظام آموزشی را می‌توان یافت که با این مسئله درگیر نباشد. از این رو است که بیشتر کشورها در تلاش هستند تا به روشی بتوانند با این مسئله مقابله و از رواج بیشتر آن جلوگیری کنند.

۲-۴. مصادیق سرقت علمی

به طور کلی، سرقت علمی در دو حالت رخ می‌دهد:

— استفاده از آثار دیگران بدون استناد و ارجاع؛

— استفاده از آثار دیگران با استناد و ارجاع ناقص و نادرست.

هر یک از این دو حالت، خود مصداق‌هایی دارد. ستوده، رفیع و میرزایی (۱۳۸۹)، انواع مصداق‌های سرقت علمی در دو حالت «بدون استناد» و «با استناد نادرست» را به شرح زیر نشان داده‌اند:

^۱ sciencemag

^۲ Bohannon

جدول ۲-۱. انواع سرقت علمی به نقل از ستوده، رفیع و میرزایی (۱۳۸۹).

انواع سرقت علمی بدون استناد به اثر اصلی	— نویسنده اثر دیگری را به طور کامل، کلمه به کلمه، و بدون هیچ تغییری به نام خود منتشر کند، — نویسنده بخش‌های مهم اثر خود را از یک منبع، بدون هیچ تغییر رونویسی و آن را زاده تأملات خود وانمود کند، — نویسنده بخش‌های مهمی از اثر خود را از چند منبع مختلف برگیرد، تغییرات جزئی در جملات آن ایجاد کند، اما بیشتر عبارت‌های اصلی حفظ شود. — نویسنده مطالبی را از یک منبع بردارد، محتوای اصلی منبع را حفظ کند، اما کلمات کلیدی و عبارت‌ها را تغییر دهد، — نویسنده بخش‌هایی از منابع دیگر را تفسیر نموده و آن‌ها را با هم متناسب و هماهنگ کند و از اشاره به منابع سرباز زند، — نویسنده بخش‌های عمده‌ای از آثار منتشر شده خود را به طور گسترده در آثار بعدی استفاده کند، بی‌آنکه به اثر قبلی خود ارجاع دهد.
انواع سرقت علمی با استناد به اثر اصلی	— نویسنده تنها نام دیدآور را برای یک منبع ذکر کند، اما اطلاعات کامل منبع را نادیده بگیرد، — نویسنده اطلاعات دقیق منبع را ارائه ندهد به گونه‌ای که یافتن منبع اصلی تقریباً ناممکن باشد، — نویسنده اطلاعات منبع را به درستی قید کند، اما متنی را که از آن منبع به صورت کلمه به کلمه رونویسی کرده است در گیومه یا کوتیشن قرار ندهد، — نویسنده تمامی منابع را به درستی قید کند و متون رونویسی شده را درون گیومه قرار دهد، اما تمام اثر برگرفته از دیگر آثار باشد، — نویسنده در مواردی به منبع اصلی استناد کند، اما مباحث دیگری را از همان منبع بدون استناد تفسیر کند. در چنین مواردی نویسنده می‌کوشد این تفسیرها را به عنوان تجزیه و تحلیل خود از مطالب استناد شده وانمود کند.

در واقع چنین نیست که سرقت علمی همواره در قالب رونویسی از نوشته‌های دیگران بدون ارجاع و استناد درست محقق شود، بلکه انواع دیگری نیز دارد. «سرقت ایده»، «سرقت ساختار»، «خودربایی یا خودانتخالی» را می‌توان از دیگر مصداق‌های سرقت علمی بر شمرد (صلح‌جو، ۱۳۸۷). از اینرو انتشار یافته‌های فکری و دستاوردهای تحقیقاتی دیگران به نام خود، مصداق اصلی سرقت علمی است ولی این عمل همیشه مثل دو روی سفید و سیاه کاغذ، قابل تشخیص نیست و ممکن است به روش‌های گوناگون انجام گیرد. در این بخش انواع مصداق سرقت علمی که در متون مختلف بیان شده ارائه شده است.

– سرقت علمی کامل^۱

رونویسی قسمتی از یک یا چند منبع به طور کامل سرقت علمی کامل محسوب می‌شود (ویج و همکاران^۲، ۲۰۰۹). به عقیده پارک رونویسی کامل متن از منابع دیگر بدون ذکر منبع آن یکی از انواع مصادیق سرقت علمی است (پارک، ۲۰۰۴).

– تعویض نام نویسنده مقاله

تعویض نام و آدرس مقاله، پایان نامه یا رساله ای که قبلاً توسط محققین دیگری در همان کشور یا کشور دیگری انجام و منتشر شده است با نام و آدرس جدید و چاپ یا ارائه در یک مجله یا مرکز دیگر. این کار مصداق بارز سرقت علمی از نوع عمد است (بطحائی، ۱۳۹۰).

– مقاله معجون^۳

استفاده از داده‌ها، متون و یافته‌های چند مقاله و تلفیق آن‌ها در یکدیگر به منظور تولید یک مقاله نو، مقاله معجون است. چرا که آمیخته ای از داده‌های مقالات دیگران است (بطحائی، ۱۳۹۰).

– تنبل کاری^۴

در برخی موارد، مقاله نویس یا به عبارت بهتر، مقاله‌ساز، متن را نیز به نحوی تغییر می‌دهد که تشخیص تقلبی بودن آن به سادگی امکان پذیر نیست. در این حالت به آن تنبل کاری اطلاق می‌گردد، فرد به جای انجام کار اصلی، وقت خود را صرف سوء استفاده از داده‌های دیگران می‌کند (بطحائی، ۱۳۹۰).

– استتار جزئی^۵

در این حالت، مقاله ساز با حفظ محتویات مقاله اصلی، ظاهر مقاله، مثل شکل جداول یا نحوه رسم نمودارها را تغییر می‌دهد یا مثلاً جداول ارائه شده در مقاله اصلی را به نمودار تبدیل می‌کند، کلید واژه‌ها را تغییر می‌دهد، خلاصه را عوض می‌کند و غیره. به این عمل استتار جزئی گفته می‌شود (بطحائی، ۱۳۹۰).

– سرقت علمی سبک^۶

به موردی گفته می‌شود که در آن جمله به جمله یا پاراگراف به پاراگراف یک مقاله، از یک متن دیگر اقتباس می‌شود. این مورد بیشتر به دلیل عدم تسلط به زبان دوم پیش می‌آید. برخی دانشجویان و محققین محترم، داده‌های خود را در الگوهای چاپ شده قبلی قرار می‌دهند و چون با

¹ Complete Plagiarism

² Vij et al.

³ The Potluck paper

⁴ The labor of laziness

⁵ The poor disguise

⁶ Style plagiarism

زبان دوم آشنایی کافی ندارند، به زعم خود از قالب نگارشی و جملات نویسندگان دیگر، به طور کامل یا حتی جزئی، استفاده می‌کنند. اگر چه در این مقالات داده‌ها و یافته‌های آزمایشی به خود شخص تعلق دارد ولی چون از قالب یا سبک فکری و نگارشی دیگران استفاده کرده است، یکی از مصادیق سرقت علمی به حساب می‌آید. از اینگونه موارد مثال‌های زیادی از کشورهای مختلف دنیا که به زبان اصلی خود مقاله نمی‌نویسند، مشاهده و گزارش شده است (بطحائی، ۱۳۹۰).

انتشار یک مقاله در چندین نشریه

انتشار یک مقاله (به طور کامل یا حتی بخشی از اطلاعات، داده‌ها و یافته‌ها) در چند نشریه به طور هم زمان یا با فاصله زمانی. این مورد می‌تواند به هر دو صورت عمد یا سهو صورت گیرد. اگر محقق نتایج یک کار را به طور هم زمان به دو یا چند مجله بفرستد و بر حسب اتفاق در دو مجله پذیرفته شود و به چاپ برسد، این از مصادیق سرقت علمی عمد است. چرا که ارسال یک مقاله همزمان به دو یا چند مجله، بر حسب قانون تألیفات، مجاز نیست.

گاهی این مورد سرقت علمی از خود^۱ نیز نامیده می‌شود. به عقیده ویج و همکاران سرقت از خود زمانی اتفاق می‌افتد که "اگر اثری متعلق به صاحب آن باشد که قبلاً چاپ شده است و مجدداً به عنوان اثری جدید بدون ذکر این موضوع که قبلاً چاپ شده است مطرح شود، سرقت از خود روی داده است".

ولی حالت دیگری نیز از این مورد مشاهده شده است، به عنوان مثال گاهی یک مقاله به یک مجله ارسال می‌گردد ولی بعد از مدت طولانی و مکاتبات فراوان، پاسخ داده نمی‌شود. محقق به ناچار مقاله را به مجله دیگری می‌فرستد ولی پس از طی مراحل چاپ آن در مجله دوم، به ناگاه متوجه چاپ آن در مجله اول، بدون اطلاع و هماهنگی، می‌شود. اگر چه این مورد، خلافی غیرعمد است ولی به هر حال محققین محترم باید توجه داشته باشند که تا از پس گرفتن مقاله از مجله اول و عدم چاپ آن مطمئن نشده‌اند، آن را برای مجله دیگری ارسال ننمایند (بطحائی، ۱۳۹۰).

سرقت علمی کپی و درج

استفاده از عین جملات یا عبارات دیگران بدون ذکر منبع و گذاشتن گیومه. این عمل تحت عنوان سرقت علمی کپی و درج^۲ شناخته می‌شود. (بطحائی، ۱۳۹۰). به نظر ویج و همکاران سرقت علمی کپی و درج بیشتر در رونویسی منابع اینترنتی استفاده میشود (ویج و همکاران، ۲۰۰۹،^۳)

^۱ Self plagiarism

^۲ Copy & paste plagiarism

^۳ Vij et al.

– گزینش کلمات^۱ (سرقت علمی با تغییر چند کلمه)

گزینش کلمات استفاده از بخشی از اثر دیگران با اندکی تغییر بدون استناددهی است که از مصادیق سرقت علمی است (ویج و همکاران، ۲۰۰۹)؛ درواقع تغییر چند کلمه در یک جمله نیز نمی‌تواند این جرم را تقلیل دهد و به آن یا سرقت علمی با تغییر چند کلمه^۲ گفته می‌شود (بطحائی، ۱۳۹۰).

– سرقت علمی استعاره^۳

نوع دیگری از سرقت علمی که کمی هم پیچیده است، سرقت علمی استعاره است. این نوع به حالتی اطلاق می‌شود که از کنایه، تشبیه یا استعاره دیگران برای روشن کردن یک ایده استفاده می‌شود. در شرایطی که چاره‌ای جز به کارگیری این استعاره‌ها نیست، باید از نویسنده اصلی کسب اجازه نمود (بطحائی، ۱۳۹۰).

– سرقت علمی ایده^۴

به وضعیتی اطلاق می‌شود که در آن یک شخص، ایده، یا پیشنهاد خلاقانه دیگری برای رفع یک معضل را، به نام خود مطرح می‌کند (بطحائی، ۱۳۹۰).

– استفاده از جداول یا نمودارهای دیگران در مقاله خود، بدون کسب اجازه یا ارائه منبع. دانشجویان و محققین محترم باید توجه داشته باشند که بعضی از مجلات اجازه استفاده از حتی یکی از جداول، نمودارها، تصاویر و غیره را بدون کسب مجوز، حتی در مقالات مروری نمی‌دهند. در حالی که بعضی دیگر ممکن است به صرف ارائه منبع، این عمل را مجاز دانسته باشند. بنابراین قبل از اقدام به استفاده از این چنین مواردی، حتماً باید دستورالعمل‌های مجله اولیه را به طور دقیق مطالعه نمود تا عمل بعدی مصداق سرقت علمی نباشد (بطحائی، ۱۳۹۰).

– ترجمه کتب و مقالات بدون اجازه مؤلف اولیه

این عمل نیز در مواردی که مؤلف یا انتشاراتی، هرگونه ترجمه اثر و چاپ آن را به طور کامل یا حتی محدود به چند فصل، یا بخش غیرمجاز بدانند، جرم محسوب می‌شود. بنابراین به منظور رعایت اخلاق علمی و حق دیگران در انتشار یافته‌هایشان در مواردی که تصریح شده است،

¹ Word Switch

² Word Switch Plagiarism

³ Metaphor plagiarism

⁴ Idea plagiarism

باید از مؤلف اصلی و انتشارات اجازه گرفت و در سایر موارد نیز بهتر است این کار انجام شود (بطحائی، ۱۳۹۰).

– استفاده از پاورپوینت سایر نویسندگان

حتی در استفاده از پاورپوینت‌ها نیز باید دقت لازم را مبذول داشت تا مصداق سرقت علمی قرار نگیرد. بخصوص مواردی که تهیه کننده نام و آدرس خود را در آن ذکر کرده، باید امانت را حفظ کرد. به طور کلی استفاده از هر گونه دستاورد علمی تحقیقاتی دیگران بدون اجازه آنها، از نظر اخلاقی مذموم است و باید از انجام آن خودداری گردد (بطحائی، ۱۳۹۰).

– انجام دادن کار گروهی به نام خود

پارک^۱ یکی از مصادیق سرقت علمی دانشجویان را انجام دادن کار گروهی و ارائه آن به عنوان کار شخصی می‌داند (پارک، ۲۰۰۴).

– رونویسی تکالیف

رونویسی تکالیف ترم جاری از تکالیف انجام شده ترم های گذشته دوستان نیز مصداق سرقت علمی است (پارک، ۲۰۰۴).

در آیین نامهٔ بدرفتاری دانشگاهی دانشگاه وایومینگ^۲ (۲۰۱۰) نیز مصادیقی از سرقت علمی بیان شده است:

– ارائه کار شخص دیگری - به صورت رونوشت برداری یا امانت گرفتن - از هر منبعی که توسط شخص دیگری نوشته شده - عمومی یا خصوصی - بدون استناد به آن منبع، به عنوان کار علمی خود،

– استخدام یک سایه نویس، در قبال هزینه یا به هر شکل دیگری، برای نگارش هر نوع تکلیف دانشگاهی،

– ارائه تکلیفی مشابه - با تغییراتی جزئی، به صورتی این تغییرات قابل توجه نباشند - به چند کلاس، بدون اجازه صریح از اساتید مربوطه،

^۱ Park

^۲ University of Wyoming

- انجام تکلیف کلاسی برای افراد دیگر یا اجازه دادن رونوشت برداری از تکلیف خود،
- ارائه تکلیفی مشابه - با تغییراتی جزئی، به گونه‌ای که این تغییرات قابل توجه نباشند - به عنوان فردی دیگر، بدون اجازه اساتید مربوطه،
- این آیین‌نامه خاطرنشان می‌کند که تنها بیان منابع مورد استفاده در انتهای آثار با عنوان «فهرست منابع و مآخذ» برای رعایت امانت‌داری علمی کافی نبوده، و دانشجویان موظف هستند شیوه-ها و نکات مربوط به استناد دادن به منابع را بیاموزند (آیین‌نامه بدرفتاری دانشگاهی دانشگاه وایومینگ، ۲۰۱۰).

— سایه‌نویسی

- سایه‌نویسی به پدیده‌ای گفته می‌شود که در آن فردی نوشته‌ای را به نگارش درمی‌آورد در حالی که هیچ اسمی از او در این نوشته برده نمی‌شود و او به عنوان یک سایه یا شیخ پشت پرده باقی می‌ماند. «رجب‌زاده عصارها» (۱۳۹۰) در پایان‌نامه خود از سایه‌نویسی با عنوان نادرستی در درج نام نویسندگان نام برده است. سایه‌نویسی می‌تواند به صورت‌های زیر اتفاق افتد:
- تغییر عنوان، چکیده، و یا بخش‌های بسیار اندکی از یک مقاله یا پایان‌نامه موجود و درج نام خود به عنوان پدیدآورنده اثر؛
 - ترجمه پایان‌نامه یا مقاله‌ای از یک زبان دیگر و نسبت دادن آن به خود؛
 - استخدام نویسنده یا پژوهشگری دیگر برای نگارش پایان‌نامه یا مقاله و عدم درج نام وی به عنوان نویسنده.

— نویسندگی افتخاری

- در حالی که سایه‌نویس یک سوی پدیده سایه‌نویسی را تشکیل می‌دهد، نویسندگی افتخاری در سوی دیگر این پدیده قرار دارد. نویسندگی افتخاری به این معنی است که فردی که در نگارش یک نوشته مشارکت - قابل توجه که باعث بیان نام او در نوشته شود - نداشته، در حالی که در نوشته نهایی نام او درج خواهد شد. این آفت در کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته بیشتر به چشم می‌خورد (رسولی و همکاران، ۱۳۹۴).

داده‌سازی

یکی دیگر از انواع سرقت علمی داده‌سازی^۱ است. داده‌سازی به معنی ارائه اطلاعات ساختگی - که در واقع هیچ اقدامی برای گردآوری آنها نشده - است. داده‌سازی می‌تواند در گام نتیجه‌گیری و گزارش نتایج نیز اتفاق بیفتد. شیوع این نوع بدرفتاری دانشگاهی را می‌توان بیشتر در پیمایش‌ها مشاهده کرد. بنابراین، فرد پژوهشگر که قرار است به صورت پیمایشی نگرش‌ها و نظرات گروهی از افراد را گردآوری کند، با ارائه اطلاعات ساختگی هم در وقت خود صرفه‌جویی می‌کند و هم هزینه - های پژوهش او کاهش می‌یابد (رسولی و همکاران، ۱۳۹۴).

دستکاری

دستکاری^۲ که بسیار مشابه داده‌سازی است، به معنی دست بردن نادرست در مواد پژوهش، تجهیزات، فرایندها، و ابزارهای پژوهش، یا تغییر و حذف اطلاعات گردآوری شده یا نتایج به منظور دست یافتن به هدفی است که پژوهشگر دنبال می‌کند. به عنوان مثال در مواردی که اطلاعات گردآوری شده از فرضیه پژوهش پشتیبانی نمی‌کنند، پژوهشگر برای تأیید فرضیه خود دست به دستکاری اطلاعات می‌زند و با این کار می‌تواند یافته‌های پژوهش خود را تغییر داده، نتایج را دستکاری کند، و در پایان فرضیه پژوهش خود را تأیید شده نشان دهد (رسولی و همکاران، ۱۳۹۴).

۲-۵. سرقت علمی در فضای دیجیتال

گسترش روزافزون پایگاه‌های اینترنتی و دسترسی آسان به انبوه اطلاعات شامل: کتاب‌ها، مقاله‌ها و دیگر انواع متون علمی و غیر علمی در اینترنت، زمینه لغزش برخی از دانشجویان و پژوهشگران را در استفاده نادرست از این منابع فراهم آورده است. برخی از دانشجویان و پژوهشگران آگاهانه یا ناآگاهانه، با در کنار هم قرار دادن قطعاتی از نوشته‌های دیگران بدون استناد و ارجاع درست به منابع، به آسانی دست به مقاله‌سازی می‌زنند و در واقع، مرتکب سرقت علمی می‌شوند. البته به همان میزان که زمینه استفاده نادرست از منابع علمی در فضای دیجیتال فراهم است، کشف و تشخیص موارد سرقت علمی نیز از طریق وب‌سایت‌ها و نرم‌افزارهای اینترنتی، به راحتی امکان‌پذیر است (سلیمانی پور و حیدری، ۱۳۹۳).

¹ fabrication

² falsification

۲-۶. انگیزه‌ها و دلایل سرقت علمی

محققان و پژوهشگران دلایل متعددی را برای سرقت علمی دانشجویان بیان میکنند که برخی از مهمترین آنها نداشتن دانش و آگاهی در باره سرقت علمی، تأثیر دیگران، فشارهای بیرونی برای کسب موفقیت، محدودیت زمانی برای انجام دادن تکالیف درخواستی استادان، ارزیابی مقاله‌ها بر اساس کمیت نه کیفیت، همپوشانی تکالیف درخواستی استادان، نبود درک و فهم از تکالیف خواسته شده، مشکل بودن تکالیف درخواستی استادان، نداشتن مهارت‌های کافی علمی و وجود نداشتن مجازات برای سرقت علمی هستند (ویج و همکاران، ۲۰۰۹؛ بریکات^۱، ۱۹۹۸؛ ارتا و گاکمنوگلا^۲، ۲۰۱۰؛ سانگسیرویتایا و همکاران^۳، ۲۰۰۵؛ تانر^۴، ۲۰۰۴؛ منصوریان^۵، ۲۰۱۰).

بریکالت (۱۹۹۸) معتقد است که جهل و ناآگاهی مهمترین عاملی است که باعث میشود تا دانشجویان دست به سرقت علمی بزنند. به طوری که مطالعه دانشگاه آلبرتا^۶ نیز نشان داد که ۶۰ درصد از دانشجویان نمیتوانستند متون دارای سرقت علمی را از متونی که در آن از تفسیر و منبع نویسی استفاده شده بود، تمایز دهند (دانشگاه آلبرتا، ۲۰۰۱). عدم آگاهی از قوانین مرتبط با سوء رفتارهای پژوهشی یکی از مهمترین دلایل ارتکاب ناخواسته سوء رفتارهای پژوهشی است. همچنین عدم آشنایی دانشجویان با اصول روش تحقیق و عدم نظارت کافی اساتید راهنما و مشاور یکی از دلایل سوء رفتار پژوهشی است (رشیدیان، خانجانی و مبشر، ۱۳۹۳).

همچنین قوانین واضح و مشخصی برای مجلات در زمینه نحوه پذیرش مقالات وجود ندارد. همچنین وحدت رویه مشخصی بین مجلات وجود ندارد و سبب ارتکاب ناخواسته سوء رفتار پژوهشی می شود. وجود برخی رابطه ها در پذیرش مقالات یکی دیگر از مشکلات مجلات است. همچنین روند کند داوری و چاپ مقالات در مجلات و نبود نظارت کافی بر سرعت کار مجلات سبب ارسال مقالات به طور همزمان به چند مجله می شود که خوداز مصادیق سوء رفتار پژوهشی است (رشیدیان، خانجانی و مبشر، ۱۳۹۳).

¹ Bricault

² Ereta & Gokmenoglua

³ Songsriwittaya et al.

⁴ Tanner

⁵ Mansouriyani

⁶ University Alberta

به طور کلی، سرقت علمی گاه به صورت ناخواسته و ناآگاهانه و از روی ناآشنایی با اصول استناد و ارجاع در نگارش علمی روی می‌دهد و گاه به صورت آگاهانه به وقوع می‌پیوندد (نورمحمدی، ۱۳۹۳). سهل‌انگاری در استفاده از آثار دیگران و مشخص نکردن منابع، در هر حال، سرقت علمی به شمار می‌آید و هیچ توجیهی، فرد خاطی را از اتهام سرقت علمی برکنار نخواهد داشت (نورمحمدی، ۱۳۹۳).

یکی از علل ارتکاب سرقت علمی این است که از آنجا که مجلات به چاپ مقاله‌هایی که نتایج آنها معنی دار نبوده است اهمیت نمی‌دهد و نویسندگان هر طور شده سعی کنند نتایج معنی دار داشته باشند و گرنه مقاله آنها چاپ نمی‌شود. در واقع مجلات از نویسندگان نمی‌خواهند که دلیل عدم معناداری نتایج را بیان کنند بلکه تنها به دنبال این هستند که نتایج معنی دار باشد و سبب داده‌سازی و دستکاری داده‌ها می‌شوند (رشیدیان، خانجانی و مبشر، ۱۳۹۳).

افراد در موقعیت‌های مختلف با انگیزه‌ها و اهداف مختلف ممکن است دست به سرقت علمی بزنند. برخی امکان دارد با برگرفتن قطعاتی از نوشته‌های دیگران و کنار هم قرار دادن آن، بدون اشاره به منابع اصلی، مقاله یا کتابی صورت دهند و آن را برای به دست آوردن وجهه علمی و شهرت پژوهشی به نام خود منتشر کنند. حتی ممکن است این کار با انگیزه مالی صورت پذیرد. اساتید و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها برای ارتقای رتبه علمی و شغلی موظف‌اند هر ساله مقالات پژوهشی به دانشگاه خود ارائه کنند؛ گاه دیده شده است کسانی با این انگیزه دست به سرقت علمی زده‌اند. دانشجویان بیش از همه در معرض ارتکاب سرقت علمی هستند. دانشجویان بیشتر به دلیل تنگنای زمانی و برای گرفتن نمره قبولی، در حالی که خود از عهده کار پژوهشی و نگارش علمی بر نمی‌آیند، مرتکب سرقت علمی می‌شوند (سلیمانی پور و حیدری، ۱۳۹۳).

عدم وجود سیستم ارزشیابی کیفی در آزمون‌های ورودی و ارتقاء نیز عامل دیگری است. در سیستم جاری به جای اینکه ارزشیابی مقالات بر اساس تاثیرگذاری و اثربخشی آنها صورت گیرد فقط بر اساس تعداد مقالات صورت می‌گیرد. در اکثر مقالات تولید علم بسیار اندک است و بیشتر کارهای تکراری انجام می‌شود (رشیدیان، خانجانی و مبشر، ۱۳۹۳).

یکی دیگر از مشکلات نبود زیرساخت‌های لازم جهت انجام تحقیقات مثل کمبود امکانات آزمایشگاهی، تعدد وظایف و کمبود وقت اساتید، افزایش بی حساب ظرفیت‌های پذیرش دانشجویان و روند کند اداری در پیشبرد کارهای تحقیقاتی است (رشیدیان، خانجانی و مبشر، ۱۳۹۳).

بنابراین، به طور خلاصه، رایج‌ترین انگیزه‌ها و دلایل سرقت علمی را این گونه می‌توان برشمرد: کسب شهرت در جامعه علمی (سلیمانی پور و حیدری، ۱۳۹۳). شهرت طلبی و زیاده خواهی برخی از افراد، برای کسب منافع مادی و معنوی از طریق استفاده ی نابجا و غیرمسئولانه از امکانات رایانه‌ای برای کپی غیرقانونی آثار دیگران (منصوریان، ۱۳۸۹)

— ارتقای شغلی (سلیمانی پور و حیدری، ۱۳۹۳): فشار کاری بر مدرسان دانشگاه‌ها و معلمان برای ارتقای مرتبه علمی، همراه با مشغله ی کاری فراوان، یکی دیگر از عواملی است که م‌تواند به افزایش تعداد موارد سرقت علمی منجر شود (منصوریان، ۱۳۸۹).

— انگیزه مالی از نشر آثار (سلیمانی پور و حیدری، ۱۳۹۳)؛

— ارائه تکلیف درسی و ارتقای تحصیلی (سلیمانی پور و حیدری، ۱۳۹۳؛ منصوریان، ۱۳۸۹). در واقع فشار تحصیلی بر دانش آموزان و دانشجویان با ارائه تکلیف نوشتاری فراوان بدون توجه به معیارهای علمی.

— بی اطلاعی افراد از مقررات اخلاقی و اجتماعی استفاده از منابع که می‌تواند ناشی از عدم آموزش صحیح یا بی توجهی آنان به آموزش‌های داده شده باشد. هر چند بی اطلاعی فرد نمی‌تواند او را از جرمی که در این زمینه مرتکب شده تبرئه کند (منصوریان، ۱۳۸۹).

— نگاه کلی به تولیدات علمی افراد و ارزیابی ارزش آن‌ها براساس کمیت است و نه کیفیت (منصوریان، ۱۳۸۹).

۲-۷. راه‌های کشف و تشخیص سرقت علمی

شاید در گذشته، بررسی‌های انسانی و آشنایی با کتاب‌ها و منابع علمی، تنها راه تشخیص سرقت علمی بود و بسیاری از نمونه‌های دست‌برد به آثار و نوشته‌های دیگران، از چشم‌ها دور می‌ماند؛ اما امروزه با پیشرفت فناوری اطلاعات و با استفاده از نرم‌افزارهای دقیق و حساس، به راحتی می‌توان موارد سرقت علمی را شناسایی کرد. شیوه کار نرم‌افزارهای کشف و تشخیص سرقت علمی، غالباً به این ترتیب است که نخست متن همه کتاب‌ها، مقاله‌ها و پایان‌نامه‌ها را در بانک‌های اطلاعاتی ذخیره

می‌کنند و سپس امکان بررسی و مقایسه نوشته مورد نظر، اعم از: کتاب، مقاله یا پایان‌نامه را با محتوای بانک‌های اطلاعاتی فراهم می‌آورند. بر اساس الگوریتم‌ها و دستورعمل‌هایی که نرم‌افزار بر اساس آن کار می‌کند، مشابهت‌های احتمالی متن مورد نظر با متون موجود در بانک‌های اطلاعاتی مشخص می‌شود. نرم‌افزار می‌تواند مواردی را که نویسنده از متون و منابع دیگر استفاده نموده، اما به‌درستی به آن استناد نکرده است، مشخص کند (سلیمانی پور و حیدری، ۱۳۹۳).

مرادی و قربانی بوساری (۱۳۹۳)، معروف‌ترین نرم‌افزارهای تشخیص سرقت علمی را به این ترتیب معرفی کرده‌اند. برخی از این نرم‌افزارها و پایگاه‌ها، به صورت رایگان به کاربران ارائه خدمات می‌کنند و خدمات برخی دیگر در برابر دریافت هزینه خواهد بود:

- آنتی پلجریست^۱
- داک کوب^۲
- کپی اسکپ^۳
- ترنیتین^۴
- اسمال تولز^۵
- داست بالز^۶
- آکادمیک پلجریزم^۷
- پلچ اسکن^۸
- پلجریزم دیتکت^۹
- آی تنیتیکت^{۱۰}

^۱ www.anticutandpaste.com

^۲ www.doccop.com

^۳ www.copyscape.com

^۴ www.turnitin.com

^۵ www.smallseotools.com/plagiarism

^۶ www.dustball.com/cs/plagiarism

^۷ www.academicplagiarism.com

^۸ www.plagscan.com

^۹ www.plagiarism-detect.com

^{۱۰} www.ithenticate.com

۲-۸. نرم‌افزارهای کشف سرقت علمی در ایران

از سامانه‌های مشابه یاب و کشف سرقت علمی در ایران می‌توان به سامانه سمیم و سامانه همانندجو اشاره کرد:

۲-۸-۱. سامانه مشابه یاب متون نور (سمیم)

سامانه مشابه یاب متون نور (سمیم) به عنوان نخستین سامانه پیش‌گیری از سرقت علمی در ایران، به‌تازگی در مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، ایجاد و راه‌اندازی شده است. بخشی از ویژگی‌های سامانه سمیم نور به قرار ذیل می‌باشد؛ این ویژگی‌ها از اطلاعات موجود در پایگاه اینترنتی سمیم نور گرفته شده است:

- یافتن مقاله‌های مشابه با مقاله کاربر؛
 - نمایش درصد مشابهت متون، به صورت کلی و به تفکیک مقالات؛
 - عدم گزارش موارد کوتاه و پرتکرار؛
 - مقاوم در برابر تغییر: چنانچه کاربر، قسمتی از متن را تغییر داده باشد، همچنان می‌توان مشابهت‌ها را یافت؛
 - نمایش محل دقیق مشابهت میان دو مقاله و مقایسه آن‌ها؛
 - امکان مقایسه مقاله کاربر و مقاله‌های مشابه، به صورت دو پنجره جداگانه.
- بانک اطلاعاتی سامانه سمیم نور، شامل صدها هزار مقاله تمام‌متن حوزه علوم انسانی ارائه شده در پایگاه مجلات نورمگز است و نسخه آزمایشی آن^۱ در دسترس کاربران قرار دارد. در گام‌های پسین، بانک اطلاعاتی این سامانه با داده‌های بیشتری شامل ده‌ها هزار کتاب و منبع ارائه شده در نرم‌افزارهای مرکز، و همچنین کتابخانه دیجیتال نور (نورلایب) گسترش خواهد یافت و قابلیت‌های آن بهینه‌سازی خواهد شد. با فراهم‌سازی امکان اتصال این سامانه به بانک‌های اطلاعاتی سایر رشته‌ها،

^۱ samimnoor.ir

می‌توان دامنه کار این سامانه را گسترش داد. این سامانه، به سردبیران و داوران مجله‌های علمی، برای جلوگیری از سرقت‌های آشکار علمی، کمک شایانی می‌کند (مرادی و قربانی بوساری، ۱۳۹۳).

۲-۸-۲. سامانه همانندجو

در پاسخ به خواست جامعه‌ی علمی کشور برای پیش‌گیری از بدرفتاری‌های علمی، به ویژه سایه‌نویسی و دستبرد علمی در تدوین پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی، ایرانداک سامانه‌ی آزمایشی «همانندجو» را با پشتوانه‌ی متن کامل و در حال افزایش بیش از ۱۰۰ هزار عنوان از تازه‌ترین پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها (۱۳۸۷-۱۳۹۳) در هفته‌ی پژوهش سال ۱۳۹۳ راه‌اندازی نمود و در اختیار دانشگاه‌های صنعتی اصفهان، علامه طباطبائی، تربیت مدرس، فردوسی مشهد، آزاد اسلامی (تهران مرکز) قرار داد. همانندجویی در نوشتار پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، گامی در کمک به نگه‌داشت حقوق پدیدآوران و گسترش علم و فناوری و زمینه‌سازی برای دسترسی آزاد همگان به اطلاعات است. «همانندجو» با جست‌وجوی خودکار در متن کامل پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها موجود در ایرانداک، نوشته‌های همانند را بازیابی و اندازه‌ی همانندی و منبع اطلاعات همانند را نمایش می‌دهد. هدف از راه‌اندازی آزمایشی این سامانه با امکانات محدود، افزون بر شناخت کاستی‌ها و برطرف کردن آنها برای این پژوهشگاه، آشنایی استادان گرامی با قابلیت‌های آن و یاری آنها در شناخت همانندهاست. پس از دوره‌ی کوتاه اجرای آزمایشی، قابلیت‌های ارزشمند دیگری در این سامانه در اختیار همه‌ی دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های کشور قرار خواهد گرفت.

برای کاربرست آزمایشی این سامانه، استادان گرامی با معرفی دانشگاه‌های یاد شده به عضویت این سامانه در می‌آیند و گذرواژه به رایانامه‌ی ایشان فرستاده می‌شود. از آن پس، استادان گرامی می‌توانند پس از ورود به سامانه، نوشته‌های دانشجویان خود را بارگذاری و نتیجه را در کوتاه‌ترین زمان ممکن دریافت کنند (سامانه تیک^۱، ۱۳۹۵).

۲-۹. روش‌های پیش‌گیری از سرقت علمی

برخی از مهم‌ترین روش‌های پیش‌گیری از سرقت علمی به شرح ذیل است:

¹ <http://tik.irandoc.ac.ir/about.aspx>

۲-۹-۱. توسعه نرم افزارهای تشخیص سرقت علمی

پیش‌گیری از گسترش سرقت علمی، مستلزم شناسایی موارد سرقت علمی در آثار و نوشته‌هایی است که منتشر می‌شود. بنابراین، توسعه نرم افزارهای کشف و تشخیص سرقت علمی، پیش‌نیاز برخورد با متخلفان است. تا کنون در این زمینه گام‌هایی برداشته شده و نرم افزارهایی فراهم آمده است؛ اما این نرم افزارها، تنها بخش محدودی از فضای نشر را پوشش می‌دهد و گسترش این نرم افزارها برای پوشش کامل فضای نشر کشور، ضرورتی آشکار دارد (سلیمانی پور و حیدری، ۱۳۹۳). از نظر رشیدیان، خانجانی و مبشر نیز برقراری سیستم ارزشیابی قوی جهت شناسایی تخلفات گامی مهم در پیشگیری از سرقت علمی خواهد بود. سیستم ارزشیابی قوی جهت شناسایی تخلفات در مواردی مانند انتشارات همزمان و عدم رعایت حقوق نویسندگی کمک کننده خواهد بود (رشیدیان، خانجانی و مبشر، ۱۳۹۳).

۲-۹-۲. مجازات‌های قانونی

شاید نتوان سرقت علمی را ریشه کن کرد؛ اما تا حد بسیاری می‌توان از آن جلوگیری کرد. (اسلامی، ۱۳۹۳ ب) تعیین مجازات‌های قانونی برای کسانی که مرتکب رفتار غیر اخلاقی سرقت علمی می‌شوند، از مؤثرترین راه‌های پیش‌گیری از گسترش این ناهنجاری در عرصه پژوهش شمرده می‌شود. دانشگاه‌ها و مجامع علمی معتبر دنیا، قوانین سخت گیرانه‌ای برای این موضوع در نظر گرفته‌اند. آشکار شدن سرقت علمی در سطوح مختلف، موجب رسوایی و بی‌اعتباری کامل کسانی که دست به سرقت علمی زده باشند خواهد شد. در دانشگاه‌ها و مراکز علمی معمولاً کسانی که سرقت علمی آن‌ها آشکار می‌شود، از کار برکنار یا برای مدتی تعلیق می‌شوند. با همه این‌ها، در کشور ما هنوز قوانین و مقررات بازدارنده برای مبارزه با این ناهنجاری پژوهشی تصویب نگردیده و مجازات‌های مناسب برای خاطیان در نظر گرفته نشده است.

۲-۹-۳. آموزش پرهیز از سرقت علمی

با آموزش پرهیز از سرقت علمی به دانش‌آموزان، دانشجویان و پژوهشگران، تا حد فراوانی می‌توان از گسترش پدیده شوم سرقت علمی در مجامع آموزشی و دانشگاهی کاست. آموزش پرهیز از سرقت علمی، چیزی جز آشنایی با شیوه‌های درست استاد و ارجاع در نگارش علمی نیست.

پژوهشگران و نویسندگان باید بدانند دقیقاً در چه مواردی و به چه صورت به منابع تحقیق اشاره کنند. البته موضوع به همین سادگی هم نیست و بحث استناد و ارجاع، خود پیچیدگی‌ها و دشواری‌هایی دارد. از یک سو، تنوع شیوه‌های استناد و ارجاع، و از سوی دیگر، تنوع اطلاعاتی از قبیل: کتاب، مقاله، پایان‌نامه و منابع الکترونیکی، چاپی، صوتی یا تصویری، کار استناد و ارجاع را برای دانشجویان و پژوهشگران تازه کار دشوار می‌سازد (اسلامی، ۱۳۹۲).

۲-۹-۳-۱. ارجاع و استناد

بحث دربارهٔ چند و چون ارجاع و استناد، مفصل است. در این بخش از مقاله، تنها به بیان چند نکته در این باره بسنده می‌شود:

— منظور از ارجاع و استناد، آوردن مشخصات منبعی است که پژوهشگر به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در نوشتهٔ خود از آن مطلب نقل کرده است.

— هر گاه پژوهشگر، واژه، عبارت، جمله یا پاراگرافی را به طور مستقیم از منبعی نقل کند، باید محدودهٔ آن را با گیومه یا نشانه نقل قول مشخص کند؛ اما اگر عبارت یا اندیشه‌ای را به طور غیر مستقیم، یعنی با عباراتی جدید بیاورد، نیازی به مشخص کردن محدودهٔ آن نیست؛ اما در پایان عبارت باید به منبع اشاره شود.

— صدها شیوه برای استناد و ارجاع در نگارش‌های علمی وجود دارد که از میان آن‌ها شمار اندکی مقبولیت عمومی و جهانی یافته است. در یک نگاه کلی، این شیوه‌ها را به دو دسته «درون‌متنی» و «برون‌متنی» تقسیم می‌کنند. صرف نظر از امتیاز و برتری هر یک از این شیوه‌ها، لازم است پژوهشگر، اولاً شیوهٔ استنادی را بر اساس دستورعمل مجله یا مرکز علمی که برای آن مقاله می‌نویسد، برگزیند و دیگر این که در سراسر مقاله یا اثر خود، از یک شیوهٔ استنادی واحد استفاده کند.

— پژوهشگر، تنها باید به منابع واقعی که به طور مستقیم به آن‌ها مراجعه کرده است، استناد کند و چنانچه مطلبی را در منبعی ببیند که آن منبع خود، مطلب را از جای دیگری نقل نموده، پژوهشگر باید منبع اصلی را بیابد و به آن استناد کند و اگر به منبع اصلی دسترسی

ندارد، باید به منبع «واسط» استناد کند و بدون مراجعه به منبع اصلی، نباید به آن استناد دروغین کند. (اسلامی، ۱۳۹۲)

— «دانش عمومی، نیاز به ارجاع ندارد.» (اسلامی، ۱۳۹۲) استناد به منابع برای مطالب و مباحثی که به دلیل فراگیر شدن و آگاهی همه مردم از آنها، به دانش عمومی تبدیل شده‌اند، پسندیده نیست. البته مصداق دانش عمومی را باید به درستی تشخیص داد.

۲-۹-۴. برقراری سیستم ارزشیابی کیفی

یکی از راهکارهای مقابله با سوء رفتارهای پژوهشی این است که ارزشیابی افراد بر اساس کیفیت مقالاتشان انجام شود و تنها بر اساس تعداد مقالات نباشد. در واقع افراد باید بر اساس میزان فعالیت که در پژوهش و نوشتن مقالات داشته‌اند ارزیابی شوند. همچنین توجه به کاربردی بودن طرح تحقیقاتی در فرایند ارزشیابی افراد است. و فردی که به عنوان نویسنده مقاله معرفی می‌شود باشد به طور کامل روی مقاله تسلط داشته باشد (رشیدیان، خانجانی و مبشر، ۱۳۹۳).

۲-۹-۵. ایجاد قوانین واضح و مشخص برای مجلات و دست‌اندرکاران نشر

برای نمونه برای هر کدام از مراحل پذیرش اولیه تا پذیرش نهایی مقالات برای مجلات محدوده زمانی حداقل و حداکثر گذاشته شود و بعد از گذشت این محدوده در صورت عدم دریافت جواب از طرف مجله، فرد نویسنده مجاز باشد که مقاله خود را به مجله دیگری بفرستد (رشیدیان، خانجانی و مبشر، ۱۳۹۳).

۲-۹-۶. افزایش آگاهی و فرهنگ سازی

اولین گام برای یک جامعه پژوهشی آموزش و یادگیری اخلاق حرفه‌ای پژوهش است به خصوص در زمینه کپی برداری و سرقت علمی تا فرهنگ سازی درست صورت گیرد. می‌توان با ارتقای ارزشهای انسانی تا حدودی از بروز سوء رفتارهای پژوهشی جلوگیری کرد (رشیدیان، خانجانی و مبشر، ۱۳۹۳).

۲-۱۰. قوانین و آیین‌نامه‌های مربوط به سرقت علمی

«اشترن» و «لمنس»^۱ با بیان این که آموزش مهارت‌های نگارش، اخلاق علمی، و مسائلی از این قبیل تنها نمی‌تواند باعث جلوگیری از پدیده سرقت علمی شوند، تصویب قوانین محکم و سخت‌گیرانه را در این زمینه پیشنهاد می‌کنند. آنها با بررسی پایه‌های حقوقی و قانونی مجازات، پیشنهاد می‌کنند که به قوانین مرتبط با این مسئله اهمیت بیشتری داده شود (اشترن و لمنس، ۲۰۱۱).

صاحب‌نظران سرقت علمی را به عنوان یک عمل غیراخلاقی و غیرقابل قبول محکوم کرده و در مورد مضرات حاصل از آن بحث کرده‌اند و دیدگاه‌های خود را در این باره ارائه نموده‌اند. ولی با این وجود توصیه‌های آنان تاکنون بصورت گسترده توسط مؤسسه‌های دانشگاهی، نشریات، و سازمان‌های متولی امر پژوهش مورد استقبال قرار نگرفته است، در این زمینه به نظر می‌رسد که تصویب قوانین بازدارنده چاره کار است (اشترن و لمنس، ۲۰۱۱).

مؤسسه‌های گوناگون در زمینه برخورد با بدرفتاری دانشگاهی استانداردها و آیین‌نامه‌های گوناگونی را وضع کرده‌اند، برای نمونه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

□ کمیته بین‌المللی ویراستاران نشریات پزشکی^۲ در راستای تدوین استانداردهای لازم برای انتشارات زیست‌پزشکی^۳ به دنبال جلوگیری از فعالیت‌های نویسندگی نامناسب و غیر اخلاقی از طریق ملزم کردن نشریات به پرسش‌های مفصل در مورد نقش واقعی هر نویسنده در تدوین مقاله مربوطه، است.

□ کمیته اخلاق انتشارات^۴ توصیه می‌کند که ویراستاران نشریات سیستم‌های نویسندگی و همکاری خود انتخاب نمایند که مروج بهین تجربه‌ها باشد (برای مثال فهرستی منتشر نماید که در گذشته چه کسانی مرتکب این کار شده‌اند) و جلوی بد رفتاری (مانند سرقت علمی) را بگیرد و پیشنهاد می‌کند که زمانی که راستی یک پژوهش زیر سؤال رفت، خطاها و عبارات نادرست یا گمراه‌کننده باید بدون معطلی تصحیح شده و جرمه‌ها مشخص و برجسته شوند.

¹ Stern and Lemmens

² International Committee of Medical Journal Editors(ICMJE)

³ biomedical

⁴ Committee on publication ethics

«بنیاد علوم اروپا»^۱، بخشی به نام تمامی دانشگاه‌های اروپایی^۲ دارد، که فدراسیون اروپایی متشکل از دانشگاه‌های ملی علوم و علوم انسانی است و ۵۳ عضو از ۴۰ کشور دارد. این فدراسیون در سال ۱۹۹۴ به منظور ترویج تبادل اطلاعات و تجربه میان دانشگاه‌ها؛ ارائه توصیه‌های دانشگاه‌های عضو در زمینه علم و جامعه؛ و ترویج استانداردهای اخلاقی متعالی و سطح بالا در زمینه علم و پژوهشگری، تأسیس شد. این فدراسیون قواعد اروپایی را در راستای صداقت پژوهشی منتشر نموده است (بنیاد علوم اروپا، ۲۰۱۱). در این سند زیر قواعد مرتبط با انتشارات بیان می‌کند که نویسندگی باید تنها بر اساس نقش خلاقانه و همچنین انجام کارهای قابل توجه (مانند کمک به طراحی، گردآوری داده‌ها، تحلیل داده‌ها، یا ارائه گزارش‌گری و نه به خاطر بازیابی کلی بر گروه پژوهشی یا ویرایش متن) باشد. تمامی نویسندگان به طور کامل مسئول محتوای مواد منتشر شده هستند مگر این که مشخص شود که آن‌ها تنها مسئول بخش خاصی از مطالعه یا سند منتشر شده هستند. در کنار این قواعد، کمیته بین‌المللی ویراستاران نشریات پزشکی نیز رهنمودهایی را برای اطمینان از بیان نام افرادی که نقش قابل توجهی در طراحی، انجام و تحلیل مطالعه، و همچنین نوشتن مقاله داشته‌اند، به عنوان نویسنده ارائه کرده است. این رهنمودها سه معیار را مشخص کرده‌اند و بیان نام شخصی به عنوان نویسنده منوط به داشتن این سه معیار است (هامر^۳، ۱۹۷۶):

- کمک قابل توجه به مفهوم‌سازی و طراحی، فراهم کردن داده‌ها، یا تحلیل و تفسیر داده‌ها؛
- تهیه پیش‌نویس مقاله یا ویرایش نقادانه محتوای فکری دارای اهمیت؛
- تأیید نهایی نسخه‌ای که باید منتشر شود.

در این زمینه، «سکات»^۴ معتقد است که به طور معمول همه دانشگاه‌ها فرایندهای مشخصی برای رسیدگی به این نوع بدرفتاری‌های دانشگاهی دارند، اما واقعیت آن است که سطح جزئیات آیین‌نامه‌های دانشگاهی نیز با همدیگر متفاوت است. از این رو است، برخی دانشگاه‌ها با این پدیده بسیار سخت‌گیرانه برخورد می‌کنند و برخی دیگر نه. برای مثال، دانشگاه «وایومینگ» در ایالات متحده مقررات بسیار سخت‌گیرانه‌ای را برای مقابله با پدیده بدرفتاری دانشگاهی پیش‌بینی کرده است. پس از

¹ European Science Foundation (ESF)

² All European Academies (ALLEA)

³ Hammer

⁴ Scott

توضیح مصادیق بدرفتاری دانشگاهی در آیین‌نامه این دانشگاه (که در بخش پیشین مورد بحث قرار گرفت)، مجازات افرادی را که درگیر این گونه رفتارها می‌شوند به صورت زیر برمی‌شمارد (سکات، ۲۰۰۰):

- در صورت صلاحدید استاد درس، نمره «اف» برای درسی که دانشجو در ارتباط با آن مرتکب بدرفتاری دانشگاهی شده در نظر گرفته می‌شود، یا دانشجو باید تکلیف دیگری برای گذراندن آن درس ارائه دهد؛
 - اگر دانشجو دو بار - در زمان‌های گوناگون یا در درس‌های متفاوت - مرتکب بدرفتاری دانشگاهی شود، به مدت یکسال از ادامه تحصیل در دانشگاه تعلیق خواهد شد؛
 - تحریم‌های بیشتر، مانند قطع کمک هزینه تحصیلی، و ... نیز ممکن است اعمال شود.
- برخی از کشورهای توسعه‌یافته به خوبی خطر تأثیرات مضر این آسیب را درک کرده و طرح‌هایی ملی برای بررسی این چالش راه‌اندازی و هدایت کرده‌اند. انگلستان یکی از نمونه‌های موفق این کشورها است که از اوایل دهه ۲۰۰۰ میلادی شروع به بررسی ابعاد این مسئله کرده است. کمیته مشترک نظام‌های اطلاعات یا «جیسک»^۱ حمایت مالی و پژوهشی طرح‌هایی به همین منظور را متقبل شده است (موری و راول^۲، ۲۰۰۹).

۲-۱۱. پژوهش‌های منتشر شده در داخل ایران

نخعی و سیدحسینی (۱۳۸۴)، با انجام دادن پیمایشی در بین دانشجویان پزشکی، نظرهای آنان را در مورد تقلب در امتحانات جويا شدند. آن دو با معرفی "حضور فرد دیگری در جلسه امتحان" به عنوان مردودترین نوع تقلب و "در جریان قرار ندادن استاد هنگامی که به اشتباه در ورقه او نمره زائد داده شده باشد" به عنوان مورد تأییدترین نوع تقلب، اشاره میکنند که از دیدگاه تعداد شایان توجهی از دانشجویان (حدود ۵۰ درصد) برخی از انواع تقلب مورد تأیید بود.

^۱ Joint Information Systems Committee (JISC)

^۲ Murray and Rowell

در پژوهش دیگری نخعی و نیکپور (۱۳۸۴) نظرهای دانشجویان سال آخر رشته پزشکی را درباره فریبکاری پژوهشی در نگارش پایان نامه جویا شدند. جعل داده ها و دستکاری نتایج با میان به ترتیب ۳۷ و ۴۰ درصد و سرقت ادبی بین ۲۵ تا ۵۰ درصد و همچنین نتیجه ۵۸ درصدی در مورد "کپی گرفتن برخی مطالب پایان نامه از سایر منابع"، یافته های این پایان نامه هستند که بسیار تأمل برانگیز و نگران کننده محسوب می شوند.

پریزاد (۱۳۸۸) پژوهشی تحت عنوان "مقایسه نگرش و عملکرد دانشجویان پزشکی مقطع بالینی در زمینه تقلب شامل کلیه انواع تقلب امتحانی، تقلب در بالین، تقلب در نوشتن پژوهش و مقاله" را با هدف تعیین شیوع انواع تقلب (تقلب در امتحان، در دوره بالینی و نوشتن پایان نامه و مقالات) در بین دانشجویان پزشکی سه سال آخر دانشکده پزشکی شیراز بر اساس گزارش خود آنان و تعیین نگرش آنان نسبت به برخی از موارد تقلب انجام داد. نمونه پژوهش شامل ۱۳۶ نفر دانشجوی پزشکی (سه سال آخر) بود. جمع آوری داده ها توسط پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفته بود صورت گرفت. این پرسشنامه شامل سیزده نوع از موارد رفتارهای تقلب آمیز در دانشجویان پزشکی است که در آن از دانشجویان خواسته شد علاوه بر اینکه نظر خود را در مورد درست یا نادرست بودن رفتار بیان کنند اینکه این عمل را انجام داده اند یا نه را نیز ذکر کنند. داده ها پس از جمع آوری توسط نرم افزار آماری اسپاس پی اس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد ۶۴ درصد پاسخ دهندگان مرد و بقیه زن بودند. در مورد عملکرد دانشجویان در زمینه تقلب، بیش از ۸۰ درصد از دانشجویان کپی کردن از دست دانشجوی مجاور در طول امتحان را حداقل یکبار در دوره دانشجویی خود تجربه کردند. همچنین ۲۵ درصد از دانشجویان در نوشتن پایان نامه و مقاله حداقل یک نوع سرقت علمی را مرتکب شده اند. در حالی که ۷۸ درصد از آنان سرقت علمی را مردود و نادرست می دانند. عملکرد دانشجویان پزشکی در بالین هم نشان داد که ۵۰ درصد از دانشجویان در طول دوره بالینی خود حداقل یکبار تقلب کرده اند. این در حالی است که اکثریت دانشجویان (بیش از ۹۰ درصد) تقلب در دوره بالینی را عملی نادرست می دانند. این مطالعه نشان داد که میزان ارتکاب تقلب در دانشجویان دختر به طور معنی داری کمتر بود. همچنین در دانشجویان مقطع تحصیلی پایین

تر تقلب به میزان کمتری دیده شد. از طرفی نگرش دانشجویان در مقطع تحصیلی پایین تر نسبت به دانشجویان در مقطع تحصیلی بالاتر این گونه بود که این دانشجویان بیشتر این رفتارهای تقلب آمیز را نادرست می دانند. تقلب یک مشکل جدی آموزشی و اخلاقی است. لذا با در نظر گرفتن نتایج به دست آمده، اولویت دادن فوری به مهار پدیده تقلب در همه سطوح در بین دانشجویان ضرورت دارد.

نخعی و همکاران (۱۳۸۹) طی پژوهشی کیفی آییننامه‌ای را برای دسته‌بندی و اعمال جرائم از نوع سوءرفتارهای پژوهشی به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پیشنهاد داده‌اند. آنها انواع مختلف سوءرفتارهای پژوهشی (اغلب مربوط به رشته های در حال تدریس در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) را به سه نوع خفیف، متوسط و شدید و در مجموع ۴۸ مورد مجزا دسته بندی کرده اند و مجازاتهای پیشنهادی خود را برای هر یک از این انواع سوءرفتار پژوهشی (از احضار و اخطار شفاهی گرفته تا بازنشستگی پیش از موعد با تقلیل مرتبه و پایه) ارائه داده‌اند.

رجب‌زاده عصارها (۱۳۹۰) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود به بررسی میزان شناخت دانشجویان و اعضای هیات علمی دانشگاه تهران با مقوله سوء رفتارهای پژوهشی پرداخته است. نتایج پژوهش وی نشان داد که پژوهشگران دانشگاه تهران اگر چه به صورت خود اظهاری عنوان کردند که با انواع و تعاریف سوء رفتارهای پژوهشی آشنایی دارند اما بیش از ۶۰ درصد آنان اظهار داشتند که در محیط دانشگاهی خود به میزان قابل توجهی شاهد سوء رفتارهای پژوهشی بوده‌اند. پژوهشگران دانشگاه تهران، برای پیشگیری از ارتکاب سوء رفتارهای پژوهشی در آثار خود اعتماد زیادی به مشاوره با صاحب‌نظران (۵۸ درصد) دارند. تنها ۱۶ درصد از پژوهشگران دانشگاه تهران، در مورد زیاد بودن احتمال ارتکاب سوء رفتارهای پژوهشی در بین پژوهشگران ایران نظر مخالف داشتند و نسبت به احتمال ارتکاب سوء رفتار پژوهشی در آثار خود مخالفت بیشتری (۳۵ درصد) نشان دادند.

فعلی و همکاران (۱۳۹۱) پژوهشی را با هدف سنجش نگرش و رفتار دانشجویان در زمینه سرقت علمی در میان دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس انجام دادند. روش پژوهش توصیفی- همبستگی و ابزار آن پرسشنامه‌ای ساختارمند حاوی سؤال‌های بسته بود. جامعه

آماري مورد نظر شامل كليۀ دانشجویان (کارشناسی ارشد و دکتری) دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس بود که حداقل دو نیمسال تحصیلی را گذرانده بودند (۵۵۹ نفر) نتایج توصیفی تحقیق نشان داد که میزان نگرش و رفتار بیشتر دانشجویان در زمینه سرقت علمی به ترتیب در سطوح «نسبتاً نامساعد و متوسط» بود. همچنین، یافته‌های تحقیق نشان داد که بین رفتار دانشجویانی که در کارگاههای آموزشی مقاله نویسی شرکت کرده و آنهایی که شرکت نکرده اند، در خصوص سرقت علمی تفاوت معناداری وجود دارد.

رجب‌زاده عصارها و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی به بررسی میزان آشنایی پژوهشگران دانشگاه تهران با تعریف‌ها، مفاهیم و مصادیق تخلفات و سوءرفتارهای پژوهشی پرداختند. این پژوهش که از لحاظ هدف، کاربردی و از نظر گردآوری اطلاعات از نوع پیمایش توصیفی است، با استفاده از ابزار پرسشنامه (محقق ساخته) به صورت خوداظهاری، میزان آشنایی اعضای نمونه با مقوله تخلفات پژوهشی را بررسی کرد. نتایج پژوهش نشان داد که پژوهشگران دانشگاه تهران، به طور کلی معتقدند با مفاهیم و مصادیق سوءرفتارهای پژوهشی آشنایی بالایی دارند. اعضای نمونه، در عین حال که اذعان میکنند آموزش منسجمی در این زمینه ندیده‌اند، معتقدند قانون‌های کافی و مناسب در زمینه پیشگیری و برخورد با سوءرفتارهای پژوهشی وجود ندارد. از لحاظ جنسیت، تفاوت آماری معناداری در شناخت زنان و مردان از مقوله سوءرفتارهای پژوهشی وجود ندارد، اما اعضای نمونه، میزان ارتکاب سوءرفتارهای پژوهشی را در مردان، بیش از زنان میدانند. علاوه بر این پژوهشگران دانشگاه تهران، اظهار کرده اند که احتمال ارتکاب ناآگاهانه سوءرفتارهای پژوهشی در بین پژوهشگران ایرانی زیاد است و در مقابل احتمال کمی برای ارتکاب سوءرفتار پژوهشی در آثار خود قائل هستند.

زمانی، عظیمی، و سلیمانی (۱۳۹۲) نیز در پژوهشی به شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر سرقت علمی دانشجویان دانشگاه اصفهان پرداختند. در این پژوهش که با روش توصیفی پیمایشی صورت گرفت با ابزار پرسشنامه به گردآوری داده‌ها پرداخته شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که مدرک‌گرایی و توجه زیاد به نمره اولین و مهم‌ترین عامل تاثیرگذار بر سرقت علمی دانشجویان است.

رشیدیان، خانجانی و مبشر (۱۳۹۳) پژوهشی تحت عنوان "تجربیات دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم پایه از سوء رفتارهای پژوهشی در زمینه انتشار نتایج پژوهش" را با هدف بررسی تجربیات پژوهشگران از علل بروز و راهکارهای مقابله با سوء رفتارهای پژوهشی انجام دادند. روش مطالعه کیفی و از نوع تحلیل محتوای ارتباطی بود. نمونه گیری هدفمند انجام شد و تعداد ده مصاحبه عمیق نیمه ساختارمند با دانشجویان دکتری انجام گرفت. آنالیز داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار open code انجام شد. یافته‌ها در خصوص سه حیطه عمده موارد ارتکاب علل ارتکاب و راهکارهای مقابله با آنها نشان داد سیستم ارزشیابی کمی، بی‌اطلاعی از قوانین، عدم وجود قوانین واضح و مشخص برای مجلات از مهم‌ترین علل ارتکاب بودند. همچنین برقراری سیستم ارزشیابی کیفی، افزایش آگاهی و فرهنگ سازی، برقراری سیستم شناسایی تخلفات و ایجاد قوانین واضح برای مجلات از راهکارهای پیشنهادی شرکت کنندگان جهت مقابله با سوء رفتارهای پژوهشی بود. سوء رفتارهای پژوهشی به یکی از دغدغه‌های محققین در ایران تبدیل شده و برای پیشگیری کردن از وقوع آن باید اقدامات لازم صورت گیرد.

۲-۱۲. پژوهشهای منتشر شده در خارج ایران

از طرفی، بررسی پیشینه تحقیق در حوزه بین‌المللی نشان می‌دهد که مطالعات گسترده‌ای در خصوص سرقت علمی در میان دانشجویان انجام شده است. تحقیق فرانکلین - استوک و نیوزتد^۱ (۱۹۹۵) نیز نشان داد که ۷۲ درصد از دانشجویان انگلیسی اجازه می‌دهند تا سایر دانشجویان از تکالیف آنها رونویسی کنند، ۶۶ درصد آنها از کارهای انجام شده دیگران بدون سپاسگزاری استفاده می‌کنند و ۵۴ درصد آنها دست به سرقت علمی می‌زنند.

¹ Franklyn-Stokes & Newstead

مک‌کیب و تروینو^۱ (۱۹۹۷) در پیمایشی به بررسی عوامل فردی و بافتی مؤثر بر بدرفتاری دانشگاهی پرداختند، و به این نتیجه رسیدند که سن، جنسیت، و معدل مهمترین عوامل فردی، و سطح تقلب میان هم‌کلاسی‌ها، فاش شدن تقلب، مجازات نهایی افرادی که مرتکب بدرفتاری دانشگاهی شده، و مواردی از این دست مهمترین عوامل تأثیرگذار بر اینگونه کج‌روی‌ها در محیط‌های دانشگاهی و علمی - پژوهشی است.

در یک پژوهش پیمایشی، لمبرت و هوگان^۲ (۲۰۰۴) به مطالعه نظریات ۸۵۰ دانشجوی رشته عدالت کیفری با دانشجویانی از حوزه‌های دیگر پرداختند. بر اساس یافته‌های این پژوهش، بدرفتاری‌های دانشگاهی، با وجود تفاوت‌های اندک میان رشته عدالت کیفری با سایر حوزه‌ها، تا اندازه زیادی مشابه است، و میزان ارتکاب به این رفتارها در هر دو گروه بالا است. آنها نتیجه می‌گیرند به منظور مقابله با پدیده بدرفتاری‌های دانشگاهی به پژوهش‌های بیشتری برای شناسایی انواع بدرفتاری‌ها، فراوانی هر کدام از آنها، و علل و انگیزه‌های ترویج‌شان مورد نیاز است.

زابو و آندروود^۳ (۲۰۰۴) با بررسی نگرش دانشجویان آموزش عالی در خصوص سرقت ادبی اینترنتی نشان دادند که بیش از ۳۰ درصد از پاسخگویان به طور مستقیم از منابع اینترنتی در تکالیف درسی خود بدون ذکر منبع رونویسی میکنند.

نتایج تحقیق دنیس^۴ (۲۰۰۴) نیز نشان داد که دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم رایانه دانشگاه ناتینگهام درک و فهم روشنی از تعریف سرقت علمی و مفاهیم دربرگیرنده آن ندارند. البته، بیش از ۹۰ درصد آنها میدانستند که نقل قول مستقیم بدون استناددهی مترادف با سرقت علمی است. گاراراجان و رابرت^۵ (۲۰۰۵) در تحقیقی در خصوص نگرش دانشجویان دانشگاه‌های استرالیا به سرقت علمی بررسی کردند. نتایج تحقیق آنها حاکی از این بود که دانشجویان به دلیل اینکه سایر دانشجویان دست به سرقت علمی می‌زنند وسوسه میشوند و این کار را انجام میدهند. از طرفی، آنها

¹ McCabe and Trevino

² Lambert and Hogan

³ Szabo & Underwood

⁴ Dennis

⁵ Gururajan & Roberts

معتقد بودند که مجازات سرقت علمی باید سبک باشد. نتایج تحلیلی تحقیق آنها نشان می‌دهد که تفاوت معنی‌داری بین دانشجویان بومی و بی‌المللی در خصوص سرقت علمی وجود دارد. راس و همکاران^۱ (۲۰۰۸)، قلم زدن در نشریات زیست‌پزشکی را موجب کسب شهرت و اسباب مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی می‌دانند. پرونده اخیر مرتبط با «روفکو کسب» فرصتی بی‌نظیر را برای بررسی پدیده‌های نویسنده میهمان و سایه‌نویسی فراهم کرد که در نشریات پزشکی مورد شک بودند ولی اسناد و مدارک اندکی در تأییدشان یافت می‌شد. هدف از این پژوهش شناخت انواع گوناگون و دامنه نویسنده میهمان و سایه‌نویسی در یک مورد کاوی بود. داده‌های مورد نیاز برای پژوهش از اسناد و مدارک دادگاه پرونده مرتبط با «روفکو کسب» بر علیه شرکت «مرک» گردآوری شد. اغلب داده‌های حاصله بین سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۴ حاصل شد. به علاوه، مقاله‌های منتشر شده در رابطه با «روفکو کسب» از طریق «مدلاین» شناسایی و سرانجام حدود ۲۵۰ سند مرتبط با موضوع یافت شد. این مورد کاوی اسناد مربوط به صنعت نشان می‌دهد که دست‌نوشته‌های آزمایشی مرتبط با «روفکو کسب» را کارکنان اسپانسر نوشتند ولی در بیشتر موارد نویسنده نخست آن را پژوهشگران وابسته به دانشگاه اعلام کردند که منابع مالی صنعت را افشا نمی‌کردند. دست‌نوشته‌های مروری را اغلب نویسندگان ناشناس تهیه و سپس نویسنده آن را پژوهشگران وابسته به دانشگاه اعلام می‌کردند که آنها نیز منابع مالی را افشا نمی‌کردند.

ویلیکینسون^۲ (۲۰۰۹) نظر دانشجویان و استادان را درباره موضوع تقلب و دستبرد علمی توسط دانشجویان جویا شد. ۵۵ درصد استادان و ۶۵ درصد دانشجویان در مورد شناسایی دستبرد علمی، خود را دارای اعتماد به نفس بالایی می‌دانستند. در بین استادان و دانشجویان، فقدان درک قواعد ارجاع و تنبلی و عدم مدیریت زمان، مهمترین عوامل وقوع دستبرد علمی محسوب شدند. در نهایت، دانشجویان نسبت به استادان، جریمه‌های خفیفتری را برای انواع دستبرد علمی و تقلب مناسب می‌دیدند.

^۱ Ross et al.

^۲ Wilkinson

سانگریویتایا و همکاران^۱ (۲۰۰۹) در تحقیق خویش نشان دادند که بیشترین میزان سرقت علمی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده‌های فنون و آموزش صنعتی، مهندسی، آموزش، علوم، مدیریت و هنرهای آزاد دانشگاه بانکوک (تایلند) به ترتیب رونویسی از جوابهای درست سایرین، وبسایت‌ها، منابع اطلاعاتی کتابخانه‌ها، جزوه‌های آموزشگران، متون کتاب‌ها، دانشجویان زرنگ کلاس، دوستان نزدیک و پرداخت پول برای نگارش تکالیف و مقالات است. همچنین، میزان سرقت علمی دانشجویان دانشکده هنرهای آزاد نیز بیشتر از دانشجویان سایر دانشکده‌ها بود.

رایان و همکاران^۲ (۲۰۰۹) با بررسی دیدگاه دانشجویان سال اول داروسازی استرالیا نشان دادند که بیشتر آنها در باره وجود داشتن سیاستهایی برای مقابله با سرقت علمی آگاهی دارند، اما نسبت کمتری از آنها میدانستند که این سیاستها چه موضوعاتی را در بر میگیرد.

کال و همکاران^۳ (۲۰۰۹) با بررسی رفتارهای دانشجویان در زمینه سرقت علمی نشان دادند که بیشترین رفتار آنها در زمینه های رونویسی از دوستان، دانشجویان ارشدتر، دانشجویان زرنگتر، اعضای گروه، پرداخت پول برای نگارش تکالیف و مقالات، سایر دانشجویان، متون کتابها، جزوه‌های آموزشگران، وبسایتها و منابع کتابخانه ای است.

فائزاه^۴ (۲۰۰۹) در تحقیقی درباره تفاوت‌های جنسیتی بین نگرش دانشجویان اندونزیایی مشغول به تحصیل در استرالیا بررسی کرد. نتایج تحقیق وی نشان داد که تفاوت معناداری بین نگرش دانشجویان دختر و پسر در خصوص سرقت علمی وجود دارد، به طوری که این وضعیت در پسران بیشتر از دختران گزارش شده است.

پاپاواک و همکاران^۵ (۲۰۱۰) در تحقیق خویش به بررسی دو بعد نگرش (مثبت و منفی) پرداختند و نشان دادند که نگرش مثبت دانشجویان سال اول علوم پزشکی دانشگاه زاگرب

¹ Songsriwittaya et al.

² Ryan et al.

³ Koul et al.

⁴ Fa'iezah

⁵ Pupovac et al.

(کرواسی) به سرقت علمی در سطح متوسط است که نشان می‌دهد درصد زیادی از دانشجویان به قانون کپی رایت عمل نمیکنند. از طرف دیگر، نتایج تحقیق آنها نشان می‌دهد که نگرش منفی دانشجویان به سرقت علمی در سطح متوسط تا زیاد است. این سطح نگرش نشان می‌دهد که به زعم دانشجویان، سرقت علمی بی‌ضرر (۵۹ درصد)، کم اهمیت (۶۳ درصد) و تحت شرایطی قابل استفاده و لازم هم است (۳۵ درصد).

ارتا و گاکمنوگلا^۱ (۲۰۱۰) نیز در تحقیقی مشابه در باره دانش و نگرش دستیاران تحقیق دانشکده آموزش دانشگاه فنی خاور میانه (آنکارا - ترکیه) در خصوص سرقت علمی بررسی کردند. نتایج تحقیق آنها حاکی از آن است که بیشتر پاسخگویان به این موضوعات که منبع نویسی در فعالیتهای کاری لازم است، باید از سرقت علمی اجتناب کنیم و سرقت علمی وجود دارد، اذعان دارند. همچنین، میزان دانش آنها در باره سرقت علمی بین سطوح متوسط تا عالی بود. نتایج تحلیلی تحقیق آنها نشان می‌دهد تفاوت معناداری بین جنسیت، گروههای آموزشی و سطح تحصیلات کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی پاسخگویان در خصوص دانش آنها در باره سرقت علمی وجود ندارد.

لاکاس و لئو^۲ (۲۰۱۰) سایه‌نویسی دانشگاهی را تهدیدی برای سلامت عمومی می‌دانند که امروزه فقط به دلیل همکاری پژوهشگران شاغل در مراکز دانشگاهی پزشکی صورت می‌گیرد. هرچند که آگاهی نسبت به خطرات سایه‌نویسی در مراکز علمی پزشکی در حال افزایش است، تعداد معدودی از مراکز اقدام به وضع سیاست‌های عمومی برای منع این رفتار نموده و بسیاری از سیاست‌های موجود مبهم هستند. این پژوهش سیاستی روشن را برای تعریف مشارکت در سایه‌نویسی پزشکی به عنوان بدرفتاری دانشگاهی پیشنهاد می‌کند که شبیه سرقت علمی یا داده‌سازی محسوب می‌شود. با در پیش گرفتن و اعمال این سیاست، مراکز دانشگاهی پزشکی به هنجارهای علمی سایر دانشگاه‌ها تمکین کرده و دیگر تأثیرات مخفیانه صنعت را بر مقاله‌های علمی داوری شده تسهیل

¹ Ereta & Gokmenoglua

² Lacasse and Leo

نمی‌کنند. آنها دریافتند که از میان ۵۰ مرکز علمی پزشکی مورد بررسی حدود ۱۰ مورد (۲۰٪) آشکارا سایه‌نویسی را منع کردند. در میان این ۱۰ مرکز هفت مرکز تعریف سایه‌نویسی را در سیاست خود آورده‌اند. سیزده مرکز (۲۶٪) سیاست‌های تألیف را بدون بیانی از سایه‌نویسی مطرح کردند. سلیک^۱ (۲۰۱۰) درک دانشجویان سه دانشگاه در ترکیه را از درستی در دانشگاه، به صورت مقایسه‌ای با توجه به نوع دانشگاه، جنسیت و رشته دانشگاهی دانشجویان بررسی کرد. او مشاهده کرد که دانشجویان بیشتر مرتکب تقلب میشوند تا دستبرد علمی. علاوه بر تفاوت‌هایی که در بین رشته‌های مختلف مشاهده شد، دانشجویان زن، از لحاظ درستی در دانشگاه در مرتبه بالاتری قرار داشتند.

پریچت^۲ (۲۰۱۰) مقوله "دستبرد علمی" را بررسی کرده و در حالی که تفاوت معناداری در برخی حوزه‌های فرعی مشاهده نکرده است، در برخی موارد از جمله درک استادان مرد و زن، دانشجویان زیر ۲۰ سال، و استادان و دانشجویان در مورد میزان اهمیت دستبرد علمی تفاوت‌های معناداری گزارش کرده است و در پایان عدم درک یکسان استادان و دانشجویان از دستبرد علمی را مسئله‌ای جدی در برابر سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و جریمه‌های احتمالی در مورد این موضوع میداند.

هیگینز^۳ (۲۰۱۰) نیز در رساله دکتری خود، دیدگاه استادان و دانشجویان درباره رفتارهای تقلب را در دو دانشگاه از اهایو مطالعه کرد و دریافت که دیدگاه دانشجویان در دانشکده‌های مختلف در مورد میزان اهمیت برخی رفتارها تفاوت دارد، اما دیدگاه استادان تنها در دانشکده مطالعه رفتار دستبرد علمی متفاوت بود. نبود درک مشترکی از رفتارهای تقلب، دو دنیای متفاوت، عدم درک مشترک از اینکه چه کسی مسئول حفظ درستی فضای دانشگاهی، تقلب استادان و جامعه‌های مختلف نیز از نتایج این پژوهش است.

¹ Celik

² Pritchett

³ Higgins

میلز^۱ (۲۰۱۰) در پایاننامه خود، به مقایسه دیدگاه دانشجویان دوره‌های آنلاین با دانشجویان عادی دربارهٔ تقلب پرداخته است و در پایان تفاوت معناداری بین نظر این دو گروه از دانشجویان مشاهده نکرده است. در ضمن، او تفاوت معناداری بین شرایط مختلف دانشجویان و نظر آنها دربارهٔ تقلب مشاهده نکرده است.

الندر و دیگران^۲ (۲۰۱۰) برای سنجش تأثیر آموزش مهارت‌های نویسندگی علمی برای جلوگیری از ارتکاب ناخواسته دستبرد علمی، آزمونی بر روی ۳۶۴ دانشجوی رشته روانشناسی در انگلستان انجام دادند که بعد از دوره‌های آموزشی، بهبود معنادار اعتماد به نفس در نگارش، درک مسئولیت نویسندگان، آگاهی به منظور جلوگیری از دستبرد علمی و راهبردهای نگارشی از بالا به پایین را مشاهده کردند.

رمضان و همکاران^۳ (۲۰۱۱)، با درک وضعیت نامطلوب اخلاق پژوهش در پاکستان، برای دستیابی به مدارکی مستند، به بررسی آگاهی دانشجویان پاکستانی از موضوع دستبرد علمی اقدام کردند. آنها از پرسشنامه پریچت (۲۰۱۰) در کار خود استفاده کردند، و در نهایت میزان آگاهی دانشجویان پاکستانی از دستبرد علمی و مقررات موجود را نامطلوب گزارش کردند.

یازیکی، یازیکی و اردم^۴ (۲۰۱۱) در پیمایشی نظر دانشجویان و استادان ترکیه را دربارهٔ تقلب واکاوی کردند و تفاوت اندکی در دیدگان این دو گروه نسبت به تقلب و دلایل آن مشاهده کردند. آنها دریافتند روش‌های تدریس و ارزیابی با مشاهدهٔ تقلب رابطهٔ معناداری دارند، اما با نوع رفتارهای تقلب رابطهٔ معناداری ندارد.

اجاقی و همکاران^۵ (۲۰۱۲) در پژوهش خود به تحلیل آسیب‌شناسی تقلب و سرقت علمی پرداختند. در این پژوهش که با رویکرد کیفی انجام گرفت با هدف شناخت آسیب‌ها و دلایل موثر بر شکل‌گیری تقلب و سرقت علمی به تجربیات صاحب‌نظران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در این زمینه

¹ Mills

² Elander et al.

³ Ramzan et al.

⁴ Yazici, Yazici & Erdem

⁵ Ojaghi et al.

پرداخته است. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که علل مؤثر بر شکل‌گیری تقلب و سرقت علمی در جامعه دانشگاهی در پنج گروه فرهنگی، پرورشی، اقتصادی، اجتماعی، و آموزشی جای می‌گیرند.

اونز و وایت^۱ (۲۰۱۳) معتقد دسترسی دانشجویان به منابع اینترنتی برای انجام تکالیف دانشگاه، خطر سرقت علمی را افزایش داده است. برای رفع این نگرانی آنها در دانشگاه روانشناسی استراتژی‌هایی جهت کاهش سرقت علمی بکار گرفتند. این استراتژی‌ها شامل برگزاری کارگاههای آموزشی بهبود نگارش و ارجاع به دانشجویان سال اول در طی ده ترم متوالی بود. محدوده دانشجویان هر ترم حدود ۹۵۰ الی ۲۰۰۰ نفر بود. این استراتژی‌ها شامل نگارش تعاملی و تمرینات نوشتن مقالات همراه با کنترل و ارائه بازخورد از مدرس کارگاه بود. نتایج کاهش چشمگیری در میزان سرقت علمی در بین دانشجویان دانشگاه در سالهای بعد را نشان داد.

هو و وو^۲ (۲۰۱۳) با بررسی پدیده سایه‌نویسی در چین، رسیدن میزان سایه‌نویسی به آستانه خطر را ناشی از سادگی معاملات اینترنتی می‌داند. در عین حال تعداد مقالاتی که به تعداد مقالات سایه‌نویسی شده و ارزش مالی آنها می‌پردازد اندک است. برای پاسخ به چنین پرسشی، پژوهش حاضر از تحلیل تجربی برای یافتن تعداد و ارزش پولی مقاله‌های سایه‌نویسی شده در چین بهره می‌برد. پژوهش در فضای مجازی و با استفاده از جستجوی کلیدواژه‌های انگلیسی و چینی صورت پذیرفت. این پژوهش فقط به بررسی وبسایت‌هایی می‌پردازد که نوشتارهای سطح بالای علمی مانند پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری را انجام می‌دهند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که نزدیک به ۱۸۰۰ سایه‌نویس تمام‌وقت چینی حدود ۸۰۰۰ مقاله را در سال ۲۰۱۱ تولید کردند که حدود ۰,۱٪ کل مقاله‌های منتشر شده در همان سال در کل کشور را تشکیل می‌داد. ارزش پولی این معاملات بیش از ۴,۴۶ میلیون دلار آمریکا بوده است.

¹ Owens & White

² Hu and Wu

الهی، مشتاق، و خان^۱ (۲۰۱۳) در پژوهشی به بررسی عوامل تأثیر گذار فردی، موقعیتی، و اخلاقی بر روی تصمیم دانشجویان بر سوء رفتار علمی در پاکستان پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که عوامل فردی، موقعیتی، و اخلاقی بر روی علت سوء رفتار علمی تأثیر گذار بوده و این رابطه منجر به ارتکاب حقیقی سوء رفتار علمی می‌شود. همچنین کمبود سیاست‌های مشخص در زمینه سوء رفتار علمی در آموزش عالی عامل اصلی تعیین کننده سوء رفتار علمی در میان دانشجویان است.

اریچ و همکاران^۲ (۲۰۱۴) در پژوهشی به مقایسه نگرش دانشجویان چینی و استرالیایی نسبت به سرقت علمی پرداختند. طی مطالعاتی که انجام شده به نظر می‌رسد سرقت علمی در کشورهای شرقی بیشتر از کشورهای غربی است. این مطالعه به منظور اثبات این فرض انجام شده است. این پژوهش بر روی ۱۳۱ دانشجوی استرالیایی و ۱۳۷ دانشجوی چینی صورت گرفت. نتایج نشان داد اختلافات فرهنگی واضحی در نگرش به سرقت علمی در بین دانشجویان وجود دارد. صرف نظر از پیشینه قومی و نژادی، نتایج کلی نشان داد بیشتر دانشجویان از سرقت علمی درک کامل و درستی ندارند.

هو و لی^۳ (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی درک دانشجویان چینی از سرقت علمی پرداختند. این مطالعه با در نظر گرفتن فاکتورهایی همچون طول مطالعه، نظم در پژوهش، نوع دانشگاه و جنسیت صورت گرفت. داده‌های تحقیق از ۲۷۰ دانشجو در دو دانشگاه مختلف در چین گردآوری شد. یافته‌های تحقیق نشان داد بین دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد از لحاظ درک سرقت علمی تفاوت وجود دارد. علاوه بر این تفاوت دیگر در این نکته بود که دانشگاهی که قوانین سخت تری برای سرقت علمی در نظر داشت و این قوانین به روشنی برای دانشجویان تدریس شده بود میزان سرقت علمی کمتری داشت و درک دانشجویان از سرقت علمی بیشتر بود. نتایج این تحقیق رویکرد آموزشی را به جای رویکرد تنبیهی پیشنهاد می‌دهد.

¹ Ellahi, Mushtaq, and Khan

² Ehrich et al.

³ Hu & Lei

ریان و همکاران^۱ (۲۰۱۶) در پژوهشی را با هدف آگاهی از نگرش دانشجویان و اساتید نسبت به صداقت و بدرفتاری دانشگاهی به روش پیمایش در میان دانشجویان سال سوم کارشناسی در ایالات متحده انجام دادند. یافته‌ها نشان داد استفاده از منبع غیرقانونی طی امتحان (۵ درصد)، تقلب از روی دانشجوی دیگر حین امتحان (۹ درصد)، کمک به دانشجوی دیگر برای تقلب در امتحان (۱۶ درصد)، کپی برداری از دانشجویی دیگر در امتحان بدون آگاهی او (۷ درصد)، جعل یا اشتباه نوشتن یک منبع در فهرست منابع و مآخذ (۱۶ درصد)، ارائه یک کار کپی به عنوان کار خود دانشجو (۴۰ درصد)، ارائه کار کسی دیگر به عنوان تکلیف، یا ارائه کار خود در ترم‌های گوناگون (۲۸ درصد)، انجام یک کار انفرادی با همکاری دیگران (۵۳ درصد)، استفاده از کار دیگران بدون استناد (۱۴ درصد) در میان دانشجویان دانشگاه انجام می‌شود. نتایج پژوهش نشان می‌دهد میان نگرش دانشجویان و اساتید نسبت به دستبرد ادبی تفاوت معنادار وجود دارد. همچنین، میان نگرش دانشجویان تازه‌وارد و دانشجویان سال‌های آخر نیز تفاوت اندکی وجود دارد. به نظر می‌رسد آموزش پدیده بدرفتاری‌های دانشگاه و راه‌های مقابله با آن می‌تواند در کاهش نقش داشته باشد.

هو و لی (۲۰۱۶) پژوهشی را با روش پیمایشی و با هدف آگاهی از تفاوت نگرش اساتید و دانشجویان دوره آموزش زبان انگلیسی برای نگارش نسبت به دستبرد ادبی در چین انجام دادند. یافته‌ها نشان داد بیش از نصف پاسخ‌دهندگان کپی بدون استناد را دستبرد ادبی نمی‌دانند. چهار پنجم آنها پارافریز کردن بدون استناد را تخلف نمی‌دانند. اساتیدی که خارج از کشور تحصیل کرده‌اند توانایی بیشتری نسبت به اساتید آموزش دیده داخل و دانشجویان در تشخیص دستبرد ادبی دارند. دانشجویان کارشناسی دانش کمی در رابطه با دستبرد ادبی دارند. این پژوهش پیچیدگی دستبرد ادبی و درک از آن را نمایان می‌سازد و نقش اجتماع‌گرایی دانشگاهی را در زمینه سمت و سو دادن به این پدیده پررنگ می‌کند. برگزاری دوره‌های آموزشی می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد. آموزش مهارت‌های نگارش دانشگاهی نیز باید مورد توجه باشد. نگارش و انتشار راهنماها و

¹ Ryan et al.

رهنمودهای مناسب در زمینه شیوه‌های درست نگارش و پرهیز از دستبرد ادبی نیز می‌تواند به کاهش این پدیده کمک کند.

فصل سوم

روش‌شناسی پژوهش

۳-۱. مقدمه

در این فصل به توضیح چرایی انتخاب رویکرد مرور سیستماتیک و نظام‌مند برای انجام این پژوهش خواهیم پرداخت. همچنین، روشی که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته تشریح خواهد شد. جامعه و نمونه پژوهش، روش نمونه‌گیری، و استفاده از تکنیک متاآنالیز به عنوان ابزار تحلیل داده‌های پژوهش، از دیگر مباحثی هستند که سرفصل‌های اصلی این بخش را تشکیل می‌دهند. در پایان این فصل نیز به توضیح روش‌هایی خواهیم پرداخت که تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌های پژوهش از آن طریق انجام شده است.

۳-۲. رویکرد پژوهش و چرایی آن

بطور کلی دو نوع رویکرد مروری برای انجام پژوهش‌های مروری وجود دارد که عبارتند از: مرور سیستماتیک و مرور توصیفی. هریک از این دو نوع رویکرد دارای سوالات و اهداف پژوهشی مختص خود هستند که باید به روشنی بیان گردند (لیبراتی و تاریکو^۱، ۲۰۱۰). مرور توصیفی عبارتست از بررسی آنچه که مرتبط با موضوع و هدف مطالعه تلقی می‌شود اما بدون روش کار اختصاصی، همانند آن چیزی که در مرور سیستماتیک وجود دارد. در مرور توصیفی، انتخاب متون مورد بررسی، کم و بیش بستگی به تجربه و نگرش نویسنده دارد (وینترباتام^۲، ۲۰۰۸). برای انجام یک مرور توصیفی باید نسبت به روند انتخاب متون، رویکردی نقادانه داشت. معیارهای

^۱ Liberati & Taricco

^۲ Winterbottom

انتخابرا به خوبی تعریف و بطور کامل رعایت نمود. معمولاً قسمت مربوط به روشها در این نوع مرور وجود ندارد (لیبراتی و تاریگو، ۲۰۱۰؛ هارویتز، گرینال و اسکالتانز^۱، ۲۰۰۴).

مرور سیستماتیک عبارتست از مروری جامع بر متونی که یک سوال روشن پژوهشی را مورد توجه قرار می دهند. در این نوع مرور، یک روش نظام مند و شفاف برای شناسایی، انتخاب و ارزشیابی نقادانه همه مطالعات مرتبط و همچنین جمع آوری و تحلیل داده های حاصل از مطالعات موجود مورد استفاده قرار می گیرد (شانون^۲، ۲۰۰۲).

مرور سیستماتیک اساساً برای پاسخگویی به یک سوال پژوهشی مبتنی بر ارزیابی بدون سوگیری همه مطالعات پژوهشی مربوط به آن سوال، طراحی می شود. چنین مرورهایی در دهه ۱۹۷۰ در علوم اجتماعی پدیدار گردید و سپس به سطح بالایی از کاربرد در علوم پزشکی و اپیدمیولوژی رسید. متونی که چنین سوالاتی را پوشش می دهند بسیار گسترده بوده و از نظر کیفیت نیز متفاوت هستند و البته بازایی برخی از آنها دشوار است (استرچ و سوفائر^۳، ۲۰۱۲).

سیاستگذاران و متخصصین حوزه های مختلف علمی ممکن است زمان یا مهارت کافی برای جمع آوری، ارزیابی و تلفیق همه متون مرتبط نداشته باشند. مرور سیستماتیک این وظیفه مهم را انجام داده و به چنین سوالاتی بصورت قابل دسترس برای تصمیم گیران، پاسخ می دهد. در حقیقت هدف اصلی از انجام مرورهای سیستماتیک وزن دهی متون موجود برای بهبود تصمیم گیری است (هندرسون و همکاران^۴، ۲۰۱۰). بطور کلی مرور سیستماتیک با استفاده از ساختار زیر صورت می گیرد:

__ یافتن همه مطالعات پژوهشی مرتبط (چاپ شده یا نشده)

__ ارزیابی هر مطالعه بر اساس معیارهای تعریف شده

__ تلفیق یافته ها به شیوه های غیر سوگیرانه

¹ Hurwitz, Greenhalgh & Skultans

² Shannon

³ Strech & Sofaer

⁴ Henderson et al.

_ارائه یک خلاصه متوازن و عادلانه از یافته‌هایی که هرگونه نقص یا کاستی را مورد توجه قرار می‌دهند. تا بدین وسیله میزان آگاهی و عدم آگاهی ما را نسبت به یک حیطه موضوعی خاص نشان دهند(برتل^۱، ۲۰۱۱).

یک مرور سیستماتیک می‌تواند موجب خاتمه ابهام در مورد یک موضوع، مشخص نمودن موضوعاتی که شواهد کافی برای آنها وجود ندارد، ایجاد دیدگاه‌های جدید بوسیله ترکیب یافته‌های حاصل از مطالعات مختلف، اعلام زمانی که شواهد کافی در دسترس قرار دارد، و کاهش تاثیر هرگونه نقص یا خطا در یک مطالعه خاص گردد(استرچ و سوفائر، ۲۰۱۲) سایر مزایای مرور سیستماتیک را می‌توان به شرح ذیل مطرح نمود:

_خلاصه نمودن شواهد، به هنگام سازی اطلاعات بدون نیازبه مطالعه همه متون

پژوهشی

_امکان تلفیق مقادیر زیادی از اطلاعات

_ایجاد تصویر شفاف تر با تطبیق و مقایسه نتایج پژوهش‌ها

_کاهش موانع موجود بر سر راه کاربردی نمودن تحقیقات

_کاهش سوگیری‌ها و حذف عقاید و ترجیحات شخصی پژوهشگران

_امکان ارزیابی کیفیت پژوهش و بررسی نحوه تدوین مطالعات توسط مخاطبان

_فراهم ساختن نتیجه گیری‌های با ثبات با توجه به روش‌های مختلف مورد

استفاده در پژوهش‌ها(لیبراتی و تارینگو، ۲۰۱۰؛ گرینهال^۲، ۱۹۹۷)

مرور سیستماتیک نیازمند صرف مقادیر قابل توجهی زمان و انرژی است و همچون سایر پروژه‌های پژوهشی مستلزم وجود یک تیم تحقیقاتی است که هریک از اعضای آن می‌بایست یک یا چند وظیفه را بر عهده بگیرند. بطور ایده آل، چنین تیمی می‌بایست دارای تخصص در زمینه محتوای موضوع مورد بررسی و همچنین مهارت در روش انجام مرور سیستماتیک

¹ Brettle

² Greenhalgh

باشند (نیکلسون^۱، ۲۰۰۷). معمولاً پژوهشگر اصلی، مسئولیت ارزیابی کلی کار و هماهنگ نمودن اقدامات اعضای تیم را برعهده دارد. بهتر است یکی دیگر از پژوهشگران نیز مراحل اصلی انجام مرور را یک بار دیگر بطور مستقل انجام داده و خطاهای احتمالی فردی را به حداقل برساند. مرحله‌ای که می‌بایست توسط این فرد تکرار شوند عبارتند از: انتخاب مطالعه، استخراج داده‌ها و تحلیل داده‌ها (هندرسون و همکاران، ۲۰۱۰). پژوهشگرانی که برای اولین بار می‌خواهند اقدام به انجام مرور سیستماتیک نمایند بهتر است در کنار افرادی که تجربه بیشتری در فرآیند انجام مرور سیستماتیک دارند، کار خود را انجام دهند. شیوه معمول برای افراد کم تجربه و علاقمند به انجام مرور سیستماتیک، فعالیت به عنوان دستیار در انجام یا به روز رسانی یک مرور سیستماتیک میباشد تا بدین وسیله، قبل از اینکه به عنوان پژوهشگر اصلی شروع به کار کنند، پیچیدگی و فرآیند انجام این کار را به خوبی درک نمایند (استرچ و سوفائر، ۲۰۱۲).

بنابراین هدف از انجام مرور سیستماتیک، یافتن، ارزیابی و تلفیق همه شواهد پژوهشی با کیفیت و مرتبط برای پاسخگویی به یک سوال ویژه می‌باشد. چنانچه مناسب باشد خلاصه‌ای از همه مطالعاتی که یک سوال پژوهشی خاص را بررسی می‌کنند تهیه شده یا متاآنالیز انجام می‌شود (لیبراتی و تاریگو، ۲۰۱۰). در واقع می‌توان برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و خلاصه نمودن نتایج مطالعات تحت بررسی در یک مرور سیستماتیک، از روشهای آماری نظیر متاآنالیز استفاده نمود. به عبارت دیگر، متاآنالیز یا فرا تحلیل شامل استفاده از تکنیک‌های آماری در قالب مرور سیستماتیک برای ترکیب نتایج حاصل از مطالعات تحت بررسی می‌باشد. با استفاده از این روش آماری، ترکیب و تلفیق نتایج مختلف جهت تعیین روند کلی نتایج صورت می‌گیرد (کریپریانی و همکاران^۲، ۲۰۱۲). این روش می‌تواند به عنوان راهنمایی برای پاسخ به این سوال به کار رود که "اگر حالت X با استفاده از ابزارهای مختلف و در بین گروههای مختلف اندازه گیری شده باشد و اقداماتی جهت تغییر آن صورت گرفته باشد، برآیند یا نقش اقدامات صورت گرفته در تغییر حالت

¹ Nicholson

² Cipriani et al.

Xچقدر است" (برتل^۱، ۲۰۱۱). در واقع وقتی پژوهش‌های ما از نوع تجربی و نه توصیفی باشند، متاآنالیز یک نگاه سیستماتیک از یک سری پژوهش‌های کمی که سوال خاصی را ارزیابی می‌کنند فراهم می‌سازد و میتواند یافته‌ها را به شیوه‌ای قابل مقایسه از لحاظ آماری تنظیم نماید(مادن^۲، ۲۰۰۹).

اهداف یک مرور سیستماتیک ممکن است متفاوت و شامل چنین مواردی باشد:

تعیین نقاط ضعف و قوت نسبی متون مربوط به یک سوال، خلاصه نمودن مقادیر انبوهی از متون، حل و فصل تضادهای موجود در متون، ارزشیابی نیاز به کارآزمایی‌های بالینی وسیع، پرهیز از کارآزمایی‌های غیر ضروری و اضافی، افزایش توان آماری مطالعات کوچکتر، بهبود دقت یا تعیین اثرات، و در نهایت، افزایش قدرت تعمیم‌پذیری پیامدهای مداخلات(لنگ و سسیک^۳، ۲۰۰۶).

علی‌رغم اینکه برای مرور متون می‌توان از مرور توصیفی یا سیستماتیک استفاده نمود لیکن کاربرد مرور سیستماتیک می‌تواند نتایج واقعی‌تری را از مطالعات مورد بررسی فراهم سازد. این نوع مرور با استفاده از یک روش نظام‌مند و علمی، مرور جامعی بر همه مطالعات مرتبط می‌تواند داشته باشد و از نظر اعتبار علمی در جایگاه اول از لحاظ رتبه‌بندی مستندات علمی پژوهشی قرار دارد. بدین جهت در انجام پژوهش حاضر از رویکرد مرور سیستماتیک بهره‌گرفته شده است.

۳-۳. روش پژوهش(فرآیند انجام مرور سیستماتیک)

برای انجام یک مرور سیستماتیک فرآیندهای نسبتاً مشابهی توسط نویسندگان مختلف عنوان گردیده است که معمولاً فقط از نظر تعداد یا اسامی مراحل که پیشنهاد شده، با هم فرق می‌کنند. مثلاً رایت و همکاران یک فرآیند هفت مرحله‌ای را پیشنهاد می‌کنند که عبارتست از: تعیین سوال

¹ Brettle

² Madden

³ Lang & Secic

پژوهش، تعیین پروتوکل یا قرارداد انجام کار، جستجوی متون، استخراج داده ها، ارزیابی کیفیت، تحلیل داده ها و ارائه نتایج، و در نهایت تفسیر نتایج می‌باشد (رایت و همکاران^۱، ۲۰۰۷). نیکلسون معتقد است بعد از اینکه تیم پژوهش شکل گرفت و نقش هریک از افراد مشخص گردید و تعارض احتمالی بین نقش ها مرتفع شد شش مرحله شامل: پیش بینی نحوه مدیریت پژوهش، طراحی نحوه مرور شواهد، جستجوی متون، ارزیابی کیفیت مطالعات، خلاصه نمودن نکات کلیدی از مطالعات مهم، نمره دهی به شواهد حاصل و ارائه پیشنهادات می بایست صورت گیرد (نیکلسون، ۲۰۰۷). در فرآیند دیگری که در دستنامه کوکران برای انجام یک مرور سیستماتیک آمده است هفت مرحله شامل انتخاب سوال، تعیین معیارهای ورود، یافتن مطالعات، انتخاب مطالعات، ارزیابی کیفیت مطالعات، استخراج داده ها، تحلیل و ارائه نتایج آمده است (هندرسون و همکاران، ۲۰۱۰). همینگوی و برتون نیز فرآیندی پنج مرحله ای را پیشنهاد می نمایند که شامل تعریف سوال، جستجوی متون، ارزیابی مطالعات، ترکیب نتایج، و کاربرد یافته ها در عمل می باشد (همینگوی و برتون^۲، ۲۰۰۹). همانطور که قابل ملاحظه است همه این نویسندگان مراحل تقریباً یکسانی را برای انجام مرور سیستماتیک اظهار می نمایند که برخی از آن مراحل ممکن است در هم ادغام گردیده باشد. این پژوهش نیز بر اساس رویکرد هشت مرحله ای کوکران که استاندارد قابل قبول و معتبری در سطح بین الملل است و از آن بطور متداول در مرورهای سیستماتیک بکار گرفته می شود انجام شده که در ادامه توضیح داده می شود.

مراحل مرور سیستماتیک و متاآنالیز به طور کلی طبق استاندارد کوکران به شرح ذیل در هشت گام انجام می شود.

¹ Wright et al.

² Hemingway & Brereton

۳-۱-۳. مرحله نخست (انتخاب موضوع)

انتخاب موضوع بسیار اهمیت دارد و در واقع بنیان و هسته اصلی مرور سیستماتیک را تشکیل می‌دهد. مهمترین نشانه انتخاب درست موضوع آن است که در پایان، بازتاب ملی و بین المللی داشته باشد. در این مرحله موضوع در قالب سؤال پژوهشی پرسش می‌شود.

یک سؤال پژوهشی خوب می‌تواند یک معضل مهم را مورد توجه قرار دهد که اثرات انجام شده در زمینه آن هنوز به خوبی مشخص نیست. همچنین نقاط ضعف و قوت مطالعات صورت گرفته را با پاسخگویی به سؤال پژوهشی مورد نظر می‌توان تعیین نمود (هندرسون و همکاران، ۲۰۱۰). بنابراین اولین گام بعد از انتخاب موضوع، تنظیم سؤال پژوهش می‌باشد. سوالات مناسب چنین مواردی را مخاطب قرار می‌دهند: پدیده‌های مربوط به مسئله و مشکل یا مداخلات، فراوانی مسئله یا اختلال مورد نظر، دقت تشخیصی، علت شناسی عارضه یا عوامل خطر آن، پیش آگهی از متغیر، و تاثیر مداخلات صورت گرفته بر روی متغیر (هینز^۱، ۲۰۰۶).

تمرکز و تأکید بر سؤال پژوهشی، نکته ای حائز اهمیت است. اگر این سؤال خیلی محدود و سخت گیرانه باشد موجب می‌شود تا مطالعات اندکی را بتوان شناسایی نمود و عملاً تعمیم پذیری یافته‌ها به سایر جمعیت‌ها ممکن است کاهش یابد. از سوی دیگر اگر سؤال ما خیلی وسیع و نامحدود باشد ممکن است حتی نتیجه‌گیری کاربردی برای یک جمعیت واحد نیز دشوار گردد. یک سؤال پژوهشی خوب معمولاً شامل چهار قسمت است که با حروف اختصاری PICO مشخص می‌شود و این چهار جزء عبارتند از:

جمعیت یا گروه‌های مورد مطالعه (Population)

مداخله، درمان، آزمون، اثر یا مواجهه مورد نظر برای جمعیت (Intervention)

مقایسه، مداخله جایگزین یا کنترل (Comparison)

پیامد یا نتایج (Outcome) (گلازیو و همکاران^۲، ۲۰۰۱).

¹ Haynes

² Glasziou

سوالات پژوهش حاضر شامل موارد ذیل است:

- ___ مصادیق سرقت علمی در بین دانشجویان کدام است؟
- ___ هر کدام از مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان به چه میزان است؟
- ___ آیا میزان سرقت علمی بر اساس ویژگیهای جمعیت شناختی دانشجویان (جنس، سن، مقطع، ...) متفاوت است؟
- ___ آیا مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه متفاوت است؟
- ___ مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای منطقه به چه میزان است؟
- ___ مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای جهان اسلام به چه میزان است؟
- ___ راهکارهای کاهش مصادیق سرقت علمی در دانشگاههای کشور چیست؟

۲-۳-۳. معیارهای ورود و خروج

یکی از موارد مهمی که باید تعیین شود، "معیار ورود به" و "معیار خروج از" مرور سیستماتیک است که بسته به موضوع و نوع مطالعات مورد بررسی تعیین میگردد. معیارهای ورود و خروج مطالعه حاضر عبارتند از:

- ___ بخش کمی این پژوهش شامل مطالعاتی است که بر روی دانشجویان در مقاطع تحصیلی مختلف صورت گرفته است. و مطالعاتی که بر روی دانشجویان زن و مرد و به طور کلی و تمام گروه‌های سنی مشغول به تحصیل در دانشگاه یا مراکز پژوهشی را شامل می‌شود.
- ___ پژوهش‌هایی که در مجلات علمی و پژوهشی معتبر به چاپ رسیده باشند در این مطالعه وارد می‌شوند.
- ___ پژوهش‌هایی که خروجی آنها میزان مصادیق سرقت علمی باشد در این پژوهش وارد می‌شوند.

مطالعاتی که روش پیمایش توصیفی یا تحلیلی داشته باشند در این پژوهش وارد می‌شوند. علاوه بر آن مطالعات منتشر شده در پایان نامه‌ها و کنفرانس‌ها نیز بررسی خواهند شد.

۳-۳-۳. تعیین استراتژی جستجو

استراتژی جستجو با استفاده از ابزارهای موجود در پایگاه اطلاعاتی و کلیدواژه‌های مرتبط استاندارد طراحی می‌شود. استراتژی جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف تحقیق حاضر در جداول ذیل ارائه شده است. استراتژی نهایی در ردیف آخر هر جدول قابل مشاهده است.

جدول ۳-۱. استراتژی جستجو در پایگاه اطلاعاتی پاپ‌مد

ردیف	استراتژی جستجو	توصیف	تعداد منابع
۱	(Plagiarism[tiab] OR Authorshio[tiab] OR Copyright[tiab] OR Copyright infringement[tiab] OR Literary ethics[tiab] OR Literature[tiab] OR Quotation[tiab] OR Torts[tiab] OR Imitation in literature[tiab] OR Originality in literature[tiab] OR Research-Moral and ethical aspects[tiab] OR Research ethics[tiab])	All of plagiarism related papers	654116
۲	(Students-Ethics[tiab] OR Ethics[tiab] OR Students[tiab] OR Student ethics[tiab] OR Education[tiab] OR Student writers[tiab])	All of students related papers	527476
۳	(Plagiarism[tiab] OR Authorshio[tiab] OR Copyright[tiab] OR Copyright infringement[tiab] OR Literary ethics[tiab] OR Literature[tiab] OR Quotation[tiab] OR Torts[tiab] OR Imitation in literature[tiab] OR Originality in literature[tiab] OR Research-Moral and ethical aspects[tiab] OR Research ethics[tiab]) AND (Students-Ethics[tiab] OR Ethics[tiab] OR Students[tiab] OR Student ethics[tiab] OR Education[tiab] OR Student writers[tiab])	All of plagiarism and students related papers	29561
۴	(Universities and colleges[tiab] OR Colleges[tiab] OR Degree-granting institutions[tiab] OR Higher education institutions[tiab] OR Higher education providers[tiab] OR	All of university related papers	8014

	Institutions of Higher education [tiab] OR Postsecondary institutions[tiab] OR Education, Higher[tiab])		
۵	(Plagiarism[tiab] OR Authorshio[tiab] OR Copyright[tiab] OR Copyright infringement[tiab] OR Literary ethics[tiab] OR Literature[tiab] OR Quotation[tiab] OR Torts[tiab] OR Imitation in literature[tiab] OR Originality in literature[tiab] OR Research-Moral and ethical aspects[tiab] OR Research ethics[tiab]) AND (Students-Ethics[tiab] OR Ethics[tiab] OR Students[tiab] OR Student ethics[tiab] OR Education[tiab] OR Student writers[tiab]) AND (Universities and colleges[tiab] OR Colleges[tiab] OR Degree-granting institutions[tiab] OR Higher education institutions[tiab] OR Higher education providers[tiab] OR Institutions of Higher education [tiab] OR Postsecondary institutions[tiab] OR Education, Higher[tiab])	All of plagiarism and students and university related papers	367
۶	(Academic dishonesty[tiab] OR Awareness about plagiarism[tiab] OR Falsify Research[tiab] OR Fabricate and falsify data[tiab] OR Professional misconduct[tiab] OR behavior of colleagues[tiab] OR falsification[tiab] OR fabrication[tiab] OR scientific misconduct[tiab] OR academic integrity[tiab] OR academic honesty[tiab] OR cheating[tiab] OR academic self-concept[tiab] OR writing self-efficacy[tiab] OR academic misconduct[tiab])	All of Synonymous plagiarism related papers	43969
۷	(Plagiarism[tiab] OR Authorshio[tiab] OR Copyright[tiab] OR Copyright infringement[tiab] OR Literary ethics[tiab] OR Literature[tiab] OR Quotation[tiab] OR Torts[tiab] OR Imitation in literature[tiab] OR Originality in literature[tiab] OR Research-Moral and ethical aspects[tiab] OR Research ethics[tiab] OR Academic dishonesty[tiab] OR Awareness about plagiarism[tiab] OR Falsify Research[tiab] OR Fabricate and falsify data[tiab] OR Professional misconduct[tiab] OR behavior of colleagues[tiab] OR falsification[tiab] OR fabrication[tiab] OR scientific misconduct[tiab] OR academic integrity[tiab] OR academic honesty[tiab] OR cheating[tiab] OR academic self-concept[tiab] OR writing self-efficacy[tiab] OR academic misconduct[tiab])	All of plagiarism and Synonymous plagiarism	696800
۸	(Plagiarism[tiab] OR Authorshio[tiab] OR Copyright[tiab] OR Copyright infringement[tiab] OR Literary ethics[tiab] OR Literature[tiab] OR	All of plagiarism and	396

	Quotation[tiab] OR Torts[tiab] OR Imitation in literature[tiab] OR Originality in literature[tiab] OR Research-Moral and ethical aspects[tiab] OR Research ethics[tiab] OR Academic dishonesty[tiab] OR Awareness about plagiarism[tiab] OR Falsify Research[tiab] OR Fabricate and falsify data[tiab] OR Professional misconduct[tiab] OR behavior of colleagues[tiab] OR falsification[tiab] OR fabrication[tiab] OR scientific misconduct[tiab] OR academic integrity[tiab] OR academic honesty[tiab] OR cheating[tiab] OR academic self-concept[tiab] OR writing self-efficacy[tiab] OR academic misconduct[tiab]) AND (Students-Ethics[tiab] OR Ethics[tiab] OR Students[tiab] OR Student ethics[tiab] OR Education[tiab] OR Student writers[tiab]) AND (Universities and colleges[tiab] OR Colleges[tiab] OR Degree-granting institutions[tiab] OR Higher education institutions[tiab] OR Higher education providers[tiab] OR Institutions of Higher education [tiab] OR Postsecondary institutions[tiab] OR Education, Higher[tiab])	Synonymous plagiarism and student and university	
--	--	---	--

جدول ۳-۲. استراتژی جستجو در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس

ردیف	استراتژی جستجو	توصیف	تعداد منابع
۱	TITLE-ABS-KEY (plagiarism OR authorship OR copyright OR copyright infringement OR "Literary ethics" OR literature OR quotation OR Torts OR "Imitation in literature" OR "Originality in literature" OR "Research – moral and ethical aspects" OR "Research ethics")	All of plagiarism related papers	93609
۲	TITLE-ABS-KEY ("Students-Ethics" OR Ethics OR Students OR "Student ethics" OR Education OR "Student writers")	All of students related papers	2231349
۳	(TITLE-ABS-KEY (plagiarism OR authorship OR copyright OR copyright infringement OR "Literary ethics" OR literature OR quotation OR Torts OR "Imitation in literature" OR "Originality in literature" OR "Research – moral and ethical aspects" OR "Research ethics")) AND (TITLE-ABS-KEY ("Students-Ethics" OR Ethics OR Students OR "Student ethics" OR Education OR "Student writers"))	All of plagiarism and students related papers	8810
۴	TITLE-ABS-KEY(universit* OR college* OR "degree-granting institution*" OR "higher education institution*" OR "higher education provider*" OR "institutions of higher education" OR "post secondary institution*" OR "education, higher")	All of university related papers	1765780
۵	((TITLE-ABS-KEY (plagiarism OR authorship OR copyright OR copyright infringement OR "Literary ethics" OR literature OR quotation OR Torts OR "Imitation in literature" OR "Originality in literature" OR "Research – moral and ethical aspects" OR "Research ethics")) AND (TITLE-ABS-KEY ("Students-Ethics" OR Ethics OR Students OR "Student ethics" OR Education OR "Student writers"))) AND (TITLE-ABS-KEY (universit* OR college* OR "degree-granting institution*" OR "higher education institution*" OR "higher education provider*" OR "institutions of higher education" OR "post secondary institution*" OR "education, higher"))	All of plagiarism and students and university related papers	2056
۶	TITLE-ABS-KEY("Academic dishonesty" OR "Awareness about plagiarism" OR "Falsify Research" OR "Fabricate and falsify data" OR "Professional	All of Synonymous plagiarism related papers	331259

	misconduct" OR "behavior of colleagues" OR falsification OR fabrication OR "scientific misconduct" OR "academic integrity" OR "academic honesty" OR cheating OR "academic self-concept" OR "writing self-efficacy" OR "academic misconduct")		
v	TITLE-ABS-KEY (plagiarism OR authorship OR copyright OR copyright infringement OR "Literary ethics" OR literature OR quotation OR Torts OR "Imitation in literature" OR "Originality in literature" OR "Research – moral and ethical aspects" OR "Research ethics" OR "Academic dishonesty" OR "Awareness about plagiarism" OR "Falsify Research" OR "Fabricate and falsify data" OR "Professional misconduct" OR "behavior of colleagues" OR falsification OR fabrication OR "scientific misconduct" OR "academic integrity" OR "academic honesty" OR cheating OR "academic self-concept" OR "writing self-efficacy" OR "academic misconduct")	All of plagiarism and Synonymous plagiarism	109465
^	((TITLE-ABS-KEY (plagiarism OR authorship OR copyright OR copyright infringement OR "Literary ethics" OR literature OR quotation OR Torts OR "Imitation in literature" OR "Originality in literature" OR "Research – moral and ethical aspects" OR "Research ethics" OR "Academic dishonesty" OR "Awareness about plagiarism" OR "Falsify Research" OR "Fabricate and falsify data" OR "Professional misconduct" OR "behavior of colleagues" OR falsification OR fabrication OR "scientific misconduct" OR "academic integrity" OR "academic honesty" OR cheating OR "academic self-concept" OR "writing self-efficacy" OR "academic misconduct")) AND (TITLE-ABS-KEY ("Students-Ethics" OR Ethics OR Students OR "Student ethics" OR Education OR "Student writers"))) AND (TITLE-ABS-KEY (universit* OR college* OR "degree-granting institution*" OR "higher education institution*" OR "higher education provider*" OR "institutions of higher education" OR "post secondary institution*" OR "education, higher"))	All of plagiarism and Synonymous plagiarism and student and university	2,564

جدول ۳-۳. استراتژی جستجو در پایگاه اطلاعات وب آوساینس

ردیف	استراتژی جستجو	توصیف	تعداد منابع
۱	(TOPIC:(plagiarism OR authorship OR copyright OR copyright infringement OR "Literary ethics" OR literature OR quotation OR Torts OR "Imitation in literature" OR "Originality in literature" OR "Research – moral and ethical aspects" OR "Research ethics") AND TOPIC:("Students-Ethics" OR Ethics OR Students OR "Student ethics" OR Education OR "Student writers"))	All of plagiarism related papers	3473
۲	TOPIC:("Students-Ethics" OR Ethics OR Students OR "Student ethics" OR Education OR "Student writers")	All of students related papers	26013
۳	TOPIC:(universit* OR college* OR "degree-granting institution*" OR "higher education institution*" OR "higher education provider*" OR "institutions of higher education" OR "post secondary institution*" OR "education, higher")	All of university related papers	10991
۴	((TOPIC:(plagiarism OR authorship OR copyright OR copyright infringement OR "Literary ethics" OR literature OR quotation OR Torts OR "Imitation in literature" OR "Originality in literature" OR "Research – moral and ethical aspects" OR "Research ethics")) AND (TOPIC:("Students-Ethics" OR Ethics OR Students OR "Student ethics" OR Education OR "Student writers")))) AND (TOPIC:(universit* OR college* OR "degree-granting institution*" OR "higher education institution*" OR "higher education provider*" OR "institutions of higher education" OR "post secondary institution*" OR "education, higher"))	All of plagiarism and students and university related papers	745
۶	TOPIC:("Academic dishonesty" OR "Awareness about plagiarism" OR "Falsify Research" OR "Fabricate and falsify data" OR "Professional misconduct" OR "behavior of colleagues" OR falsification OR fabrication OR "scientific misconduct" OR "academic integrity" OR "academic honesty" OR cheating OR "academic self-concept" OR "writing self-efficacy" OR "academic misconduct")	All of Synonymous plagiarism related papers	1080
۷	TOPIC:(plagiarism OR authorship OR copyright OR copyright infringement OR "Literary ethics" OR literature OR quotation OR Torts OR "Imitation in	All of plagiarism and Synonymous plagiarism	26188

	literature" OR "Originality in literature" OR "Research – moral and ethical aspects" OR "Research ethics" OR "Academic dishonesty" OR "Awareness about plagiarism" OR "Falsify Research" OR "Fabricate and falsify data" OR "Professional misconduct" OR "behavior of colleagues" OR falsification OR fabrication OR "scientific misconduct" OR "academic integrity" OR "academic honesty" OR cheating OR "academic self-concept" OR "writing self-efficacy" OR "academic misconduct")		
۸	((TOPIC:(plagiarism OR authorship OR copyright OR copyright infringement OR "Literary ethics" OR literature OR quotation OR Torts OR "Imitation in literature" OR "Originality in literature" OR "Research – moral and ethical aspects" OR "Research ethics" OR "Academic dishonesty" OR "Awareness about plagiarism" OR "Falsify Research" OR "Fabricate and falsify data" OR "Professional misconduct" OR "behavior of colleagues" OR falsification OR fabrication OR "scientific misconduct" OR "academic integrity" OR "academic honesty" OR cheating OR "academic self-concept" OR "writing self-efficacy" OR "academic misconduct")) AND (TOPIC:("Students-Ethics" OR Ethics OR Students OR "Student ethics" OR Education OR "Student writers")))) AND (TOPIC:(universit* OR college* OR "degree-granting institution*" OR "higher education institution*" OR "higher education provider*" OR "institutions of higher education" OR "post secondary institution*" OR "education, higher"))	All of plagiarism and Synonymous plagiarism and student and university	767

۳-۳-۴. تعیین مکان مطالعه

در این مرحله بررسی تمامی مقالات مرتبط پیشنهادی با استفاده از انواع پایگاههای داده صورت می گیرد. این مسئله با در نظر گرفتن همپوشانی برخی پایگاهها و عدم همپوشانی ها انجام خواهد شد. در تحقیق فوق مناسبترین پایگاههای اطلاعاتی موجود شامل اسکوپوس، وب آو ساینس، و پاب مد می باشد. این بخش از کار جستجوی اطلاعات به دقت و زمان بیشتری نیاز دارد. سایر منابع

شامل: پایان نامه ها، گزارش طرح‌های پژوهشی، مطالعات چاپ نشده، مطالعات در دست اجرا، گزارشات سازمان‌ها و مقالات همایش‌ها است که در پایگاه‌های فوق مورد بررسی قرار گرفت.

۳-۳-۱.۵ انتخاب مطالعات

با مطالعه چکیده مقالات و بررسی معیارهای ورود و خروج مطالعه مقالات مرتبط و مناسب انتخاب شدند. این مرحله توسط دو محقق به طور همزمان انجام شد و نتایج آنها با یکدیگر مقایسه می شد تا منبعی به اشتباه از پژوهش حذف نشود. پس از حذف مقالات نامرتب، متن کامل مقالات مرتبط دانلود و برای مرحله ارزیابی کیفیت آماده شدند. مقالات حذف شده، بایگانی شدند. جدول ۳-۴. مقالات حذف شده و مقالات باقی مانده بر مبنای عنوان و چکیده جهت ورود

مرحله ارزیابی کیفیت

پایگاه اطلاعاتی	تعداد مقالات جستجو شده با سینتکس نهایی	تعداد مقالات انتخاب شده اولیه از طریق بررسی چکیده و عنوان
اسکوپوس	۲۵۶۴	۱۳۱
پاب‌مد	۳۹۶	۲۰
وب‌آوساینس	۷۶۷	۶۸
جمع	۳۷۲۷	۲۱۹

۳-۳-۱.۶ ارزیابی کیفیت

هنگامی که منابع قابل استفاده بازیابی شدند، پژوهشگران می بایست هر مطالعه و خلاصه دارای داده های مرتبط را با دید انتقادی و با استفاده از یک فرم استاندارد ارزیابی نمایند. ارزیابی کیفیت روش کار مطالعات، کلید موفقیت در فرآیند مرور سیستماتیک محسوب می شود زیرا کمک شایانی به شناسایی خطاهای سیستماتیک یا انحراف از واقعیت در نتایج و تفسیرها می نماید که می توانند موجب تخمین نادرست از اثرات واقعی مداخلات گردند (هینز، ۲۰۰۶). چک لیست‌ها

و مقیاس‌های متنوعی برای استفاده در این مرحله وجود دارد (آدکینز و همکاران^۱، ۲۰۰۴؛ هاویلر و همکاران^۲، ۲۰۰۲؛ بروزک و همکاران^۳، ۲۰۱۱). با این حال ممکن است نمرات کلی حاصل از این مقیاسها نتوانند اطلاعات کافی در مورد نقاط قوت و ضعف هریک از مطالعات فراهم نمایند. ممکن است مطالعه ای دارای یک نمره خام حاصل از یک مقیاس باشد که بیانگر کیفیت مطالعه است اما دارای نقصی فاحش در روش انجام کار نیز باشد. همه این مقیاس‌ها دارای مقادیر نسبی برای آیت‌های مختلف هستند که بطور قراردادی در نظر گرفته شده اند.

بنابراین چنانچه اکثر پژوهشگران بر چک لیستی حاوی اجزای ضروری جهت ارزیابی کیفیت مطالعه توافق نمایند، رویکرد منطقی تری برای ارزیابی کیفیت به حساب می آید. مواردی که در یک چک لیست و برای یک مطالعه خاص از قلم می افتند را می توان به شیوه کیفی در مرور سیستماتیک ارائه نمود (رایت و همکاران، ۲۰۰۷). با توجه به اینکه تعداد چنین مقیاس‌هایی فراوان است، قالب اصلی چنین مقیاسی همانند موارد موجود در بیانیه کانسورت^۴ (توصیه‌های تجدید نظر شده برای بهبود کیفیت گزارش‌های مربوط به کارآزمایی‌های تصادفی شده دارای گروه‌های همسان) است که عبارتند از: عنوان و چکیده، مقدمه و زمینه، روش‌ها، شرکت کنندگان، مداخلات، اهداف، پیامد‌ها، حجم نمونه، تصادفی کردن، نحوه تخصیص شرکت کنندگان، کور بودن تخصیص، اجرا، کور بودن مطالعه، روشهای آماری، نتایج، جریان حضور شرکت کنندگان، شیوه نمونه گیری، داده‌های اولیه، تعداد افراد مورد تحلیل، پیامد‌ها و برآوردها، تجزیه و تحلیل‌های کمکی، واکنش‌های ناخواسته، توضیحات، تفسیر، تعمیم پذیری، و شواهد کلی (موهر و همکاران^۵، ۲۰۰۵).

سیمونز در دستورالعمل پیشنهادی خود برای برای ارزیابی کیفیت مطالعات، به ارزیابی سه قسمت اکتفا می کند که عبارتند از: کیفیت روش کار (میزان پرهیز از بروز خطاهای سیستماتیک

¹ Atkins et al.

² Huwiler et al.

³ Brozek et al.

⁴ CONSORT

⁵ Moher et al.

از طریق طراحی و اجرای صحیح مطالعه)، دقت مطالعه (احتمال بروز خطاهای شانس که معمولاً بوسیله میزان فاصله اطمینان بیان می‌گردد)، و اعتبار خارجی (میزان تعمیم‌پذیری یا قابلیت کاربرد نتایج برای جمعیت هدف) (سایمون^۱، ۲۰۱۱) حداقل دو پژوهشگر مستقل می‌بایست کیفیت یک مطالعه را ارزیابی نمایند و اختلافات را می‌توان با توافق دو جانبه بین طرفین یا با استفاده از شخص سومی به عنوان داور برطرف نمود (هندرسون، ۲۰۱۰).

لذا در این مرحله ابتدا ابزار ارزیابی کیفیت طراحی شد. ابزار با استفاده از ابزارهای موجود و تغییراتی که متناسب با نیاز پژوهش حاضر است، طراحی و مورد استفاده قرار گرفت. سپس، منابع استخراج شده توسط حداقل دو نفر پژوهشگر به طور مستقل مطالعه و مرور شدند و در صورت رد شدن، دلیل مربوطه در جدولی ذکر گردید. در صورت اختلاف نظر بین افراد، نفر سوم داوری کرد. در نهایت تمامی مطالعات وارد مطالعه شده توسط یک نفر متخصص و صاحب‌نظر، در آن زمینه کنترل و تایید گردید. منابع به صورتی در اختیار مرورگران گذاشته می‌شد که نام مولف، مجله، موسسه و سایر اطلاعات کتابشناختی آن پوشانده شده باشد، تا در زمان ارزیابی با ابزارهای مربوطه تاثیری در ارزیابی نداشته باشد. بعد از اتمام ارزیابی نمره تمامی مقالات درج شد. این فرم شامل ۱۳ سوال بود. ابعاد مورد ارزیابی در هر منبع شامل: عنوان و چکیده، مقدمه و بیان مسئله، روش، یافته‌ها و اصول نگارشی بود.

اصل داوری بر مبنای سنجش این ابعاد و ارائه امتیاز صفر یا یک بود (صفر یعنی شامل آن مورد نمی‌شود و امتیازی تعلق نمی‌گیرد و یک یعنی شامل می‌شود و امتیاز را دریافت کرده است). مقالاتی که حد نصاب بیش از دو سوم امتیاز فرم (امتیاز ۹) ارزیابی کیفیت را دریافت کردند وارد مرحله استخراج داده شدند و باقی مقالات به جهت کیفیت پایین از مطالعه حذف شدند. در تصویر ۱ نمونه فرم امتیاز ارزیابی مقالات قابل مشاهده است.

¹ Simons

تصویر ۳-۱. نمونه فرم ارزیابی کیفیت مقالات

فرم ارزیابی اولیه مطالعات:

سرقت علمی در میان دانشجویان دانشگاه

کد ذخیره مقاله:

کد دیجیتال مقاله:

عنوان مقاله:

سال انتشار:

محل انجام مطالعه:

شهر:

کشور:

ابعاد مورد ارزیابی	شاخص	نمره ۰ یا ۱
عنوان و چکیده:	عنوان مقاله گویا و نشان دهنده محتوای آن است. ساختار و محتوای چکیده گویا و مناسب است (خلاصه جامع و کاملی از پژوهش و یافته های آن است).	
مقدمه و بیان مسئله	مقاله حاوی مقدمه ای درباره میانی نظری موضوع، و پیشینه های مرتبط است. مسئله پژوهش و ضرورت آن به روشنی بیان شده است. اهداف و فرضیه ها و سوالات پژوهش به شکلی درست تدوین و بیان شده است.	
روش	روش تحقیق به شکل عملی و روشن بیان شده است. از ابزارهای مناسب برای گردآوری اطلاعات استفاده شده است. جامعه پژوهش و روش نمونه گیری به روشنی بیان شده است. نحوه تجزیه و تحلیل داده ها به روشنی بیان شده است.	
یافته ها	یافته ها به شکل روشن و مناسب با اهداف ارائه شده است و از آنها به طور منطقی نتیجه گیری شده است. نتایج با نتایج سایر پژوهشها مقایسه شده است. مقاله پیشنهادها یا اجرایی و پژوهشی مناسبی را همراه با توجیه اهمیت آنها ارائه کرده است.	
اصول نگارشی	در تدوین مقاله اصول نگارشی رعایت شده و متن آن روان است. استادهای درون متنی و منابع و مأخذ مورد استفاده به شیوه های استاندارد بیان شده است.	
جمع نمره		

مقالات ارزیابی کیفیت شده در جداول ذیل آمده است. مقالات طبق فرم ارزیابی کیفیت مقالات تکمیل شدند و در صورت داشتن حد نصاب در بررسی وارد شدند و در غیر اینصورت از مطالعه حذف شدند. برخی مقالات نیز دسترسی به متن کامل آنها میسر نشد و با وجود بررسی راه‌های مختلف (مانند تماس با نویسنده مقالات، تماس و جستجو با پایگاه اطلاعاتی و همچنین درخواست از مراکز تامین منابع علمی) دسترسی به متن کامل آنها ممکن نبود که از مطالعه حذف شدند. برخی از مقالات نیز با مطالعه متن کامل مشخص شد معیارهای ورود به مطالعه را نداشته اند. برای مثال مطالعه بر روی جامعه دانشگاهی نبوده است و یا بر روی اعضای هیئت علمی یا فارغ التحصیلان انجام شده

است. یا مطالعاتی که خروجی آنها مصادیق سرقت علمی و میزان آن نبود از مطالعه حذف شدند. برای مثال تمرکز اصلی مقاله بر روی موضوع تقلب بود و یا درک و نگرش دانشجویان نسبت به سرقت علمی را بررسی کرده بودند. مطالعاتی که روش پیمایش توصیفی یا تحلیلی نداشتند و به سایر روشها انجام شده بودند نیز به جهت مغایرت با معیارهای ورود حذف شدند. دلایلی که سبب شد برخی مقالات از مطالعه حذف شوند در جداول ذیل ارائه شده است. علامت ✓ نشان دهنده باقی ماندن مقاله برای تحلیل در این مرحله است. در ادامه جداول مرتبط با ارزیابی اولیه و دلایل حذف مقالات مرتبط با پایگاههای مورد بررسی ارائه شده است.

جدول ۳-۵. دلایل حذف مقالات مرتبط با اسکوپوس

ردیف	دلیل حذف از مطالعه و مغایرت با معیارهای ورود	عنوان مقاله
۱	موضوع تقلب	Application of the Theory of Planned Behavior in Academic Cheating Research–Cross-Cultural Comparison
۲	✓	Is plagiarism changing over time? A 10-year time-lag study with three points of measurement
۳	✓	Examining students' perceptions of plagiarism: A cross-cultural study at tertiary level
۴	موضوع تقلب	Determining the Propensity for Academic Dishonesty Using Decision Tree Analysis
۵	موضوع تقلب	Disclosing Academic Dishonesty: Perspectives From Nigerian and New Zealand Health Professional Students
۶	✓	Perception of academic integrity among students and faculty: A comparison of the ethical gray area
۷	ضعف مقاله	Engineering students' perception of academic dishonesty at an American university in the UAE
۸	نرم افزار	Addressing plagiarism in online programmes at a health sciences university: a case study
۹	✓	Substantive editing as a form of plagiarism among postgraduate students in Australia
۱۰	نرم افزار	An institutional three-stage framework:

		Elevating academic writing and integrity standards of international pathway students
۱۱	عدم دسترسی به متن کامل	Academic integrity among postgraduate students of Northern Cyprus Universities
۱۲	عدم دسترسی به متن کامل	Prevalence and ability to recognize academic plagiarism among university students in economics
۱۳	✓	Perceptions of Plagiarism by STEM Graduate Students: A Case Study
۱۴	✓	Impact of policies for plagiarism in higher education across Europe: Results of the project
۱۵	✓	Past and Present engineering students' views on academic dishonesty at a Middle-Eastern University
۱۶	✓	An intervention aimed at reducing plagiarism in undergraduate nursing students
۱۷	خودسرقتی	Student Perceptions of Self-Plagiarism: A Multi-University Exploratory Study
۱۸	عدم دسترسی به متن کامل	Comparison of opinion referendum of medical and dental postgraduates towards plagiarism in Bhopal - Central India
۱۹	نگرش	Exploring the attitudes of medical faculty members and students in Pakistan towards plagiarism: A cross sectional survey
۲۰	کپی رایت	Students' behavior against internet plagiarism: Ignorance, negligence or intentional
۲۱	✓	Identification of plagiarism by Greek higher education students. Do i cheat?
۲۲	عدم دسترسی به متن کامل	Engineering students' understanding of plagiarism
۲۳	آموزش اخلاق	The effectiveness of instruction in accounting ethics education: Another look
۲۴	جامعه دبیرستانی‌ها	Academic plagiarism among secondary and high school students: Differences in gender and procrastination
۲۵	تاثیر فرهنگ در سرقت علمی	The Role of Cultural Values in Plagiarism in Higher Education
۲۶	✓	How to correct teaching methods that favour plagiarism: recommendations from teachers and students in a Spanish language distance education university

۲۷	یکسان سازی درک دانشجو و کارکنان	Student and Staff Understanding and Reaction: Academic Integrity in an Australian University
۲۸	عدم دسترسی به متن کامل	Taking something that is not your right: Egyptian students' perceptions of academic integrity
۲۹	موضوع تقلب	Self-reported attitudes and behaviours of medical students in Pakistan regarding academic misconduct: A cross-sectional study
۳۰	√	Internet plagiarism in higher education: tendencies, triggering factors and reasons among teacher candidates
۳۱	سیاست دانشگاه	Extreme plagiarism: The rise of the e-Idiot?
۳۲	موضوع تقلب	Attitudes of student nurses enrolled in E-learning course towards academic dishonesty: A descriptive-exploratory study
۳۳	موضوع تقلب	Cognitive Enhancement and Academic Misconduct: A Study Exploring Their Frequency and Relationship
۳۴	تنبيه دانشگاه برای تقلب	Academic dishonesty: Behaviors, sanctions, and retention of adjudicated college students
۳۵	نگرش	Are We on the Same Page? College Students' and Faculty's Perception of Student Plagiarism in Taiwan
۳۶	√	Who has read the policy on plagiarism? Unpacking students' understanding of plagiarism
۳۷	تقلب در امتحان	Pharmacy Students' Interpretation of Academic Integrity
۳۸	√	Exploring Individual and Contextual Antecedents of Attitudes Toward the Acceptability of Cheating and Plagiarism
۳۹	√	Academic dishonesty in a partially online environment: A survey
۴۰	√	Academic Misconduct Among Portuguese Economics and Business Undergraduate Students- A Comparative Analysis with Other Major Students
۴۱	√	The Impact of a Research Ethics Training Program: Romania as a Case Study
۴۲	انگیزه و نگرش	Fraud and plagiarisim in school and career
۴۳	نرم افزار	An Observational Analysis Of The Range And Extent Of Contract Cheating From Online Courses Found On Agency Websites
۴۴	جامعه هیئت علمی	Supporting ethical, independent learning behavior among university students in the Arabian Gulf

۴۵	✓	A model for exploring student understandings of plagiarism
۴۶	دلایل سرقت علمی	Why Students Plagiarize in Organic Chemistry Laboratory Course?
۴۷	✓	Academic Integrity: Differences between Computing Assessments and Essays
۴۸	آگاهی از قوانین	Plagiarism awareness
۴۹	دوره آموزشی	Implementing an online undergraduate course in educational writing
۵۰	✓	Academic Dishonesty at Universities: The Case of Plagiarism Among Iranian Language Students
۵۱	✓	Relation of gender, course enrollment, and grades to distinct forms of academic dishonesty
۵۲	نرم افزار	Plagiarism: Shall we turn to Turnitin?
۵۳	✓	Student ethics in engineering: A comparison of ethics survey results from undergraduate engineering students at three different engineering programs and institutions
۵۴	دلایل سرقت علمی	Evaluation of student's perception and behavior towards plagiarism in Pakistani universities
۵۵	✓	Multi campus investigation of academic dishonesty in higher education of Pakistan
۵۶	مدل درک سرقت	Reducing the prevalence of plagiarism: A model for staff, students and universities
۵۷	مدل خوداظهاری درک سرقت	Thou shalt not plagiarise': From self-reported views to recognition and avoidance of plagiarism
۵۸	نگاشت قوانین	Scientific dishonesty - A nationwide survey of doctoral students in Norway
۵۹	دانش سرقت علمی	Knowledge of medical students of Tehran University of Medical Sciences regarding plagiarism
۶۰	عدم دسترسی به متن کامل	Developing foundational generic skills in first year business students: Confirmations and contradictions
۶۱	✓	Attitude to plagiarism in different european countries
۶۲	عدم دسترسی به متن کامل	Awareness and incidence of plagiarism among undergraduates in a Nigerian Private University
۶۳	آگاهی از قوانین	Students' Ethical Awareness and

		Conceptions of Research Ethics
۶۴	عدم دسترسی به متن کامل	Cultural influence on the intellectual honesty and fairness of the German and Croatian students
۶۵	نگرش	Academic dishonesty among physical therapy students: A descriptive study
۶۶	نگرش	Awareness about plagiarism amongst university students in Pakistan
۶۷	جامعه دبیرستانی‌ها	High schoolers' views on academic integrity
۶۸	روش کیفی و مصاحبه	Two first-year students' strategies for writing from sources: Patchwriting or plagiarism?
۶۹	آموزش	Distance Education and Plagiarism Prevention at the University of South Carolina Upstate
۷۰	موضوع تقلب	What behaviours do students consider academically dishonest? Findings from a survey of Canadian undergraduate students
۷۱	مقایسه سرقت در دو نوع دانشجو	Comparison of plagiarism rates between oncampus and offcampus engineering hydrology students
۷۲	اخلاق پژوهش	"Does Plagiarism Mean anything? LOL." Students' Conceptions of Writing and Citing
۷۳	نرم افزار	Fostering academic competence or putting students under general suspicion? Voluntary plagiarism check of academic papers by means of a web-based plagiarism detection system
۷۴	✓	Plagiarism among undergraduate students in an engineering- based university: An exploratory analysis
۷۵	نرم افزار	Does the adoption of plagiarismdetection software in higher education reduce plagiarism?
۷۶	عدم دسترسی به متن کامل	Penalties for academic dishonesty in a greek dental school environment
۷۷	آموزش سواد نوشتن	Developing a Critical Response, Avoiding Plagiarism among Undergraduate Students
۷۸	✓	Academic integrity among Spanish university students
۷۹	مقاله ضعیف	Computing student practices of cheating and plagiarism: A decade of change

۸۰	دلایل تقلب	Faculty and student perceptions on college cheating: evidence from Turkey
۸۱	مقاله ضعیف	Cheating in medical schools in Greece: Quantitative evaluation and recommendations for resolving the problem
۸۲	✓	Students' and faculty's perception of academic integrity in Hong Kong
۸۳	دلایل سرقت	Academic Plagiarism: Explanatory Factors from Students' Perspective
۸۴	مقاله مروری	Dealing with plagiarism in a complex information society
۸۵	نگرش	Construction and validation of attitudes toward plagiarism questionnaire.
۸۶	روش فوکوس گروپ	Exploring university students' perceptions of plagiarism: A focus group study
۸۷	عدم دسترسی به متن کامل	Plagiarism and the medical fraternity: A study of knowledge and attitudes
۸۸	موضوع تقلب	Why do the students of technical universities cheat?
۸۹	روش کیفی و مصاحبه	"I only cited some of his words": The dilemma of EFL students and their perceptions of plagiarism in academic writing
۹۰	✓	Psst, have you ever cheated? A study of academic dishonesty in Sweden
۹۱	عدم دسترسی به متن کامل	A pilot study of nursing student's perceptions of academic dishonesty: a generation Y perspective.
۹۲	✓	Undergraduate and Postgraduate Pharmacy Students' Perceptions of Plagiarism and Academic Honesty
۹۳	✓	A Strategy to Reduce Plagiarism in an Undergraduate Course
۹۴	قضاوت سرقت علمی	Judging plagiarism: A problem of morality and convention
۹۵	✓	'Not necessarily a bad thing ...': A study of online plagiarism amongst undergraduate students
۹۶	✓	A safe haven for misbehaving?: An investigation of online misbehavior among university students
۹۷	دانش سرقت علمی	The effectiveness of direct-instruction and student-centered Teaching Methods on Students' Functional

		Understanding of Plagiarism
۹۸	✓	Exploring the types and reasons of Internet-triggered academic dishonesty among Turkish undergraduate students: Development of Internet-Triggered Academic Dishonesty Scale (ITADS)
۹۹	نرم افزار	Using anti-plagiarism software to promote academic honesty in the context of peer reviewed assignments
۱۰۰	نرم افزار	Student and staff perceptions of the effectiveness of plagiarism detection software
۱۰۱	نگرش و انگیزه	Inoculating against pro-plagiarism justifications: Rational and affective strategies
۱۰۲	دانش سرقت علمی	Enhancing students' understanding of plagiarism within a discipline context
۱۰۳	✓	Is plagiarism a forerunner of other deviance? Imagined futures of academically dishonest students
۱۰۴	✓	Does moral judgment go offline when students are online? A comparative analysis of undergraduates' beliefs and behaviors related to conventional and digital cheating
۱۰۵	✓	Using audience response technology to teach academic integrity: "The seven deadly sins of plagiarism" at Dickinson College
۱۰۶	✓	Academic dishonesty in higher education-a nationwide study in Taiwan
۱۰۷	مقاله ضعیف	Relation of religiosity with academic dishonesty in a sample of college students
۱۰۸	عدم دسترسی به متن کامل	Unintended lessons: Plagiarism and the university
۱۰۹	✓	Perceptions of the prevalence and seriousness of academic dishonesty in Australian universities
۱۱۰	موضوع تقلب	Lying and cheating: Fraudulent excuse making, cheating, and plagiarism
۱۱۱	✓	Who cheats at university? A self-report Study of dishonest academic behaviours in a sample of Australian university students
۱۱۲	✓	Reducing the incidence of plagiarism in an undergraduate course: The role of education
۱۱۳	مقاله ضعیف	Impostor tendencies and academic dishonesty: DO THEY

		cheat THEIR way to success?
۱۱۴	جامعه دبیرستانی ها	Cheating in high school: A comparison of behavior of students in the college prep and general curriculum
۱۱۵	عدم دسترسی به متن کامل	Do dental students cheat?
۱۱۶	عدم دسترسی به متن کامل	Misconduct in science: Does family medicine have a problem?
۱۱۷	مقاله ضعیف	Type a behavior, competitive achievement-striving, and cheating among college students
۱۱۸	جامعه دبیرستانی ها	Adolescent Cognitions for Academic Cheating as a Function of Grade Level and Achievement Status
۱۱۹	عدم دسترسی به متن کامل	An investigation of academic dishonesty in allied health: incidence and definitions.
۱۲۰	عدم دسترسی به متن کامل	Federal actions against plagiarism in research
۱۲۱	مقاله ضعیف	Guilty in Whose Eyes? University students' perceptions of cheating and plagiarism in academic work and assessment
۱۲۲	مقاله ضعیف	O N THE EVALUATIOONF A CADEMIDCI SHONESTAY :S URVEY OF STUDENTS AND FACULTYA AT THE UNIVEWITY OF NEVADAR, RENO
۱۲۳	مقاله ضعیف	Is it okay to cheat? - The views of postgraduate students
۱۲۴	مقاله ضعیف	Perceptions of Canadian dental faculty and students about appropriate penalties for academicdishonesty
۱۲۵	عدم دسترسی به متن کامل	Scientific misconduct. Beijing U. issues first-ever rules.
۱۲۶	موضوع نقلب	Cheating and plagiarism: Perceptions and practices of first year IT students
۱۲۷	✓	Seven Ways to Plagiarize: Handling Real Allegations of Research Misconduct
۱۲۸	نگرش	Exploring perceptions and attitudes of senior medical students and interns to academic integrity
۱۲۹	تقلب در امتحان	Influences on Cheating Practice of Graduate Students in it Courses: What are the Factors?

۱۳۰	نگرش و آگاهی	Cybercheats: Is Information and Communication Technology Fuelling Academic Dishonesty?
۱۳۱	رفتار مطالعه	Confusion about collusion: Working together and academic integrity

جدول ۳-۶. دلایل حذف مقالات مرتبط با وب آو ساینس

ردیف	دلیل حذف از مطالعه و مغایرت با معیارهای ورود	عنوان
۱	توانایی تشخیص سرقت	Prevalence and ability to recognize academic plagiarism among university students in economics
۲	✓	Plagiarism in English academic writing: A comparison of Chinese university teachers' and students' understandings and stances
۳	✓	A comparison of Chinese and Australian university students' attitudes towards plagiarism
۴	موضوع تقلب	Analysis of the Reason and Countermeasure of Higher Vocational College Students' Exam Cheating
۵	کدهای اخلاقی	Engineering Students' Perception of Academic Dishonesty at an American University in the UAE
۶	موضوع تقلب	Analysis and Countermeasures of Causes of College Students' Cheating in Examinations
۷	عدم دسترسی به متن کامل	Academic Integrity among Postgraduate Students of Northern Cyprus Universities
۸	مدل رفتار عدم صداقت علمی	How Perceptions of Academic Honesty at the University Correlates with Student Engagement: Conceptualization and Empirical Research Opportunities
۹	✓	Plagiarism and Cheating in Russian Universities: The Role of the Learning Environment and Personal Characteristics of Students
۱۰	✓	University Legitimacy and Student Compliance With Academic Dishonesty Codes: A Partial Test of the Process-Based Model of Self-Regulation
۱۱	✓	How to correct teaching methods that favour plagiarism: recommendations from teachers and students in a Spanish language distance education university

۱۲	عدم دسترسی به متن کامل	THE UNIVERSITY STUDENTS' PERCEPTIONS OF PLAGIARISM IN ESP/EAP COURSES
۱۳	✓	Academic dishonesty amongst Australian criminal justice and policing university students: individual and contextual factors
۱۴	✓	Chinese University Students' Perceptions of Plagiarism
۱۵	✓	Source-code plagiarism in universities: a comparative study of student perspectives in China and the UK
۱۶	دیدگاه اساتید	Academic staff's perspectives upon student plagiarism: a case study at a university in Hong Kong
۱۷	موضوع تقلب	Academic cheating in college students: relations among personal values, self-esteem and mastery
۱۸	عدم دسترسی به متن کامل	MORAL JUDGMENT OF SOME FORMS OF ACADEMIC PLAGIARISM: UNIVERSITY UNDERGRADUATE STUDENTS' OPINION
۱۹	کپی رایت	Survey on Copyright Infringement of Digital Contents: A Case Study of Japanese University Students
۲۰	✓	Past and Present Engineering Students' Views on Academic Dishonesty at a Middle-Eastern University
۲۱	تحلیل استنادی	Academic Dishonesty: Behaviors, Sanctions, and Retention of Adjudicated College Students
۲۲	آموزش کپی رایت	Copyright and You: Copyright Instruction for College Students in the Digital Age
۲۳	موضوع تقلب	COLLEGE STUDENTS' CHEATING BEHAVIORS
۲۴	موضوع تقلب	Students' Perspective on Cheating during the Assessment Process at Tertiary Level of Social and Political Sciences Faculty, Jenderal Soedirman University - Indonesia
۲۵	با ۱۵ تکراری حذف شد	Source-code plagiarism in universities: a comparative study of student perspectives in China and the UK
۲۶	عدم دسترسی به متن کامل	CHEATING IN FACULTIES OF BUSINESS AND ECONOMICS: A SURVEY OF SECOND-YEAR STUDENTS AT UNIVERSITY OF ZARAGOZA
۲۷	عدم دسترسی به متن کامل	ANALYSIS OF ACADEMIC PLAGIARISM IN DIFFERENT EDUCATIONAL STAGES. COMMISSION LEVELS REPORTED BY STUDENTS OF SECONDARY EDUCATION, HIGH SCHOOL AND UNIVERSITY
۲۸	✓	An Investigation of College Students' Perceptions of Academic Dishonesty, Reasons for Dishonesty,

		Achievement Goals, and Willingness to Report Dishonest Behavior
۲۹	موضوع تقلب	Attitudes of Students and Teachers on Cheating Behaviors: Descriptive Cross-Sectional Study at Six Dental Colleges in India
۳۰	موضوع تقلب	Academic misconduct among students in Medical Colleges of Karachi, Pakistan
۳۱	موضوع تقلب	EVALUATION OF STUDENT'S PERCEPTION AND BEHAVIOR TOWARDS PLAGIARISM IN PAKISTANI UNIVERSITIES
۳۲	موضوع تقلب	Exploring the Judgment-Action Gap: College Students and Academic Dishonesty
۳۳	✓	A 5-year systematic strategy to reduce plagiarism among first-year psychology university students
۳۴	✓	Dishonest Behavior and Plagiarism by University Students: An Application to Management Studies
۳۵	عدم دسترسی به متن کامل	Investigation on Local University Students' Cheating in Examination and Countermeasures
۳۶	✓	Investigating Chinese University Students' Knowledge of and Attitudes Toward Plagiarism From an Integrated Perspective
۳۷	✓	Awareness about plagiarism amongst university students in Pakistan
۳۸	عدم دسترسی به متن کامل	PLAGIARISM AT THE UNIVERSITY: AN EVALUATION OF STUDENT BEHAVIOR IN A MANAGEMENT DEGREE
۳۹	✓	THE ART OF TAILORING IN UNIVERSITY WORKS: ACADEMIC PLAGIARISM. THE CASE OF PRIMARY EDUCATION DEGREE STUDIES IN THE UNIVERSITY OF CADIZ
۴۰	✓	THE IMPACT OF THE USE OF PLAGIARISM DETECTION TECHNOLOGY (TURNITIN) ON STUDENTS' ASSIGNMENTS SUBMITTED ONLINE, A CASE STUDY OF BOTHO COLLEGE FRANCISTOWN, BOTSWANA
۴۱	عدم دسترسی به متن کامل	'YOUR CHEATING HEART': HOW LECTURERS PERCEIVE PLAGIARISM BY UNIVERSITY STUDENTS
۴۲	عدم دسترسی به	UNIVERSITY STUDENTS INFORMATION

	متن کامل	LITERACY SKILLS: ANALYSIS OF ACADEMIC PLAGIARISM CONCEPTION AMONG BALEARIC ISLANDS UNIVERSITY STUDENTS
۴۳	عدم دسترسی به متن کامل	FACTORS EXPLAINING STUDENT PLAGIARISM: AN EMPIRICAL TEST IN A SPANISH UNIVERSITY
۴۴	عدم دسترسی به متن کامل	: Have you read the policy on plagiarism? An investigation of students' perceptions of a university's policy
۴۵	عدم دسترسی به متن کامل	Saudi contribution to an international study on college students' attitudes toward cheating
۴۶	✓	The Effects of Instructor Fear Appeals and Moral Appeals on Cheating-Related Attitudes and Behavior of University Students
۴۷	موضوع تقلب	Faculty and student perceptions on college cheating: evidence from Turkey
۴۸	عدم دسترسی به متن کامل	Measures and consideration about college students cheat in the examinations under the new situation-take Sichuan Agricultural University for example
۴۹	عدم دسترسی به متن کامل	SUSPICIOUS MINDS: A LECTURER'S VIEW OF PLAGIARISM AMONG UNIVERSITY STUDENTS
۵۰	موضوع تقلب	Why Do College Students Cheat?
۵۱	عدم دسترسی به متن کامل	RETHINKING PLAGIARISM DETECTION TECHNOLOGIES AS STUDENT-CENTERED, COLLABORATIVE PEDAGOGICAL TOOLS IN THE COLLEGE CLASSROOM
۵۲	نرم افزار	Turning to Turnitin to Fight Plagiarism among University Students
۵۳	کپی رایت	College students' misunderstandings about copyright laws for digital library resources
۵۴	دلایل سرقت علمی	Exploring university students' perceptions of plagiarism: a focus group study
۵۵	✓	University Students' Perceptions of Plagiarism
۵۶	✓	A multidiscipline exploration of college students' perceptions of academic dishonesty: Are nursing students different from other college students?
۵۷	عدم دسترسی به متن کامل	Self Sanction and Regulative Sanction Against Copyright Infringement: A Comparison Between US and China College Students

۵۸	✓	Faculty and college student beliefs about the frequency of student academic misconduct
۵۹	✓	Internet plagiarism among college students
۶۰	✓	It's wrong, but everybody does it: Academic dishonesty among high school and college students
۶۱	موضوع تقلب	Russian and American college students' attitudes, perceptions and tendencies towards cheating
۶۲	موضوع تقلب	College student cheating: The role of motivation, perceived norms, attitudes, and knowledge of institutional policy
۶۳	✓	Cheating among University of Transkei students
۶۴	عدم دسترسی به متن کامل	Cheating among university students: a study of reasons
۶۵	دلایل سرقت و تقلب	The meaning and mediated nature of cheating and plagiarism among graduate students in a college of education
۶۶	دلایل سرقت	When college students' attempts at paraphrasing become instances of potential plagiarism
۶۷	✓	Guilty in whose eyes? University students' perceptions of cheating and plagiarism in academic work and assessment
۶۸	اخلاق و تقلب	SITUATIONAL ETHICS AND COLLEGE-STUDENT CHEATING

جدول ۳-۷. دلایل حذف مقالات مرتبط با پابمد

ردیف	دلیل حذف از مطالعه و مغایرت با معیارهای ورود	عنوان
۱	موضوع تقلب	Motivations and Predictors of Cheating in Pharmacy School.
۲	موضوع تقلب	Academic dishonesty in higher education: students' perceptions and involvement in an African institution.
۳	نگرش	Exploring the attitudes of medical faculty members and students in Pakistan towards plagiarism: a cross sectional survey

۴	موضوع تقلب	Prevalence of lapses in academic integrity in two Pakistani medical colleges.
۵	دلایل سرقت	Postgraduate nursing student knowledge, attitudes, skills, and confidence in appropriately referencing academic work.
۶	✓	Self-reported attitudes and behaviours of medical students in Pakistan regarding academic misconduct: a cross-sectional study.
۷	جامعه اعضای هیئت علمی	Publication misconduct among medical professionals in India.
۸	موضوع تقلب	Academic misconduct among students in medical colleges of Karachi, Pakistan.
۹	نامرتب	The effect on student performance of scrambling questions and their stems in medical colleges admission tests.
۱۰	پژوهشی نبودن	Operational effectiveness of blended e-learning program for nursing research ethics.
۱۱	موضوع تقلب	Attitudes of students and teachers on cheating behaviors: descriptive cross-sectional study at six dental colleges in India.
۱۲	جامعه اعضای هیئت علمی	Experiences of experts about the instances of plagiarism.
۱۳	عدم شاغل به تحصیل	[Academic misconduct of graduates and the credit education].
۱۴	✓	Plagiarism and the medical fraternity: a study of knowledge and attitudes.
۱۵	عدم دسترسی به متن کامل	Academic integrity in dental school: a call to action.
۱۶	✓	A multidiscipline exploration of college students' perceptions of academic dishonesty: are nursing students different from other college students?
۱۷	عدم دسترسی به متن کامل	A pilot study of nursing student's perceptions of academic dishonesty: a generation Y perspective.
۱۸	پژوهشی نبودن	Strategies to promote a climate of academic

		integrity and minimize student cheating and plagiarism.
۱۹	پژوهشی نبودن	Academic dishonesty in Indian medical colleges.
۲۰	موضوع تقلب	Perceptions of Canadian dental faculty and students about appropriate penalties for academic dishonesty.

جدول ۳-۸ مقالات ارزیابی شده

پایگاه اطلاعاتی	تعداد مقالات انتخاب شده اولیه از طریق بررسی چکیده و عنوان جهت ورود به مرحله ارزیابی	تعداد مقالات باقی مانده بعد از ارزیابی
اسکوپوس	۱۳۱	۴۰
پاب‌مد	۲۰	۳
وب‌آوساینس	۶۸	۲۴
جمع	۲۱۹	۶۷

جدول ۳-۹ مقایسه مقالات و حذف مقالات دوبلیکیت

پایگاه اطلاعاتی	تعداد مقالات باقی مانده بعد از ارزیابی	تعداد مقالات حذف شده به جهت دوبلیکیت
اسکوپوس	۴۰	در مجموع سه مقاله تکرار شده بود که یکی حفظ و باقی آنها حذف شدند
پاب‌مد	۳	
وب‌آوساینس	۲۴	
جمع	۶۷	۳
جمع باقی مانده مقالات جهت استخراج داده‌ها و ارزیابی		۶۴

۳-۱۰. جدول مقالات تکراری و دوبلیکیت که از هر مورد یکی حفظ و باقی حذف شدند

W	P	A multidiscipline exploration of college students' perceptions of academic dishonesty: are nursing students different from other college students?
W	S	How to correct teaching methods that favour plagiarism: recommendations from teachers and students in a Spanish language distance education university

W	S	Past and Present engineering students' views on academic dishonesty at a Middle-Eastern University S
---	---	--

بعد از حذف مقالات تکراری ۶۴ مقاله باقی مانده به طور کامل مطالعه شدند و فرم استخراج داده برای آنها تکمیل گردید.

۳-۳-۷. استخراج داده‌ها

در این مرحله فرمی جهت استخراج داده‌ها طراحی و تهیه می‌شود که در آن از قبل تعیین شده که چه داده‌ای از کل داده‌های موجود در مقالات، مورد نظر است و باید از درون مقالات استخراج شود. از تک تک مطالعات نتایج استخراج می‌شود. استخراج داده‌ها نسبت به نام مؤلف، مؤسسه و مجله به صورت مخفی صورت می‌گیرد. در موارد لزوم، با تماس با مؤلف مربوطه میتوان به اطلاعات بیشتر و داده‌های خام دسترسی یافت.

تصویر ۳-۲. نمونه فرم استخراج داده‌ها جهت تحلیل

ردیف	کد مقاله	سال	نویسنده	روش پژوهش	جامعه پژوهش	ابزار پژوهش	جنسیت	مقطع تحصیلی از ... تا	سن از ... تا	کشور	محل پژوهش	هدف اصلی	موضوع	یافته اصلی	مصادیق سرقت علمی (و میزان آن در صورت وجود)	نتیجه کلی یا نگاه میزان سرقت علمی و راهکارهای کاهش آن
۱																
۲																
۳																
۴																

این فرم جهت استخراج داده‌های از مقالات باقی مانده از مرحله ارزیابی اولیه طراحی شد. یافته‌های فصل چهارم بر مبنای استخراج داده‌ها توسط این فرم تحلیل شده است.

۳-۳-۸. آنالیز و ارائه نتایج

وقتی مطالعات نتایج نسبتاً مشابهی را نشان می‌دهند می‌توان از متاآنالیز یا فرا تحلیل برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده نمود. متاآنالیز، اثرات مداخله و میزان عدم قطعیت آنها را می‌سنجد و مزایای زیادی دارد از جمله اینکه امکان ارزیابی انسجام نتایج و بهبود دقت برآوردها را فراهم می‌کند.

سازد. با این حال چنانچه مطالعات ناهمگون باشند و از روش‌های مختلف استفاده نمایند یا جمعیت مطالعه، مداخلات و پیامدها با هم فرق نمایند، متآنالیز قابل استفاده نخواهد بود (لیبراتی و تاریکو، ۲۰۱۰؛ گرینهال، ۱۹۹۷؛ سیریانی و همکاران^۱، ۲۰۱۲). در چنین حالتی لازم است از تحلیل‌های دیگر برای توضیح تفاوت‌های موجود در یافته‌ها استفاده نمود. علاوه بر این، تحلیل زیرگروه‌ها می‌تواند برای نشان دادن تفاوت‌ها یا شباهت‌ها در میان نتایج مطالعاتی که ویژگی‌های مشترک دارند مفید واقع شود (رایت و همکاران، ۲۰۰۷). مثلاً می‌توان مطالعات را برحسب نوع مصداق سرقت علمی یا جنسیت و یا زیرگروه‌های کشورها، و ... طبقه بندی نمود. ارائه ساده نتایج میتواند شامل ارائه یک ارزیابی توصیفی از هر مطالعه باشد که غالباً در قالب جدول نشان داده می‌شود. جداول می‌بایست شامل جمعیت تحت مطالعه، مداخلات و پیامدها باشند. روش‌های کار و تورشها را نیز می‌توان مورد اشاره قرار داد. تصمیم در زمینه مواردی که می‌بایست در توصیف نتایج آورده شوند، به سوال پژوهش بر می‌گردد (نیکلسون، ۲۰۰۷).

نرم افزارهای مختلفی برای انجام متآنالیز وجود دارند که از جمله آنها می‌توان به رومن^۲، میکس تو^۳، متال^۴، متآنالایست^۵ و ... اشاره نمود (گرین و هیگینز^۶، ۲۰۱۳؛ متآنالیز، ۲۰۱۳، والاس و همکاران^۷، ۲۰۰۹؛ متال متآنالیز، ۲۰۱۳). یکی از معروفترین نرم افزارهای که در این زمینه وجود دارد نرم افزار استی تا^۸ می‌باشد. این نرم افزار برای انجام مرورهای انجام شده در روش کوکران طراحی شده است و هنگامی که سوال پژوهش به خوبی فرموله شده باشد به راحتی قابل استفاده بوده و امکان تهیه جداول و نمودارهای گرافیکی و مقایسه بین مطالعات را فراهم می‌نماید.

¹ Cipriani et al.

² RevMan

³ MIX 2

⁴ METAL

⁵ MetaAnalyst

⁶ Green & Higgins

⁷ Wallace et al.

⁸ STATA

در پژوهش حاضر، مرحله نهایی تحلیل نتایج است که در واقع ماحصل و ثمره کل مرور سیستماتیک می باشد.

بعد از انجام فرایند مرور سیستماتیک، خلاصه نتایج و نتیجه گیری‌هایی ارائه شد که به بهبود تصمیم گیری‌های سیاستی کمک می نمایند. در این مرحله نقاط ضعف و قوت مطالعات تحت بررسی باید مورد بحث قرار گیرد (همینگوی و برتون، ۲۰۰۹). استفاده از فرا تحلیل می تواند تفسیر اثرات مداخلات را آسان نموده و نتیجه گیری‌ها نیز نسبتاً صریح و دقیق خواهند بود (شانون، ۲۰۰۲). اگر در پژوهشی ناهمگونی مطالعات از کاربرد فرا تحلیل جلوگیری نماید، لازم است، یافته‌ها را بر اساس توان هریک از مطالعات خلاصه نموده و چنانچه امکانپذیر باشد به نتیجه گیری پرداخت. از آنجا که نتایج مطالعه به این سمت رفت، پیشنهاداتی را برای پژوهشهای بعدی ارائه کردیم. علاوه بر فرم استخراج داده‌ها (تصویر ۳-۲) فرم دقیق تری جهت بررسی مقالاتی که میزان همپوشانی بالایی از لحاظ موضوع و محتوا داشتند و از لحاظ روش شناسی نیز روش واحدی را استفاده کرده بودند تهیه شد تا با استخراج داده‌ها بررسی شود آیا با داده‌های موجود امکان متاآنالیز داده‌ها وجود دارد یا خیر. در ادامه در بخش عدم تعانس علت و چرایی عدم کاربرد متاآنالیز در این پژوهش ارائه شده است.

تصویر ۳-۳. فرم استخراج دقیق اطلاعات از مقالات جهت متاآنالیز

فرم استخراج دقیق داده‌ها از مقالات جهت متاآنالیز

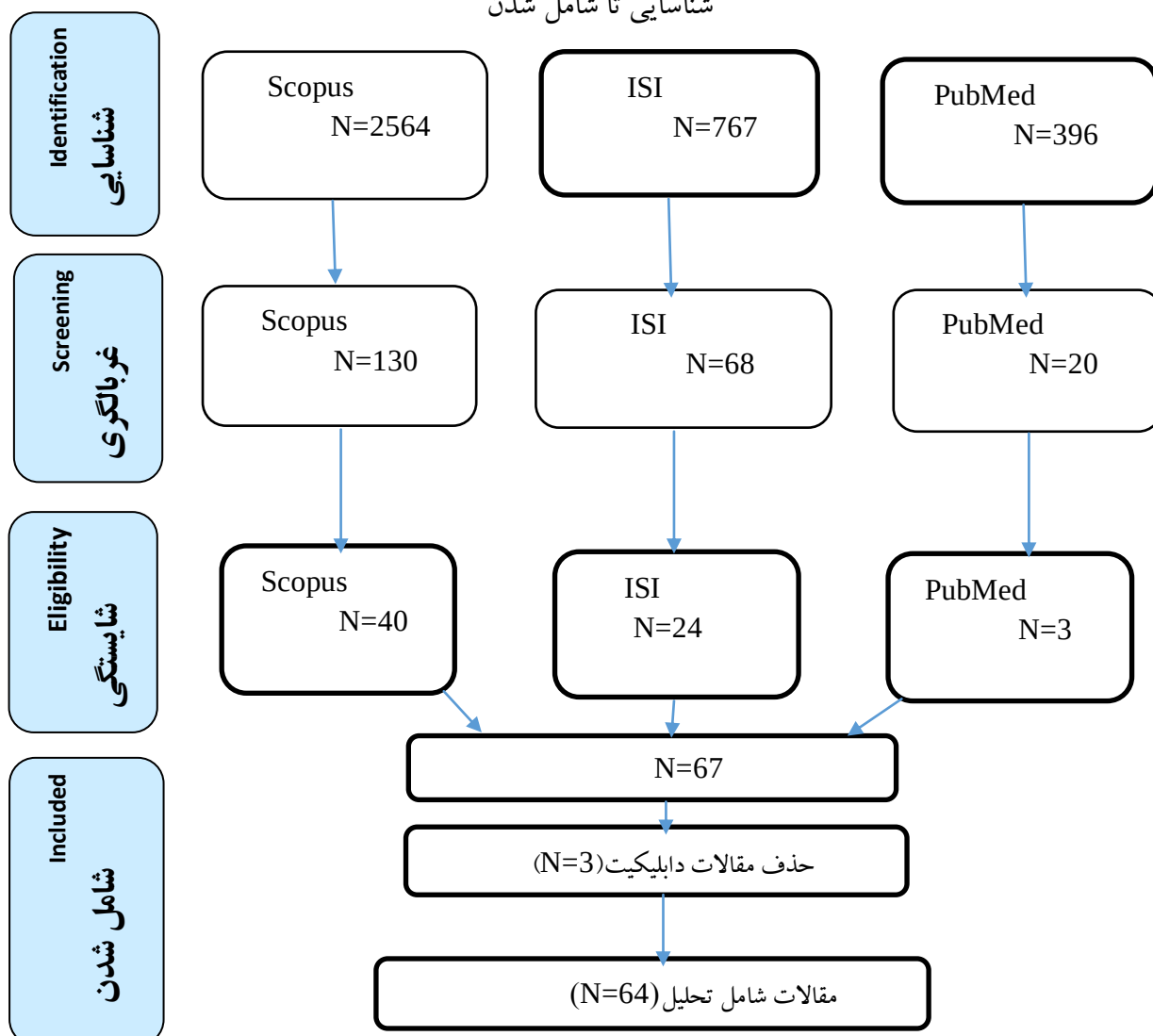
- اطلاعات کتابشناختی منبع:
- شناسه دیجیتالی منبع (DOI)
- شماره شناسه منبع:

مکان در متن	توضیحات موجود در مقاله	مقیاس	نوع داده
		فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس دکتری، نامعلوم در مقاله	مقطع تحصیلی
		زن، مرد، نامعلوم در مقاله	جنسیت
		کمتر از ۲۰، بین ۲۰ تا ۳۰ بین ۳۰ تا ۴۰، بیشتر از ۴۰ تا نامعلوم در مقاله	سن
		پیمایش نوبیتی، پیمای نطفیای سایر:	نوع مطالعه:
		ماه: سال:، نیم:، نامعلوم در مقاله:	زمان مطالعه:
		پرستاده نیمه معقل ساخته	ابزار
		جامعه پژوهش:، تعداد نمونه:	حجم نمونه
		کشورهای خاورمیانه، کشورهای اساسی، کشورهای پیشرفته	مستقله
			مکان مطالعه
			راهکارهای کاهش سرقت علمی
			پیشنهاد مطالعات آینده
			پیشنهادات برگرفته از پژوهش
			نتیجه گیری های کلیدی

میزان	گونه ها	مصادق سرقت علمی
میزان	مصادق سرقت علمی یا گونه	جنسیت
میزان	مصادق سرقت علمی یا گونه	سن
میزان	مصادق سرقت علمی یا گونه	مقطع تحصیلی

تصویر ۳-۴. فلوچارت پریزما: فلوچارت جستجوی اطلاعات با سینتکس مناسب از جستجو و

شناسایی تا شامل شدن

۳-۳-۹. عدم تجانس در مطالعات (Heterogeneity)

هر گونه عدم یکنواختی در مطالعات وارد شده در متاآنالیز اصطلاحاً عدم تجانس خوانده می‌شود. عدم یکنواختی ممکن است منشاء تفاوت در نمونه‌های مورد مطالعه، تفاوت در نوع ابزار، تفاوت در نوع مداخلات، تفاوت در متغیرهای وابسته و تفاوت در نوع تحلیل باشد. مثلاً ممکن است نمونه‌های وارد شده در مطالعات از نظر سن و جنس و یا میزان مورد نظر متفاوت بوده و یا متغیر وابسته با روش‌ها و ابزارهای مختلف سنجیده شده باشد. دلیل دوم عدم تجانس ممکن است منشأ متودولوژیک داشته باشد و به دلیل شیوه‌های مختلف مطالعه ایجاد شده باشند.

طبیعتاً مطالعات بر اساس نوع روش ممکن است از نظر مقدار شاخص‌های نهایی متفاوت باشند. همچنین طول مدت مطالعه و پیگیری یا شیوه حذف اثر فاکتورهای مخدوش‌کننده می‌تواند منشأ عدم تجانس باشد. به هر شکل هر گونه عدم تجانس چه به شکل متودولوژیک و چه به شکل نوع نمونه باعث بروز عدم تجانس آماری (Statistical Heterogeneity) می‌شود. در صورتیکه میزان عدم تجانس زیاد باشد و مشخصات بالینی و متودولوژیک مطالعات متفاوت باشد انجام متاآنالیز و ترکیب نتایج آن خالی از اشکال نیست.

از طرف دیگر حذف مطالعاتی که عدم تجانس دارند سبب سوگیری در نتایج می‌شود و یافته‌های متاآنالیز را زیر سوال می‌برد. از این رو بهترین روش متاآنالیز یافتن مطالعاتی است که حداقل عدم تجانس را دارند و از لحاظ بالینی و متودولوژیک به یکدیگر بسیار نزدیک و شبیه هستند.

در مطالعاتی که در خصوص مصادیق سرقت علمی و میزان آن بر اساس روش مرور سیستماتیک وارد پژوهش و تحلیل شدند علاوه بر جزئیات مرتبط با جامعه پژوهش، ابزار، متغیرهای وابسته و روش، میزان برخی از مصادیق در مطالعات مختلف متفاوت و دور از هم بود که این مورد نیز علتی بر عدم تجانس آنها است.

همچنین لازم بود برای انجام عملیات متاآنالیز حداقل ۵ مطالعه که با یکدیگر هم سنج هستند و عدم تجانس روش و آماری ندارند یافت شود که از ادغام آنها کار متاآنالیز صورت گیرد، که یافت نشد و موجود نبود، بر این اساس عملاً کار متاآنالیز بر روی مصادیق سرقت علمی و میزان آن امکانپذیر نبود. از اینرو کار پژوهش تا مرحله مرور سیستماتیک و تحلیل آن به دقت پیگیری و انجام شد.

مستندات حاکی از آن است که برخی از مقالات یافت شده ماهیت ورود به فرایند متاآنالیز را دارند لیکن داده های کمی و اصلی آنها بر روی دلایل سرقت علمی متمرکز شده است نه مصادیق سرقت علمی و میزان آن که در محدوده این پژوهش و پروپورال آن نمی گنجد. پیشنهاد می شود برای مطالعات آتی در این زمینه بر روی این مقالات متاآنالیز صورت گیرد و دلایل سرقت علمی توسط دانشجویان به صورت کمی تحلیل شود.

فصل چهارم

یافته‌های پژوهش

۴-۱. مقدمه

در این فصل به ارائه یافته‌های پژوهش می‌پردازیم. در ابتدا تحلیل‌های توصیفی در خصوص اطلاعات آماری مقالات وارد شده در مطالعه جهت تحلیل ارائه شده است. سپس بر اساس یافته‌های ارائه شده پاسخ سوالات مرتبط با پژوهش بیان شده است.

۴-۲. اطلاعات آماری مقالات وارد شده در مطالعه جهت تحلیل

از مجموع مقالات بررسی شده در نهایت ۶۴ مقاله به دقت مطالعه و از متن کامل آن محتوای مورد نیاز جهت تحلیل استخراج شد. اگرچه برخی از این مقالات از لحاظ موضوعی کمی با عنوان پژوهش مورد نیاز متفاوت بودند لیکن اگر مقاله‌ای تنها بخشی از سوالات پژوهش را نیز پاسخ میداد در تحلیل وارد شد و از آن بخش از مقاله که اطلاعات مرتبط با یک سوال خاص را در بر می‌گرفت جهت تحلیل استفاده شد.

در ادامه یافته‌های آماری مرتبط با مقالات نهایی تحلیل شده در پژوهش آمده است. این یافته‌ها در خصوص میزان مشارکت پایگاه‌های اطلاعاتی استفاده شده در تحلیل، سال انتشار مقالات استفاده شده در تحلیل، موضوعات کلی مقالات استفاده شده در تحلیل، روش پژوهش به کار گرفته شده، جامعه پژوهش مورد تحقیق، ابزار پژوهش، مقطع تحصیلی جامعه پژوهش، میانگین سنی جامعه پژوهش‌های مورد تحلیل قرار گرفته و همچنین جدول کشورها و مکان موجود در کشورها که مطالعات بر روی آنها انجام شده است، می‌باشد.

جدول ۴-۱. میزان مشارکت پایگاه‌های اطلاعاتی استفاده شده در تحلیل

پایگاه اطلاعاتی	فراوانی مقالات استفاده شده در تحلیل	درصد فراوانی مقالات استفاده شده در تحلیل
اسکوپوس	۴۰	۶۲,۵
وب‌آو ساینس	۳	۴,۶
پایمد	۲۱	۳۲,۸
جمع	۶۴	۱۰۰

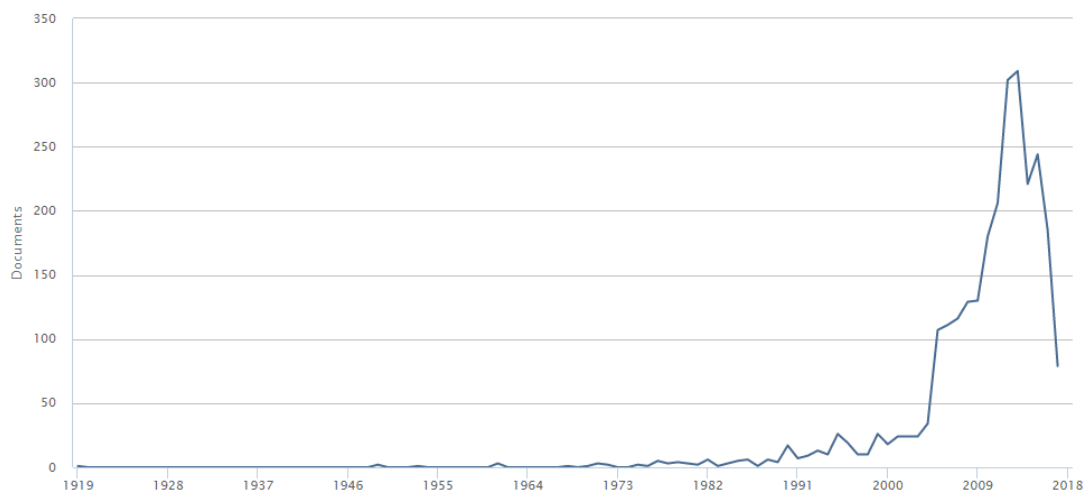
در جدول ۴-۱. میزان مشارکت پایگاه‌های اطلاعاتی استفاده شده در تحلیل به تفکیک ارائه شده است. همانطور که مشخص است بیش از نیمی از کل مقالات مورد تحلیل از پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس (۶۲,۵ درصد) برگرفته شده است و ۳۲,۸ درصد مقالات مربوط به پایگاه اطلاعاتی پایمد و تنها ۴,۶ درصد مقالات مورد تحلیل از پایگاه اطلاعاتی وب‌اوساینس استخراج شده‌اند. البته در مرحله حذف مقالات دوبریکیت اگر مقاله ای در اسکوپوس و وب‌اوساینس مشترک بود مقاله وب‌اوساینس از مطالعه حذف شده است.

جدول ۴-۲. آمار مربوط به سال انتشار مقالات استفاده شده در تحلیل

سال	فراوانی	درصد فراوانی
۲۰۰۰	۱	۱,۵
۲۰۰۲	۳	۴,۶
۲۰۰۵	۲	۳,۱
۲۰۰۶	۳	۴,۶
۲۰۰۷	۵	۷,۸
۲۰۰۸	۱	۱,۵
۲۰۰۹	۵	۷,۸

۳,۱	۲	۲۰۱۰
۴,۶	۳	۲۰۱۱
۷,۸	۵	۲۰۱۲
۱۷,۱	۱۱	۲۰۱۳
۱۷,۱	۱۱	۲۰۱۴
۱۰,۹	۷	۲۰۱۵
۷,۸	۵	۲۰۱۶
۱۰۰	۶۴	جمع

همانطور که جدول ۴-۲ نشان می‌دهد از ۶۴ مقاله استفاده شده در تحلیل در مجموع بیشتر مقالات مرتبط با سالهای ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ است (۱۷,۱ درصد برای هر سال) و کمترین آمار مربوط به سال ۲۰۰۰ و ۲۰۰۸ هر کدام با یک مقاله است. همانطور که جدول نشان میدهد به طور کل رشد مقالات حوزه سرقت علمی در دنیا از سالهای آغازین ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۶ به طور کل روند صعودی داشته و نشان از افزایش توجه به حوزه سرقت علمی و مصادیق بدرفتاری دانشگاهی در جهان است. هرچند این آمار برگرفته از مقالاتی است که مراحل ارزیابی کیفیت را گذرانده اند و وارد بحث تحلیل شده اند، در خصوص کل مقالات استخراج شده در ابتدای پژوهش از پایگاههای اطلاعاتی مورد نظر نیز همین روند تصاعدی در رشد مقالات این حوزه کاملاً مشهود و مشخص است. نمونه این ادعا نمودار ذیل می باشد که برگرفته از خروجی های اولیه پایگاه اسکوپوس درخصوص مقالات سرقت علمی مرتبط با سینتکس جستجوی استفاده شده است.

نمودار ۴-۱. روند تاریخی رشد مقالات حوزه سرقت علمی در پایگاه اطلاعاتی

اسکوپوس (منبع: <https://www.scopus.com>)

جدول ۴-۳. موضوعات کلی مقالات استفاده شده در تحلیل

موضوع	فراوانی موضوع	درصد فراوانی موضوع
اخلاق پژوهش	۱	۱,۵
آموزش صداقت دانشگاهی	۱	۱,۵
انگیزه‌های سرقت علمی	۱	۱,۵
انواع و دلایل بدرفتاری دانشگاهی	۱	۱,۵
تأثیر آموزش اخلاق پژوهش	۱	۱,۵
تأثیر سیاست بر سرقت علمی	۱	۱,۵
تجربه بدرفتاری دانشگاهی	۱	۱,۵
روند نرخ سرقت علمی	۱	۱,۵
صداقت دانشگاهی	۱	۱,۵
مقایسه تقلب و سرقت علمی	۱	۱,۵
نگرش و دلایل بدرفتاری دانشگاهی	۱	۱,۵
گستره سرقت علمی	۲	۳,۱
نگرش و رفتار نسبت به بدرفتاری دانشگاهی	۲	۳,۱
درک و نگرش سرقت علمی	۴	۶,۲
عوامل مؤثر بر بدرفتاری دانشگاهی	۴	۶,۲
راهبردهای کاهش سرقت علمی	۵	۷,۸
درک و آگاهی از بدرفتاری دانشگاهی	۶	۹,۳
دلایل سرقت علمی	۶	۹,۳
گستره بدرفتاری دانشگاهی	۹	۱۴,۰
نگرش و درک سرقت علمی	۱۵	۲۳,۴
جمع	۶۴	۱۰۰

همانطور که جدول ۴-۳ نشان می‌دهد بیشتر موضوعات مقالات بکار گرفته شده در تحلیل در

خصوص نگرش و درک سرقت علمی (۲۳,۴ درصد) و گستره بدرفتاری دانشگاهی (۱۴ درصد)

می‌باشند.

جدول ۴-۴. روش پژوهش به کار گرفته در مقالات مورد تحلیل

روش	فراوانی روش	درصد فراوانی روش
پیمایش	۵۰	۷۸
گراند تئوری	۱	۱٫۵
رویکرد کیفی	۱	۱٫۵
رویکرد ترکیبی	۲	۳٫۱
پیمایش و تحلیل محتوا	۲	۳٫۱
آزمایش	۳	۴٫۶
موردکاوی	۱	۱٫۵
مرور نوشته‌ها	۱	۱٫۵
Time-lags design	۱	۱٫۵
تحلیل محتوا	۲	۳٫۱
جمع	۶۴	۱۰۰

همانطور که جدول ۴-۴ نشان می‌دهد در مقالات مورد تحلیل در مجموع ده روش مختلف بکار گرفته شده است. این روش‌ها شامل: روش‌های پیمایش، گراند تئوری، رویکرد کیفی، رویکرد ترکیبی، پیمایش و تحلیل محتوا، آزمایش، موردکاوی، مرور نوشته‌ها، Time-lags design، و تحلیل محتوا است که از این میان بیشترین روش مربوط به روش پیمایش (۷۸ درصد) می‌باشد.

جدول ۴-۵. جامعه پژوهش مقالات مورد تحلیل

جامعه	فراوانی	درصد فراوانی
دانشجویان	۵۱	۷۹٫۵
دانشجویان و اساتید	۹	۱۴٫۰
دانشجویان و دانش‌آموزان	۱	۱٫۵
دانشجویان، اساتید و مدیران پژوهشی	۱	۱٫۵
شکایات رسیده به مرکز صداقت پژوهشی	۱	۱٫۵
نوشته‌های علمی	۱	۱٫۵

جمع	۶۴	۱۰۰
-----	----	-----

در جدول ۴-۵. جامعه پژوهش مقالات مورد تحلیل بررسی شده است. بر اساس جدول مذکور بیشترین فراوانی مربوط به دانشجویان (۷۹,۵ درصد) و سپس دانشجویان و اساتید (۱۴ درصد) است و کمترین فراوانی مربوط به سایر جامعه‌های مورد پژوهش مانند دانشجویان و دانش آموزان، نوشته‌های علمی، شکایات رسیده به مرکز صداقت پژوهشی، دانشجویان، اساتید و مدیران پژوهشی است.

جدول ۴-۶. ابزار پژوهش مقالات مورد تحلیل

ابزار پژوهش	فراوانی	درصد فراوانی
اشاره نشده	۱	۱,۵
بررسی مقاله‌های دانشجویان	۱	۱,۵
پرسشنامه	۵۳	۸۲,۶
پرسشنامه، مصاحبه	۱	۱,۵
پرسشنامه، مصاحبه، گروه کانونی	۲	۳,۱
تکالیف ارائه شده توسط دانشجویان	۱	۱,۵
گروه کانونی	۱	۱,۵
گروه کانونی و مصاحبه	۱	۱,۵
متن	۱	۱,۵
مصاحبه	۲	۳,۱
جمع	۶۴	۱۰۰

در جدول ۴-۶ ابزار پژوهش مقالات مورد تحلیل بررسی شده است. بیشترین ابزار مورد استفاده در مقالات پرسشنامه (۸۲,۶ درصد) است.

جدول ۴-۷. مقطع تحصیلی جامعه پژوهش مقالات مورد تحلیل

مقطع تحصیلی	فراوانی	درصد فراوانی
اشاره نشده	۶	۹,۳
دانشجویان کارشناسی	۴۴	۶۸,۶
همه مقاطع	۱۲	۱۸,۷
تحصیلات تکمیلی	۲	۳,۱
جمع	۶۴	۱۰۰

بر اساس جدول ۴-۷ بیشترین مقطع تحصیلی موردپرسش قرار گرفته در پژوهش‌های مورد بررسی، مقطع کارشناسی (۶۸,۶ درصد) و کمترین آن مقطع تحصیلات تکمیلی با ۳,۱ درصد می‌باشد.

جدول ۴-۸. میانگین سنی جامعه پژوهش مقالات مورد تحلیل

میانگین سن	فراوانی	درصد فراوانی
۱۹	۵	۷,۸
۲۰	۳	۴,۶
۲۱	۳	۴,۶
۲۲	۱	۱,۵
۲۴	۱	۱,۵
۲۵	۱	۱,۵
۲۶	۱	۱,۵
۲۹	۲	۳,۱
۳۰	۲	۳,۱
۳۸	۱	۱,۵
اشاره نشده	۴۴	۶۸,۶
جمع	۶۴	۱۰۰

متأسفانه در ۶۸,۶ درصد مقالات مورد تحلیل به میانگین سنی و یا سن افراد مورد بررسی اشاره نشده است. این مسئله کار بررسی و پاسخ به سوال ارتباط جنسیت با مصادیق سرقت علمی را با مشکل مواجه ساخته است. همچنین در مطالعاتی که به سن اشاره شده است بیشترین مطالعات مربوط به میانگین سنی ۱۹ سال (۷,۸ درصد) بوده است.

جدول ۴-۸. کشورها و مکان موجود در کشورها که پژوهش‌های مورد تحلیل در آنجا صورت گرفته است

کشور	فراوانی	مکان پژوهش در کشور مورد مطالعه	کشور	فراوانی	مکان پژوهش در کشور مورد مطالعه
۲۷ عضو اتحادیه اروپا	۱	اشاره نشده است	پرتغال	۱	اشاره نشده است
انگلستان	۳	Sheffield Hallam University و دو مورد نیز اشاره نشده است	تایوان	۲	دانشگاه‌های دولتی جنوب تایوان و یک مورد نیز اشاره نشده است
اسپانیا	۳	University of Cadiz و University of La Rioja و یک مورد اشاره نشده است	ترکیه	۲	Anadolu University و یکی از دانشگاه‌های آنکارا
استرالیا	۱۰	Western Sydney University و کالج‌های خصوصی سیدنی و Charles Sturt University و چهار دانشگاه در کوئینزلند و University of Sydney و باقی موارد اشاره نشده است	ترکیه، گرجستان، آلمان	۱	اشاره نشده است
استرالیا و چین	۱	اشاره نشده است	چین	۵	دو دانشگاه چینی و ۳۰ دانشگاه چینی و دو دانشگاه چینی و دو مورد نیز اشاره نشده است
آفریقای جنوبی	۱	University of Transkei	روسیه	۱	۹۹ دانشگاه روسی
امارات متحده عربی	۱	یک دانشگاه آمریکایی در خاورمیانه	رومانی	۱	Case Western Reserve University
انگلستان و استرالیا	۱	دانشگاه‌های انگلستان و استرالیا	سوئد	۱	سه دانشگاه سوئدی
انگلستان، چک، لهستان، لیتوانی، قبرس، بلغارستان	۱	اشاره نشده است	کاستاریکا	۱	اشاره نشده است
ایالات متحده	۱۶	University of Illinois at Urbana-Champaign, East Carolina University, University of Florida, University of Notre Dame, Centenary College, Dickinson College, Grambling State University, Arizona State University, و باقی موارد اشاره نشده است	کرواسی	۱	University of Rijeka
ایران	۱	اشاره نشده است	مالزی	۱	اشاره نشده است
بوتسوانا	۱	Botho College	نیوزلند	۱	University of Canterbury
پاکستان	۴	دانشگاه‌های کراچی و باقی موارد اشاره نشده است	اشاره نشده	۱	اشاره نشده است
یونان	۱	اشاره نشده است	جمع	۶۴	

مطابق جدول ۴-۸. کشورهایی که مطالعاتی بر روی سرقت علمی دانشجویان انجام داده‌اند عبارتند از : اعضای اتحادیه اروپا، انگلستان، اسپانیا، استرالیا، آفریقای جنوبی، امارات متحده عربی، چک، لهستان، لیتوانی، قبرس، بلغارستان، ایالات متحده، ایران، بوتسوانا، پاکستان، یونان، پرتغال، تایوان، ترکیه، گرجستان، آلمان، چین، روسیه، رومانی، سوئد، کاستاریکا، کرواسی، مالزی و نیوزلند که از این میان بیشترین مطالعات در کشور ایالات متحده (۱۶ مطالعه) و پس از آن چین (۵ مطالعه) و پاکستان (۴ مطالعه) انجام شده است.

۴-۳. پاسخ به پرسش‌های پژوهش

۴-۳-۱. پاسخ به پرسش نخست پژوهش

در پاسخ به پرسش نخست پژوهش مبنی بر "مصادیق سرقت علمی در بین دانشجویان کدام است؟" یافته‌های پژوهش طبق جدول ۴-۹ نشان داد بدرفتاری دانشگاهی مصادیق بسیاری دارد که یکی از این مصادیق سرقت علمی است. داده‌های ۶۴ مقاله تحلیل شده در مجموع شماری از بدرفتاری‌های دانشگاهی را به دست آورد که سرقت علمی نیز نوعی از آن‌ها است. لذا در این بخش کلیه مصادیق بدرفتاری دانشگاهی اعم از سرقت علمی بررسی و ارائه شده است. دسته بندی کلی مصادیق بدرفتاری دانشگاهی شامل سرقت علمی (پارافریز کردن نادرست، کپی برداری نادرست، استناد نادرست، خودسرقتی، سرقت کلی آثار)، تقلب (در امتحان، در تکالیف کلاسی)، دستکاری (تحریف، جعل)، مصادیق کمک گرفتن و یا کمک کردن غیر مجاز (تبانی، سایه نویسی)، کلاهبرداری (دروغگویی، سایر گویه‌های کلاه برداری)، و سایر مصادیق بدرفتاری دانشگاهی می‌باشد.

جدول ۴-۹. مصادیق کلی بدرفتاری دانشگاهی

پارافریز کردن نادرست	سرقت علمی	بدرفتاری های دانشگاهی
کپی برداری نادرست		
استناد نادرست		
خودسرقتی		
سرقت کلی آثار		
سرقت بخشی از آثار		
سرقت علمی ایده		
ترجمه غیر مجاز		
مقاله یا متن معجون		
در امتحان	تقلب	
در تکالیف کلاسی		
تحریف	دستکاری	
جعل		
تبانی	مصادیق کمک گرفتن و یا کمک کردن غیر مجاز	
سایه نویسی		
دروغگویی	کلاه برداری	
سایر کلاه برداری		
سایر مصادیق بدرفتاری دانشگاهی		

جدول ۴-۱۰. مصادیق و گویه‌های سرقت علمی

گویه‌ها	مصادیق سرقت علمی
استفاده از نقل قول‌های اینترنتی بدون گذاشتن علامت نقل قول آوردن نقل قول به طور کلی بدون استفاده از علامت نقل قول پارافریز کردن مطالب بدون استناد پارافریز کردن مطالب به شیوه‌ای که به ایده اصلی آسیب برسد پارافریز کردن یک مقاله و تحویل آن تغییر و اصلاح یک نقل قول کپی کلمه به کلمه با تغییرهای جزئی و همراه با استناد کپی کلمه به کلمه همراه با علامت نقل قول و استناد کپی‌برداری شام (Sham paraphrasing): کپی کلمه به کلمه همراه با استناد به منبع بدون آوردن علامت نقل قول	پارافریز کردن نادرست
ارائه اثر کسی دیگر با تغییرات بسیار جزئی بدون استناد به او ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از اینترنت بدون استناد ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از آثار دیگر بدون استناد ارائه مقاله‌ای کپی شده از چندین وبسایت ارائه یک مثال دارای چندین پاراگراف کپی شده از آثار دیگر استفاده از کار دیگران بدون استناد استفاده از کلمات دیگران در اثر خود بدون استناد استفاده از مطالب در نگارش آثار خود بدون استناد استفاده از منابع بدون ذکر آنها اقتباس از شکل یا نمودار بدون استناد تبدیل کدهای یک زبان برنامه‌نویسی به زبانی دیگر بدون استناد کپی تکلیف دیگران و تغییر جزئی و ارائه آن به عنوان کار خود کپی چند پاراگراف از یک وبسایت در مقاله بدون استناد کپی چند جمله از یک منبع بدون استناد کپی چند جمله از یک وبسایت در مقاله بدون استناد کپی چند صفحه از یک مقاله یا تکلیف بر روی اینترنت کپی شکل یا نمودار بدون استناد کپی کردن بخش‌هایی از یک تکلیف پیش‌تر ارائه شده کپی کردن کد برنامه کامپیوتری از کتاب یا دیگر منابع بدون استناد کپی کردن منابع از اینترنت	سرقت علمی کپی و درج بدون استناد به اثر اصلی

کپی نقل قول‌ها بدون آوردن علامت نقل قول کپی یک پاراگراف بدون استناد کپی یک جمله بدون استناد کپی یک صفحه بدون استناد کپی برداری از منابع برخلاف بدون استناد کپی برداری از منابع چاپی بدون استناد کپی برداری غیرقانونی (paraphrasing Illicit): کپی برداری با تغییر و جابجایی کلمات بدون استناد به منبع کپی برداری کل یک منبع کپی برداری کلمه به کلمه (Verbatim copying): کپی برداری کلمه به کلمه بدون ذکر استناد کپی برداری متن از اینترنت و استناد نکردن به آن کپی برداری منابع گوناگون در یک پاراگراف	
ارائه استناد در محل نامناسب در مقاله استفاده از مقاله‌های موجود در اینترنت بدون ذکر منبع استفاده از یک منبع بدون استناد استناد به منابع بدون رؤیت آنها استناد ندادن در جای درست استناد نقل قولی به متنی که نقل قول نیست استناد نکردن به نقل قول‌ها آوردن استناد در جای نامناسب در متن ترکیب چند منبع و گردآوری یک تکلیف کلاسی بدون استناد به منابع تغییر یک نقل قول و استناد نقل قولی به آن نقل قول از دیگران بدون استناد نیاوردن استناد در جای درست	استناد نادرست
خودسرقتی بازیافت (Recycling): یک تکلیف برای چندین درس ارائه می‌شود استفاده از یک تکلیف قدیمی و تغییر اندک آن برای ارائه در یک کلاس دیگر ارائه کار خود در ترم‌های گوناگون ارائه یک مقاله برای چندین درس انتشار مقاله در چندجا	خودسرقتی
ارائه اثر فردی دیگر به عنوان اثر خود ارائه داده‌های آزمایشگاهی دیگران به عنوان کار خود ارائه داده‌های پژوهشی دیگر به عنوان کار خود	سرقت کلی آثار

ارائه یک کار خریداری شده از بیرون به جای تکلیف کلاسی استفاده از آثار دیگران و ارائه آن به عنوان اثر خود بدون آگاهی آنها خرید یک مقاله و ارائه آن به عنوان اثر خود دانلود کردن یک اثر و معرفی آن به عنوان اثر خود (همراه با مقدمه و نتیجه‌گیری تازه) دانلود یک اثر از اینترنت و ارائه آن به عنوان کار خود کپی کل یک مقاله	
ارائه مقاله فردی دیگر با تغییرات جزئی استفاده از بخش‌هایی از آثار دیگران در کار خود بدون اجازه آنها استفاده از داده‌های دیگران برای پژوهش خود استفاده کلی یا جزئی از آثار دانشجویی دیگر دانلود کردن منابع از اینترنت و استفاده از آنها در تکلیف بدون استناد سرقت علمی چند جمله سرقت علمی کلی یا جزئی یک مقاله از طریق اینترنت	سرقت بخشی از آثار
ترجمه غیرمجاز ترجمه منابع اینترنتی و ادعای آن به عنوان فکر خود ترجمه منابع دیگر و ادعای مالکیت آن	ترجمه کتب و مقالات بدون اجازه مؤلف اولیه
کپی کردن ایده‌ای که مضبوط نشده گرفتن ایده از جایی دیگر بدون استناد به آن کپی ایده اصلی یک اثر بدون استناد	سرقت علمی ایده
ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از آثار دیگر ترکیب کردن محتوا از منابع گوناگون و درست کردن یک پاراگراف ترکیب مطالب چند منبع اینترنتی و درست کردن یک مقاله یا تکلیف کلاسی درست کردن یک مقاله که بخش اعظم آن از اینترنت کپی شده است سرهم‌بندی یک مقاله از روی چند منبع	مقاله یا متن معجون

جدول ۴-۱۱. مصادیق و گویه‌های دستکاری

مصادیق	گویه
تحریف	پارافریز کردن مطالب اینترنتی به گونه‌ای که به ایده اصلی آسیب وارد شود استفاده از مواد غیرمجاز در پژوهش یا تحریف نتایج آن تجزیه اطلاعات علمی روی اینترنت به دلخواه تحریف خروجی‌های یک برنامه کامپیوتری تحریف گفته‌های دیگران با استناد به آنها تحریف نتایج پژوهش دیگران، تغییر ایده اصلی پدیدآوران پیشین تکه تکه کردن یک منبع اینترنتی و ارائه گزینشی اطلاعات آن دادن اطلاعات نادرست درباره منبع یک نقل قول، دستکاری فهرست منابع و مآخذ نیاوردن نام پدیدآوران در فهرست منابع و مآخذ جا انداختن عمدی یک منبع در فهرست منابع دستکاری اطلاعات علمی روی اینترنت از طریق نظرات شخصی، حذف استنادهای درون‌متنی
جعل	تغییر پاسخ امتحان پس از تصحیح شدن آنها تغییر عمدی داده‌ها، تغییر مطالب اینترنتی و استناد به آنها تغییر و جعل نمره، جعل اطلاعات، داده‌سازی آزمایشگاهی، داده‌سازی داده‌های پژوهشی، دستکاری اسناد دانشگاهی همانند مدرک و غیره دستکاری اطلاعات دستکاری داده‌هایی که از آزمایش، پیمایش، و غیره گردآوری شده، ذکر منابع برای اطلاعات غیرعلمی و جعلی روی اینترنت ساخت استنادهای جعلی ادعای کاذب در استفاده از منابع ارائه فهرست منابع اشتباه، جعل منبع یا دستکاری فهرست منابع و مآخذ، جعل یا اشتباه نوشتن یک منبع در فهرست منابع و مآخذ، افزودن فهرست منابع و مآخذ اشتباه، افزودن منابع استفاده نشده به فهرست منابع

جدول ۴-۱۲. مصادیق و گویه‌های کمک گرفتن و یا کمک کردن غیر مجاز

مصادیق	گویه
تبانی	اجازه به دیگران برای کپی تکلیف خود، کپی تکلیف دیگر دانشجویان با آگاهی آنها، کپی مطالب تکالیف دیگر دانشجویان با رضایت آنها، انجام گروهی تکالیف فردی، کمک غیرمجاز به دیگران در انجام تکالیفشان، همکاری کم‌رنگ در تکالیف گروهی، ارائه مقاله‌ای که پیشتر توسط یک دانشجوی دیگر ارائه شده است، دادن مقاله‌ای که پیش‌تر ارائه شده به دوستان، نگارش کلی یا جزئی یک تکلیف با همکاری دیگران، دادن تکلیف خود به دانشجویی دیگر برای ارائه به کلاس، اجازه کپی کردن تکلیف به یک دوست مریض، دادن تکلیف خود به دوستان به عنوان الگوی انجام تکلیف، ارسال تکالیف خود برای دوستان، انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی
سایه نویسی	سفارش مقاله به بیرون، نگارش تکالیف برای افراد دیگر، استخدام یک نفر برای تکمیل تکالیف، فروش یا امانت مقاله به کسی دیگر با به گونه‌ای که بتواند به عنوان اثر خود تحویل دهد، انجام تکالیف دیگران از طریق اینترنت، برون‌سپاری انجام تکالیف، انجام تکالیف فردی از طریق مجامع اینترنتی همانند فروم‌ها و بلاگ‌ها، خرید و فروش مقاله و تکالیف کلاسی بر روی اینترنت، استخدام فردی برای چک و اصلاح تکالیف، استخدام فردی برای انجام تکالیف، نگارش مقاله برای دیگران، استخدام فردی برای نگارش مقاله ف همکاری رایانه‌ای با دیگران در انجام تکالیف، فروش اثر شخصی از طریق اینترنت، خرید تکلیف اجیر کردن دیگران نگارش برای دوستان
سایر	استفاده غیرمجاز از یادداشت دیگران برای تکمیل تکلیف، استفاده از تکلیف دیگران به عنوان تکلیف خود در زمان مریضی دریافت کمک غیرقانونی برای انجام تکالیف، استفاده از یک کارآماده اینترنتی به عنوان تکلیف

جدول ۴-۱۳. مصادیق و گویه‌های تقلب

مصادیق	گویه
تقلب در امتحان	نوشتن از روی دست دوستان حین امتحان بدون آگاهی آنها ، بردن مواد غیرمجاز سر جلسه امتحان همانند یادداشت، دسترسی غیرمجاز به محتوای برگه امتحان پیش از برگزاری، نقشه کشیدن با دوستان پیش از امتحان برای تقلب سر جلسه، اجازه دادن به دانشجویان دیگر برای تقلب، دریافت پاسخ سوالات سر جلسه امتحان با اشاره از دوستان ، فرستادن شخصی دیگر به جای خود سر جلسه امتحان، امتحان به جای کسی دیگر سر جلسه امتحان، گفتن پاسخ سوالات سر جلسه امتحان با اشاره به دوستان ، دریافت اطلاعات مرتبط با پرسش‌های امتحان پیش از برگزاری ، استفاده از یادداشت تقلب، استفاده از ابزارهای الکترونیکی غیرمجاز، دسترسی به برگه یا پاسخ سوالات یکی دیگر سر جلسه امتحان با نقشه قبلی، توزیع سوالات امتحان پیش از برگزاری، اجازه به دیگران برای نوشتن پاسخ سوالات امتحان از روی دست شما بدون نقشه قبلی ، آوردن هر چیز غیرمجاز همانند کتاب یا یادداشت یا دیگر ابزارها سر جلسه امتحان با نقشه قبلی ، اجازه به دیگران برای نوشتن پاسخ سوالات امتحان از روی دست شما با نقشه قبلی ، آوردن هر چیز غیرمجاز همانند کتاب یا یادداشت یا دیگر ابزارها سر جلسه امتحان بدون نقشه قبلی، دسترسی به برگه یا پاسخ سوالات یکی دیگر سر جلسه امتحان بدون نقشه قبلی ، آوردن و بردن پاسخ پرسش‌های آزمون بین دو یا چند دانشجو ، استفاده از اطلاعات پنهانی در جلسه امتحان، استفاده از موبایل برای تقلب انجام یک امتحان برخط با حضور دوستان ، همکاری با همکلاسی‌ها در انجام یک امتحان انجام در خانه، کمک از منابع اضافی برای انجام یک امتحان انجام در خانه، دریافت سوالات امتحانی که زودتر برگزار شده، نگاه کردن به ورقه دیگران سر جلسه امتحان حتی اگر پاسخ‌های خود را تغییر ندهید، اجازه دادن به دیگران جهت تقلب سر جلسه امتحان ، تغییر برگه امتحانی تصحیح شده و برگرداندن آن به عنوان این که درست تصحیح نشده است، امتحان دادن فردی دیگر به جای دانشجو ، کمک به دیگران در تقلب کردن ، تقلب در امتحان به هر روش دیگری ، استفاده از چت و ارسال پیام سر جلسه امتحان ، استفاده از منبع غیرقانونی طی امتحان، شرکت در جلسه امتحان به جای دیگران ، ادامه دادن به نوشتن پاسخ سوالات امتحان پس از پایان یافتن زمان قانونی
تقلب در تکالیف درسی	کپی تکلیف دانشجویی دیگر بدون آگاهی او، اجازه دادن به دیگران برای کپی تکلیف خود ، کپی تکلیف دیگران با آگاهی آنها ، ارائه تکلیف فردی دیگر به نام خود ، کپی کردن برنامه کامپیوتری دانشجویی دیگر ، کپی کردن یک برنامه کامپیوتری از اینترنت بدون اسناد ، انجام یک کار گروهی و استفاده کردن از متون آن در کارهای فردی

جدول ۴-۱۴. مصادیق و گویه‌های کلاه‌برداری

مصادیق	گویه
دروغ‌گویی	دروغ‌گویی یا بهانه‌گیری‌های دروغین برای جلب توجه اساتید، بهانه‌گیری دروغین برای درخواست توجه خاص در امتحان، بهانه‌گیری دروغین برای به تعویق انداختن امتحان، ادعای دروغین استفاده از مواد و منابع، ادعای دروغین انجام پژوهش، افزودن پدیدآوران دروغین به مقاله، دروغ‌گویی در رابطه با شرایط پزشکی یا شرایط دیگر برای جلب توجه اساتید، دروغ‌گویی در رابطه با شرایط فیزیکی و دیگر شرایط برای تمدید انجام تکالیف، جعل نسخه پزشکی یا دیگر بهانه‌های دروغین برای تمدید زمان انجام تکلیف یا امتحان، بهانه‌های دروغین برای پرهیز از شرکت کردن در امتحان
سایر	ارائه یک اثر گروه به عنوان اثر فردی، فروش پروژه دیگران روی اینترنت، ارائه یک تکلیف خریداری شده از یک منبع خارجی، امضای حضور در جلسه به جای دوستان یا گماردن کسی برای امضا به جای شما، دادن هدیه یا چیزی به اساتید برای جلب توجه آنها

همان‌طور که یافته‌ها نشان داد (جدول ۴-۹ الی ۴-۱۴) دسته‌بندی کلی مصادیق بدرفتاری دانشگاهی شامل سرقت علمی (پارافریز کردن نادرست، کپی‌برداری نادرست، استناد نادرست، خودسرقتی، سرقت کلی آثار)، تقلب (در امتحان، در تکالیف کلاسی)، دستکاری (تحریف، جعل)، مصادیق کمک گرفتن و یا کمک کردن غیر مجاز (تبانی، سایه‌نویسی)، کلاه‌برداری (دروغ‌گویی، سایر گویه‌های کلاه‌برداری) که هر کدام گویه‌های بسیاری را شامل می‌شوند و سایر مصادیق بدرفتاری دانشگاهی مواردی همچون ارائه یک اثر گروه به عنوان اثر فردی، فروش پروژه دیگران روی اینترنت، ارائه یک تکلیف خریداری شده از یک منبع خارجی، امضای حضور در جلسه به جای دوستان یا گماردن کسی برای امضا به جای شما، دادن هدیه یا چیزی به اساتید برای جلب توجه آنها می‌باشد.

۴-۳-۲. پاسخ به پرسش دوم پژوهش

در پاسخ به پرسش دوم پژوهش مبنی بر "هر کدام از مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان به چه میزان است؟" یافته‌ها نشان داد مصداق‌های سرقت علمی در میان دانشجویان در کشورهای مختلف متفاوت است. مطالعات متعدد صورت گرفته در این خصوص میزان‌های متفاوتی از سرقت علمی را نشان می‌دهد. برای پاسخ به این سوال جدول ۴-۱۵ ارائه شده است. در این جدول مطالعاتی که میزان گویه‌های سرقت علمی را بررسی کرده اند آمده است. انجام متاآنالیز بدلیل عدم سنخیت و عدم تجانس میان پژوهش‌ها و یافته‌های موجود امکانپذیر نبود لیکن به جهت تحلیل سعی شده است تا میزان مصادیق در مطالعات مختلف مقایسه و مشخص شود کدامیک از مصادیق بیشتر و کدامیک کمتر انجام می‌شوند.

جدول ۴-۱۵. میزان مصادیق و گویه‌های بدرفتاری‌های دانشگاهی

مصادیق	گویه‌ها	میزان گویه‌ها در هر مصداق
سرقت علمی	پارافریز کردن نادرست	پارافریز کردن بدون استناد (۳۴,۴۸ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، پارافریز کردن مطالب به شیوه‌ای که به ایده اصلی آسیب برسد = میانگین ۱,۶۵۰ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، پارافریز کردن یک مقاله و تحویل آن (۹,۱ درصد) (اسکانلان و نیومن، ۲۰۰۲)، پارافریز کردن مطالب بدون استناد به آنها (۷ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، پارافریز کردن بدون استناد (۹ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، کپی یا پارافریز کردن متن از کتاب بدون استناد (۷,۳۸ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، پارافریز کردن مطالب اینترنتی به گونه‌ای که به ایده اصلی آسیب وارد شود (۵۷,۵ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴).
	کپی برداری	کپی نقل قول‌ها بدون آوردن علامت نقل قول (۴۹ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، استفاده از نقل قول‌های اینترنتی بدون گذاشتن علامت نقل قول = میانگین ۱,۴۲۴ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، آوردن نقل قول بدون استفاده از علامت نقل قول (۳۶ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴).

بدون استناد (۶۰,۶ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، استفاده از منابع بدون ذکر آنها (۴۴ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، کپی کردن یک برنامه کامپیوتری از اینترنت بدون استناد (۱۲,۷ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، کپی کردن منابع از اینترنت (۷۶,۷ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، استفاده از کار دیگران بدون استناد (۴۴,۶ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، استفاده از مطالب در نگارش آثار خود بدون استناد (۵۳ درصد) (سابوتیک و بازیکا، ۲۰۱۴)، استفاده از کار دیگران بدون استناد (۱۴ درصد) (ریان و همکاران، ۲۰۱۶)، کپی مطالب در تکلیف خود از منابع دیگر بدون استناد (۳۲,۷۶ درصد) (مانندای و مونوی، ۲۰۰۰)، کپی مطالب در تکلیف خود از منابع دیگر بدون استناد (۳۲,۷۶ درصد) (مانندای و مونوی، ۲۰۰۰)، کپی متن بدون استناد (۲۸,۶ درصد) (اسکانلان و نیومن، ۲۰۰۲)، کپی مقاله بدون استناد (۸,۶ درصد) (اسکانلان و نیومن، ۲۰۰۲)، کپی کردن مطالب بدون استناد به آنها (۳۰ درصد) (بریمیل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، کپی چند جمله از یک وبسایت در مقاله بدون استناد (۵۹ درصد) (سلوین، ۲۰۰۷)، کپی چند پاراگراف از یک وبسایت در مقاله بدون استناد (۳۰ درصد) (سلوین، ۲۰۰۷)، کپی چند صفحه از یک مقاله یا تکلیف بر روی اینترنت (۱۲ درصد) (سلوین، ۲۰۰۷)، کپی و چسباندن یک متن از اینترنت در مقاله خود بدون استناد (۶۱,۱ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱).	نادرست	
استناد به منابع بدون رؤیت آنها: ۷۸,۹ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، ارائه استناد در محل نامناسب در مقاله = میانگین ۱,۳۱۰ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، استناد غیرمرسوم به یک منبع اینترنتی = میانگین ۱,۹۹۴ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، آوردن استناد در جای نامناسب در متن (۲۳,۸ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴).	استناد نادرست	
ارائه یک تکلیف به چند کلاس (۴۲,۹ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، ارائه یک تکلیف برای چندین درس = میانگین ۱,۹۱۷ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، ارائه یک تکلیف برای چندین درس (۲۵,۸ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، کپی کردن بخش‌هایی از یک تکلیف پیش‌تر ارائه شده (۵۰ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، ارائه یک تکلیف به چند کلاس (۲,۰۱ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، ارائه یک مقاله برای چندین درس (۹,۲۵ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، ارائه یک تکلیف در چند کلاس (۵۵,۷ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، استفاده از یک تکلیف قدیمی و تغییر اندک آن برای ارائه در یک کلاس دیگر (۲۳,۱) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، ارائه کار خود در ترم‌های گوناگون (۲۸ درصد) (ریان و	خودسرقتی	

همکاران، ۲۰۱۶). ترجمه منابع اینترنتی و ادعای مالکیت آن = میانگین ۱,۲۵۹ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، ترجمه منابع اینترنتی و ادعای آن به عنوان فکر خود ۳۴,۷ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴).	ترجمه کتب و مقالات بدون اجازه مؤلف اولیه	
ارائه اثر کسی دیگر به عنوان اثر خود (۱۲,۳ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، کپی مطالب از اینترنت در مقاله و ارائه مقاله به عنوان اثر خود (۳۹,۴ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، خرید یک مقاله و ارائه آن به عنوان اثر خود (۸,۲ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، کپی کل یک مقاله یا تکلیف از اینترنت (۴ درصد) (سلوین، ۲۰۰۷)، استفاده از آثار دیگران و ارائه آن به عنوان اثر خود بدون آگاهی آنها = میانگین ۱,۶۲۱ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، ارائه اثر فردی دیگر به نام خود (۳۵ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، ارائه تکلیف کلاسی یا مقاله دانشجویی دیگر به نام خود (۴۴ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، کپی کردن از یک منبع دیگر کلمه به کلمه و ارائه به نام خود (۳۶ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از اینترنت بدون استناد (۶۵ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، کپی کردن تکالیف درسی (۳۷ درصد) (استفانز و همکاران، ۲۰۰۷)، دستبرد ادبی کل یک مقاله (۲,۱ درصد) (استفانز و همکاران، ۲۰۰۷)، دانلود یک اثر از اینترنت و ارائه آن به عنوان کار خود (۶,۷ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، کپی کردن یک مقاله از اینترنت و ارائه به عنوان اثر خود (۳۴,۷ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، ارائه اثر کسی دیگر به عنوان اثر خود (میانگین: ۱,۸۲) (فریر، ۲۰۱۳)، ارائه مقاله فردی دیگر با تغییرات جزئی (۶,۵۱ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، کپی کردن از یک منبع دیگر کلمه به کلمه و ارائه به نام خود (۲,۴ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، ارائه مقاله دانشجویی دیگر به نام خود (۰,۸ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، درست کردن یک مقاله که بخش اعظم آن از اینترنت کپی شده است (۰,۸ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، ارائه اثر فردی دیگر به عنوان اثر خود (۱۷ درصد) (سابوتیک و بازیکا، ۲۰۱۴)، ارائه یک کار کپی به عنوان کار خود دانشجو (۴۰ درصد) (ریان و همکاران، ۲۰۱۶).	سرقت کلی آثار	
استفاده از بخشی از آثار دیگران در کار خود بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۷۶۹ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، استفاده از اینترنت برای کپی آثار	سرقت بخشی از آثار	

بخشی آثار دیگران بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۹۰۴ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، دستبرد ادبی چند جمله (۲,۳۸ درصد) (استفانز و همکاران، ۲۰۰۷)، کپی چند جمله از یک منبع بدون استناد (۴۴,۴۴ درصد) (اریکسون و مک‌گی، ۲۰۱۵).		
ترکیب مطالب چند منبع اینترنتی و درست کردن یک مقاله یا تکلیف کلاسی = میانگین ۱,۷۷۸ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از آثار دیگر بدون استناد (۶۹ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، درست کردن یک مقاله که بخش اعظم آن از اینترنت کپی شده است (۲۷ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از آثار دیگر (۱۱,۳۰ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، ارائه یک مثال دارای چندین پاراگراف کپی شده از آثار دیگر (۶,۱۶ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، ارائه مقاله‌ای کپی شده از چندین وبسایت (۵,۱۴ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از آثار دیگر بدون استناد (۱۵,۱ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از اینترنت بدون استناد (۲۲,۲ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، ترکیب چند منبع و گردآوری یک تکلیف کلاسی بدون استناد به منابع (۴۵,۹ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴).	مقاله معجون	
امتحان به جای کسی دیگر یا گماردن کسی به جای خود برای حضور سر جلسه امتحان (۵,۱۷ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰). نقشه کشیدن با دوستان پیش از امتحان برای تقلب سر جلسه (۵,۱۷ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، بردن مواد غیرمجاز سر جلسه امتحان همانند یادداشت (۵,۱۷ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، دسترسی غیرمجاز به محتوای برگه امتحان پیش از برگزاری (۵,۱۷ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، نوشتن از روی دست دوستان حین امتحان بدون آگاهی آنها (۵,۱۷ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، کپی کردن پاسخ سوالات از روی دانشجویان دیگر (۱۹ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، اجازه دادن به دانشجویان دیگر برای تقلب (۱۴ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، همراه داشتن مواد و ابزارهای غیرمجاز سر جلسه امتحان (۱۲ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، گفتن پاسخ سوالات سر جلسه امتحان با اشاره به دوستان (۱۱ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، دریافت پاسخ سوالات سر جلسه امتحان با اشاره از دوستان (۹ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، فرستادن شخصی دیگر	در امتحان	تقلب

به جای خود سر جلسه امتحان (۴ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، ادامه دادن به نوشتن پاسخ سوالات امتحان پس از پایان یافتن زمان قانونی (۵۳ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، دسترسی غیرقانونی به مواد غیرمجاز پیش از برگزاری امتحان همانند برگه سوالات یا برگه پاسخ‌ها (۸ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، تقلب از روی دست دیگران: ۷۴٫۸ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، گفتن پاسخ سوالات به دانشجویان دیگر: ۷۹٫۲ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، استفاده از یادداشت تقلب: ۷۲٫۱ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، دریافت سوالات امتحان پیش از برگزاری: ۳۴٫۴ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، استفاده از ابزارهای الکترونیکی غیرمجاز: ۱۶٫۸ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، دسترسی به برگه یا پاسخ سوالات یکی دیگر سر جلسه امتحان با نقشه قبلی (۲۶٫۹ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، دسترسی به برگه یا پاسخ سوالات یکی دیگر سر جلسه امتحان بدون نقشه قبلی (۳۹٫۴ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، آوردن هر چیز غیرمجاز همانند کتاب یا یادداشت یا دیگر ابزارها سر جلسه امتحان با نقشه قبلی (۲۹٫۹ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، آوردن هر چیز غیرمجاز همانند کتاب یا یادداشت یا دیگر ابزارها سر جلسه امتحان بدون نقشه قبلی (۲۸٫۵) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، اجازه به دیگران برای نوشتن پاسخ سوالات امتحان از روی دست شما با نقشه قبلی (۳۵٫۷ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، اجازه به دیگران برای نوشتن پاسخ سوالات امتحان از روی دست شما بدون نقشه قبلی (۴۶٫۶ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، دسترسی به یا توزیع سوالات امتحان پیش از برگزاری (۸ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، دسترسی به سوالات امتحان پیش از برگزاری توسط دانشجویانی که پیش‌تر آزمون داده‌اند (۸۵ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر بدون آگاهی او (۵۷ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، همراه داشتن یادداشت سر جلسه امتحان (۴۹ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، تقلب در کلاسی که توسط استادی تدریس می‌شود که به او علاقه ندارید (۶۲ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، کمک به دیگران در تقلب کردن (۷۰ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، تقلب در امتحان به هر روش دیگری (۴۷ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، تقلب در کلاسی که توسط استادی تدریس می‌شود که به او علاقه دارید (۵۴ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، استفاده از یادداشت‌های تقلب سر جلسه امتحان (۱۳٫۶ درصد) (استفانز و همکاران، ۲۰۰۷)، نوشتن از روی		
---	--	--

دست دیگران سر جلسه امتحان (۹,۶) (استفانز و همکاران، ۲۰۰۷)، آوردن مواد و منابع غیرمجاز سر جلسه امتحان (۹ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، دریافت اطلاعات مرتبط با پرسش‌های امتحان پیش از برگزاری (۴ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، آوردن و بردن پاسخ پرسش‌های آزمون بین دو یا چند دانشجو (۱ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، کپی کردن پاسخ‌های آزمون از روی دست افراد بدون آگاهی آنها (۱ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، شرکت در امتحان به جای کسی دیگر (۰ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، جای کسی دیگری امتحان دادن (۲,۳ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، اجازه تقلب به دیگران سر جلسه امتحان (۷۴,۴ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، استفاده از فناوری‌های جدید برای تقلب (۲,۵ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، استفاده غیرقانونی از یادداشت سر جلسه امتحان (۴۳,۴ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، کپی کردن از روی برگه دیگران سر جلسه امتحان (۴۶,۴ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، انجام یک امتحان برخط با حضور دوستان (۸,۷۲ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، دریافت پاسخ سوالات امتحان در همکلاسی‌ها (۴,۰۳ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، اجازه دادن به دیگران برای کپی پاسخ سوالات امتحان (۳,۳۶ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، دسترسی غیرمجاز به اطلاعاتی درباره امتحان پیش از برگزاری (۲,۶۸ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، شرکت در جلسه امتحان به جای دیگران (۱,۳۴ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، گماردن یکی به جای خود برای شرکت در جلسه امتحان (۱,۳۴ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، تقلب از روی دست دیگران سر جلسه امتحان (میانگین: ۲,۴۴) (فریر، ۲۰۱۳)، اجازه دادن به دیگران جهت تقلب سر جلسه امتحان (میانگین: ۳,۱۹) (فریر، ۲۰۱۳)، هر نوع تقلب در امتحان (۵۱,۷۱ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، دسترسی به سوالات امتحان پیش از برگزاری (۴۱,۱۰ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر بدون آگاهی او (۲۰,۸۹ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، از کسی دیگر پاسخ سوالات امتحان را گرفتن (۱۶,۷۸ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، همراه داشتن یادداشت سر جلسه امتحان (۱۴,۳۸ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، استفاده از ابزارهای الکترونیکی برای تقلب (۱۱,۹۹ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، دسترسی غیرقانونی به سوالات امتحان و یافتن پاسخ‌ها (۸,۹۰ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، امتحان دادن فردی دیگر به جای دانشجو (۲,۵۰ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، دسترسی به سوالات امتحان پیش از برگزاری		
--	--	--

(۱۸,۳ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، همراه داشتن یادداشت سر جلسه امتحان (۱۴,۳۸) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، استفاده از ابزارهای الکترونیکی برای تقلب (۱,۶ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر بدون آگاهی او (۴,۸) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، کمک به دیگران در تقلب کردن (۷,۹ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، تقلب در امتحان به هر روش دیگری (۱۴,۳ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، دریافت پاسخ پرسش‌ها جلسه امتحان (۷۸ درصد) (سابوتیک و بازیکا، ۲۰۱۴)، استفاده از چت و ارسال پیام سر جلسه امتحان (۱۵ درصد) (سابوتیک و بازیکا، ۲۰۱۴)، استفاده از منبع غیرقانونی طی امتحان (۵ درصد) (ریان و همکاران، ۲۰۱۶)، تقلب از روی دانشجوی دیگر حین امتحان (۹ درصد) (ریان و همکاران، ۲۰۱۶)، کپی برداری از دانشجویی دیگر در امتحان بدون آگاهی او (۷ درصد) (ریان و همکاران، ۲۰۱۶)، کمک به دانشجوی دیگر برای تقلب در امتحان (۱۶ درصد) (ریان و همکاران، ۲۰۱۶)، کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر با آگاهی او (۶۰ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷).		
کپی تکلیف دانشجویی دیگر بدون آگاهی او (۵,۱۷ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، کپی مطالب تکلیف دیگر دانشجویان بدون رضایت آنها (۹ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، کپی مطالب تکلیف دیگر دانشجویان با رضایت آنها (۱۵ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، کپی کردن برنامه کامپیوتری دانشجویی دیگر (۳۴ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، کپی تکلیف یک دانشجوی دیگر بدون آگاهی او (۹ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، کپی مطالب در کارهای کلاسی بدون استناد (۶۱ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، کپی مطالب در تکلیف دیگران بدون آگاهی آنها (۰,۶۷ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، ارائه تکلیف فردی دیگر به نام خود (۱۵,۹) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، کپی کردن تکلیف دانشجویی دیگر (۵۹,۵ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، کپی کردن برنامه کامپیوتری دانشجویی دیگر (۴۵,۲ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، استفاده از ابزارهای غیرمجاز برای انجام تکالیف (میانگین: ۲,۳۴) (فریر، ۲۰۱۳)، استفاده از یک کار آماده اینترنتی به عنوان تکلیف (۳۲,۱ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴).	در تکالیف کلاسی	
تحریف نتایج پژوهش دیگران (۲۱ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، دستکاری فهرست منابع و مآخذ: ۵۵,۶ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، تخریب آثار دیگران روی اینترنت = میانگین ۱,۱۶۴ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، تکه تکه کردن یک منبع اینترنتی و ارائه گزینشی اطلاعات آن = میانگین ۱,۳۶۹ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)،	تحریف	دستکاری

تحریف گفته‌های دیگران با استناد به آنها = میانگین ۱,۳۸۴ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، دستکاری اطلاعات علمی روی اینترنت از طریق نظرات شخصی = میانگین ۱,۳۵۸ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، نیاروردن نام پدیدآوران در فهرست منابع و مآخذ (۴۰,۹ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، تغییر مطالب اینترنتی و استناد به آنها (۳۳,۷ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، استفاده از مواد غیرمجاز در پژوهش یا تحریف نتایج آن (۳۵,۱ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، دستکاری داده‌های علمی روی اینترنت (۲۸ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، تجزیه اطلاعات علمی روی اینترنت به دلخواه (۳۰,۸ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، دستکاری اطلاعات (۱۷,۹ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴).		
جعل منبع یا دستکاری فهرست منابع و مآخذ (۲۹,۳۱ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، افزودن منابع استفاده نشده به فهرست منابع (۴۵ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، دستکاری نمره: ۲۰,۵ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، تغییر پاسخ امتحان پس از تصحیح شدن آنها: ۳۱,۷ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، دستکاری اسناد دانشگاهی همانند مدرک و غیره: ۱۲,۳ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، جعل اطلاعات = میانگین ۱,۲۷۷ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، ارائه فهرست منابع اشتباه = میانگین ۱,۱۶۱ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، افزودن فهرست منابع و مآخذ اشتباه (۴۷ درصد) (لاوت و هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، داده‌سازی آزمایشگاهی (۴۲ درصد) (لاوت و هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، دستکاری فهرست منابع و مآخذ (۴۰ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، تغییر عمدی داده‌ها (۲ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، داده‌سازی (۱ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، داده‌سازی داده‌های پژوهشی (۳۹ درصد) (لاوت و هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، دستکاری فهرست منابع و مآخذ (۵۳,۱ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، دستکاری فهرست منابع و مآخذ (۷,۳۸ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، تغییر نمره (۰,۶۷ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، افزودن فهرست منابع و مآخذ اشتباه (۵,۶ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، داده‌سازی آزمایشگاهی (۵۷,۱ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، داده‌سازی داده‌های پژوهشی (۳,۲ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، ذکر منابع برای اطلاعات غیرعلمی و جعلی روی اینترنت (۱۵,۵ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، آوردن منابع اشتباه (۱۳ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، جعل یا اشتباه نوشتن یک منبع در فهرست منابع و مآخذ (۱۶ درصد) (ریان و همکاران، ۲۰۱۶).	جعل	

اجازه به دیگران برای کپی تکلیف خود (۱۲,۰۷ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، کپی تکلیف دیگر دانشجویان با آگاهی آنها (۱۲,۰۷ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۵۴ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، انجام گروهی تکلیف فردی: ۵۳,۳ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، ارائه مقاله یا تکلیف خود به دیگران: ۸۷,۶ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، کمک غیرمجاز به دیگران در انجام تکالیفشان: ۷۹,۱ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، همکاری کم‌رنگ در تکالیف گروهی: ۵۱,۲ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۶۵,۲ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، افزودن پدیدآوران دروغین به مقاله = میانگین ۱,۱۹۹ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، کپی کردن اثر یک دانشجوی دیگر با آگاهی خود او (۵۵ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۵۱ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، اجازه دادن به یک دانشجوی دیگر جهت کپی تکلیف خود (۴۳ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، دادن مقاله‌ای که پیش‌تر ارائه شده به دوستان (۴۹,۵ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، اجازه دادن به دیگران برای کپی تکلیف خود (۷,۳۸ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، کپی تکلیف دیگران با آگاهی آنها (۷,۳۸ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، همکاری نکردن در تکالیف گروهی (میانگین: ۱,۵۶) (فریر، ۲۰۱۳)، کار گروهی بر روی تکالیف فردی (۶۸,۳) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، افزودن نام دوستان به فهرست پدیدآوران در حالی که کاری انجام نداده‌اند (۹,۸ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، دادن تکلیف خود به دوستان به عنوان الگوی انجام تکلیف (۵۵,۵۶ درصد) (اریکسون و مک‌گی، ۲۰۱۵)، کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۴۸,۶۱ درصد) (اریکسون و مک‌گی، ۲۰۱۵)، انجام یک کار انفرادی با همکاری دیگران (۵۳ درصد) (ریان و همکاران، ۲۰۱۶)، کپی کردن تکالیف دانشجویان دیگر: ۷۸,۲ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، همکاری غیرمجاز (۴۶,۴ درصد) (استفانز و همکاران، ۲۰۰۷)، ارائه مقاله‌ای که پیشتر توسط یک دانشجوی دیگر ارائه شده است (۲۸,۶ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی (۸۰,۱ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴).	تبانی	مصادیق کمک گرفتن و یا کمک کردن غیر مجاز
انجام تکالیف برای دیگران (۱۲,۰۷ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، سفارش مقاله به بیرون (۱۰,۳ درصد) (اسکانلان و نیومن، ۲۰۰۲)، استخدام یک نفر برای تکمیل تکالیف (۶ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، نگارش تکالیف برای افراد دیگر (۱۱ درصد) (بریمبل و	سایه نویسی	

استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، آماده کردن تکلیف کسی دیگر برای او (۱۸،۸ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، فروش یا امانت مقاله به کسی دیگر با به گونه‌ای که بتواند به عنوان اثر خود تحویل دهد (۱۸ درصد) (هارد و همکاران، ۲۰۰۶)، انجام تکالیف دیگران از طریق اینترنت = میانگین ۱،۶۴۷ از ۵ (آکبالا و همکاران، ۲۰۰۷)، خرید و فروش مقاله و تکالیف کلاسی بر روی اینترنت = میانگین ۱،۳۶۵ از ۵ (آکبالا و همکاران، ۲۰۰۷)، انجام تکالیف فردی از طریق مجامع اینترنتی همانند فوروم‌ها و بلاگ‌ها = میانگین ۲،۴۵۶ از ۵ (آکبالا و همکاران، ۲۰۰۷)، برون‌سپاری انجام تکالیف = میانگین ۱،۵۳۱ از ۵ (آکبالا و همکاران، ۲۰۰۷)، ارائه یک تکلیف خریداری شده از یک منبع خارجی (۳۱ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، انجام تکالیف دیگران (۱۴ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، استخدام یک نفر برای انجام تکالیف (۳،۳ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، انجام تکالیف برای افراد دیگر (۲۹،۷ درصد) (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱)، انجام تکالیف برای دیگران (۱،۳۴ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، نگارش مقاله برای دیگران (میانگین: ۱،۹۴) (فریر، ۲۰۱۳)، استخدام فردی برای نگارش مقاله (۲،۷۴ درصد) (هلنسی و همکاران، ۲۰۱۳)، خرید مقاله و ارائه آن (۱،۰۳ درصد) (هلنسی و همکاران، ۲۰۱۳)، دریافت کمک غیرقانونی برای انجام تکالیف (۴۸،۴) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، انجام کار دیگران با کمک اینترنت (۵۱،۳ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، داشتن افرادی که تکالیف انجام دهند (۳۰،۳ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، خرید یک مقاله از اینترنت (۳ درصد) (سلوین، ۲۰۰۷)، دریافت کمک غیرقانونی برای انجام تکالیف (۶۴ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، استخدام یکی برای انجام تکالیف (۰،۶۷ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، ارائه یک کار خریداری شده از بیرون به جای تکالیف کلاسی (۰ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، خرید و فروش تکالیف روی اینترنت (۱۸،۹ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴).		
بهانه‌های دروغین برای گرفتن زمان بیشتر برای انجام تکالیف (۴،۸ درصد) (کازنسکی، ۲۰۱۳)، ادعای کاذب انجام پژوهش (۱۴ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، ادعای کاذب در استفاده از منابع (۱۷،۱ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، دروغ‌گویی یا بهانه‌گیری‌های دروغین برای تمدید تحویل تکالیف (۲۰،۶۹ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، دروغ‌گویی یا بهانه‌گیری‌های دروغین برای جلب توجه اساتید (۱۲،۰۷ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، ۹. بهانه‌گیری دروغین برای درخواست توجه خاص در امتحان (۱۳ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، بهانه‌گیری	دروغ‌گویی	کلاه‌بردار ی

دروغین برای به تعویق انداختن امتحان یا تحویل تکالیف: ۱۴,۹ درصد (لین و ون، ۲۰۰۶)، ادعای دروغین استفاده از مواد و منابع = میانگین ۱,۲۹۱ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، ادعای دروغین انجام پژوهش = میانگین ۱,۲۵۹ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، بهانه‌های دروغین برای گرفتن زمان بیشتر برای انجام تکالیف (۴۳ درصد) (لاوت هوپر و همکاران، ۲۰۰۷)، دروغگویی در رابطه با شرایط پزشکی یا شرایط دیگر برای جلب توجه اساتید (۸۱ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، دروغگویی در رابطه با شرایط فیزیکی و دیگر شرایط برای تمدید انجام تکالیف (۷۹ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، جعل نسخه پزشکی یا دیگر بهانه‌های دروغین برای تمدید زمان انجام تکالیف یا امتحان (۲,۶۸ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، بهانه‌های دروغین (۱۲,۶۷ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، بهانه‌های دروغین برای گرفتن زمان بیشتر برای انجام تکالیف (۹,۹۳ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، بهانه‌های دروغین برای پرهیز از شرکت کردن در امتحان (۷,۸۸ درصد) (هلنسکی و همکاران، ۲۰۱۳)، بزرگنمایی گزارشی از مشارکت کلاسی (۶,۷۱ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲).		
ارائه یک اثر گروه به عنوان اثر فردی (۲۴,۱۴ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، فروش پروژه دیگران روی اینترنت = میانگین ۱,۱۳۸ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، انتشار آثار دیگران روی اینترنت بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۱۷۵ از ۵ (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)، امضای حضور در جلسه به جای دوستان یا گماردن کسی برای امضا به جای شما (۲,۶۸ درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲)، انتشار غیرمجاز کارهای دیگران روی اینترنت (۱۴,۲ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، تخریب آثار علمی دیگران از طریق اینترنت (۸,۸ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴)، فروش اثر شخصی از طریق اینترنت (۷ درصد) (ارت و اوکی، ۲۰۱۴).	سایر کلاه برداری	
جابجا کردن کتاب یا نشریه در قفسه کتابخانه برای اطمینان از در دسترس بودن آنها برای خود (۲۰,۶۹ درصد) (مانوندای و مونوی، ۲۰۰۰)، ممانعت از دسترسی دیگر دانشجویان به منابع مورد نیاز برای تکمیل تکالیف (۱۰ درصد) (بریمبل و استیونسون کلارک، ۲۰۰۵)، تصحیح سوگیرانه آثار دیگران، زمانی که اساتید از دانشجویان می‌خواهند اثر همدیگر را نمره بدهند (۱۳ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، حصول اطمینان از وجود یک کتاب یا مجله با قرار دادن آن در قفسه‌های اشتباهی (۴ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، پیشنهاد رشوه یا چیزهایی از این دست برای جلب توجه اساتید (۰ درصد) (تراست، ۲۰۰۹)، دادن هدیه یا چیزی به اساتید برای جلب توجه آنها (۲,۰۱ درصد) (تراست، ۲۰۰۹).	سایر مصادیق بدرفتاری دانشگاهی	

درصد) (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲).

همانطور که جدول ۴-۱۵ نشان می‌دهد تشخیص میزان مصادیق و اختلاف آنها با یکدیگر بسیار مشکل است. یکی از دلایل این امر عدم تجانس پژوهش‌های انجام شده با یکدیگر است که بیشتر می‌تواند ناشی از تفاوت جامعه پژوهش و عدم تجانس آماری باشد. به طور کل مشاهده جدول فوق نشان می‌دهد که از میان مصادیق بدرفتاری دانشگاهی تقلب در امتحان و تکالیف بیش از سایر مصادیق بدرفتاری اتفاق افتاده و کمترین میزان مصادیق مربوط به کلاه برداری و دروغ‌گویی است. در خصوص مصادیق سرقت علمی نیز مرور نوشته‌ها نشان می‌دهد بیشترین نوع سرقت علمی مربوط به کپی برداری نادرست است که کپی کردن بدون استناددهی و یا استناددهی اشتباه و ناقص رخ می‌دهد.

۴-۳-۳. پاسخ به پرسش سوم پژوهش

در پاسخ به پرسش سوم پژوهش مبنی بر "آیا میزان سرقت علمی بر اساس ویژگیهای جمعیت شناختی دانشجویان (جنس، سن، مقطع، ...) متفاوت است؟" خروجی‌های پژوهش در قالب جدول ۴-۱۶ ارائه شده است. در این جدول اطلاعات ارائه شده در مقالات با نگاه بررسی عوامل جنسیت، مقطع تحصیلی، و میانگین سن و در صورت وجود عوامل دیگر نیز بررسی شده‌اند و در هر مقاله‌ای که اطلاعاتی در این زمینه وجود داشت آن اطلاعات استخراج و در این بخش ارائه شده است.

جدول ۴-۱۶. تأثیر ویژگیهای جمعیت شناختی بر میزان سرقت علمی

سال	نویسنده	جنسیت	مقطع تحصیلی از ... تا	میانگین سن	میزان مصادیق سرقت علمی با تأکید بر تأثیر جنس، سن و مقطع تحصیلی
۲۰۰۰	T. S. MWAMWENDA AND L. A. MONYOOE	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی	میانگین سنی ۲۹,۴ سال	در این مقاله این مورد بررسی نشده است
۲۰۰۲	Michael C. Loui	زن و مرد	اشاره نشده	۱۷ تا ۵۰ سال و میانگین	در این مقاله این مورد بررسی نشده است

	سنی ۱۹				
۲۰۰۲	Patrick M. Scanlon and David R. Neumann	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی	۱۷ تا ۲۵ سال	در این مقاله این مورد بررسی نشده است
۲۰۰۲	Lene Arnett Jensen, Jeffrey S. ,Jensen Arnett ,Shirley Feldman Elizabeth & Cauffman	زن و مرد	دانش آموزان دبیرستان و دانشجویان کارشناسی	۱۴ تا ۲۳ سال	مردان بیش از زنان و دانش آموزان بیش از دانشجویان مرتکب تقلب می‌شوند. جنسیت ارتباطی با انجام بدرفتاری دانشگاهی ندارد. پذیرش بدرفتاری دانشگاهی در بین گروه مردان بیش از زنان و در بین دبیرستانی‌ها بیش از دانشگاهی‌ها است.
۲۰۰۵	Mark Brimble and Peta Stevenson-Clarke	زن و مرد	همه مقاطع	اشاره نشده	در این مقاله این مورد بررسی نشده است
۲۰۰۵	HELEN MARSDEN, MARIE & ,CARROLL T. JAMES NEILL	زن و مرد	همه مقاطع	میانگین سنی ۲۲,۴	جنسیت، سن، نوع درس، سال‌های تحصیل، و تمام‌وقت یا پاره‌وقت دوره در میزان بدرفتاری دانشگاهی مؤثرند. از این رو، مردان زیر ۲۵ سال که در دوره‌های تمام‌وقت نام‌نویسی کرده‌اند بیشتر در معرض تقلب و دستبرد ادبی هستند. دانشجویان تازه‌وارد کمتر از دانشجویان سال‌های بالاتر گرایش به تقلب دارند. دانشجویان کم سن و سال در دوره‌های تمام‌وقت تمایل بیشتری به تحریف دارند. مردان بیش از زنان مرتکب بدرفتاری دانشگاهی می‌شوند.
۲۰۰۶	Chun-Hua Susan Ling-Yu & Lin Melody Wen	زن و مرد	همه مقاطع	اشاره نشده	نزدیک به ۶۱,۷۲ درصد دانشجویان تایوانی دست کم یک‌بار مرتکب یکی از گونه‌های بدرفتاری دانشگاهی شده‌اند. مردان بیش از زنان مرتکب بدرفتاری دانشگاهی شده‌اند و مردان کمتر این پدیده را ناپسند می‌دانند. همچنین تازه‌واردها بیشتر مرتکب بدرفتاری دانشگاهی می‌شوند.
۲۰۰۶	Stephen F. Hard, James M. Conway and Antonia C. Moran	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی	میانگین سنی ۲۰,۹ سال	در این مقاله این مورد بررسی نشده است
۲۰۰۶	Peter Ashworth , Philip Bannister , & Thorne Pauline Students on the Qualitative Research Methods Course Unit	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی	اشاره نشده	در این مقاله این مورد بررسی نشده است

در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	کارشناسی	زن و مرد	Yavuz Akbulut, Serkan S endag, Birinci, Gu'r kay Kerem Kılıc, er, Mehmet C S ahin, Hatice F Odabas	۲۰۰۷
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	۱۸ تا ۲۳ سال	کارشناسی	زن و مرد	Gwena Lovett-Hooper , Meera , Komarraju Rebecca Weston Stephen J. & Dollinger	۲۰۰۷
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	کارشناسی	زن و مرد	Jason M. Stephens , Michael F. & Young Thomas Calabrese	۲۰۰۷
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	اشاره نشده	زن و مرد	Christine Bombaro	۲۰۰۷
به لحاظ آماری بین جنسیت، زمینه آموزشی، و رشته دانشگاهی دانشجویان مرتکب به دستبرد ادبی تفاوت معنادار وجود دارد. همچنین رابطه معناداری میان دستبرد ادبی آنالیز و آفلاین وجود دارد. دانشجویان مرد بیش از دانشجویان زن مرتکب دستبرد ادبی شده‌اند. دانشجویانی که نمره پایین تری می‌گیرند بیش از دانشجویان زرننگ تر مرتکب دستبرد ادبی می‌شوند. همچنین کسانی که بیشتر با اینترنت آشنایی دارند و از آن استفاده می‌کنند بیشتر در معرض دستبرد ادبی هستند.	۱۷ تا ۵۰ سال و میانگین سنی ۱۹	کارشناسی	زن و مرد	Neil Selwyn	۲۰۰۸
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	۱۸ تا ۴۴ سال و میانگین سنی ۲۵٫۸	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Kari Trost	۲۰۰۹
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	همه مقاطع	زن و مرد	Greg Ryan, Helen Bonanno, Ines Krass, Karen Scouller, and Lorraine Smith	۲۰۰۹
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Ronald W. Belter and Athena du Pr'e	۲۰۰۹
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان	زن و	Afua Ottie Arhin, Karin A. Jones	۲۰۰۹

		کارشناسی	مرد		
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Lori G. Power	۲۰۰۹
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Theresa Kwong, Hing-Man Ng, ,Kai-Pan Mark and Eva Wong	۲۰۱۰
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Bushra Shirazi, Aamir M. Jafarey, Farhat Moazam	۲۰۱۰
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Roselind Wan, Shahrina BTE ,Md Nordin Muhammed B. Halib, and Zulkipli B. Ghazali	۲۰۱۱
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Rubén Comas, Jaume Sureda, ,Antonio Casero Mercè Morey	۲۰۱۱
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	& Guangwei Hu Jun Lei	۲۰۱۱
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد	زن و مرد	T. Foltýnek, F. Čech	۲۰۱۲
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	۱۸ تا ۲۷ سال	دانشجویان کارشناسی و تحصیلات تکمیلی	زن و مرد	Muhammad Ramzan, Muhammad Asif Nadeem ,Munir Siddique, Muhammad Asif	۲۰۱۲
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	۱۷ تا ۴۱ سال	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Rosa Vázquez	۲۰۱۲
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Masina Aaron Pondayi, Chirau Rodreck	۲۰۱۲
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	میانگین سنی ۱۹,۲۴	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Jennifer Akeley Ann & Spear Miller Neville	۲۰۱۲
مردان تمایل بیشتری از زنان به مطالعه آیین‌نامه‌های صداقت پژوهشی دانشگاه نشان داده‌اند. همچنین	اشاره نشده	همه مقاطع	زن و مرد	& J. M. Gullifer a G. A. Tyson	۲۰۱۳

دانشجویان آموزش از راه دور تمایلشان نسبت به دانشجویان آموزش حضوری بیشتر است.					
تفاوت میزان بدرفتاری دانشگاهی دانشجویان اقتصاد و مدیریت با دیگر رشته‌ها به لحاظ آماری معنادار است. همچنین دانشجویان رشته‌های دیگر بیش از اقتصاد و مدیریت بدرفتاری دانشگاهی را غیراخلاقی می‌دانند. دانشجویان اقتصاد و کسب و کار تصور می‌کنند موفقیت مهمتر از صداقت است.	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Carla Freire	۲۰۱۳
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	اشاره نشده	زن و مرد	Simon, Beth Cook, Judy Sheard, Angela Carbone, and Chris Johnson	۲۰۱۳
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	۱۸ تا ۵۸ سال	همهٔ مقاطع	زن و مرد	Atefeh Rezanejad Saeed Rezaei &	۲۰۱۳
تقلب در امتحان رایج‌ترین نوع بدرفتاری دانشگاهی است. مردان بیش از زنان مرتکب دستبرد ادبی و بهانه‌گیری‌های دروغین می‌شوند. همچنین دانشجویان دورهٔ آموزشی استراتژی بیش از دانشجویان دورهٔ علوم مرتکب دستبرد ادبی و بهانه‌گیری دروغین می‌شوند. به طور کلی، از نظر جنسیت و دورهٔ آموزشی در ارتکاب بدرفتاری دانشگاهی تفاوت معنادار وجود ندارد. دانشجویانی که نمرهٔ پایین‌تری دارند بیشتر مرتکب بدرفتاری دانشگاهی می‌شوند.	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	L.C. Hensley, K.M. Kirkpatrick Burgoon .J.M &	۲۰۱۳
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Jessica A Kuczenski	۲۰۱۳
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	۲۰ تا ۴۰ سال	همهٔ مقاطع	زن و مرد	Abida Ellahi, Rabia Mushtaq and Mohammed Bashir Khan	۲۰۱۳
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	اشاره نشده	اشاره نشده	Teh Eng Choo (Elaine) and Megan Paull	۲۰۱۳
دانشجویان زن معتقدند نبود تنبیه‌های کارآمد و مردان معتقدند عدم توجه به تکالیف درسی مهمترین عوامل ارتکاب به بدرفتاری‌های دانشگاهی هستند.	میانگین سنی ۲۱,۶۰	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Shu Ching Yang , Chiao-Ling An- & Huang Sing Chen	۲۰۱۳
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Caleb Owens and Fiona A. White	۲۰۱۳

۲۰۱۳	Jaime Gómez, Idana Salazar, Pilar Vargas	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی	اشاره نشده	در این مقاله این مورد بررسی نشده است
۲۰۱۴	Michelle Leonard • David Schwieder • Amy Buhler • Denise Beaubien Bennett • Melody Royster	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی	اشاره نشده	در این مقاله این مورد بررسی نشده است
۲۰۱۴	Eugenia I. Toki, Dionysios C. Tafiadis	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری	میانگین سن ۲۴٫۱	تفاوت معناداری بین جنسیت دانشجویان در شمار انجام تقلب و شمار دستبرد ادبی وجود دارد. این تفاوت‌ها در سطح تحصیلات نیز معنادار است. همچنین بین شمار دفعات دستبرد ادبی و تقلب تفاوت معنادار وجود دارد.
۲۰۱۴	Lourdes Arce & Espinoza Julián Monge Nájera	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی	اساتید (۲۷) تا ۵۳ (سال)، دانشجویان (۲۰ تا ۲۹) (سال)	در این مقاله این مورد بررسی نشده است
۲۰۱۴	& Esra Eret Ahmet Ok	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی سال اول و چهارم	اشاره نشده	جنسیت، گروه آموزشی، و میزان استفاده از رایانه مهمترین عواملی هستند که بر گرایش دانشجویان به دستبرد ادبی اینترنتی تأثیرگذار هستند. مهمترین دلایل گرایش به دستبرد ادبی اینترنتی کمبود زمان، شمار زیاد تکالیف، و دشواری تکالیف هستند. زنان تمایل کمتری به دستبرد ادبی دارند. دانشجویان گروه‌های آموزشی کامپیوتر و ریاضیات تمایل بیشتری به انجام دستبرد ادبی دارند. همچنین هرچه دانشجویان سروکار بیشتری با رایانه داشته باشند بیشتر مرتکب دستبرد ادبی می‌شوند.
۲۰۱۴	Joana R. C. & Kuntz Chandele Butler	زن و مرد	کارشناسی	میانگین سنی ۲۰٫۵ سال	دانشجویان روانشناسی بیش از دانشجویان کسب‌وکار تقلب و دستبرد ادبی را ناپسند می‌دانند. زنان بیش از مردان تقلب و دستبرد ادبی را ناپسند می‌دانند. دانشجویان آسیایی کمتر از دانشجویان نیوزیلندی اروپایی تقلب و دستبرد ادبی را ناپسند می‌شمارند.
۲۰۱۴	Danijela Subotic, Patrizia Poscic	زن و	همه مقاطع	اشاره نشده	در این مقاله این مورد بررسی نشده است

			مرد		
۲۰۱۴	Sana Loue	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی ارشد	اشاره نشده	در این مقاله این مورد بررسی نشده است
۲۰۱۴	Anna Sutton, & David Taylor Johnston Carol	زن و مرد	همه مقاطع	اشاره نشده	در این مقاله این مورد بررسی نشده است
۲۰۱۴	Kulsoom Ghias, Ghulam Rehmani Lakho, Hamna Asim, Iqbal Syed Azam and Sheikh Abdul Saeed	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی	۱۷ تا ۲۶ سال	۷۱ درصد مردان و ۸۴ درصد زنان تقلب را ناپسند می‌دانند و ۴۲ درصد مردان و ۲۳ درصد زنان مرتکب آن می‌شوند.
۲۰۱۴	John Ehrich, Steven J. Howard, Congjun Sahar & Mu Bokosmaty	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی	اشاره نشده	نتایج کلی پژوهش نشان می‌دهد دانشجویان داخلی در هر دو کشور موضع منفی و سخت‌گیرانه‌ای نسبت به دستبرد ادبی دارند. دانشجویان استرالیایی موضع سخت‌گیرانه‌تری از دانشجویان چینی نسبت به دستبرد ادبی دارند.
۲۰۱۴	Dongyang Zhang, Mike Joy, ,Georgina Cosma Russell Boyatt, & Jane Sinclair Jane Yau	زن و مرد	اشاره نشده	اشاره نشده	در برخی زمینه‌ها بین نگرش دانشجویان چینی و انگلیسی تفاوت وجود دارد.
۲۰۱۵	M. Naci Kayaoğlu, Şakire Erbay, Cristina Doğan & Flitner Saltaş	زن و مرد	دانشجویان سال دوم زبان انگلیسی	اشاره نشده	یافته‌ها نشان می‌دهد بین فرهنگ‌های گوناگون در ارتباط با دستبرد ادبی تفاوت معنادار وجود دارد. به طور کلی، گرجی‌ها بیشتر از آلمانی‌ها و آلمانی‌ها بیشتر از ترک‌ها مرتکب دستبرد ادبی شده‌اند. همچنین، آلمانی‌ها حساسیت بیشتری نسبت به دستبرد ادبی دارند و در شناسایی آن موفق‌تر هستند.
۲۰۱۵	Lisa Linesa	زن و مرد	دانشجویان تحصیلات تکمیلی	اشاره نشده	در این مقاله این مورد بررسی نشده است
۲۰۱۵	Tomáš Foltýnek, Irene Glendinning	زن و مرد	اشاره نشده	اشاره نشده	سطح بلوغ صداقت دانشگاهی انگلستان بیش از دیگر کشورهای اتحادیه اروپا است.
۲۰۱۵	SAMI W. TABSH, HANY A. EL-KADI and .AKMAL S ABDELFATAH	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی	اشاره نشده	در این مقاله این مورد بررسی نشده است
۲۰۱۵	Alison Smedley, Tonia Crawford,	زن و	دانشجویان	اشاره نشده	در این مقاله این مورد بررسی نشده است

		کارشناسی سال اول	مرد	Cloete Linda	
مردان بیش از زنان مرتکب بدرفتاری دانشگاهی شده‌اند، در حالی که سطح مهارت در زبان انگلیسی ارتباطی با انجام بدرفتاری دانشگاهی ندارد.	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Li Eriksson and Tara Renae McGee	۲۰۱۵
دانشجویان تازه‌وارد بیش از دانشجویان سال‌بالایی از دستبرد ادبی پرهیز می‌کنند. دلایل دستبرد ادبی عبارتند از: نبود مهارت نگارش دانشگاهی، نداشتن نگرش منفی نسبت به این پدیده، فشار، و تصور این که ریسک دستبرد ادبی پایین است. دانشجویان رشته‌های نرم بیشتر و بهتر از دانشجویان رشته‌های سخت دستبرد ادبی را تشخیص می‌دهند. درباره سطح پذیرش دستبرد ادبی میان دانشجویان رشته‌های گوناگون تفاوتی وجود ندارد. سال‌های حضور دانشجویان در دانشگاه و جنسیت آنها ارتباطی با نگرش آنها نسبت به کپی‌رایت نداشته است.	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Guangwei Hu and Jun Lei	۲۰۱۵
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان سال اول، دوم، و سوم	زن و مرد	& Guy J. Curtis Lucia Vardanega	۲۰۱۶
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی سال سوم	زن و مرد	Teresa J. Ryan, Colleen Janeiro, William E Howard	۲۰۱۶
در این مقاله این مورد بررسی نشده است	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	& Guangwei Hu Jun Lei	۲۰۱۶
دانشجویان سال‌بالایی بیش از تازه‌واردها، دانشجویان شهریه‌ای بیش از دانشجویان بورس شده توسط دولت، و دانشجویان کم‌بضاعت بیش از دانشجویان با وضع مالی مناسب مرتکب دستبرد ادبی می‌شوند. دانشجویانی که آموزش صداقت پژوهشی می‌بینند کمتر از سایر دانشجویان مرتکب دستبرد ادبی می‌شوند، اما درگیر شدن در پژوهش ارتباطی با این پدیده ندارد. محیط آموزشی بر دستبرد ادبی و تقلب تأثیرگذار است.	اشاره نشده	دانشجویان کارشناسی	زن و مرد	Evgeniia Shmeleva	۲۰۱۶

۲۰۱۶	Michael D. Stacy & Reisig N. Bain	زن و مرد	دانشجویان کارشناسی	بالای ۱۸ سال	دانشجویان مرد و جوان‌ترها تمایل بیشتری به انجام بدرفتاری دانشگاهی دارند.
------	---	-------------	-----------------------	-----------------	---

همانطور که جدول ۴-۱۶ نشان می‌دهد در بیش از دو سوم مقالات مورد تحلیل به تأثیر ویژگی‌های جمعیت شناختی بر میزان سرقت علمی اشاره ای نشده است. یک سوم باقی مقالات که در آن به ویژگی‌های جمعیت شناختی و سایر ویژگیهای تأثیرگذار بر میزان مصادیق سرقت علمی پرداخته است در جدول ۴-۱۶ نشان می‌دهد مردان بیشتر از زنان به سرقت علمی دست می‌زنند و در افراد کم تجربه و در مقاطع تحصیلی پایین تر نیز بدرفتاری های دانشگاهی پررنگ تر است. عوامل دیگری نیز وجود دارد که بر میزان سرقت علمی تأثیرگذار است مانند عوامل فرهنگی و وجود و وضع قوانین و مقررات مرتبط و ... جمع بندی و نتیجه گیری یافته‌های به دست آمده در خصوص این سوال در فصل پنجم به تفصیل ارائه شده است.

۴-۳-۴. پاسخ به پرسش چهارم پژوهش

در پاسخ به پرسش چهارم الی ششم پژوهش در خصوص "آیا مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه متفاوت است؟"، "مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای منطقه به چه میزان است؟" و "مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای جهان اسلام به چه میزان است؟" یافته‌های کلی در جداول ۴-۱۷ ارائه شده است. برای پاسخ به این سوالات در ابتدا از میان ۶۴ مقاله مورد تحلیل مقالاتی که همزمان به مصادیق و میزان آن پرداخته بودند استخراج شد. در این مرحله مقالاتی که فقط به مصادیق پرداخته بودند به جهت اینکه نامشخص بود هرکدام از آن مصادیق چقدر در کشور مربوطه صورت میگیرد از این بخش حذف گردید. بنابراین تحلیل بر مبنای داده‌هایی از مصادیق صورت گرفت که میزان مشخصی اعلام شده بود. بر این مبنای ۳۰ مطالعه مورد تحلیل قرار گرفت که داده‌های در جدول ذیل ارائه شده است.

در مرحله بعد با استخراج بیشترین مصادیق ارتکاب شده در هر کشور تمایل دانشجویان هر کشور در جهت انجام مصادیق خاص و برجسته تر سرقت علمی مشخص شد. و در نهایت در جدول ۴-۱۸ الی ۴-۲۳ مصادیق سرقت علمی و بدرفتاری های دانشگاهی در هر کدام از کشورهای توسعه یافته، در حال توسعه، کشورهای منطقه و کشورهای جهان اسلام مشخص شد.

جدول ۴-۱۷. مصادیق سرقت علمی و میزان آن در مطالعات مورد استفاده در تحلیل

منبع	کشور	مصادیق سرقت علمی و میزان آن
Comas et al.(2011)	اسپانیا	۱. جای کسی دیگری امتحان دادن (خوداظهاری: ۲,۳ درصد، از نظر دیگران: ۲۲,۹ درصد)، ۲. اجازه تقلب به دیگران سر جلسه امتحان (خوداظهاری: ۷۴,۴ درصد، از نظر دیگران: ۸۸,۸ درصد)، ۳. استفاده از فناوری های جدید برای تقلب (خوداظهاری: ۲,۵ درصد، از نظر دیگران: ۳۷,۸ درصد)، ۴. استفاده غیرقانونی از یادداشت سر جلسه امتحان (خوداظهاری: ۴۳,۴ درصد، از نظر دیگران: ۸۶,۶ درصد)، ۵. کپی کردن از روی برگه دیگران سر جلسه امتحان (خوداظهاری: ۴۶,۴ درصد، از نظر دیگران: ۸۸,۱ درصد)، ۶. دانلود یک اثر از اینترنت و ارائه آن به عنوان کار خود (خوداظهاری: ۶,۷ درصد، از نظر دیگران: ۶۸,۱ درصد)، ۷. کپی کردن یک مقاله از اینترنت و ارائه به عنوان اثر خود (خوداظهاری: ۳۴,۷ درصد، از نظر دیگران: ۷۸,۹ درصد)، ۸. کپی و چسباندن یک متن از اینترنت در مقاله خود بدون استناد (خوداظهاری: ۶۱,۱ درصد، از نظر دیگران: ۸۶,۵ درصد)، ۹. سرقت علمی در منابع چاپی (خوداظهاری: ۴۸ درصد، از نظر دیگران: ۸۳,۳ درصد)، ۱۰. استخدام یک نفر برای انجام تکالیف (خوداظهاری: ۳,۳ درصد، از نظر دیگران: ۳۰,۲ درصد)، ۱۱. انجام تکلیف برای افراد دیگر (خوداظهاری: ۲۹,۷ درصد، از نظر دیگران: ۴۷,۱ درصد)، ۱۲. دادن مقاله ای که پیش تر ارائه شده به دوستان (خوداظهاری: ۴۹,۵ درصد، از نظر دیگران: ۸۱,۴ درصد)، ۱۳. ارائه یک تکلیف برای چندین درس (خوداظهاری: ۲۵,۸ درصد، از نظر دیگران: ۷۶,۹ درصد)، ۱۴. ارائه مقاله ای که پیشتر توسط یک دانشجوی دیگر ارائه شده است (خوداظهاری: ۲۸,۶ درصد، از نظر دیگران: ۷۹,۷ درصد)، ۱۵. کپی کردن بخش هایی از یک تکلیف پیش تر ارائه شده (خوداظهاری: ۵۰ درصد، از نظر دیگران: ۸۴,۳ درصد)، ۱۶. دستکاری فهرست منابع و مآخذ (خوداظهاری: ۵۳,۱ درصد، از نظر دیگران: ۷۹,۶ درصد)،
Gómez, Salazar & Vargas(2013)	اسپانیا	سرقت علمی (۵۳ درصد)

Vázquez(2012)	اسپانیا	سرقت علمی (۷۴,۶ درصد)
Curtis & Vardanega (2016)	استرالیا	در هر سه سال پیمایش بیش از ۶۰ درصد دانشجویان گفته‌اند که دست کم مرکب یکی از شکل‌های سرقت علمی شده‌اند.
Brimble & Stevenson-Clarke(2005)	استرالیا	۱. کپی کردن پاسخ سوالات از روی دانشجویان دیگر (۱۹ درصد)، ۲. اجازه دادن به دانشجویان دیگر برای تقلب (۱۴ درصد)، ۳. همراه داشتن مواد و ابزارهای غیرمجاز سر جلسه امتحان (۱۲ درصد)، ۴. گفتن پاسخ سوالات سر جلسه امتحان با اشاره به دوستان (۱۱ درصد)، ۵. دریافت پاسخ سوالات سر جلسه امتحان با اشاره از دوستان (۹ درصد)، ۶. فرستادن شخصی دیگر به جای خود سر جلسه امتحان (۴ درصد)، ۷. ادامه دادن به نوشتن پاسخ سوالات امتحان پس از پایان یافتن زمان قانونی (۵۳ درصد)، ۸. دسترسی غیرقانونی به مواد غیرمجاز پیش از برگزاری امتحان همانند برگه سوالات یا برگه پاسخ‌ها (۸ درصد)، ۹. بهانه‌گیری دروغین برای درخواست توجه خاص در امتحان (۱۳ درصد)، ۱۰. افزودن منابع استفاده نشده به فهرست منابع (۴۵ درصد)، ۱۱. استخدام یک نفر برای تکمیل تکالیف (۶ درصد)، ۱۲. نگارش تکالیف برای افراد دیگر (۱۱ درصد)، ۱۳. پارافریز کردن مطالب بدون استناد به آنها (۷ درصد)، ۱۴. کپی نقل قول‌ها بدون آوردن علامت نقل قول (۴۹ درصد)، ۱۵. کپی کردن مطالب بدون استناد به آنها (۳۰ درصد)، ۱۶. کپی مطالب تکالیف دیگر دانشجویان بدون رضایت آنها (۹ درصد)، ۱۷. کپی مطالب تکالیف دیگر دانشجویان با رضایت آنها (۱۵ درصد)، ۱۸. تحریف نتایج پژوهش دیگران (۲۱ درصد)، ۱۹. کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۵۴ درصد)، ۲۰. ممانعت از دسترسی دیگر دانشجویان به منابع مورد نیاز برای تکمیل تکالیف (۱۰ درصد)
MARSDE Net al. (2005)	استرالیا	تقلب (۴۱ درصد)، ۲. سرقت علمی (۸۱ درصد)، ۳. تحریف (۲۵ درصد) تقلب بیش از دیگر گونه‌های بدرفتاری دانشگاهی در بیان دانشجویان شایع است.
Eriksson & McGee(2015)	استرالیا	۱. دادن تکلیف خود به دوستان به عنوان الگوی انجام تکلیف (۵۵,۵۶ درصد)، ۱. کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۴۸,۶۱ درصد)، ۳. کپی چند جمله از یک منبع بدون استناد (۴۴,۴۴ درصد)
Selwyn(2008)	انگلستان (UK)	۱. کپی چند جمله از یک وب‌سایت در مقاله بدون استناد (۵۹ درصد)، ۲. کپی چند پاراگراف از یک وب‌سایت در مقاله بدون استناد (۳۰ درصد)، ۳. کپی چند صفحه از یک مقاله یا تکلیف بر روی اینترنت (۱۲ درصد)، ۴. کپی کل یک مقاله یا تکلیف از اینترنت (۴ درصد)، ۵. خرید یک مقاله از اینترنت (۳ درصد) نزدیک به سه پنجم دانشجویان اعتراف به سرقت علمی برخط طی یک سال گذشته کرده‌اند.

سرقت علمی (انگلستان = ۲۳,۴ درصد، چک = ۲۳,۶ درصد، لهستان = ۳۸,۵ درصد، لیتوانی = ۲۵ درصد، قبرس = ۹,۱ درصد، بلغارستان = ۰ درصد)	انگلستان، چک، لهستان، لیتوانی، قبرس، بلغارستان	Foltynek & Čech(2012)
۱. استفاده از منبع غیرقانونی طی امتحان (۵ درصد)؛ ۲. تقلب از روی دانشجوی دیگر حین امتحان (۹ درصد)؛ ۳. کمک به دانشجوی دیگر برای تقلب در امتحان (۱۶ درصد)؛ ۴. کپی برداری از دانشجویی دیگر در امتحان بدون آگاهی او (۷ درصد)؛ ۵. جعل یا اشتباه نوشتن یک منبع در فهرست منابع و مآخذ (۱۶ درصد)؛ ۶. ارائه یک کار کپی به عنوان کار خود دانشجو (۴۰ درصد)؛ ۷. ارائه کار کسی دیگر به عنوان تکلیف، یا ارائه کار خود در ترم‌های گوناگون (۲۸ درصد)؛ ۸. انجام یک کار انفرادی با همکاری دیگران (۵۳ درصد)؛ ۹. استفاده از کار دیگران بدون استناد (۱۴ درصد).	ایالات متحده	Ryan et al. (2016)
۱. هر نوع تقلب در امتحان (۵۱,۷۱ درصد)، ۲. دسترسی به سوالات امتحان پیش از برگزاری (۴۱,۱۰ درصد)، ۳. کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر بدون آگاهی او (۲۰,۸۹ درصد)، ۴. از کسی دیگر پاسخ سوالات امتحان را گرفتن (۱۶,۷۸ درصد)، ۵. همراه داشتن یادداشت سر جلسه امتحان (۱۴,۳۸ درصد)، ۶. استفاده از ابزارهای الکترونیکی برای تقلب (۱۱,۹۹ درصد)، ۷. دسترسی غیرقانونی به سوالات امتحان و یافتن پاسخ‌ها (۸,۹۰ درصد)، ۸. امتحان دادن فردی دیگر به جای دانشجو (۲,۵۰ درصد)، ۹. انجام هرگونه سرقت علمی (۱۹,۸۶ درصد)، ۱۰. ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از آثار دیگر (۱۱,۳۰ درصد)، ۱۱. ارائه یک مقاله برای چندین درس (۹,۲۵ درصد)، ۱۲. ارائه مقاله فردی دیگر با تغییرات جزئی (۶,۵۱ درصد)، ۱۳. ارائه یک مثال دارای چندین پاراگراف کپی شده از آثار دیگر (۶,۱۶ درصد)، ۱۴. ارائه مقاله‌ای کپی شده از چندین وبسایت (۵,۱۴ درصد)، ۱۵. استخدام فردی برای نگارش مقاله (۲,۷۴ درصد)، ۱۶. خرید مقاله و ارائه آن (۱,۰۳ درصد)، ۱۷. بهانه‌های دروغین (۱۲,۶۷ درصد)، ۱۸. بهانه‌های دروغین برای گرفتن زمان بیشتر برای انجام تکالیف (۹,۹۳ درصد)، ۱۹. بهانه‌های دروغین برای پرهیز از شرکت کردن در امتحان (۷,۸۸ درصد) تقلب در امتحان رایج‌ترین نوع بدرفتاری دانشگاهی است.	ایالات متحده	Hensley, Kirkpatrick & Burgoon(2013)

Kuczenski(2013)	ایالات متحده	۱. دسترسی به سوالات امتحان پیش از برگزاری (۱۸,۳ درصد و ۱۴,۳ درصد)، ۲. کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر بدون آگاهی او (۴,۸ و ۱۲,۸ درصد)، ۳. همراه داشتن یادداشت سر جلسه امتحان (۱۴,۳۸ و ۷,۱ درصد)، ۴. استفاده از ابزارهای الکترونیکی برای تقلب (۱,۶ درصد)، ۵. کمک به دیگران در تقلب کردن (۷,۹ درصد)، ۶. تقلب در امتحان به هر روش دیگری (۱۴,۳ و ۲۰,۹ درصد)، ۷. کار گروهی بر روی تکالیف فردی (۶۸,۳ و ۴۵,۱ درصد)، ۸. دریافت کمک غیرقانونی برای انجام تکالیف (۴۸,۴ و ۳۶,۳ درصد)، ۹. ارائه تکلیف فردی دیگر به نام خود (۱۵,۹ و ۴,۴ درصد)، ۱۰. کپی کردن تکلیف دانشجویی دیگر (۵۹,۵ و ۳۸,۵ درصد)، ۱۱. کپی کردن برنامه کامپیوتری دانشجویی دیگر (۴۵,۲ و ۲,۲ درصد)، ۱۲. کپی کردن یک برنامه کامپیوتری از اینترنت بدون استناد (۱۲,۷ و ۱۵,۴ درصد)، ۱۳. بهانه‌های دروغین برای گرفتن زمان بیشتر برای انجام تکالیف (۴,۸ و ۲۰,۹ درصد)، ۱۴. ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از آثار دیگر بدون استناد (۱۵,۱ و ۳۱,۹ درصد)، ۱۵. ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از اینترنت بدون استناد (۲۲,۲ و ۳۸,۵۰ درصد)، ۱۶. افزودن فهرست منابع و مآخذ اشتباه (۵,۶ و ۱۴,۳ درصد)، ۱۷. کپی کردن از یک منبع دیگر کلمه به کلمه و ارائه به نام خود (۲,۴ و ۳,۳ درصد)، ۱۸. ارائه مقاله دانشجویی دیگر به نام خود (۰,۸ و ۲,۲ درصد)، ۱۹. درست کردن یک مقاله که بخش اعظم آن از اینترنت کپی شده است (۰,۸ و ۲,۲ درصد)، ۲۰. داده‌سازی آزمایشگاهی (۵۷,۱ درصد)، داده‌سازی داده‌های پژوهشی (۳,۲ درصد)
Lovett-Hooper et al. (2007)	ایالات متحده	۱. دسترسی به سوالات امتحان پیش از برگزاری توسط دانشجویانی که پیش‌تر آزمون داده‌اند (۸۵ درصد)، ۲. کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر بدون آگاهی او (۵۷ درصد)، ۳. همراه داشتن یادداشت سر جلسه امتحان (۴۹ درصد)، ۴. تقلب در کلاسی که توسط استادی تدریس می‌شود که به او علاقه ندارید (۶۲ درصد)، ۵. کمک به دیگران در تقلب کردن (۷۰ درصد)، ۶. تقلب در امتحان به هر روش دیگری (۴۷ درصد)، ۷. تقلب در کلاسی که توسط استادی تدریس می‌شود که به او علاقه دارید (۵۴ درصد)، ۸. دریافت کمک غیرقانونی برای انجام تکالیف (۶۴ درصد)، ۹. ارائه اثر فردی دیگر به نام خود (۳۵ درصد)، ۱۰. کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر با آگاهی او (۶۰ درصد)، ۱۱. کپی کردن برنامه کامپیوتری دانشجویی دیگر (۳۴ درصد)، ۱۲. داده‌سازی داده‌های پژوهشی (۳۹ درصد)، ۱۳. بهانه‌های دروغین برای گرفتن زمان بیشتر برای انجام تکالیف (۴۳ درصد)، ۱۴. ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از آثار دیگر بدون استناد (۶۹ درصد)، ۱۵. ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از اینترنت بدون استناد (۶۵ درصد)، ۱۶. افزودن فهرست منابع و مآخذ اشتباه (۴۷ درصد)، ۱۷. کپی کردن از یک منبع دیگر کلمه به کلمه و ارائه به نام خود (۳۶ درصد)، ۱۸. ارائه تکلیف کلاسی یا مقاله دانشجویی دیگر به نام خود (۴۴ درصد)، ۱۹. درست کردن یک مقاله که بخش اعظم آن از اینترنت کپی شده است (۲۷ درصد)، ۲۰. داده‌سازی آزمایشگاهی (۴۲ درصد)

Stephens, Young & Calabrese(2007)	ایالات متحده	۱. کپی کردن تکالیف درسی (۳۷ درصد)، ۲. همکاری غیرمجاز (۴۶٫۴ درصد)، ۳. سرقت علمی چند جمله (۳۸٫۲ درصد)، ۴. سرقت علمی کل یک مقاله (۲٫۱ درصد)، ۵. استفاده از یادداشت‌های قلب سر جلسه امتحان (۱۳٫۶ درصد)، ۶. نوشتن از روی دست دیگران سر جلسه امتحان (۹٫۶)؛ انجام بدرفتاری دانشگاهی به طور کلی (۶۸ درصد)
Spear & Miller(2012)	ایالات متحده	۱. انجام یک امتحان برخط با حضور دوستان (۸٫۷۲ درصد)، ۲. اجازه دادن به دیگران برای کپی تکلیف خود (۷٫۳۸ درصد)، ۳. کپی تکلیف دیگران با آگاهی آنها (۷٫۳۸ درصد)، ۴. کپی یا پارافریز کردن متن از کتاب بدون استناد (۷٫۳۸ درصد)، ۵. دستکاری فهرست منابع و مآخذ (۷٫۳۸ درصد)، ۶. بزرگنمایی گزارشی از مشارکت کلاسی (۶٫۷۱ درصد)، ۷. دریافت پاسخ سوالات امتحان در هم‌کلاسی‌ها (۴٫۰۳ درصد)، ۸. اجازه دادن به دیگران برای کپی پاسخ سوالات امتحان (۳٫۳۶ درصد)، ۹. جعل نسخه پزشک یا دیگر بهانه‌های دروغین برای تمدید زمان انجام تکلیف یا امتحان (۲٫۶۸ درصد)، ۱۰. دسترسی غیرمجاز به اطلاعاتی درباره امتحان پیش از برگزاری (۲٫۶۸ درصد)، ۱۱. امضای حضور در جلسه به جای دوستان یا گماردن کسی برای امضا به جای شما (۲٫۶۸ درصد)، ۱۲. دادن هدیه یا چیزی به اساتید برای جلب توجه آنها (۲٫۰۱ درصد)، ۱۳. ارائه یک تکلیف به چند کلاس (۲٫۰۱ درصد)، ۱۴. انجام تکلیف برای دیگران (۱٫۳۴ درصد)، ۱۵. شرکت در جلسه امتحان به جای دیگران (۱٫۳۴ درصد)، ۱۶. گماردن یکی به جای خود برای شرکت در جلسه امتحان (۱٫۳۴ درصد)، ۱۷. کپی مطالب در تکالیف دیگران بدون آگاهی آنها (۰٫۶۷ درصد)، ۱۸. استخدام یکی برای انجام تکالیف (۰٫۶۷ درصد)، ۱۹. تغییر نمره (۰٫۶۷ درصد)، ۲۰. ارائه یک کار خریداری شده از بیرون به جای تکلیف کلاسی (۰ درصد)
Hard et al.(2006)	ایالات متحده	۱. دسترسی به برگه یا پاسخ سوالات یکی دیگر سر جلسه امتحان با نقشه قبلی (۲۶٫۹ درصد)، ۲. دسترسی به برگه یا پاسخ سوالات یکی دیگر سر جلسه امتحان بدون نقشه قبلی (۳۹٫۴ درصد)، ۳. آوردن هر چیز غیرمجاز همانند کتاب یا یادداشت یا دیگر ابزارها سر جلسه امتحان با نقشه قبلی (۲۹٫۹ درصد)، ۴. آوردن هر چیز غیرمجاز همانند کتاب یا یادداشت یا دیگر ابزارها سر جلسه امتحان بدون نقشه قبلی (۲۸٫۵) ۵. اجازه به دیگران برای نوشتن پاسخ سوالات امتحان از روی دست شما با نقشه قبلی (۳۵٫۷ درصد)، ۶. اجازه به دیگران برای نوشتن پاسخ سوالات امتحان از روی دست شما بدون نقشه قبلی (۴۶٫۶ درصد)، ۷. دسترسی به یا توزیع سوالات امتحان پیش از برگزاری (۸ درصد)، ۸. ارائه اثر کسی دیگر به عنوان اثر خود (۱۲٫۳ درصد)، ۹. آماده کردن تکلیف کسی دیگر برای او (۱۸٫۸ درصد)، ۱۰. کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۶۵٫۲ درصد)، ۱۱. ارائه یک تکلیف به چند کلاس (۴۲٫۹ درصد)، ۱۲. استفاده از مواد غیرمجاز در پژوهش یا تحریف نتایج آن (۳۵٫۱ درصد)، ۱۳. کپی مطالب بدون استناد (۶۰٫۶ درصد)، ۱۴. کپی مطالب از اینترنت در مقاله و ارائه مقاله به عنوان اثر خود (۳۹٫۴ درصد)، ۱۵. خرید یک مقاله و ارائه آن به عنوان اثر خود (۸٫۲ درصد)، ۱۶. فروش یا امانت مقاله به کسی دیگر با به گونه‌ای که بتواند به عنوان اثر خود تحویل دهد (۱۸ درصد)

Scarlton & Neumann(2002)	ایالات متحده	نزدیک به ۲۴,۵ درصد دانشجویان گفته‌اند که دست کم یکبار مرتکب سرقت علمی اینترنتی شده‌اند. ۱. کپی متن بدون استناد (۲۸,۶ درصد)، ۲. کپی مقاله بدون استناد (۸,۶ درصد)، ۳. سفارش مقاله به بیرون (۱۰,۳ درصد)، ۴. پارافریز کردن یک مقاله و تحویل آن (۹,۱ درصد)
Rezanejad & Rezaei(2013)	ایران	۱. کپی یک جمله بدون استناد (۵۹ درصد)، ۲. کپی یک پاراگراف بدون استناد (۳۰ درصد)، ۳. کپی یک صفحه بدون استناد (۱۲ درصد)، و ۴. کپی کل یک مقاله (۴ درصد)
MWAMWENDA & MONYOOE(2000)	آفریقای جنوبی	۱. پارافریز کردن بدون استناد (۳۴,۴۸ درصد)، ۲. اجازه به دیگران برای کپی تکلیف خود (۱۲,۰۷ درصد)، ۳. جعل منبع یا دستکاری فهرست منابع و مآخذ (۲۹,۳۱ درصد)، ۴. کپی مطالب در تکلیف خود از منابع دیگر بدون استناد (۳۲,۷۶ درصد)، ۵. کپی تکلیف دیگر دانشجویان با آگاهی آنها (۱۲,۰۷ درصد)، ۶. جابجا کردن کتاب یا نشریه در قفسه کتابخانه برای اطمینان از در دسترس بودن آنها برای خود (۲۰,۶۹ درصد)، ۷. ارائه یک اثر گروه به عنوان اثر فردی (۲۴,۱۴ درصد)، ۸. انجام تکالیف برای دیگران (۱۲,۰۷ درصد)، ۹. نوشتن از روی دست دوستان حین امتحان بدون آگاهی آنها (۵,۱۷ درصد)، ۱۰. دروغ‌گویی یا بهانه‌گیری‌های دروغین برای تمدید تحویل تکالیف (۲۰,۶۹ درصد)، ۱۱. بردن مواد غیرمجاز سر جلسه امتحان همانند یادداشت (۵,۱۷ درصد)، ۱۲. دسترسی غیرمجاز به محتوای برگه امتحان پیش از برگزاری (۵,۱۷ درصد)، ۱۳. کپی تکلیف دانشجویی دیگر بدون آگاهی او (۵,۱۷ درصد)، ۱۴. نقشه کشیدن با دوستان پیش از امتحان برای تقلب سر جلسه (۵,۱۷ درصد)، ۱۵. دروغ‌گویی یا بهانه‌گیری‌های دروغین برای جلب توجه اساتید (۱۲,۰۷ درصد)، ۱۶. امتحان به جای کسی دیگر یا گماردن کسی به جای خود برای حضور سر جلسه امتحان (۵,۱۷ درصد) میزانی از بدرفتاری در میان دانشجویان دیده می‌شود، با این حال این میزان بسیار کمتر از آن چیزی است که از دانشگاه‌های انگلستان و ایالات متحده گزارش شده است.
Ghias et al. (2014)	پاکستان	۱. سرقت علمی (۳۴ درصد)، ۲. دروغ‌گویی (۱۸,۵ درصد)، ۳. تقلب در امتحان (۳۲,۵ درصد)
Shirazi, Jafarey & Moazam(2010)	پاکستان	سرقت علمی (دانشجویان: ۸۲ درصد، اساتید: ۷۳ درصد)
Ramzan et al.(2012)	پاکستان	نزدیک به ۲۴ درصد از دانشجویان اعتراف کرده‌اند که دست کم تا کنون یک بار به صورت عمدی مرتکب سرقت علمی شده‌اند.

Freire(2013)	پرتغال	۱. ارائه اثر کسی دیگر به عنوان اثر خود (میانگین: ۱,۸۲، انحراف معیار: ۱,۰۱۲)، ۲. همکاری نکردن در تکالیف گروهی (میانگین: ۱,۵۶، انحراف معیار: ۰,۹۳۳)، ۳. تقلب از روی دست دیگران سر جلسه امتحان (میانگین: ۲,۴۴، انحراف معیار: ۱,۱۲۶)، ۴. استفاده از ابزارهای غیرمجاز برای انجام تکالیف (میانگین: ۲,۳۴، انحراف معیار: ۱,۱۵۷)، ۵. سرقت علمی کلی یا جزئی یک مقاله از طریق اینترنت (میانگین: ۱,۷۲، انحراف معیار: ۰,۹۵۸)، ۶. نگارش مقاله برای دیگران (میانگین: ۱,۹۴، انحراف معیار: ۱,۰۴۵)، ۷. اجازه دادن به دیگران جهت تقلب سر جلسه امتحان (میانگین: ۳,۱۹، انحراف معیار: ۱,۰۶۰)
Lin & Wen (2006)	تایوان	۱. تقلب در امتحان (تقلب از روی دست دیگران: ۷۴,۸ درصد، گفتن پاسخ سوالات به دانشجویان دیگر: ۷۹,۲ درصد، استفاده از یادداشت تقلب: ۷۲,۱ درصد، دریافت سوالات امتحان پیش از برگزاری: ۳۴,۴ درصد، استفاده از ابزارهای الکترونیکی غیرمجاز: ۱۶,۸ درصد)، ۲. تقلب در تکالیف درسی (کپی کردن تکالیف دانشجویان دیگر: ۷۸,۲ درصد، انجام گروهی تکالیف فردی: ۵۳,۳ درصد، ارائه مقاله یا تکلیف خود به دیگران: ۸۷,۶ درصد، کمک غیرمجاز به دیگران در انجام تکالیفشان: ۷۹,۱ درصد، همکاری کم‌رنگ در تکالیف گروهی: ۵۱,۲ درصد)، ۳. سرقت علمی (دستکاری فهرست منابع و مآخذ: ۵۵,۶ درصد، کپی کردن مطالب بدون استناد: ۷۳,۷ درصد، استناد به منابع بدون رؤیت آنها: ۷۸,۹ درصد)، ۴. دیگر انواع بدرفتاری دانشگاهی (دستکاری نمره: ۲۰,۵ درصد، تغییر پاسخ امتحان پس از تصحیح شدن آنها: ۳۱,۷ درصد، دستکاری اسناد دانشگاهی همانند مدرک و غیره: ۱۲,۳ درصد، بهانه‌گیری دروغین برای به تعویق انداختن امتحان یا تحویل تکالیف: ۱۴,۹ درصد) نزدیک به ۶۱,۷۲ درصد دانشجویان تایوانی دست کم یک‌بار مرتکب یکی از گونه‌های بدرفتاری دانشگاهی شده‌اند..
Yang, Huang & Chen(2013)	تایوان	۱. سرقت علمی (میانگین زنان: ۱,۶۳ از ۵، میانگین مردان: ۱,۵۳ از ۵)، ۲. نقض فریبده قانون (میانگین زنان: ۱,۷۹ از ۵، میانگین مردان: ۰,۶۳ از ۵)، ۳. تقلب در امتحان (میانگین زنان: ۱,۷۲ از ۵، میانگین مردان: ۱,۷۲ از ۵)، ۴. همکاری غیرمجاز (میانگین زنان: ۲,۱۲ از ۵، میانگین مردان: ۲,۱۴ از ۵)، ۵. مخفی‌کاری و مداخله (میانگین زنان: ۱,۲۶ از ۵، میانگین مردان: ۱,۱۶ از ۵)، ۶. سواستفاده از اعتبار (میانگین زنان: ۱,۲۲ از ۵، میانگین مردان: ۱,۲۰ از ۵)، ۷. فعالیت‌های پشت پرده (میانگین زنان: ۱,۶۲ از ۵، میانگین مردان: ۱,۶۲ از ۵)

Eret & Ok(2014)	ترکیه	۱. انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی (۸۰,۱ درصد)، ۲. کپی کردن منابع از اینترنت (۷۶,۷ درصد)، ۳. کپی حجم زیادی از مطالب با ذکر استناد (۷۴,۴ درصد)، ۴. اشتباه نوشتاری (۷۱,۲ درصد)، ۵. کپی مجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۷ درصد)، ۶. پارافریز کردن مطالب اینترنتی به گونه‌ای که به ایده اصلی آسیب وارد شود (۵۷,۵ درصد)، ۷. ارائه یک تکلیف در چند کلاس (۵۵,۷ درصد)، ۸. کپی غیرمجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۳,۴ درصد)، ۹. انجام کار دیگران با کمک اینترنت (۵۱,۳ درصد)، ۱۰. ترکیب چند منبع و گردآوری یک تکلیف کلاسی بدون استناد به منابع (۴۵,۹ درصد)، ۱۱. استفاده از کار دیگران بدون استناد (۴۴,۶ درصد)، ۱۲. استفاده از منابع بدون ذکر آنها (۴۴ درصد)، ۱۳. نیاوردن نام پدیدآوران در فهرست منابع و مآخذ (۴۰,۹ درصد)، ۱۴. تغییر مطالب اینترنتی و استناد به آنها (۳۳,۷ درصد)، ۱۵. ترجمه منابع اینترنتی و ادعای آن به عنوان فکر خود (۳۴,۷ درصد)، ۱۶. آوردن نقل قول بدون استفاده از علامت نقل قول (۳۶ درصد)، ۱۷. استفاده از یک کار آماده اینترنتی به عنوان تکلیف (۳۲,۱ درصد)، ۱۸. دستکاری داده‌های علمی روی اینترنت (۲۸ درصد)، ۱۹. تجزیه اطلاعات علمی روی اینترنت به دلخواه (۳۰,۸ درصد)، ۲۰. داشتن افرادی که تکلیف انجام دهند (۳۰,۳ درصد)، ۲۱. آوردن استناد در جای نامناسب در متن (۲۳,۸ درصد)، ۲۲. استفاده از یک تکلیف قدیمی و تغییر اندک آن برای ارائه در یک کلاس دیگر (۲۳,۱)، ۲۳. خرید و فروش تکلیف روی اینترنت (۱۸,۹ درصد)، ۲۴. دستکاری اطلاعات (۱۷,۹ درصد)، ۲۵. ادعای کاذب در استفاده از منابع (۱۷,۱ درصد)، ۲۶. انتشار غیرمجاز کارهای دیگران رو اینترنت (۱۴,۲ درصد)، ۲۷. ادعای کاذب انجام پژوهش (۱۴ درصد)، ۲۸. ذکر منابع برای اطلاعات غیرعلمی و جعلی روی اینترنت (۱۵,۵ درصد)، ۲۹. آوردن منابع اشتباه (۱۳ درصد)، ۳۰. افزودن نام دوستان به فهرست پدیدآوران در حالی که کاری انجام نداده‌اند (۹,۸ درصد)، ۳۱. تخریب آثار علمی دیگران از طریق اینترنت (۸,۸ درصد)، ۳۲. فروش اثر شخصی از طریق اینترنت (۷ درصد).
-----------------	-------	---

Akbulut et al.(2007)	ترکیه	۱. کلاهبرداری (تخریب آثار دیگران روی اینترنت = میانگین ۱,۱۶۴ از ۵، فروش پروژه دیگران روی اینترنت = میانگین ۱,۱۳۸ از ۵، انتشار آثار دیگران روی اینترنت بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۱۷۵ از ۵، افزودن پدیدآوران دروغین به مقاله = میانگین ۱,۱۹۹ از ۵، ادعای دروغین استفاده از مواد و منابع = میانگین ۱,۲۹۱ از ۵، ادعای دروغین انجام پژوهش = میانگین ۱,۲۵۹ از ۵، ترجمه منابع اینترنتی و ادعای مالکیت آن = میانگین ۱,۲۵۹ از ۵، جعل اطلاعات = میانگین ۱,۲۷۷ از ۵، ارائه فهرست منابع اشتباه = میانگین ۱,۱۶۱ از ۵، ارائه استناد در محل نامناسب در مقاله = میانگین ۱,۳۱۰ از ۵، تکه تکه کردن یک منبع اینترنتی و ارائه گزینشی اطلاعات آن = میانگین ۱,۳۶۹ از ۵)، ۲. سرقت علمی (استفاده از آثار دیگران و ارائه آن به عنوان اثر خود بدون آگاهی آنها = میانگین ۱,۶۲۱ از ۵، استفاده از بخش مهمی از آثار دیگران در کار خود بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۷۶۹ از ۵، ترکیب مطالب چند منبع اینترنتی و درست کردن یک مقاله یا تکلیف کلاسی = میانگین ۱,۷۷۸ از ۵، استفاده از اینترنت برای کپی آثار دیگران بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۹۰۴ از ۵، استفاده از نقل قول‌های اینترنتی بدون گذاشتن علامت نقل قول = میانگین ۱,۴۲۴ از ۵)، ۳. تحریف (تحریف گفته‌های دیگران با استناد به آنها = میانگین ۱,۳۸۴ از ۵، دستکاری اطلاعات علمی روی اینترنت از طریق نظرات شخصی = میانگین ۱,۳۵۸ از ۵، پارافریز کردن مطالب به شیوه‌ای که به ایده اصلی آسیب برسد = میانگین ۱,۶۵۰ از ۵)، ۴. تخلف (ارائه یک تکلیف برای چندین درس = میانگین ۱,۹۱۷ از ۵، استناد غیرمرسوم به یک منبع اینترنتی = میانگین ۱,۹۹۴ از ۵، اشتباه عمدی لفظی = میانگین ۱,۹۴۵ از ۵، انجام تکالیف دیگران از طریق اینترنت = میانگین ۱,۶۴۷ از ۵)، ۵. کمک غیرمجاز (خرید و فروش مقاله و تکالیف کلاسی بر روی اینترنت = میانگین ۱,۳۶۵ از ۵، انجام تکالیف فردی از طریق مجامع اینترنتی همانند فوروم‌ها و بلاگ‌ها = میانگین ۲,۴۵۶ از ۵، برون‌سپاری انجام تکالیف = میانگین ۱,۵۳۱ از ۵)
Shmeleva(2016)	روسیه	۱. سرقت علمی شامل کپی بدون استناد مطالب، پارافریز کردن مطالب بدون استناد، و خرید مقاله (۲۹ درصد)، ۲. تقلب شامل نوشتن از روی دیگران سر جلسه امتحان، استفاده از یادداشت‌های غیرمجاز سر جلسه امتحان، و استفاده از موبایل برای تقلب (۲۹ درصد)

Trost(2009)	سوئد	۱. دروغ‌گویی در رابطه با شرایط پزشکی یا شرایط دیگر برای جلب توجه اساتید (۸۱ درصد)، ۲. دروغ‌گویی در رابطه با شرایط فیزیکی و دیگر شرایط برای تمدید انجام تکالیف (۷۹ درصد)، ۳. کپی مطالب در کارهای کلاسی بدون استناد (۶۱ درصد)، ۴. کپی کردن اثر یک دانشجوی دیگر با آگاهی خود او (۵۵ درصد)، ۵. کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۵۱ درصد)، ۶. اجازه دادن به یک دانشجوی دیگر جهت کپی تکلیف خود (۴۳ درصد)، ۷. دستکاری فهرست منابع و مآخذ (۴۰ درصد)، ۸. ارائه یک تکلیف خریداری شده از یک منبع خارجی (۳۱ درصد)، ۹. انجام تکالیف دیگران (۱۴ درصد)، ۱۰. تصحیح سوگیرانه آثار دیگران، زمانی که اساتید از دانشجویان می‌خواهند اثر همدیگر را نمره بدهند (۱۳ درصد)، ۱۱. پارانیز کردن بدون استناد (۹ درصد)، ۱۲. کپی تکلیف یک دانشجوی دیگر بدون آگاهی او (۹ درصد)، ۱۳. آوردن مواد و منابع غیر مجاز سر جلسه امتحان (۹ درصد)، ۱۴. دریافت اطلاعات مرتبط با پرسش‌های امتحان پیش از برگزاری (۴ درصد)، ۱۵. حصول اطمینان از وجود یک کتاب یا مجله با قرار دادن آن در قفسه‌های اشتباهی (۴ درصد)، ۱۶. تغییر عمدی داده‌ها (۲ درصد)، ۱۷. آوردن و بردن پاسخ پرسش‌های آزمون بین دو یا چند دانشجو (۱ درصد)، ۱۸. کپی کردن پاسخ‌های آزمون از روی دست افراد بدون آگاهی آنها (۱ درصد)، ۱۹. داده‌سازی (۱ درصد)، ۲۰. پیشنهاد رشوه یا چیزهایی از این دست برای جلب توجه اساتید (۰ درصد)، ۲۱. شرکت در امتحان به جای کسی دیگر (۰ درصد) بدرفتاری دانشگاهی در بین دانشجویان سوئدی رایج به نظر می‌رسد. تقلب سر جلسه امتحان رایج‌تر از دیگر انواع بدرفتاری دانشگاهی است.
Subotic & Posic(2014)	کرواسی	۱. هر نوع تقلب در درس (۷۶ درصد حضوری، ۵۳ درصد برخط)، ۲. ارائه اثر فردی دیگر به عنوان اثر خود (۱۷ درصد حضوری، ۲۴ درصد برخط)، ۳. دریافت پاسخ پرسش‌ها جلسه امتحان (۷۸ درصد حضوری، ۵۴ درصد برخط)، ۴. استفاده از چت و ارسال پیام سر جلسه امتحان (۱۵ درصد حضوری، ۱۸ درصد برخط)، ۵. استفاده از مطالب در نگارش آثار خود بدون استناد (۵۳ درصد حضوری، ۴۰ درصد برخط)

لازم به ذکر است پژوهش‌های انجام شده در این زمینه بر مبنای خوداظهاری پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه‌ها بوده است و میزان مصادیق سرقت علمی را خود افراد اعلام نموده‌اند. در جدول ۴-۱۷ نتیجه کلی بیشترین مصادیق سرقت علمی و بدرفتاری دانشگاهی که توسط دانشجویان در کشورهای مختلف انجام شده، آمده است. این کشورها عبارتند از: اسپانیا، استرالیا، انگلستان، ایالات متحده، ایران، آفریقای جنوبی، پاکستان، پرتغال، تایوان، ترکیه، روسیه، سوئد و کرواسی.

به منظور پاسخ به سوالات در خصوص تفاوت مصداق‌های سرقت علمی در کشورهای توسعه یافته، در حال توسعه، منطقه و جهان اسلام در جداول ۴-۱۸ الی ۴-۲۳ دسته‌بندی کشورها صورت گرفت و مصادیق با نگاه کلی در هر دسته‌بندی تحلیل شدند.

جدول ۴-۱۸. بیشترین مصادیق بدرفتاری دانشگاهی و سرقت علمی دانشجویان در کشورهای جهان

کشور	نتیجه (بیشترین مصادیق بدرفتاری دانشگاهی و سرقت علمی)
اسپانیا	در اسپانیا طبق مطالعات کومز و همکاران (۲۰۱۱) بیشترین نوع مصداق و بدرفتاری دانشگاهی مربوط به اجازه تقلب به دیگران سر جلسه امتحان (۷۴,۴ درصد)، و کپی و چسباندن یک متن از اینترنت در مقاله خود بدون استناد (۶۱,۱ درصد) و کپی کردن بخش‌هایی از یک تکلیف پیش‌تر ارائه شده (۵۰ درصد)، و همچنین دستکاری فهرست منابع و مآخذ (۵۳,۱ درصد) می‌شود و به طور کلی مطالعات کومز سالزار و وارگاس (۲۰۱۳) سرقت علمی را در بین دانشجویان ۵۳ درصد و وازکوئیز (۲۰۱۲) ۷۴,۶ درصد اعلام کرده‌اند. که آمار بالایی را در زمینه سرقت علمی نشان می‌دهد.
استرالیا	در استرالیا طبق مطالعات بریمبل و استیونسون کلارک (۲۰۰۵) بیشترین مصداق بدرفتاری دانشگاهی شامل: کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۵۴ درصد)، ادامه دادن به نوشتن پاسخ سوالات امتحان پس از پایان یافتن زمان قانونی (۵۳ درصد)، کپی نقل قول‌ها بدون آوردن علامت نقل قول (۴۹ درصد)، افزودن منابع استفاده نشده به فهرست منابع (۴۵ درصد) است. این در حالی است که مصداق‌های بارزتر سرقت علمی همچون پارافرایز نادرست و کپی کردن بدون استناد و ... میزان کمتری در بین دانشجویان استرالیایی اتفاق می‌افتد. همچنین مطالعات کورتیس و واردنگا (۲۰۱۶) نشان داد کپی چند جمله از یک منبع بدون استناد (۴۴,۴۴ درصد) در بین دانشجویان شیوع دارد. مطالعات اریکسون و مک‌گی (۲۰۱۵) نیز نشان داد تقلب بیش از دیگر گونه‌های بدرفتاری دانشگاهی در بیان دانشجویان

شایع است و بیش از ۶۰ درصد دانشجویان گفته‌اند که دست کم مرتکب یکی از شکل‌های سرقت علمی شده‌اند.	
انگلستان در انگلستان مطالعات سلوین (۲۰۰۸) نشان داد کپی چند جمله از یک وب‌سایت در مقاله بدون استناد (۵۹ درصد) و از سایر کپی کردن های نادرست بدون ذکر منبع مانند "کپی پاراگراف، صفحه و یا مقاله" بیشتر است و سایر گویه های مصداق کپی کردن نادرست کمتر اتفاق می‌افتد. به طور کل سه پنجم دانشجویان اعتراف به سرقت علمی برخط طی یک سال گذشته کرده‌اند. همچنین مطالعه فالتیک و سچ (۲۰۱۲) نشان داد ۲۳,۴ درصد دانشجویان انگلیسی به طور میانگین سرقت علمی انجام می‌دهند.	
ایالات متحده در ایالات متحده مطالعات ریان و همکاران (۲۰۱۶) نشان داد بیشترین مصادیق بدرفتاری دانشگاهی و سرقت علمی شامل انجام یک کار انفرادی با همکاری دیگران (۵۳ درصد) و ارائه یک کار کپی به عنوان کار خود دانشجو (۴۰ درصد) است. در مطالعه هنسلی و همکاران (۲۰۱۳) نیز بیشترین تقلب در امتحان (۵۱,۷۱ درصد) و دسترسی به سوالات امتحان پیش از برگزاری (۴۱,۱۰ درصد) گزارش شده است. یافته‌های کوزنسکی (۲۰۱۳) نیز نشان داد بیشترین مصادیق شامل: کار گروهی بر روی تکالیف فردی (۶۸,۳ درصد)، کپی کردن تکلیف دانشجویی دیگر (۵۹,۵ درصد)، داده‌سازی آزمایشگاهی (۵۷,۱ درصد)، دریافت کمک غیرقانونی برای انجام تکالیف (۴۸,۴ درصد)، کپی کردن برنامه کامپیوتری دانشجویی دیگر (۴۵,۲ درصد) است. لاوت هوپر و همکاران (۲۰۰۷) بیشترین مصادیق را شامل: دسترسی به سوالات امتحان پیش از برگزاری توسط دانشجویانی که پیش‌تر آزمون داده‌اند (۸۵ درصد)، کمک به دیگران در تقلب کردن (۷۰ درصد)، ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از آثار دیگر بدون استناد (۶۹ درصد)، ارائه مقاله‌ای دارای جمله‌های کپی شده از اینترنت بدون استناد (۶۵ درصد)، دریافت کمک غیرقانونی برای انجام تکالیف (۶۴ درصد)، کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر با آگاهی او (۶۰ درصد)، کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر بدون آگاهی او (۵۷ درصد)، افزودن فهرست منابع و مآخذ اشتباه (۴۷ درصد)، ارائه تکلیف کلاسی یا مقاله دانشجویی دیگر به نام خود (۴۴ درصد)، داده‌سازی آزمایشگاهی (۴۲ درصد) دریافتند. در مطالعه استفان، یانگ و کالابرس (۲۰۰۷) نیز بیشترین مصداق همکاری غیرمجاز (۴۶,۴ درصد) بیان شده است. هارد و همکاران (۲۰۰۶) نیز بیشترین مصادیق را شامل کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۶۵,۲ درصد)، اجازه به دیگران برای نوشتن پاسخ سوالات امتحان از روی دست شما بدون نقشه قبلی (۴۶,۶ درصد)، ارائه یک تکلیف به چند کلاس (۴۲,۹ درصد)، کپی مطالب از اینترنت در مقاله و ارائه مقاله به عنوان اثر خود (۳۹,۴ درصد) می‌دانند.	
ایران در ایران مطالعه رضائزاد و رضایی (۲۰۱۳) نشان داد بیشترین مصداق در بین دانشجویان کپی یک جمله بدون استناد (۵۹ درصد) است.	

آفریقای جنوبی	مانوندا و مانیویی (۲۰۰۰) نشان دادند میزانی از بدرفتاری در میان دانشجویان دیده می‌شود، با این حال این میزان بسیار کمتر از آن چیزی است که از دانشگاه‌های انگلستان و ایالات متحده گزارش شده است. از این میان بیشترین مصداق مربوط به پارافریز کردن بدون استناد (۳۴,۴۸ درصد)، و کپی مطالب در تکلیف خود از منابع دیگر بدون استناد (۳۲,۷۶ درصد) می‌باشد.
پاکستان	در پاکستان جیاس و همکاران (۲۰۱۴) بیشترین مصداق را در حوزه سرقت علمی شناسایی (۳۴ درصد) کردند و شیرازی، جعفر ص و معظم (۲۰۱۰) در مطالعه خود نشان دادند این میزان ۸۲ درصد می‌باشد. در مطالعه رمضان و همکاران (۲۰۱۲) نزدیک به ۲۴ درصد از دانشجویان اعتراف کرده‌اند که دست کم تا کنون یک بار به صورت عمدی مرتکب سرقت علمی شده‌اند.
پرتغال	در پرتغال فریر (۲۰۱۳) نشان داد بیشترین مصداق اجازه دادن به دیگران جهت تقلب سر جلسه امتحان (میانگین: ۳,۱۹) است.
تایوان	در تایوان لین و ون (۲۰۰۶) در یافتند نزدیک به ۶۱,۷۲ درصد دانشجویان تایوانی دست کم یک بار مرتکب یکی از گونه‌های بدرفتاری دانشگاهی شده‌اند. از این میان بیشترین مصداق را ارائه مقاله یا تکلیف خود به دیگران: ۸۷,۶ درصد، گفتن پاسخ سوالات به دانشجویان دیگر: ۷۹,۲ درصد، کمک غیرمجاز به دیگران در انجام تکالیفشان: ۷۹,۱ درصد، استناد به منابع بدون رؤیت آنها: ۷۸,۹ درصد، کپی کردن تکالیف دانشجویان دیگر: ۷۸,۲ درصد، کپی کردن مطالب بدون استناد: ۷۳,۷ درصد، تقلب از روی دست دیگران: ۷۴,۸ درصد، استفاده از یادداشت تقلب: ۷۲,۱ درصد و دستکاری فهرست منابع و مآخذ: ۵۵,۶ درصد تشکیل می‌دهد. همچنین مطالعه یانگ، هوآنگ و چن (۲۰۱۳) بیشترین مصداق را همکاری غیرمجاز (میانگین زنان: ۲,۱۲ از ۵، میانگین مردان: ۲,۱۴ از ۵) می‌داند.
ترکیه	در ترکیه ارت و اوکی (۲۰۱۴) در پژوهش خود دریافتند بیشترین مصداق شامل: انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی (۸۰,۱ درصد)، کپی کردن منابع از اینترنت (۷۶,۷ درصد)، کپی حجم زیادی از مطالب با ذکر استناد (۷۴,۴ درصد)، اشتباه نوشتاری (۷۱,۲ درصد)، کپی مجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۷ درصد)، پارافریز کردن مطالب اینترنتی به گونه‌ای که به ایده اصلی آسیب وارد شود (۵۷,۵ درصد)، ارائه یک تکلیف در چند کلاس (۵۵,۷ درصد) و کپی غیرمجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۳,۴ درصد) است. همچنین اکبالا و همکاران (۲۰۰۷) در پژوهش خود بیشترین مصداق را انجام تکالیف فردی از طریق مجامع اینترنتی همانند فروم‌ها و بلاگ‌ها = میانگین ۲,۴۵۶ از ۵ می‌دانند.
روسیه	در روسیه مطالعه شملوا (۲۰۱۶) نشان داد بیشترین مصداق شامل کپی بدون استناد مطالب، پارافریز کردن مطالب بدون استناد، و خرید مقاله (۲۹ درصد)، و تقلب شامل نوشتن از روی دیگران سر جلسه امتحان، استفاده از یادداشت‌های غیرمجاز سر جلسه امتحان، و استفاده از موبایل برای تقلب (۲۹ درصد) است.
سوئد	در سوئد طبق مطالعه تراست (۲۰۰۹) بیشتر مصداق استفاده شده توسط دانشجویان دروغگویی در

رابطه با شرایط پزشکی یا شرایط دیگر برای جلب توجه اساتید (۸۱ درصد)، دروغگویی در رابطه با شرایط فیزیکی و دیگر شرایط برای تمدید انجام تکالیف (۷۹ درصد)، کپی مطالب در کارهای کلاسی بدون استناد (۶۱ درصد)، کپی کردن اثر یک دانشجوی دیگر با آگاهی خود او (۵۵ درصد)، کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۵۱ درصد) است. بدرفتاری دانشگاهی در بین دانشجویان سوئدی رایج به نظر می‌رسد. تقلب سر جلسه امتحان رایج تر از دیگر انواع بدرفتاری دانشگاهی است.	
در کرواسی طبق یافته‌های سابوتیک و پازیک (۲۰۱۴) تقلب در درس (۷۶ درصد) و استفاده از مطالب در نگارش آثار خود بدون استناد (۵۳ درصد) بیشترین مصداق است.	کرواسی

استخراج داده‌ها نشان داد پژوهش‌های وارده در تحلیل که مصادیق و میزان سرقت علمی را بررسی کرده‌اند شامل کشورهای: اسپانیا، استرالیا، انگلستان، ایالات متحده، ایران، آفریقای جنوبی، پاکستان، پرتغال، تایوان، ترکیه، روسیه، سوئد و کرواسی و همچنین در پژوهشی که توسط فالتنیک و سچ (۲۰۱۲) انجام شد سرقت علمی به طور کلی در میان کشورهای انگلستان، چک، لهستان، لیتوانی، قبرس، بلغارستان نیز مقایسه شده است (انگلستان = ۲۳٫۴ درصد، چک = ۲۳٫۶ درصد، لهستان = ۳۸٫۵ درصد، لیتوانی = ۲۵ درصد، قبرس = ۹٫۱ درصد، بلغارستان = ۰ درصد) می‌باشند که در کار تحلیل نهایی کشورها از خروجی های این پژوهش نیز استفاده شد. در جدول ۴-۱۹ دسته بندی کشورهای وارد شده برای تحلیل در پژوهش حاضر ارائه شده است.

جدول ۴-۱۹. تقسیم بندی کشورها بر اساس نوع کشور

نوع کشور	کشور
کشورهای توسعه یافته	اسپانیا، استرالیا، انگلستان، ایالات متحده، پرتغال، سوئد، کرواسی، جمهوری چک، لهستان، لیتوانی، قبرس
کشورهای در حال توسعه	آفریقای جنوبی، ایران، پاکستان، ترکیه، روسیه، بلغارستان، چین (تایوان)
کشورهای جهان اسلام	ایران، پاکستان، ترکیه
کشورهای منطقه (کشورهای اطراف ایران)	ایران، پاکستان، ترکیه، روسیه

در پاسخ به سوال چهارم پژوهش: " آیا مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه متفاوت است؟" یافته‌ها در جدول ۴-۲۰ الی ۴-۲۱ آمده است. تفاوت چشم گیری بین میزان و مصادیق سرقت علمی در بین دانشجویان کشورهای توسعه یافته و در حال

توسعه به چشم نمی خورد. لیکن مطالعه جدول نشان می دهد در برخی مصداق ها تفاوت‌هایی کوچک وجود دارد. علاوه بر مصداق های سرقت علمی بیشتر تفاوت کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته مربوط به بخش دلایل ارتکاب سرقت علمی و انگیزه های ارتکاب سرقت علمی بود که در بحث این پژوهش و در قالب سوالات این پژوهش نمی گنجد. همچنین در کشورهای توسعه یافته قوانین و مقررات مبارزه با سرقت علمی و آموزش های پیشگیری از آن بیشتر وجود داشت و میزان آشنایی و آگاهی دانشجویان با قوانین و مقررات مورد پژوهش های بسیاری بود، لیکن در کشورهای در حال توسعه در مرحله تدوین قوانین و مقررات هستند و در مرحله آغاز آموزشهای جلوگیری از سرقت علمی می باشند.

جدول ۴-۲۰. مصادیق بدرفتاری دانشگاهی و سرقت علمی در کشورهای توسعه یافته

کشور	نتیجه (بیشترین مصادیق بدرفتاری دانشگاهی و سرقت علمی)
اسپانیا	در اسپانیا طبق مطالعات کومز و همکاران (۲۰۱۱) بیشترین نوع مصداق و بدرفتاری دانشگاهی مربوط به اجازه تقلب به دیگران سر جلسه امتحان (۷۴٫۴ درصد)، و کپی و چسباندن یک متن از اینترنت در مقاله خود بدون استناد (۶۱٫۱ درصد) و کپی کردن بخش هایی از یک تکلیف پیش تر ارائه شده (۵۰ درصد)، و همچنین دستکاری فهرست منابع و مآخذ (۵۳٫۱ درصد) می شود و به طور کلی مطالعات کومز سالزار و وارگاس (۲۰۱۳) سرقت علمی را در بین دانشجویان ۵۳ درصد و وازکوئیز (۲۰۱۲) ۷۴٫۶ درصد اعلام کرده اند. که آمار بالایی را در زمینه سرقت علمی نشان می دهد.
استرالیا	در استرالیا طبق مطالعات بریمبل و استیونسون کلارک (۲۰۰۵) بیشترین مصداق بدرفتاری دانشگاهی شامل : کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۵۴ درصد)، ادامه دادن به نوشتن پاسخ سوالات امتحان پس از پایان یافتن زمان قانونی (۵۳ درصد)، کپی نقل قول ها بدون آوردن علامت نقل قول (۴۹ درصد)، افزودن منابع استفاده نشده به فهرست منابع (۴۵ درصد) است. این در حالی است که مصداق های بارزتر سرقت علمی همچون پارافرایز نادرست و کپی کردن بدون استناد و ... میزان کمتری در بین دانشجویان استرالیایی اتفاق می افتد. همچنین مطالعات کورتیس و واردنگا (۲۰۱۶) نشان داد کپی چند جمله از یک منبع بدون استناد (۴۴٫۴۴ درصد) در بین دانشجویان شیوع دارد. مطالعات اریکسون و مک گی (۲۰۱۵) نیز نشان داد تقلب بیش از دیگر گونه های بدرفتاری دانشگاهی در بیان دانشجویان شایع است و بیش از ۶۰ درصد دانشجویان گفته اند که دست کم مرتکب یکی از شکل های سرقت علمی شده اند.
انگلستان	در انگلستان مطالعات سلوین (۲۰۰۸) نشان داد کپی چند جمله از یک وب سایت در مقاله بدون استناد

(۵۹ درصد) و از سایر کپی کردن های نادرست بدون ذکر منبع مانند "کپی پاراگراف، صفحه و یا مقاله " بیشتر است و سایر گویه های مصداق کپی کردن نادرست کمتر اتفاق می افتد. به طور کل سه پنجم دانشجویان اعتراف به سرقت علمی برخط طی یک سال گذشته کرده اند. همچنین مطالعه فالتنیک و سچ (۲۰۱۲) نشان داد ۲۳,۴ درصد دانشجویان انگلیسی به طور میانگین سرقت علمی انجام می دهند.	
در ایالات متحده مطالعات ریان و همکاران (۲۰۱۶) نشان داد بیشترین مصادیق بد رفتاری دانشگاهی و سرقت علمی شامل انجام یک کار انفرادی با همکاری دیگران (۵۳ درصد) و ارائه یک کار کپی به عنوان کار خود دانشجو (۴۰ درصد) است. در مطالعه هنسلی و همکاران (۲۰۱۳) نیز بیشترین تقلب در امتحان (۵۱,۷۱ درصد) و دسترسی به سوالات امتحان پیش از برگزاری (۴۱,۱۰ درصد) گزارش شده است. یافته های کوزنسکی (۲۰۱۳) نیز نشان داد بیشترین مصادیق شامل: کار گروهی بر روی تکالیف فردی (۶۸,۳ درصد)، کپی کردن تکلیف دانشجویی دیگر (۵۹,۵ درصد)، داده سازی آزمایشگاهی (۵۷,۱ درصد)، دریافت کمک غیرقانونی برای انجام تکالیف (۴۸,۴ درصد)، کپی کردن برنامه کامپیوتری دانشجویی دیگر (۴۵,۲ درصد) است. لاوت هوپر و همکاران (۲۰۰۷) بیشترین مصادیق را شامل: دسترسی به سوالات امتحان پیش از برگزاری توسط دانشجویانی که پیش تر آزمون داده اند (۸۵ درصد)، کمک به دیگران در تقلب کردن (۷۰ درصد)، ارائه مقاله ای دارای جمله های کپی شده از آثار دیگر بدون استناد (۶۹ درصد)، ارائه مقاله ای دارای جمله های کپی شده از اینترنت بدون استناد (۶۵ درصد)، دریافت کمک غیرقانونی برای انجام تکالیف (۶۴ درصد)، کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر با آگاهی او (۶۰ درصد)، کپی کردن پاسخ سوالات امتحان از روی دست یکی دیگر بدون آگاهی او (۵۷ درصد)، افزودن فهرست منابع و مآخذ اشتباه (۴۷ درصد)، ارائه تکلیف کلاسی یا مقاله دانشجویی دیگر به نام خود (۴۴ درصد)، داده سازی آزمایشگاهی (۴۲ درصد) دریافتند. در مطالعه استفان، یانگ و کالابرس (۲۰۰۷) نیز بیشترین مصداق همکاری غیرمجاز (۴۶,۴ درصد) بیان شده است. هارد و همکاران (۲۰۰۶) نیز بیشترین مصادیق را شامل کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۶۵,۲ درصد)، اجازه به دیگران برای نوشتن پاسخ سوالات امتحان از روی دست شما بدون نقشه قبلی (۴۶,۶ درصد)، ارائه یک تکلیف به چند کلاس (۴۲,۹ درصد)، کپی مطالب از اینترنت در مقاله و ارائه مقاله به عنوان اثر خود (۳۹,۴ درصد) می دانند.	ایالات متحده
در پرتغال فریر (۲۰۱۳) نشان داد بیشترین مصداق اجازه دادن به دیگران جهت تقلب سر جلسه امتحان (میانگین: ۳,۱۹) است.	پرتغال
در سوئد طبق مطالعه تراست (۲۰۰۹) بیشتر مصادیق استفاده شده توسط دانشجویان دروغگویی در	سوئد

رابطه با شرایط پزشکی یا شرایط دیگر برای جلب توجه اساتید (۸۱ درصد)، دروغگویی در رابطه با شرایط فیزیکی و دیگر شرایط برای تمدید انجام تکالیف (۷۹ درصد)، کپی مطالب در کارهای کلاسی بدون استناد (۶۱ درصد)، کپی کردن اثر یک دانشجوی دیگر با آگاهی خود او (۵۵ درصد)، کار گروهی بر روی یک تکلیف انفرادی (۵۱ درصد) است. بدرفتاری دانشگاهی در بین دانشجویان سوئدی رایج به نظر می‌رسد. تقلب سر جلسه امتحان رایج‌تر از دیگر انواع بدرفتاری دانشگاهی است.	
در کرواسی طبق یافته‌های سابوتیک و پازیک (۲۰۱۴) تقلب در درس (۷۶ درصد) و استفاده از مطالب در نگارش آثار خود بدون استناد (۵۳ درصد) بیشترین مصداق است.	کرواسی
۲۳٫۶ درصد سرقت علمی	جمهوری چک
۳۸٫۵ درصد سرقت علمی	لهستان
۲۵ درصد سرقت علمی	لیتوانی
۹٫۱ درصد سرقت علمی	قبرس

جدول ۴-۲۱. مصادیق بدرفتاری دانشگاهی و سرقت علمی در کشورهای در حال توسعه

کشور	نتیجه (بیشترین مصادیق بدرفتاری دانشگاهی و سرقت علمی)
ایران	در ایران مطالعه رضانژاد و رضایی (۲۰۱۳) نشان داد بیشترین مصداق در بین دانشجویان کپی یک جمله بدون استناد (۵۹ درصد) است.
آفریقای جنوبی	مانوندا و مانیویی (۲۰۰۰) نشان دادند میزانی از بدرفتاری در میان دانشجویان دیده می‌شود، با این حال این میزان بسیار کمتر از آن چیزی است که از دانشگاه‌های انگلستان و ایالات متحده گزارش شده است. از این میان بیشترین مصداق مربوط به پارافریز کردن بدون استناد (۳۴٫۴۸ درصد)، و کپی مطالب در تکلیف خود از منابع دیگر بدون استناد (۳۲٫۷۶ درصد) می‌باشد.
پاکستان	در پاکستان جیاس و همکاران (۲۰۱۴) بیشترین مصادیق را در حوزه سرقت علمی شناسایی (۳۴ درصد) کردند و شیرازی، جعفری و معظم (۲۰۱۰) در مطالعه خود نشان دادند این میزان ۸۲ درصد می‌باشد. در مطالعه رمضان و همکاران (۲۰۱۲) نزدیک به ۲۴ درصد از دانشجویان اعتراف کرده‌اند که دست‌کم تا کنون یک بار به صورت عمدی مرتکب سرقت علمی شده‌اند.
تایوان	در تایوان لین و ون (۲۰۰۶) دریافتند نزدیک به ۶۱٫۷۲ درصد دانشجویان تایوانی دست‌کم یک‌بار مرتکب یکی از گونه‌های بدرفتاری دانشگاهی شده‌اند. از این میان بیشترین مصداق را ارائه مقاله یا تکلیف خود به دیگران: ۸۷٫۶ درصد، گفتن پاسخ سوالات به دانشجویان دیگر: ۷۹٫۲ درصد، کمک غیرمجاز به دیگران در انجام تکالیفشان: ۷۹٫۱ درصد، استناد به منابع بدون رؤیت آنها: ۷۸٫۹ درصد، کپی کردن تکالیف دانشجویان دیگر: ۷۸٫۲ درصد، کپی کردن مطالب بدون استناد: ۷۳٫۷ درصد.

	درصد، تقلب از روی دست دیگران: ۷۴٫۸ درصد، استفاده از یادداشت تقلب: ۷۲٫۱ درصد و دستکاری فهرست منابع و مآخذ: ۵۵٫۶ درصد تشکیل می‌دهد. همچنین مطالعه یانگ، هوآنگ و چن (۲۰۱۳) بیشترین مصداق را همکاری غیرمجاز (میانگین زنان: ۲٫۱۲ از ۵، میانگین مردان: ۲٫۱۴ از ۵) می‌داند.
ترکیه	در ترکیه ارت و اوکی (۲۰۱۴) در پژوهش خود دریافتند بیشترین مصادیق شامل: انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی (۸۰٫۱ درصد)، کپی کردن منابع از اینترنت (۷۶٫۷ درصد)، کپی حجم زیادی از مطالب با ذکر استناد (۷۴٫۴ درصد)، اشتباه نوشتاری (۷۱٫۲ درصد)، کپی مجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۷ درصد)، پارافریز کردن مطالب اینترنتی به گونه‌ای که به ایده اصلی آسیب وارد شود (۵۷٫۵ درصد)، ارائه یک تکلیف در چند کلاس (۵۵٫۷ درصد) و کپی غیرمجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۳٫۴ درصد) است. همچنین اکبالات و همکاران (۲۰۰۷) در پژوهش خود بیشترین مصداق را انجام تکالیف فردی از طریق مجامع اینترنتی همانند فوروم‌ها و بلاگ‌ها = میانگین ۲٫۴۵۶ از ۵ می‌دانند.
روسیه	در روسیه مطالعه شملوا (۲۰۱۶) نشان داد بیشترین مصداق شامل کپی بدون استناد مطالب، پارافریز کردن مطالب بدون استناد، و خرید مقاله (۲۹ درصد)، و تقلب شامل نوشتن از روی دیگران سر جلسه امتحان، استفاده از یادداشت‌های غیرمجاز سر جلسه امتحان، و استفاده از موبایل برای تقلب (۲۹ درصد) است.
بلغارستان	۰ درصد سرقت علمی

در کشورهای توسعه یافته مانند اسپانیا مطالعات کومز سالزار و وارگاس (۲۰۱۳) سرقت علمی را در بین دانشجویان ۵۳ درصد و وازکوئیز (۲۰۱۲) ۷۴٫۶ درصد اعلام کرده‌اند. که آمار بالایی را در زمینه سرقت علمی نشان می‌دهد. در استرالیا مطالعات اریکسون و مک‌گی (۲۰۱۵) نیز نشان داد تقلب بیش از دیگر گونه‌های بدرفتاری دانشگاهی در بیان دانشجویان شایع است و بیش از ۶۰ درصد دانشجویان گفته‌اند که دست کم مرتکب یکی از شکل‌های سرقت علمی شده‌اند. در انگلستان مطالعات سلوین (۲۰۰۸) به طور کل سه پنجم دانشجویان اعتراف به سرقت علمی برخط طی یک سال گذشته کرده‌اند. همچنین مطالعه فالتنیک و سچ (۲۰۱۲) نشان داد ۲۳٫۴ درصد دانشجویان انگلیسی به طور میانگین سرقت علمی انجام می‌دهند. در ایالات متحده مطالعات مختلف نشان داد انواع مصادیق سرقت علمی به طور کلی رایج تر است. در پرتغال فریر (۲۰۱۳) نشان داد بیشترین مصداق اجازه دادن به دیگران جهت تقلب سر جلسه امتحان (میانگین: ۳٫۱۹) است. بدرفتاری دانشگاهی در بین دانشجویان سوئدی رایج به نظر می‌رسد. تقلب سر جلسه امتحان رایج‌تر از دیگر انواع بدرفتاری

دانشگاهی است. ۲۳,۶ درصد سرقت علمی در جمهوری چک، ۳۸,۵ درصد سرقت علمی در لهستان، ۲۵ درصد سرقت علمی در لیتوانی و ۹,۱ درصد سرقت علمی در قبرس گزارش شده است که نشان از نسبی بودن میزان سرقت علمی در کشورهای توسعه یافته است و البته میزان آن در کل نزدیک به نیمی از دانشجویان است و بیشترین مصادیق مربوط به تقلب در تکالیف کلاسی و تقلب در جلسه امتحان است.

در مقابل در کشورهای در حال توسعه مانند ایران، بیشترین مصداق در بین دانشجویان کپی یک جمله بدون استناد (۵۹ درصد) است. همچنین در آفریقای جنوبی میزانی از بدرفتاری در میان دانشجویان دیده می‌شود، با این حال این میزان بسیار کمتر از آن چیزی است که از دانشگاه‌های انگلستان و ایالات متحده گزارش شده است. از این میان بیشترین مصداق مربوط به پارافریز کردن بدون استناد (۳۴,۴۸ درصد)، و کپی مطالب در تکلیف خود از منابع دیگر بدون استناد (۳۲,۷۶ درصد) می‌باشد. در ترکیه نیز بیشترین مصادیق شامل: انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی، کپی کردن منابع از اینترنت، پارافریز کردن مطالب اینترنتی به گونه‌ای که به ایده اصلی آسیب وارد شود، همچنین انجام تکالیف فردی از طریق مجامع اینترنتی همانند فوروم‌ها و بلاگ‌ها است. در روسیه بیشترین مصداق شامل کپی بدون استناد مطالب، پارافریز کردن مطالب بدون استناد، و خرید مقاله است. در تایوان کپی کردن مطالب بدون استناد و دستکاری فهرست منابع و مآخذ، همکاری غیرمجاز از بیشترین مصادیق سرقت علمی است و در بلغارستان میزان مصادیق سرقت علمی نزدیک به صفر درصد گزارش شده است.

همانطور که مشخص است مصادیق سرقت علمی در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه متفاوت است. در کشورهای توسعه یافته بیشتر مصادیق شامل تقلب در تکالیف کلاسی و تقلب در جلسه امتحان است که از مصادیق بدرفتاری دانشگاهی است و کمتر مصداق سرقت علمی محسوب می‌شود و در کشورهای در حال توسعه بیشتر مصادیق مرتبط با سرقت علمی خصوصاً مصادیق کپی کردن نادرست و استناد نادرست و پارافریز کردن نادرست است و همچنین همکاری های غیر مجاز مانند سایه نویسی و تبانی است.

نکته قابل توجه این است که در هردوی کشورهای دستکاری (جعل و تحریف) اطلاعات در بین دانشجویان دانشگاه در کمترین میزان مصادیق است.

۴-۳-۵. پاسخ به پرسش پنجم پژوهش

در پاسخ به سوال پنجم پژوهش "مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای منطقه به چه میزان است؟"

در ایران مطالعه رضائزاد و رضایی (۲۰۱۳) نشان داد بیشترین مصداق در بین دانشجویان کپی یک جمله بدون استناد (۵۹ درصد) است. در پاکستان جیاس و همکاران (۲۰۱۴) بیشترین مصداق را در حوزه سرقت علمی شناسایی (۳۴ درصد) کردند و شیرازی، جعفرص و معظم (۲۰۱۰) در مطالعه خود نشان دادند این میزان ۸۲ درصد می‌باشد. در مطالعه رمضان و همکاران (۲۰۱۲) نزدیک به ۲۴ درصد از دانشجویان اعتراف کرده‌اند که دست کم تا کنون یک بار به صورت عمدی مرتکب سرقت علمی شده‌اند. در ترکیه ارت و اوکی (۲۰۱۴) در پژوهش خود دریافتند بیشترین مصداق شامل: انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی (۸۰,۱ درصد)، کپی کردن منابع از اینترنت (۷۶,۷ درصد)، کپی حجم زیادی از مطالب با ذکر استناد (۷۴,۴ درصد)، اشتباه نوشتاری (۷۱,۲ درصد)، کپی مجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۷ درصد)، پارافریز کردن مطالب اینترنتی به گونه‌ای که به ایده اصلی آسیب وارد شود (۵۷,۵ درصد)، ارائه یک تکلیف در چند کلاس (۵۵,۷ درصد) و کپی غیرمجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۳,۴ درصد) است. همچنین اکبالا و همکاران (۲۰۰۷) در پژوهش خود بیشترین مصداق را انجام تکالیف فردی از طریق مجامع اینترنتی همانند فروم‌ها و بلاگ‌ها = میانگین ۲,۴۵۶ از ۵ می‌دانند. در روسیه مطالعه شملوا (۲۰۱۶) نشان داد بیشترین مصداق شامل کپی بدون استناد مطالب، پارافریز کردن مطالب بدون استناد، و خرید مقاله (۲۹ درصد)، و تقلب شامل نوشتن از روی دیگران سر جلسه امتحان، استفاده از یادداشت‌های غیرمجاز سر جلسه امتحان، و استفاده از موبایل برای تقلب (۲۹ درصد) است. همانطور که جدول ۴-۲۲ نشان می‌دهد مصادیق بسیاری از منظر سرقت علمی و بدرفتاری دانشگاهی در میان کشورهای منطقه اطراف ایران توسط دانشجویان انجام می‌شود که بیشترین آنها شامل: کپی جمله بدون استناد، انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی، کپی کردن منابع از اینترنت، کپی حجم زیادی از مطالب با ذکر استناد، اشتباه نوشتاری، کپی مجاز کار دیگران روی اینترنت، پارافریز کردن مطالب اینترنتی به

گونه‌ای که به ایده اصلی آسیب وارد شود، ارائه یک تکلیف در چند کلاس است. البته یافته‌ها نشان می‌دهد در بین کشورهای منطقه از لحاظ مصداق‌های سرقت علمی تفاوت وجود دارد. لیکن مطالعات به لحاظ عدم همسنجی و تجانس امکان ادغام و دریافت خروجی متاآنالیز نداشتند تا علاوه بر خروجی های تحلیلی و کیفی بتوان امار کمی میانگین را نیز بیان نمود.

جدول ۴-۲۲. مصادیق سرقت علمی و میزان آن در کشورهای منطقه

کشور	مصادیق سرقت علمی و میزان آن در کشورهای منطقه
ایران	۱. کپی یک جمله بدون استناد (۵۹ درصد)، ۲. کپی یک پاراگراف بدون استناد (۳۰ درصد)، ۳. کپی یک صفحه بدون استناد (۱۲ درصد)، و ۴. کپی کل یک مقاله (۴ درصد) (در مطالعه رضائزاد و رضایی، ۲۰۱۳)
پاکستان	سرقت علمی (۳۴ درصد)، ۲. دروغ‌گویی (۱۸٫۵ درصد)، ۳. تقلب در امتحان (۳۲٫۵ درصد) (در مطالعه گیاس و همکاران، ۲۰۱۴)؛ سرقت علمی (دانشجویان: ۸۲ درصد، اساتید: ۷۳ درصد) (در مطالعه شیرازی، جعفری و معظم، ۲۰۱۰) نزدیک به ۲۴ درصد از دانشجویان اعتراف کرده‌اند که دست کم تا کنون یک بار به صورت عمدی مرتکب سرقت علمی شده‌اند. (در مطالعه رمضان و همکاران، ۲۰۱۲)

۱. انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی (۸۰,۱ درصد)، ۲. کپی کردن منابع از اینترنت (۷۶,۷ درصد)، ۳. کپی حجم زیادی از مطالب با ذکر استناد (۷۴,۴ درصد)، ۴. اشتباه نوشتاری (۷۱,۲ درصد)، ۵. کپی مجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۷ درصد)، ۶. پارافریز کردن مطالب اینترنتی به گونه‌ای که به ایده اصلی آسیب وارد شود (۵۷,۵ درصد)، ۷. ارائه یک تکلیف در چند کلاس (۵۵,۷ درصد)، ۸. کپی غیرمجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۳,۴ درصد)، ۹. انجام کار دیگران با کمک اینترنت (۵۱,۳ درصد)، ۱۰. ترکیب چند منبع و گردآوری یک تکلیف کلاسی بدون استناد به منابع (۴۵,۹ درصد)، ۱۱. استفاده از کار دیگران بدون استناد (۴۴,۶ درصد)، ۱۲. استفاده از منابع بدون ذکر آنها (۴۴ درصد)، ۱۳. نیاوردن نام پدیدآوران در فهرست منابع و مآخذ (۴۰,۹ درصد)، ۱۴. تغییر مطالب اینترنتی و استناد به آنها (۳۳,۷ درصد)، ۱۵. ترجمه منابع اینترنتی و ادعای آن به عنوان فکر خود (۳۴,۷ درصد)، ۱۶. آوردن نقل قول بدون استفاده از علامت نقل قول (۳۶ درصد)، ۱۷. استفاده از یک کار آماده اینترنتی به عنوان تکلیف (۳۲,۱ درصد)، ۱۸. دستکاری داده‌های علمی روی اینترنت (۲۸ درصد)، ۱۹. تجزیه اطلاعات علمی روی اینترنت به دلخواه (۳۰,۸ درصد)، ۲۰. داشتن افرادی که تکلیف انجام دهند (۳۰,۳ درصد)، ۲۱. آوردن استناد در جای نامناسب در متن (۲۳,۸ درصد)، ۲۲. استفاده از یک تکلیف قدیمی و تغییر اندک آن برای ارائه در یک کلاس دیگر (۲۳,۱)، ۲۳. خرید و فروش تکلیف روی اینترنت (۱۸,۹ درصد)، ۲۴. دستکاری اطلاعات (۱۷,۹ درصد)، ۲۵. ادعای کاذب در استفاده از منابع (۱۷,۱ درصد)، ۲۶. انتشار غیرمجاز کارهای دیگران روی اینترنت (۱۴,۲ درصد)، ۲۷. ادعای کاذب انجام پژوهش (۱۴ درصد)، ۲۸. ذکر منابع برای اطلاعات غیرعلمی و جعلی روی اینترنت (۱۵,۵ درصد)، ۲۹. آوردن منابع اشتباه (۱۳ درصد)، ۳۰. افزودن نام دوستان به فهرست پدیدآوران در حالی که کاری انجام نداده‌اند (۹,۸ درصد)، ۳۱. تخریب آثار علمی دیگران از طریق اینترنت (۸,۸ درصد)، ۳۲. فروش اثر شخصی از طریق اینترنت (۷ درصد) (در مطالعه ارت و اوکی، ۲۰۱۴)

ترکیه

۱. کلاهبرداری (تخریب آثار دیگران روی اینترنت = میانگین ۱,۱۶۴ از ۵، فروش پروژه دیگران روی اینترنت = میانگین ۱,۱۳۸ از ۵، انتشار آثار دیگران روی اینترنت بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۱۷۵ از ۵، افزودن پدیدآوران دروغین به مقاله = میانگین ۱,۱۹۹ از ۵، ادعای دروغین استفاده از مواد و منابع = میانگین ۱,۲۹۱ از ۵، ادعای دروغین انجام پژوهش = میانگین ۱,۲۵۹ از ۵، ترجمه منابع اینترنتی و ادعای مالکیت آن = میانگین ۱,۲۵۹ از ۵، جعل اطلاعات = میانگین ۱,۲۷۷ از ۵، ارائه فهرست منابع اشتباه = میانگین ۱,۱۶۱ از ۵، ارائه استناد در محل نامناسب در مقاله = میانگین ۱,۳۱۰ از ۵، تکه تکه کردن یک منبع اینترنتی و ارائه گزینشی اطلاعات آن = میانگین ۱,۳۶۹ از ۵)، ۲. سرقت علمی (استفاده از آثار دیگران و ارائه آن به عنوان اثر خود بدون آگاهی آنها = میانگین ۱,۶۲۱ از ۵، استفاده از بخش مهمی از آثار دیگران در کار خود بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۷۶۹ از ۵، ترکیب مطالب چند منبع اینترنتی و درست کردن یک مقاله یا تکلیف کلاسی = میانگین ۱,۷۷۸ از ۵، استفاده از اینترنت برای کپی آثار دیگران بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۹۰۴ از ۵، استفاده از نقل قول‌های اینترنتی بدون گذاشتن علامت نقل قول = میانگین ۱,۴۲۴ از ۵)، ۳. تحریف (تحریف گفته‌های دیگران با استناد به آنها = میانگین ۱,۳۸۴ از ۵، دستکاری اطلاعات علمی روی اینترنت از طریق نظرات شخصی = میانگین ۱,۳۵۸ از ۵، پارافریز کردن مطالب به شیوه‌ای که به ایده اصلی آسیب برسد = میانگین ۱,۶۵۰ از ۵)، ۴. تخلف (ارائه یک تکلیف برای چندین درس = میانگین ۱,۹۱۷ از ۵، استناد غیرمرسوم به یک منبع اینترنتی = میانگین ۱,۹۹۴ از ۵، اشتباه عمدی لفظی = میانگین ۱,۹۴۵ از ۵، انجام تکالیف دیگران از طریق اینترنت = میانگین ۱,۶۴۷ از ۵)، ۵. کمک غیرمجاز (خرید و فروش مقاله و تکالیف کلاسی بر روی اینترنت = میانگین ۱,۳۶۵ از ۵، انجام تکالیف فردی از طریق مجامع اینترنتی همانند فروم‌ها و بلاگ‌ها = میانگین ۲,۴۵۶ از ۵، برون‌سپاری انجام تکالیف = میانگین ۱,۵۳۱ از ۵) (در مطالعه آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)

۱. سرقت علمی شامل کپی بدون استناد مطالب، پارافریز کردن مطالب بدون استناد، و خرید مقاله (۲۹ درصد)، ۲. تقلب شامل نوشتن از روی دیگران سر جلسه امتحان، استفاده از یادداشت‌های غیرمجاز سر جلسه امتحان، و استفاده از موبایل برای تقلب (۲۹ درصد) (در مطالعه شاملوا، ۲۰۱۶)	روسیه
--	-------

۴-۳-۶. پاسخ به پرسش ششم پژوهش

در پاسخ به سوال ششم پژوهش "مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای جهان اسلام به چه میزان است؟"

مصادیق سرقت علمی در بین کشورهای جهان اسلام در جدول ۴-۲۳ ارائه شده است. از لحاظ مصادیق‌های سرقت علمی تفاوت وجود دارد. لیکن مطالعات به لحاظ عدم همسنگی و تجانس امکان ادغام و دریافت خروجی متاآنالیز نداشتند تا علاوه بر خروجی‌های تحلیلی و کیفی بتوان امار کمی میانگین را نیز بیان نمود. میزان تفاوت‌ها در جدول مشخص است. در ایران بیشترین مصداق در بین دانشجویان کپی یک جمله بدون استناد است. در پاکستان بیشترین مصداق را در حوزه سرقت علمی به طور کلی شناسایی کردند و این میزان ۸۲ درصد می‌باشد. در ترکیه بیشترین مصداق شامل: انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی، کپی کردن منابع از اینترنت، کپی حجم زیادی از مطالب با ذکر استناد است. در روسیه بیشترین مصداق شامل کپی بدون استناد مطالب، پارافریز کردن مطالب بدون استناد، و خرید مقاله است.

جدول ۴-۲۳. مصادیق سرقت علمی و میزان آن در کشورهای جهان اسلام

کشور	مصادیق سرقت علمی و میزان آن در کشورهای جهان اسلام
ایران	۱. کپی یک جمله بدون استناد (۵۹ درصد)، ۲. کپی یک پاراگراف بدون استناد (۳۰ درصد)، ۳. کپی یک صفحه بدون استناد (۱۲ درصد)، و ۴. کپی کل یک مقاله (۴ درصد) (در مطالعه رضائزاد و رضایی، ۲۰۱۳)
پاکستان	— سرقت علمی (۳۴ درصد)، ۲. دروغ‌گویی (۱۸٫۵ درصد)، ۳. تقلب در امتحان (۳۲٫۵ درصد) در مطالعه گیاس و همکاران، ۲۰۱۴؛ — سرقت علمی (دانشجویان: ۸۲ درصد، اساتید: ۷۳ درصد) (در مطالعه شیرازی، جعفری و معظم، ۲۰۱۰) — نزدیک به ۲۴ درصد از دانشجویان اعتراف کرده‌اند که دست کم تا کنون یک بار به صورت

عمدی مرتکب سرقت علمی شده‌اند. (در مطالعه رمضان و همکاران، ۲۰۱۲)	
ترکیه — ۱. انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی (۸۰,۱ درصد)، ۲. کپی کردن منابع از اینترنت (۷۶,۷ درصد)، ۳. کپی حجم زیادی از مطالب با ذکر استناد (۷۴,۴ درصد)، ۴. اشتباه نوشتاری (۷۱,۲ درصد)، ۵. کپی مجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۷ درصد)، ۶. پارافریز کردن مطالب اینترنتی به گونه‌ای که به ایده اصلی آسیب وارد شود (۵۷,۵ درصد)، ۷. ارائه یک تکلیف در چند کلاس (۵۵,۷ درصد)، ۸. کپی غیرمجاز کار دیگران روی اینترنت (۵۳,۴ درصد)، ۹. انجام کار دیگران با کمک اینترنت (۵۱,۳ درصد)، ۱۰. ترکیب چند منبع و گردآوری یک تکلیف کلاسی بدون استناد به منابع (۴۵,۹ درصد)، ۱۱. استفاده از کار دیگران بدون استناد (۴۴,۶ درصد)، ۱۲. استفاده از منابع بدون ذکر آنها (۴۴ درصد)، ۱۳. نیاوردن نام پدیدآوران در فهرست منابع و مآخذ (۴۰,۹ درصد)، ۱۴. تغییر مطالب اینترنتی و استناد به آنها (۳۳,۷ درصد)، ۱۵. ترجمه منابع اینترنتی و ادعای آن به عنوان فکر خود (۳۴,۷ درصد)، ۱۶. آوردن نقل قول بدون استفاده از علامت نقل قول (۳۶ درصد)، ۱۷. استفاده از یک کار آماده اینترنتی به عنوان تکلیف (۳۲,۱ درصد)، ۱۸. دستکاری داده‌های علمی روی اینترنت (۲۸ درصد)، ۱۹. تجزیه اطلاعات علمی روی اینترنت به دلخواه (۳۰,۸ درصد)، ۲۰. داشتن افرادی که تکلیف انجام دهند (۳۰,۳ درصد)، ۲۱. آوردن استناد در جای نامناسب در متن (۲۳,۸ درصد)، ۲۲. استفاده از یک تکلیف قدیمی و تغییر اندک آن برای ارائه در یک کلاس دیگر (۲۳,۱)، ۲۳. خرید و فروش تکلیف روی اینترنت (۱۸,۹ درصد)، ۲۴. دستکاری اطلاعات (۱۷,۹ درصد)، ۲۵. ادعای کاذب در استفاده از منابع (۱۷,۱ درصد)، ۲۶. انتشار غیرمجاز کارهای دیگران روی اینترنت (۱۴,۲ درصد)، ۲۷. ادعای کاذب انجام پژوهش (۱۴ درصد)، ۲۸. ذکر منابع برای اطلاعات غیرعلمی و جعلی روی اینترنت (۱۵,۵ درصد)، ۲۹. آوردن منابع اشتباه (۱۳ درصد)، ۳۰. افزودن نام دوستان به فهرست پدیدآوران در حالی که کاری انجام نداده‌اند (۹,۸ درصد)، ۳۱. تخریب آثار علمی دیگران از طریق اینترنت (۸,۸ درصد)، ۳۲. فروش اثر شخصی از طریق اینترنت (۷ درصد) (در مطالعه ارت و اوکی، ۲۰۱۴) — ۱. کلاهبرداری (تخریب آثار دیگران روی اینترنت = میانگین ۱,۱۶۴ از ۵، فروش پروژه دیگران روی اینترنت = میانگین ۱,۱۳۸ از ۵، انتشار آثار دیگران روی اینترنت بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۱۷۵ از ۵، افزودن پدیدآوران دروغین به مقاله = میانگین ۱,۱۹۹ از ۵، ادعای دروغین استفاده از مواد و منابع = میانگین ۱,۲۹۱ از ۵، ادعای دروغین انجام پژوهش = میانگین ۱,۲۵۹ از ۵، ترجمه منابع اینترنتی و ادعای مالکیت آن = میانگین ۱,۲۵۹ از ۵، جعل اطلاعات = میانگین ۱,۲۷۷ از ۵، ارائه فهرست منابع اشتباه = میانگین ۱,۱۶۱ از ۵، ارائه استناد در محل نامناسب در مقاله = میانگین ۱,۳۱۰ از ۵، تکه تکه کردن یک منبع اینترنتی و ارائه	

گزینشی اطلاعات آن = میانگین ۱,۳۶۹ از ۵)، ۲. سرقت علمی (استفاده از آثار دیگران و ارائه آن به عنوان اثر خود بدون آگاهی آنها = میانگین ۱,۶۲۱ از ۵، استفاده از بخش مهمی از آثار دیگران در کار خود بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۷۶۹ از ۵، ترکیب مطالب چند منبع اینترنتی و درست کردن یک مقاله یا تکلیف کلاسی = میانگین ۱,۷۷۸ از ۵، استفاده از اینترنت برای کپی آثار دیگران بدون اجازه آنها = میانگین ۱,۹۰۴ از ۵، استفاده از نقل قول‌های اینترنتی بدون گذاشتن علامت نقل قول = میانگین ۱,۴۲۴ از ۵)، ۳. تحریف (تحریف گفته‌های دیگران با استناد به آنها = میانگین ۱,۳۸۴ از ۵، دستکاری اطلاعات علمی روی اینترنت از طریق نظرات شخصی = میانگین ۱,۳۵۸ از ۵، پارافریز کردن مطالب به شیوه‌ای که به ایده اصلی آسیب برسد = میانگین ۱,۶۵۰ از ۵)، ۴. تخلف (ارائه یک تکلیف برای چندین درس = میانگین ۱,۹۱۷ از ۵، استناد غیرمرسوم به یک منبع اینترنتی = میانگین ۱,۹۹۴ از ۵، اشتباه عمدی لفظی = میانگین ۱,۹۴۵ از ۵، انجام تکالیف دیگران از طریق اینترنت = میانگین ۱,۶۴۷ از ۵)، ۵. کمک غیرمجاز (خرید و فروش مقاله و تکالیف کلاسی بر روی اینترنت = میانگین ۱,۳۶۵ از ۵، انجام تکالیف فردی از طریق مجامع اینترنتی همانند فوروم‌ها و بلاگ‌ها = میانگین ۲,۴۵۶ از ۵، برون‌سپاری انجام تکالیف = میانگین ۱,۵۳۱ از ۵) (در مطالعه آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷)	
---	--

۴-۳-۷. پاسخ به پرسش هفتم پژوهش

در پاسخ به پرسش هفتم پژوهش مبنی بر "راهکارهای کاهش مصادیق سرقت علمی در دانشگاه‌های کشور چیست یا چه می‌تواند باشد؟" در ابتدا راهکارهای مطرح شده در پژوهش‌های مورد تحلیل بررسی شد. یافته‌ها در جدول ۴-۲۴ ارائه شده است. همانطور که مشخص است بیشتر نتایج در راستای ترویج روشی برای کاهش مصادیق سرقت علمی است. در این جدول نتایج و راهکارهای کاهش سرقت علمی در مطالعات انجام شده از سال ۲۰۰۰ الی ۲۰۱۶ آمده است. تحلیل یافته‌های جدول مذکور در فصل پنجم با نگاه ترویج یک شیوه نامه برای کاهش مصادیق سرقت علمی در دانشگاه‌های کشور آمده است.

جدول ۴-۲۴. راهکارهای کاهش مصادیق سرقت علمی در مطالعات انجام شده

منبع	نتیجه کلی با نگاه میزان سرقت علمی و راهکارهای کاهش آن
MWAMWENDA & MONYOOE (2000)	آگاهی از درک و نگرش دانشجویان نسبت به بدرفتاری دانشگاهی می‌تواند به دانشگاهیان در حل این بحران کمک کند.
Loui(2002)	به پژوهش‌های مرتبط با دستبرد ادبی، راه‌های شناسایی آن، رویه‌های حل آن، و راهکارهای مبارزه با آن نیاز است.
Scanlon & Neumann(2002)	شمار کمی از دانشجویان اقرار به کپی مطالب از اینترنت بدون استناد کرده‌اند. به نظر می‌رسد اساتید و عموم جامعه می‌توانند بر درک افراد از دستبرد ادبی مفید و مؤثر باشند. برای کاهش دستبرد ادبی باید از آن جلوگیری کرد تا به مسئله رایجی تبدیل نشود، چون هرچه رواج بیشتری پیدا کند چشم و هم‌چشمی دانشجویان بیشتر شده و آنان نیز بیشتر مرتکب دستبرد ادبی می‌شوند. همچنین آموزش شیوه‌های نگارش دانشگاهی نیز مؤثر خواهد بود.
Arnett ET AL.(2002)	کسانی که تقلب را مسئله‌ای چندان جدی نمی‌پندارند بیشتر مرتکب آن می‌شوند. باید برای دانش‌آموزان و دانشجویان ارزش‌های ناب علم و پژوهش و رعایت اخلاق آن توضیح داده شود تا کمتر شاهد این گونه رفتارها در محیط دانشگاه باشیم.
Brimble & Clarke(2005)	دانشجویان نسبت به بدرفتاری دانشگاهی منعطف‌تر از اساتید هستند، به ویژه در دستبرد ادبی و تحریف نتایج پژوهش. یافته‌ها نشان می‌دهد این پدیده در استرالیا بسیار جدی است و سیاستگذاران باید دقیق‌تر به آن بپردازند. بررسی دوباره آیین‌نامه‌های دانشگاه لازم است. برای کاهش این مسئله باید از اجرای آیین‌نامه‌ها اطمینان حاصل کرد. در اختیار گذاشتن منابع زمانی، انسانی، و فنی برای انجام تکالیف می‌تواند در کاهش این مسئله تأثیرگذار باشد.
MARSDEN et al.(2005)	یافته‌ها نشان داد تقلب، دستبرد ادبی، و تحریف در بین دانشجویان نسبتاً رایج است. آگاهی کامل از بدرفتاری دانشگاهی و ابعاد گوناگون آن نخستین گام در مبارزه با این پدیده است.
Susan et al. (2006)	یکی از دلایل ارتکاب به دستبرد ادبی می‌تواند فرهنگی باشد. نتایج این پژوهش جالب توجه و تکان‌دهنده است. برای حل این مسئله نخست باید آن را جدی گرفت و با آن برخورد کرد. همچنین، آموزش‌های کافی در این زمینه باید ارائه شود.
Hard et al. (2006)	یکی از راه‌های مبارزه با بدرفتاری دانشگاهی افزایش شمار اساتیدی است که با این پدیده مبارزه کنند. از راه‌های دیگر تدوین آیین‌نامه‌ها و آگاهی‌رسانی آن به دانشجویان و اساتید است.
Ashworth et al. (2006)	یافته‌های پژوهش نشان داد که تعریف درست و دقیق دستبرد ادبی به شکلی که برای دانشجویان قابل درک باشد ضروری است. ارزش‌های اخلاقی پایه‌ای هستند که بر نگرش دانشجویان نسبت به دستبرد ادبی و تقلب تأثیر می‌گذارند، همانند دوستی، اعتماد بین فردی، و یادگیری خوب. آگاهی از این نگرش‌ها می‌تواند در مبارزه با این گونه پدیده‌ها در دانشگاه بسیار مفید باشد. برای ریشه‌کن کردن بدرفتاری دانشگاهی نباید دانشجویان را به چشم یک مجرم نگاه کرد، بلکه پژوهشگران جوانی هستند که می‌توانند این مسائل را درک و از آنها پرهیز کنند. اساتید باید بکوشند تا ارتباط

بیشتر و نزدیک‌تری با دانشجویان خود برقرار کنند و صداقت پژوهشی را به آنها بیاموزند.	
عوامل فردی و محیطی بر ارتکاب به بدرفتاری دانشگاهی مؤثرند، این عوامل شامل، عوامل فردی، سیاست‌های دانشگاه، و فشار هم‌سالان است. آموزش‌های نظام‌مند، کاربردی کردن تکالیف، نظارت بیشتر بر کار دانشجویان، استفاده از ابزارهای شناسایی بدرفتاری دانشگاهی، تدوین و آگاهی‌رسانی آیین‌نامه‌های مرتبط، در نظر گرفتن تنبیه‌های جدی، و مبارزه مستمر با این پدیده می‌تواند در کاهش آن نقش داشته باشد.	Akbulut et al. (2007)
انجام بدرفتاری‌های دانشگاهی حین تحصیل ارتباط مثبت و معناداری با رفتارهای قانون‌شکنی آینده افراد دارد. از این رو دانشگاه‌ها و اساتید باید توجه خاصی به مسئله بدرفتاری دانشگاهی داشته باشند.	Lovett-Hooper et al. (2007)
دانشجویانی که مرتکب بدرفتاری دانشگاهی می‌شوند از ابزارهای سنتی و دیجیتال برای دستیابی به هدف خود استفاده می‌کنند. از نظر دانشجویان جدیت بدرفتاری دانشگاهی در محیط برخلاف کمتر از محیط سنتی نیست. اکتفای صرف به نرم‌افزارهای همانند یاب راهکار مناسبی نیست. برای کاهش دستبرد ادبی باید رویکردهای آموزشی و فرهنگی در پیش گرفته شود. خلق تکالیف اصیل، فرایندی و گام‌به‌گام کردن تکالیف، افزایش درک و آگاهی از ارزش‌های کلیدی علم و دانشگاه همانند صداقت و انصاف و احترام و مسئولیت‌پذیری، راه‌اندازی مراکز صداقت پژوهشی و مراکز نگارش دانشگاهی،	Stephens et al(2007)
آموزش دقیق و درست دانشجویان در رابطه با دستبرد ادبی می‌تواند راهکار مناسبی برای کاهش این پدیده در جوامع دانشگاهی باشد.	Bombaro(2007)
شمار ارتکاب به دستبرد ادبی برخلاف در میان دانشجویان نسبتاً بالا است. با این حال نتایج این پژوهش صرفاً به این معنا نیست که اینترنت عامل دستبرد ادبی است، چراکه در فضای آفلاین هم دستبرد ادبی گزارش شده است. راهکار حل این مسئله کار با دانشجویان است نه مچ‌گیری و علیه آنها کار کردن.	Selwyn(2008)
ریشه‌کن کردن بدرفتاری دانشگاهی وابسته به آموزش و آگاهی بیشتر دانشجویان در این زمینه است. ترویج و تشویق صداقت ادبی به جای گذاشتن تنبیه‌ها و مجازات‌ها می‌تواند در کاهش این پدیده مؤثر باشد. همچنین، پژوهش‌های بیشتر در این زمینه می‌تواند راهگشا باشد. استفاده از ابزارهای فناوری همانند یاب نیز مهم است.	Trost(2009)
کمبود قابل توجهی در آگاهی و دانش دانشجویان نسبت به دستبرد ادبی وجود دارد. از نظر دانشجویان دستبرد ادبی مسئله چندان مهمی نیست. چهار راهبرد کلیدی برای کاهش بدرفتاری دانشگاهی: ۱. تلاش مداوم برای شناسایی و مبارزه با دستبرد ادبی در مراحل گوناگون، ۲. آموزش نگارش دانشگاهی به دانشجویان، ۳. طراحی رویکردهای تازه برای ارزشیابی به گونه‌ای که از یادگیری دانشجویان پشتیبانی کند و از دستبرد ادبی بکاهد، ۴. بکارگیری رویه‌های شفاف برای پایش و کشف تقلب. همچنین، برقراری تعادل میان سه بعد دستبرد ادبی مهم است: پیشگیری، شناسایی، و تنبیه.	Ryan et al.(2009)

نتیجه آنکه بخش مهمی از علل ارتکاب دانشجویان به دستبرد ادبی مربوط به عدم آموزش صحیح آنها در زمینه صداقت دانشگاهی است. تفاوت بین دو گروه آموزش دیده و آموزش ندیده به لحاظ آماری معنادار است. بنابراین آموزش مناسب‌ترین راه برای کاهش دستبرد ادبی است. آموزش پرهیز از دستبرد ادبی مزیت‌هایی دارند: ۱. صرفه‌جویی در وقت اساتید، ۲. کاهش نیاز به تنبیه، ۳. کاهش جلسات بررسی بدرفتاری دانشگاهی دانشجویان، ۴. کمک به دانشجویان، ۵. افزایش مثبت‌نگری اساتید و دانشگاه، ۶. درک صحیح صداقت دانشگاهی توسط دانشجویان.	Belter & du Pr'e(2009)
میان درک دانشجویان رشته پرستاری و دیگر رشته‌ها نسبت به بدرفتاری دانشگاهی تفاوت وجود دارد. دانشجویان پرستاری بیش از دانشجویان دیگر بدرفتاری دانشگاهی را تشخیص می‌دهند. آگاهی از درک دانشجویان درباره بدرفتاری دانشگاهی نخستین گام در طراحی و کاربست راهبردهای موفق برای کاهش این پدیده است.	Arhin & Jones(2009)
احتمالاً بسیار از روش‌های کنونی اساتید و دانشگاه‌ها دیگر پاسخگوی جلوگیری از دانشجویان برای پرهیز از دستبرد ادبی نیست. طراحی یک الگو نمی‌تواند برای همه دانشجویان در دوری از دستبرد ادبی کارآمد باشد. هرچه دانشجویان درباره اخلاق، صداقت پژوهشی، و مالکیت فکری بیشتر بدانند کمتر درگیر دستبرد ادبی خواهند شد.	Power(2009)
دانشجویان و اساتید بر سر تعریف و جدیت دستبرد ادبی و تبانی توافق نظر ندارند. بار کاری زیاد دانشگاهی، فشار گرفتن نمره بیشتر، و آموزش سرسری اساتید درباره صداقت پژوهشی از کلیدی‌ترین دلایل دانشجویان برای ارتکاب به بدرفتاری دانشگاهی است.	Kwong, Hing-Man et al(2010)
مهمترین عامل دستبرد ادبی عدم آگاهی دقیق از آن است. برای کاهش آن نیاز به راهبردهای آموزشی جهت افزایش آگاهی نسبت به این پدیده است. افزون بر این، دانشگاه‌ها باید در آیین‌نامه‌های خود نسبت به این پدیده بازنگری کنند تا بتوانند با آن مبارزه کنند. ارائه رهنمودها، تدوین رویه‌های شناسایی دستبرد ادبی، و ترویج فرهنگ اخلاق پژوهش می‌تواند برای کاهش دستبرد ادبی مفید باشند.	Shirazi et al. (2010)
آگاهی درباره دستبرد ادبی، آگاهی از استناددهی دانشگاهی، قصد و گستره انجام دستبرد ادبی، و عوامل مؤثر بر دستبرد ادبی چهار بعد دستبرد ادبی هستند. عوامل مؤثر بر انجام دستبرد ادبی عبارتند از: فشار برای اتمام تکالیف (میانگین ۴,۲ از ۵)، محدودیت زمانی (میانگین ۳,۷ از ۵)، درک نکردن تکالیف (میانگین ۳,۹ از ۵). اولین گام برای مبارزه با این پدیده نگارش و تدوین و آگاهی‌رسانی آیین‌نامه‌های مناسب در زمینه بدرفتاری دانشگاهی و تعیین مجازات‌های مرتبط است. آموزش‌های مستقیم نگارش دانشگاهی و دستبرد ادبی می‌تواند به حل این بحران کمک کند. آموزش شیوه پژوهش در محیط اینترنت و شیوه استناددهی نیز می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی مؤثر باشند.	Wan et al. (2011)
فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی بر اعمال بدرفتاری دانشگاهی دانشجویان تأثیرگذار بوده است. همچنین، اینترنت به منبع اصلی دانشجویان برای دستبرد ادبی در نگارش مقالاتشان تبدیل شده است.	Comas et al. (2011)

بیشتر دانشجویان توانسته‌اند دو نوع دستبرد ادبی (یعنی کپی کردن بدون استناد و پارافریز کردن) را تشخیص دهند و معتقدند که دانشجویانی که مرتکب این اعمال می‌شوند باید تنبیه شوند. آموزش این نکته به دانشجویان که تکالیف جای تمرین هستند نه جای دستبرد ادبی می‌تواند در کاهش آن نقش داشته باشد. افزایش قابلیت‌های نگارش و استناددهی دانشجویان، آگاه کردن آنها درباره انواع گوناگون دستبرد ادبی، و تمرین این مسائل به صورت عملی می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشند.	Hu & Lei (2011)
تفاوت جالبی بین درک و نگرش دانشجویان کشورهای غربی و پسا کمونیستی نسبت به دستبرد ادبی وجود دارد. همکاری اساتید با دانشجویان، ایجاد انگیزه‌های تحصیلی بیشتر، ارزشیابی‌های دقیق تر و منحصربه فرد، تشویق دانشجویان به مطالعه، و غیره می‌توانند در کاهش دستبرد ادبی مؤثر باشند.	Foltýnek & Čech(2012)
شمار قابل توجهی از دانشجویان اعتراف کرده‌اند که عمداً مرتکب دستبرد ادبی شده‌اند. دانش دانشجویان نسبت به این پدیده اندک است. راهبردهای کاهش دستبرد ادبی عبارتند از: آموزش صداقت پژوهشی و آگاهی بیشتر راجع به دستبرد ادبی، استفاده از ابزارهای همانندیاب، استفاده از تنبیه‌های سفت و سخت، آموزش ارزش‌های صداقت پژوهشی، طراحی تکالیف پرمعنا تر و کاربردی‌تر، آگاهی از اخلاق پژوهش، طرح سیاست‌های مقابله با دستبرد ادبی، انتشار راهنماها و دستنامه‌های نگارش دانشگاهی، تشویق استفاده از نرم‌افزارهای مدیریت استناددهی همانند اندنوت، راه‌اندازی مراکز نگارش، تشویق استفاده از نرم‌افزارهای همانندیاب توسط دانشجویان.	Ramzan et al. (2012)
از راهبردهای کاهش دستبرد ادبی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: آموزش جدی دانشجویان در رابطه با دستبرد ادبی، ترویج صداقت پژوهشی، تغییر شیوه‌های ارزیابی، تدوین و آگاهی‌رسانی آیین‌نامه‌های مرتبط در دانشگاه، تغییر معیارهای جذب دانشجو، و ارائه تکالیف کاربردی‌تر، آموزش کار گروهی، نظارت مداوم بر آثار دانشجویان، استفاده از ابزارهای همانندیاب، و تمرین با دانشجویان.	Vázquez(2012)
دستبرد ادبی مفهوم پیچیده‌ای است. باید روی آموزش شیوه درست استناددهی دانشجویان کار شود. همچنین آموزش مهارت‌های نگارش دانشگاهی می‌تواند در کاهش این پدیده نقش داشته باشد.	Pondayi& Rodreck(2012)
بیش از یک پنجم دانشجویان درگیر یکی از انواع بدرفتاری‌های دانشگاهی بوده‌اند. برای کاهش این پدیده اساتید باید دانشجویان را نسبت به این پدیده حساس کنند، اخلاق پژوهش را به آنها بیاموزند و آنها را از تنبیه‌های جدی آموزشی بترسانند.	Akeley Spear & Miller(2012)
تنها نصف نمونه پژوهش (۵۲ درصد) آیین‌نامه‌های مربوط به دستبرد ادبی را مطالعه کرده‌اند. همچنین، در این آیین‌نامه‌ها تعریف مشخصی از آنچه دستبرد ادبی محسوب می‌شود نیست. آگاهی‌رسانی بیشتر و بهتر آیین‌نامه‌ها در تعهد به صداقت پژوهشی مؤثر است. برگزاری کارگاه‌های آموزشی رسمی و مداوم می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد.	Gullifer a & Tyson(2013)
دانشجویان رشته‌های اقتصاد و کسب و کار بیش از دیگر رشته‌ها گرایش به بدرفتاری دانشگاهی	Freire(2013)

دارند. همچنین دانشجویان جوان‌تر بیش‌تر مرتکب این پدیده می‌شوند. آموزش می‌تواند بر درک دانشجویان نسبت به بدرفتاری دانشگاهی تأثیرگذار باشد و مانع بروز این پدیده شود. ایجاد فرهنگ اخلاق پژوهش نیز می‌تواند مؤثر باشد. نگارش و انتشار کدهای اخلاقی نیز توصیه می‌شود.	
به اعتقاد بیشتر اساتید پیشگیری بهتر از کشف دستبرد ادبی است. مهمترین کارهایی که اساتید انجام می‌دهند تا از صداقت دانشگاهی دانشجویان مطمئن شوند عبارتند از: آموزش، پایش و بررسی آثار دانشجویان در کلاس، پیگیری پیشرفت کار، طراحی تکالیف شخصی، و در نظر گرفتن نمره برای گزارش پیشرفت کار. به نظر می‌رسد آیین‌نامه‌های دانشگاه در زمینه بدرفتاری دانشگاهی در حوزه آثار غیرنوشتاری ضعیف‌تر از آثار نوشتاری است.	Cook et al. (2013)
بیشتر دانشجویان آنچه از دستبرد ادبی می‌دانند را از اساتید خود فرا گرفته‌اند و تنها ۱۸ درصد آنها در کارگاهی در این زمینه شرکت کرده‌اند. نزدیک به ۷۰ درصد اساتید برای چک کردن دستبرد ادبی مقاله را در اینترنت و موتورهای جستجو بررسی می‌کنند. هرچه دانشجویان بیشتر درباره دستبرد ادبی بدانند بیشتر از انجام آن پرهیز می‌کنند. برای کاهش دستبرد ادبی باید اقدامات زیر را انجام داد: آموزش این پدیده، افزایش سخت‌گیری و شفاف کردن مجازات‌ها، سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های دانشگاهی تقویت شود، تجهیز دانشگاه‌ها به نرم‌افزارهای همانندیاب، آگاهی دانشجویان از توان اساتید برای بررسی دستبرد ادبی، و استفاده از نرم‌افزارهای مدیریت استناد همانند اندنوت.	Rezanejad & Rezaei(2013)
بیش از نصف دانشجویان اعتراف کرده‌اند که در شش ماه گذشته مرتکب بدرفتاری دانشگاهی شده‌اند. مردان بیش از زنان مرتکب دستبرد ادبی شده‌اند. افزایش آگاهی و تفکر انتقادی میان دانشجویان منجر به کاهش بدرفتاری دانشگاهی در میان آنها می‌شود. فرار از مردود شدن و موفقیت بیشتر از مهمترین عوامل ارتکاب به بدرفتاری دانشگاهی هستند. ارتقای مهارت‌های پژوهشی و نگارشی دانشجویان می‌تواند در کاهش این پدیده کارآمد باشد. سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های دانشگاه باید توجه بیشتری به ابعاد اجتماعی بدرفتاری دانشگاهی و سخت‌گیری‌های بیشتر در این زمینه داشته باشند. سواد اطلاعاتی و آموزش چگونه یاد گرفتن می‌تواند به دانشجویان کمک کند.	Hensley, Kirkpatrick & Burgoon (2013)
نزدیک به ۵۰ درصد دانشجویان درگیر بدرفتاری دانشگاهی بوده‌اند و بیش از ۹۰ درصد اقرار کرده‌اند که شاهد بدرفتاری دانشگاهی دیگران بوده‌اند. دانشجویان کالج‌های خصوصی به دلیل تحمیل فشارهای آموزشی و پژوهشی بیش از کالج‌های دولتی مرتکب بدرفتاری دانشگاهی می‌شوند.	Kuczenski(2013)
عوامل فردی، محیطی، و اخلاقی بر ارتکاب دانشجویان به بدرفتاری دانشگاهی تأثیرگذار هستند. نبود سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های مناسب در زمینه بدرفتاری دانشگاهی مهمترین عامل رخداد این پدیده در آموزش عالی پاکستان است. این مطالعه زنگ خطری به لحاظ روانشناسی و روش تدریس در آموزش عالی است.	Ellahi et al. (2013)
راهنماهای کاهش دستبرد ادبی: آموزش اساتید و آگاهی فرهنگی آنها، آموزش دانشجویان،	Choo & Paull (2013)

آموزش تفسیر نتایج نرم‌افزارهای همانندیاب، بازنگری روش‌های ارزشیابی فعلی، التزام به رعایت آیین‌نامه‌ها با نظارت کافی.	
جنسیت و رشته تحصیلی با میزان بدرفتاری‌های دانشگاهی ارتباط ندارد. دلایل دستبرد ادبی عبارتند از: نبود تنبیه‌های کارآمد، فرصت‌طلبی، احساس بی‌عدالتی، توجه نکردن به تکالیف کلاسی، ارتقای شخصی، و به صرفه‌بودن بدرفتاری دانشگاهی. برای جلوگیری از این گونه رفتارها استفاده از ابزارهای شناسایی و بکارگیری تنبیه‌های سفت و سخت پیشنهاد می‌شود. آموزش مدیریت زمان، تقویت خودکارآمدی دانشجویان، و ترویج اصل ارزش‌های صداقت دانشگاهی در بین دانشجویان می‌تواند در کاهش این پدیده تأثیرگذار باشند.	Yang et al. (2013)
راهبردهای کاهش دستبرد ادبی عبارتند از: استفاده از نرم‌افزارهای همانندیاب به عنوان یک عامل بازدارنده، آموزش کلاسی نگارش همراه با دریافت بازخوردها، گرفتن کوئیزهای گوناگون با بازخورد فوری، و تمرین نگارش.	Owens & White (2013)
راهبردهای کاهش دستبرد ادبی عبارتند از: استفاده از نرم‌افزارهای همانندیاب به عنوان یک عامل بازدارنده، تدوین سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های کارآمد در دانشگاه، و آموزش دانشجویان.	Gómez, Salazar & Vargas(2013)
مصادیق دستبرد ادبی را می‌توان در سه گروه دسته‌بندی کرد: نسبت دادن اشتباه آثار دیگران، استناد یا پارافریز کردن نادرست، و همکاری‌های غیرقانونی. برای کاهش بدرفتاری‌های دانشگاهی باید اقدامات زیر را انجام داد: آشنا کردن دانشجویان با این پدیده و برگزاری کلاس‌ها و دوره‌های توجیهی، آموزش مهارت نگارش، تدوین آیین‌نامه‌های دانشگاهی شفاف و آگاهی‌رسانی کافی در این زمینه، توجیه کردن اساتید در مواجهه با دستبرد ادبی، و تناسب بیشتر تکالیف.	Leonard (2014)
دانشجویان درک درستی از بدرفتاری دانشگاهی ندارند و دید روشنی نیز از مجازات ارتکاب به این پدیده ندارند. برای کاهش این پدیده باید آموزش بیشتری در زمینه صداقت دانشگاهی ارائه شود، آیین‌نامه‌ها تقویت شوند، و نرم‌افزارهای همانندیاب رایگان روی وب و موبایل در اختیار دانشجویان و اساتید قرار گیرد.	Toki & Tafiadis(2014)
کلیدی‌ترین راهکارهای جلوگیری از دستبرد ادبی عبارتند از: کاهش یادگیری طوطی‌وار، کاهش شمار تکالیف، شخصی‌سازی تکالیف به گونه‌ای نتوان در انجام آن مرتکب دستبرد ادبی شد (همانند برگزاری کارگاه، نمایشگاه، فروم‌ها، کار روی نمونه‌های واقعی)، همراهی دانشجو در کل روند انجام تکالیف، درخواست ارائه کلاسی تکالیف از دانشجو، تعریف دقیق دستبرد ادبی و آموزش اجتناب از آن.	Espinoza & Nájera(2014)
به طور کلی گرایش به دستبرد ادبی اینترنتی میان دانشجویان کم است. به نظر می‌رسد گذاشتن یک دوره آموزشی اجباری برای دانشجویان در زمینه چگونگی استفاده و استناد به منابع در پژوهش‌هایشان در ترویج صداقت پژوهشی نقش داشته باشد. تعریف سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های سخت‌گیرانه نیز می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد.	Eret & Ok(2014)
جنسیت، حساس بودن به عدالت، و آگاهی از آیین‌نامه‌های دانشگاه در زمینه بدرفتاری دانشگاهی کلیدی‌ترین پیش‌بین‌های نگرش دانشجویان نسبت به تقلب و دستبرد ادبی است. سیاست‌ها و	Kuntz & Butler(2014)

آیین‌نامه‌های در دسترس، شفاف، و جامع می‌تواند مانعی برای تقلب و دستبرد ادبی باشد. دانشگاه باید راهنماهای مناسبی در زمینه صداقت پژوهشی و دانشگاهی تدوین کند. آثار دانشجویان باید با دقت بیشتری بررسی شود و این نیازمند همکاری میان اساتید و کارکنان ستادی است. همچنین باید مجازات‌های تقلب و دستبرد ادبی متناسب و سخت‌گیرانه باشد.	
بدرفتاری دانشگاهی در میان دانشجویان بالا است.	Subotic & Poscic(2014)
با توجه به تأثیر آموزش در کاهش بدرفتاری‌های دانشگاهی پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی در همه سطوح دانشگاهی ارائه شوند و این برنامه‌ها تکرار و تداوم داشته باشند.	Loue(2014)
فرهنگ می‌تواند بر دیدگاه دانشجویان درباره دستبرد ادبی تأثیر بگذارد. دستبرد ادبی و مرزهای صداقت دانشگاهی باید به خوبی برای دانشجویان روشن و شفاف شود.	Sutton, Taylor & Johnston(2014)
تجهیز مؤسسه‌ها به ابزارهای شناسایی بدرفتاری دانشگاهی تأثیر بر کاهش این پدیده ندارد. تفاوت‌های معناداری بین نگرش و رفتار دانشجویان دانشگاه‌های خصوصی و دولتی، تازه‌وارد و سال‌بالایی، و مرد و زن نسبت به بدرفتاری دانشگاهی وجود دارد. با توجه به اهمیت صادق بودن پژوهشگران حوزه پزشکی، دانشگاه‌ها باید روی فرهنگ صداقت پژوهشی دانشجویان کار کنند. این کوشش نباید محدود به برگزاری دوره‌های آموزشی نصیحت دانشجویان، و تدوین آیین‌نامه‌ها شود.	Ghias et al. (2014)
این پژوهش اهمیت تفاوت‌های میان فرهنگی در نگرش نسبت به دستبرد ادبی را آشکار می‌کند. به نظر می‌رسد دانش و آگاهی دانشجویان نسبت به دستبرد ادبی و رفتارهای منجر به آن پایین است. آموزش و در نظر گرفتن تنبیه‌های مناسب می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد.	Ehrich et al. (2014)
میان درک و نگرش دانشجویان چینی و انگلیسی نسبت به دستبرد ادبی تفاوت معنادار وجود دارد. آموزش اخلاق پژوهش، مهارت‌های نگارش، و شیوه پرهیز از دستبرد ادبی از راهکارهای مبارزه با این پدیده است.	Zhang et al. (2014)
کمبود وقت، مشغله زیاد، و نداشتن مهارت‌های نگارش از کلیدی‌ترین دلایل دستبرد ادبی هستند. به نظر می‌رسد تعریف دقیق آنچه دستبرد ادبی نامیده می‌شود برای دانشجویان تدیون آیین‌نامه‌ها، مقررات، و قوانین الزام‌آور همراه با مجازات‌های سفت و سخت می‌تواند به کاهش دستبرد ادبی کمک کند. از این طریق آگاهی درباره دستبرد ادبی افزایش می‌یابد که اصل اساسی در کاهش این پدیده است. همچنین آموزش این پدیده با گنجاندن واحدهایی در برنامه‌های درسی توصیه می‌شود. در همین راستا، تأسیس «مراکز نگارش» در دانشگاه‌ها کاربردی خواهد بود. نرم‌افزارهای همانندیاب باید در اختیار دانشجویان - و نه تنها اساتید - قرار گیرد. در اولین جلسه درس اساتید باید مصادیق دستبرد ادبی را به طور شفاف برای دانشجویان تعریف کنند و قویاً روی پرهیز از آن تأکید کنند.	Naci et al. (2015)
با افزایش نرخ ویرایش‌های اساسی، شمار دانشجویانی که درگیر بدرفتاری دانشگاهی می‌شوند بیشتر می‌شود. این روند منجر به کاهش کیفیت دانشگاه‌های استرالیا در صادرات دانش‌آموختگان باکیفیت می‌شود. برای مقابله با این پدیده بهتر است دانشجویان از ارائه کارهای خود به	Linesa(2015)

شرکت‌های خارجی برای ویرایش منع شوند. دانشگاه باید فهرستی از ویراستاران مورد اعتماد را معرفی کند. باید بررسی‌های بیشتری روی پژوهش‌ها و پیش‌نویس‌های آثار دانشجویان انجام شود.	
در زمینه صداقت دانشگاهی در کشورهای اروپایی تفاوت زیادی وجود دارد. برای مثال، در برخی کشورها سیاست‌ها به خوبی تدوین شده، در بعضی دیگر اصلاً. همچنین، نگرش دانشجویان و اساتید در رابطه با صداقت و بدرفتاری دانشگاهی متفاوت است.	Foltýnek & Glendinning (2015)
سیاست‌های دانشگاه طی ۱۰ سال بیشتر روی کاهش بدرفتاری دانشگاهی در کلاس تأثیرگذار بوده تا خارج از کلاس. دانشجویان در سال ۲۰۱۲ آگاهی بیشتری از بدرفتاری دانشگاهی نسبت به دانشجویان ۲۰۰۲ داشته‌اند. دلایل بدرفتاری دانشگاهی از نظر دانشجویان دشواری دروس، فشردگی تکالیف، فشار در گرفتن نمره بالا، تنبلی، و نبود آموزش کافی از جانب اساتید است. شناسایی و مجازات افراد مرتکب به بدرفتاری دانشگاهی، ارائه زمان بیشتر برای انجام تکالیف، کم کردن حجم تکالیف، و کاهش دشواری امتحانات در کاهش بدرفتاری دانشگاهی مؤثر هستند.	TABSH, KADI & ABDEL FATAH (2015)
دوره‌های آموزشی می‌تواند بر درک و آگاهی دانشجویان از دستبرد ادبی تأثیرگذار باشد. به لحاظ آماری تفاوت معناداری بین قبل و بعد از آموزش دانشجویان به لحاظ درک آنها در خرده‌مقیاس‌های تعریف شده از دستبرد ادبی وجود ندارد. به نظر می‌رسد دانشجویان نیاز بیشتری به آموزش دارند و این امر می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد. همچنین، فهم و استفاده از نرم‌افزارهای همانند یاب می‌تواند به بهبود وضع موجود کمک کند.	Alison, Crawford & Cloete (2015)
مردان کمتر از زنان بدرفتاری دانشگاهی را جدی می‌دانند. برای مقابله با این گونه رفتارها دانشگاه‌ها باید اقدامات پیشگیرانه در دستور کار خود قرار دهند. برای کاهش دستبرد ادبی باید اقدامات زیر انجام شوند: تدوین و بروزرسانی آیین‌نامه‌ها، حصول اطمینان از درک دانشجویان از بدرفتاری دانشگاهی به عنوان یک پدیده جدی و ناپسند، پیش‌بینی ابزارهایی برای شناسایی بدرفتاری‌های دانشگاهی، آموزش و آگاه کردن دانشجویان از این پدیده، در نظر گرفتن تنبیه‌های گوناگون برای آنان که بدرفتاری دانشگاهی انجام می‌دهند، آموزش اخلاق پژوهش، آموزش قابل توجه نبود بدرفتاری دانشگاهی.	Eriksson & McGee (2015)
درک دانشجویان از کپی‌رایت و عوامل مؤثر بر آن وابسته به رشته دانشگاهی است. آموزش جوانب گوناگون دستبرد ادبی به دانشجویان و آگاه کردن آنها از این پدیده کمک شایانی به کاهش آن خواهد کرد. حاکم کردن فرهنگ جدید صداقت دانشگاهی در مؤسسه‌ها نیز مهم است. کار با دانشجویان به جای کار علیه آنها باید در دستور کار اساتید قرار گیرد.	Hu & Lei (2015)
علیرغم افزایش امکانات اینترنتی برای دستبرد ادبی، ابزارهای فناورانه و آموزش کمک بسزایی به پرهیز از دستبرد ادبی کرده‌اند. به نظر می‌رسد برگزاری دوره‌های آموزشی صداقت علمی می‌تواند به کاهش دستبرد ادبی کمک کند. افزون بر این، تعریف دقیق مصادیق دستبرد ادبی و بیان انتظارات از دانشجویان و همچنین استفاده از نرم‌افزارهای همانند یاب می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد.	Curtis & Vardanega (2016)
نتایج پژوهش نشان می‌دهد میان نگرش دانشجویان و اساتید نسبت به دستبرد ادبی تفاوت معنادار	Ryan, Janeiro & Howard (2016)

وجود دارد. همچنین، میان نگرش دانشجویان تازه‌وارد و دانشجویان سال‌های آخر نیز تفاوت اندکی وجود دارد. به نظر می‌رسد آموزش پدیده بدرفتاری‌های دانشگاه و راه‌های مقابله با آن می‌تواند در کاهش نقش داشته باشد.	
این پژوهش پیچیدگی دستبرد ادبی و درک از آن را نمایان می‌سازد و نقش اجتماع‌گرایی دانشگاهی را در زمینه سمت و سو دادن به این پدیده پررنگ می‌کند. برگزاری دوره‌های آموزشی می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد. آموزش مهارت‌های نگارش دانشگاهی نیز باید مورد توجه باشد. نگارش و انتشار راهنماها و رهنمودهای مناسب در زمینه شیوه‌های درست نگارش و پرهیز از دستبرد ادبی نیز می‌تواند به کاهش این پدیده کمک کند.	Hu & Lei(2016)
سخت‌گیری اساتید نسبت به تقلب و در نظر گرفتن تنبیه‌های سفت و سخت در کاهش دستبرد ادبی نقش دارد. تهدید و تنبیه‌ها برای متخلفان دستبرد ادبی می‌تواند بازدارنده باشد. استفاده از تنبیه‌های سفت و سخت، نرم‌افزارهای همانندیاب، نگارش رهنمودها و کدهای اخلاقی، اجرای قوانین و آگاهی‌رسانی آنها نیز در کاهش دستبرد ادبی و تقلب مؤثرند.	Shmeleva(2016)
هرچه روندها و رویه‌های مبارزه با دستبرد ادبی و تقلب در دانشگاه بهتر و مناسب‌تر و شفاف‌تر باشد این پدیده‌ها کمتر در محیط دانشگاه رخ می‌دهند. استفاده از ابزارهای همانندیاب، آگاهی‌رسانی قوانین دانشگاه، و ایجاد تصور یک دانشگاه قانون‌مدار در ذهن دانشجویان.	Reisig & Bain(2016)

فصل پنجم

بحث و نتیجه گیری

۵-۱. مقدمه

موضوع سرقت علمی از موضوعات مهم روز در هر رشته و گرایش دانشگاهی و در محافل علمی محسوب می‌شود. در این پژوهش مصادیق سرقت علمی، میزان آن در کشورهای مختلف، و اقدامات و راهکارهایی که دانشگاه‌های مختلف جهت کاهش آن بکار گرفته اند بررسی و تحلیل شد. در این فصل بحث و نتیجه گیری مرتبط با سوالات پژوهش ارائه شده است. در ادامه بحث و نتیجه گیری پیشنهادات برگرفته از پژوهش و پیشنهاداتی جهت انجام پژوهش های آتی بیان شده است. این پیشنهادات می‌تواند روشنگر راه پژوهشگران این حوزه برای انجام موضوعات کاربردی در حل مشکل سرقت علمی در کشور و در جهان باشد.

۵-۲. بحث و نتیجه گیری سوالات پژوهش

۵-۲-۱. پرسش نخست پژوهش

تحلیل یافته ها در خصوص پرسش نخست پژوهش مبنی بر " مصادیق سرقت علمی در بین دانشجویان کدام است؟" نشان داد مصادیق بسیاری وجود دارد که بدرفتاری های دانشگاهی و سرقت علمی را تشکیل می دهند. اگرچه در پژوهش های دیگری نیز دسته بندی های متفاوتی برای مصادیق بدرفتاری دانشگاهی یا سرقت علمی مانند (کپی برداری بدون استناد و کپی برداری با استناد) و یا (تقلب، سرقت علمی و بدرفتاری دانشگاهی) و ... بیان شده است. محققین در پژوهش حاضر دسته بندی کلی مصادیق بدرفتاری دانشگاهی را در شش مصداق اصلی و مصادیق فرعی مرتبط با آنها شامل سرقت علمی (پارافریز کردن نادرست، کپی برداری نادرست، استناد نادرست، خودسرقتی، سرقت کلی آثار)، تقلب (در امتحان، در تکالیف کلاسی)، دستکاری (تحریف، جعل)، مصادیق کمک گرفتن و یا کمک کردن غیر مجاز (تبانی، سایه نویسی)،

کلاه‌برداری (دروغ‌گویی، سایر گویه‌های کلاه برداری)، و سایر مصادیق بدرفتاری دانشگاهی بیان کرده‌اند. علت این دسته بندی وجود مصادیق بسیاری بود که در این پژوهش به دست آمد و به جهت وسعت و تعداد مصادیق سعی شد بهترین دسته بندی بر روی مصادیق و گویه‌ها صورت گیرد. تفاوت پژوهش حاضر با سایر پژوهش‌های صورت گرفته در این خصوص بیشتر بر گردآوری کامل مصادیق و گویه‌های سرقت علمی در مطالعات مختلف صورت گرفته در سطح بین الملل بود. امکان ارائه دسته بندی‌های دیگری (کلی تر و یا جزئی تر) بر اساس گویه‌های به دست آمده که در فصل چهارم ارائه شده است و بر حسب نیاز و تحلیل مورد نیاز برای هر پژوهش دیگری نیز وجود دارد که می‌توان آن دسته بندی‌ها را بر حسب نیاز پژوهشی پژوهشگران ارائه نمود.

۵-۲-۲. پرسش دوم پژوهش

تحلیل یافته‌ها در خصوص پرسش دوم پژوهش مبنی بر "هر کدام از مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان به چه میزان است؟" نشان داد مصداق‌های سرقت علمی در میان دانشجویان در کشورهای مختلف متفاوت است. مطالعات متعدد صورت گرفته در این خصوص میزان‌های متفاوتی از سرقت علمی را نشان می‌دهد. به طور کل از میان مصادیق بدرفتاری دانشگاهی، تقلب در امتحان و تکالیف بیش از سایر مصادیق بدرفتاری اتفاق افتاده و کمترین میزان مصادیق مربوط به کلاه برداری و دروغ‌گویی است. در خصوص مصادیق سرقت علمی نیز مرور نوشته‌ها نشان می‌دهد بیشترین نوع سرقت علمی مربوط به کپی برداری نادرست است که درواقع به شکل کپی کردن بدون استناددهی و یا استناددهی اشتباه و ناقص رخ می‌دهد. از این منظر به نظر میرسد برنامه ریزی جهت کاهش این نوع از مصادیق بدرفتاری دانشگاهی باید در اولویت برنامه‌های مبارزه با سرقت علمی و بدرفتاری‌های دانشگاهی قرار گیرد.

۵-۲-۳. پرسش سوم پژوهش

در بحث و جمع‌بندی پرسش سوم پژوهش مبنی بر "آیا میزان سرقت علمی بر اساس ویژگیهای جمعیت شناختی دانشجویان (جنس، سن، مقطع،...) متفاوت است؟" یافته‌ها نشان داد، بر اساس مطالعه آمت و همکاران (۲۰۰۲) مردان بیش از زنان و دانش‌آموزان بیش از دانشجویان مرتکب تقلب می‌شوند. جنسیت ارتباطی با انجام بدرفتاری دانشگاهی ندارد. پذیرش بدرفتاری دانشگاهی در بین گروه مردان بیش از زنان و در بین دبیرستانی‌ها بیش از دانشگاهی‌ها است.

یافته‌های مارسدن، کارل و نیل (۲۰۰۵) نشان داد جنسیت، سن، نوع درس، سال‌های تحصیل، و تمام‌وقت یا پاره‌وقت دوره در میزان بدرفتاری دانشگاهی مؤثرند. از این رو، مردان زیر ۲۵ سال که در دوره‌های تمام‌وقت نام‌نویسی کرده‌اند بیشتر در معرض تقلب و دستبرد ادبی هستند. دانشجویان تازه‌وارد کمتر از دانشجویان سال‌های بالاتر گرایش به تقلب دارند. دانشجویان کم سن و سال در دوره‌های تمام‌وقت تمایل بیشتری به تحریف دارند. مردان بیش از زنان مرتکب بدرفتاری دانشگاهی می‌شوند.

لین و ون (۲۰۰۶) دریافتند نزدیک به ۶۱,۷۲ درصد دانشجویان تایوانی دست کم یک‌بار مرتکب یکی از گونه‌های بدرفتاری دانشگاهی شده‌اند. مردان بیش از زنان مرتکب بدرفتاری دانشگاهی شده‌اند و مردان کمتر این پدیده را ناپسند می‌دانند. همچنین تازه‌واردها بیشتر مرتکب بدرفتاری دانشگاهی می‌شوند.

سلون (۲۰۰۸) تأیید کرد به لحاظ آماری بین جنسیت، زمینه آموزشی، و رشته دانشگاهی دانشجویان مرتکب به دستبرد ادبی تفاوت معنادار وجود دارد. همچنین رابطه معناداری میان دستبرد ادبی آنلاین و آفلاین وجود دارد. دانشجویان مرد بیش از دانشجویان زن مرتکب دستبرد ادبی شده‌اند. دانشجویانی که نمره پایین‌تری می‌گیرند بیش از دانشجویان زرنگ‌تر مرتکب دستبرد ادبی می‌شوند. همچنین کسانی که بیشتر با اینترنت آشنایی دارند و از آن استفاده می‌کنند بیشتر در معرض دستبرد ادبی هستند.

فریر (۲۰۱۳) به بررسی تفاوت میزان بدرفتاری دانشگاهی دانشجویان اقتصاد و مدیریت با دیگر رشته‌ها پرداخت و مشخص شد به لحاظ آماری تفاوت معنادار است. همچنین دانشجویان رشته‌های دیگر بیش از اقتصاد و مدیریت بدرفتاری دانشگاهی را غیراخلاقی می‌دانند. دانشجویان اقتصاد و کسب‌وکار تصور می‌کنند موفقیت مهمتر از صداقت است.

بر اساس یافته‌های هنسلی و همکاران (۲۰۱۳) تقلب در امتحان رایج‌ترین نوع بدرفتاری دانشگاهی است. مردان بیش از زنان مرتکب دستبرد ادبی و بهانه‌گیری‌های دروغین می‌شوند. همچنین دانشجویان دوره آموزشی استراتژی بیش از دانشجویان دوره علوم مرتکب دستبرد ادبی و بهانه‌گیری دروغین می‌شوند. به طور کلی، از نظر جنسیت و دوره آموزشی در ارتکاب بدرفتاری دانشگاهی تفاوت معنادار وجود ندارد. دانشجویانی که نمره پایین‌تری دارند بیشتر مرتکب بدرفتاری دانشگاهی می‌شوند.

توکی و همکاران (۲۰۱۴) تفاوت معناداری بین جنسیت دانشجویان در شمار انجام تقلب و شمار دستبرد ادبی یافتند. این تفاوت‌ها در سطح تحصیلات نیز معنادار است. همچنین بین شمار دفعات دستبرد ادبی و تقلب تفاوت معنادار وجود دارد.

ارت و اوکی (۲۰۱۴) دریافتند جنسیت، گروه آموزشی، و میزان استفاده از رایانه مهمترین عواملی هستند که بر گرایش دانشجویان به دستبرد ادبی اینترنتی تأثیرگذار هستند. مهمترین دلایل گرایش به دستبرد ادبی اینترنتی کمبود زمان، شمار زیاد تکالیف، و دشواری تکالیف هستند. زنان تمایل کمتری به دستبرد ادبی دارند. دانشجویان گروه‌های آموزشی کامپیوتر و ریاضیات تمایل بیشتری به انجام دستبرد ادبی دارند. همچنین هرچه دانشجویان سروکار بیشتری با رایانه داشته باشند بیشتر مرتکب دستبرد ادبی می‌شوند.

در مطالعه کونتز و باتلر (۲۰۱۴) مشخص شد دانشجویان روانشناسی بیش از دانشجویان کسب‌وکار تقلب و دستبرد ادبی را ناپسند می‌دانند. زنان بیش از مردان تقلب و دستبرد ادبی را ناپسند می‌دانند. دانشجویان آسیایی کمتر از دانشجویان نیوزیلندی اروپایی تقلب و دستبرد ادبی را ناپسند می‌شمارند.

مطالعه گیاس و همکاران (۲۰۱۴) نشان داد ۷۱ درصد مردان و ۸۴ درصد زنان تقلب را ناپسند می‌دانند و ۴۲ درصد مردان و ۲۳ درصد زنان مرتکب آن می‌شوند.

نتایج کلی پژوهش اریک و همکاران (۲۰۱۴) نشان می‌دهد دانشجویان داخلی در هر دو کشور موضع منفی و سخت‌گیرانه‌ای نسبت به دستبرد ادبی دارند در واقع دانشجویان استرالیایی موضع سخت‌گیرانه‌تری از دانشجویان چینی نسبت به دستبرد ادبی دارند.

استسیس و بین (۲۰۱۶) دریافتند دانشجویان مرد و جوان‌ترها تمایل بیشتری به انجام بدرفتاری دانشگاهی دارند.

فالتینک و گلندینینگ (۲۰۱۵) دریافتند سطح بلوغ صداقت دانشگاهی انگلستان بیش از دیگر کشورهای اتحادیه اروپا است.

اریک سون و مک‌گی (۲۰۱۵) نشان دادند مردان بیش از زنان مرتکب بدرفتاری دانشگاهی شده‌اند، در حالی که سطح مهارت در زبان انگلیسی ارتباطی با انجام بدرفتاری دانشگاهی ندارد.

همچنین مطالعات هو و لی (۲۰۱۵) نشان داد دانشجویان تازه‌وارد بیش از دانشجویان سال‌بالایی از دستبرد ادبی پرهیز می‌کنند. دلایل دستبرد ادبی عبارتند از: نبود مهارت نگارش دانشگاهی، نداشتن نگرش منفی نسبت به این پدیده، فشار، و تصور این که ریسک دستبرد ادبی پایین است. دانشجویان رشته‌های نرم بیشتر و بهتر از دانشجویان رشته‌های سخت دستبرد ادبی را تشخیص می‌دهند. درباره سطح پذیرش دستبرد ادبی میان دانشجویان رشته‌های گوناگون تفاوتی وجود ندارد. سال‌های حضور دانشجویان در دانشگاه و جنسیت آنها ارتباطی با نگرش آنها نسبت به کپی‌رایت نداشته است.

شملوا (۲۰۱۶) دریافت دانشجویان سال‌بالایی بیش از تازه‌واردها، دانشجویان شهریه‌ای بیش از دانشجویان بورس شده توسط دولت، و دانشجویان کم‌بضاعت بیش از دانشجویان با وضع مالی مناسب مرتکب دستبرد ادبی می‌شوند. دانشجویانی که آموزش صداقت پژوهشی می‌بینند کمتر از سایر دانشجویان مرتکب دستبرد ادبی می‌شوند، اما درگیر شدن در پژوهش ارتباطی با این پدیده ندارد. محیط آموزشی بر دستبرد ادبی و تقلب تأثیرگذار است.

یافته‌های ناسی و همکاران (۲۰۱۵) نشان می‌دهد بین فرهنگ‌های گوناگون در ارتباط با دستبرد ادبی تفاوت معنادار وجود دارد. به طور کلی، گرجی‌ها بیشتر از آلمانی‌ها و آلمانی‌ها بیشتر از ترک‌ها مرتکب دستبرد ادبی شده‌اند. همچنین، آلمانی‌ها حساسیت بیشتری نسبت به دستبرد ادبی دارند و در شناسایی آن موفق‌تر هستند.

همانطور که مشخص است به طور کل یافته‌های پژوهش‌های متعدد نشان می‌دهد مردان بیشتر از زنان تمایل به سرقت علمی دارند و بیشتر نیز این عمل را انجام می‌دهند. همچنین جوان‌ترها و کم‌تجربه‌ترها در محیط‌های دانشگاهی نسبت به سنین دیگر بیشتر مرتکب سرقت علمی می‌شوند. همچنین مقاطع

تحصیلی بالاتر میزان تمایل کمتری به سرقت علمی دارند. گاهی نیز رشته‌های تحصیلی می‌تواند بر گرایش به سرقت علمی تاثیرگذار باشد که البته این مورد نیاز به بررسی‌های بیشتری دارد. از طرف دیگر عوامل و ویژگیهای فرهنگی نیز میتواند در شیوع سرقت علمی تاثیرگذار باشد.

۵-۲-۴. پرسش چهارم الی ششم پژوهش

در تحلیل یافته‌های مربوط به سوال چهارم پژوهش "آیا مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه متفاوت است؟" در مطالعات انجام شده مصادیق سرقت علمی و میزان آن بررسی شده است. این مطالعات در کشورهای: اسپانیا، استرالیا، انگلستان، ایالات متحده، ایران، آفریقای جنوبی، پاکستان، پرتغال، تایوان، ترکیه، روسیه، سوئد و کرواسی انجام شده است. در خصوص تفاوت مصداق‌های سرقت علمی در کشورهای توسعه یافته، در حال توسعه، منطقه و جهان اسلام، استخراج داده‌ها نشان داد تفاوت چشم‌گیری بین میزان و مصادیق سرقت علمی در بین دانشجویان کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه به چشم نمی‌خورد. لیکن در برخی مصداق‌ها تفاوتی کوچک وجود دارد. علاوه بر مصداق‌های سرقت علمی بیشتر تفاوت کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته مربوط به بخش دلایل ارتکاب سرقت علمی و انگیزه‌های ارتکاب سرقت علمی بود. نکته مهم در این زمینه وجود قوانین و مقررات مبارزه با سرقت علمی و آموزش‌های پیشگیری از آن در کشورهای توسعه یافته بود و میزان آشنایی و آگاهی دانشجویان با قوانین و مقررات مورد بررسی پژوهش‌های بسیاری قرار گرفته بود، لیکن در کشورهای در حال توسعه در مرحله تدوین قوانین و مقررات هستند و در مرحله آغاز آموزش‌های جلوگیری از سرقت علمی می‌باشند. همانطور که مشخص است مصادیق سرقت علمی در کشورهای توسعه یافته (اسپانیا، استرالیا، انگلستان، ایالات متحده، پرتغال، سوئد، کرواسی، جمهوری چک، لهستان، لیتوانی، قبرس) و در حال توسعه (آفریقای جنوبی، ایران، پاکستان، ترکیه، روسیه، بلغارستان، چین (تایوان)) متفاوت است. در کشورهای توسعه یافته بیشتر مصادیق شامل تقلب در تکالیف کلاسی و تقلب در جلسه امتحان است که از مصادیق بدرفتاری دانشگاهی است و کمتر مصداق سرقت علمی محسوب می‌شود

و در کشورهای در حال توسعه بیشتر مصادیق مرتبط با سرقت علمی خصوصاً مصادیق کپی کردن نادرست و استناد نادرست و پارافریز کردن نادرست است و همچنین همکاری های غیر مجاز مانند سایه نویسی و تبانی است. نکته قابل توجه این است که در هر دوی کشورهای دستکاری (جعل و تحریف) اطلاعات در بین دانشجویان دانشگاه در کمترین میزان مصادیق است. به نظر میرسد برنامه ریزی جهت کاهش مصادیق سرقت علمی با تاکید بر مصداق های به دست آمده در هر دسته از کشورها جهت کاهش و پیشگیری از این موضع می تواند مفید و موثر باشد.

تحلیل یافته های مربوط به سوال پنجم پژوهش "مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای منطقه به چه میزان است؟" نشان داد مصادیق بسیاری از منظر سرقت علمی و بدرفتاری دانشگاهی در میان کشورهای منطقه اطراف (ایران، پاکستان، ترکیه، روسیه) توسط دانشجویان انجام می شود که بیشترین آنها شامل: کپی جمله بدون استناد، انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی، کپی کردن منابع از اینترنت، کپی حجم زیادی از مطالب با ذکر استناد، اشتباه نوشتاری، کپی مجاز کار دیگران روی اینترنت، پارافریز کردن مطالب اینترنتی به گونه ای که به ایده اصلی آسیب وارد شود، ارائه یک تکلیف در چند کلاس است. بر اساس یافته ها به نظر میرسد مصادیق سرقت علمی نسبت به بدرفتاری های دانشگاهی در کشورهای منطقه بیشتر اتفاق افتاده و برنامه ریزی ها باید در جهت رفع این موارد و آموزش های پیشگیرانه در این خصوص باشد.

تحلیل یافته های مربوط به سوال ششم پژوهش "مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان کشورهای جهان اسلام به چه میزان است؟" نشان داد از لحاظ مصداق های سرقت علمی در کشورهای اسلامی (ایران، پاکستان، ترکیه) تفاوت وجود دارد. در ایران بیشترین مصداق در بین دانشجویان کپی یک جمله بدون استناد است. در پاکستان بیشترین مصادیق را در حوزه سرقت علمی به طور کلی شناسایی کردند و این میزان ۸۲ درصد می باشد. در ترکیه بیشترین مصادیق شامل: انجام تکالیف همراه با یک گروه و با کمک منابع اینترنتی، کپی کردن منابع از اینترنت، کپی حجم زیادی از مطالب با ذکر استناد است. در روسیه بیشترین مصداق شامل کپی بدون استناد مطالب، پارافریز کردن مطالب بدون استناد، و خرید مقاله است. که در هر کدام از کشورها متناسب با فرهنگ، جامعه مورد نظر و آینده نگری این

حوزه باید آموزش‌ها و قوانین و مقررات جهت جلوگیری و کاهش شیوع سرقت علمی صورت گیرد.

۵-۲-۵. پرسش هفتم پژوهش

در بحث و نتیجه‌گیری پرسش هفتم پژوهش مبنی بر "راهکارهای کاهش مصادیق سرقت علمی در دانشگاه‌های کشور چیست یا چه می‌تواند باشد؟" بر اساس تحلیل یافته‌های جدول مربوطه در فصل چهارم موارد ذیل برای کاهش مصادیق سرقت علمی در دانشگاه‌های مختلف جهان بررسی شده است که بعد از ارائه آن در جمع بندی، راهکارهای کاهش مصادیق سرقت علمی در دانشگاه‌های کشور پیشنهاد شده است.

به عقیده لوئی پژوهش‌های مرتبط با دستبرد ادبی، راه‌های شناسایی آن، رویه‌های حل آن، و راهکارهای مبارزه با آن نیاز است (لوئی، ۲۰۰۲). هر چند این پیشنهاد در سال ۲۰۰۲ مطرح شده است و بعد از آن تاکنون پژوهش‌های بسیاری در این زمینه انجام شده است به نظر می‌رسد همچنان نیازمند انجام پژوهش‌های بیشتر و باکیفیت‌تر در این زمینه و نگارش شیوه‌نامه‌های ترویجی و کاربردی در این زمینه هستیم. همچنین مانوندا و مانی‌یو معتقدند آگاهی از درک و نگرش دانشجویان نسبت به بدرفتاری دانشگاهی می‌تواند به دانشگاهیان در حل این بحران کمک کند (مانوندا و مانی‌یو، ۲۰۰۰). که این مسئله در بسیاری از پژوهش‌های دیگر نیز تاکید شده است و به جهت فقدان آگاهی درک درست دانشجویان از مصادیق سرقت علمی در بسیاری از موارد افزایش ارتکاب این عمل مشاهده شده است. به نظر می‌رسد اساتید و عموم جامعه می‌توانند بر درک افراد از دستبرد ادبی مفید و مؤثر باشند. برای کاهش دستبرد ادبی باید از آن جلوگیری کرد تا به مسئله رایجی تبدیل نشود، چون هرچه رواج بیشتری پیدا کند چشم و هم‌چشمی دانشجویان بیشتر شده و آنان نیز بیشتر مرتکب دستبرد ادبی می‌شوند. همچنین آموزش شیوه‌های نگارش دانشگاهی نیز مؤثر خواهد بود (اسکانلان و نیومن، ۲۰۰۲). از نظر آرنست و همکاران کسانی که تقلب را مسئله‌ای چندان جدی نمی‌پندارند بیشتر مرتکب آن می‌شوند. باید برای دانش‌آموزان و دانشجویان ارزش‌های ناب علم و پژوهش و رعایت اخلاق آن توضیح داده شود تا کمتر شاهد این گونه رفتارها در محیط دانشگاه باشیم (آرنست و همکاران، ۲۰۰۲).

در زمینه ایجاد آیین‌نامه‌ها و آشنایی و آموزش دانشجویان با مواد و تبصره‌های مختلف آیین‌نامه‌ها و آموزش دانشجویان در خصوص مصادیق سرقت علمی نیز پژوهش‌های بسیاری انجام شده است و پژوهشگران مختلفی از سرتاسر جهان در این خصوص پیشنهادات و نظریه‌هایی دارند که در این بخش به طور خلاصه ارائه می‌شود:

بررسی دوباره آیین‌نامه‌های دانشگاه. برای کاهش این مسئله لازم است و باید از اجرای آیین‌نامه‌ها اطمینان حاصل کرد. در اختیار گذاشتن منابع زمانی، انسانی، و فنی برای انجام تکالیف می‌تواند در کاهش این مسئله تأثیرگذار باشد (بریمبل و کلارک، ۲۰۰۵).

آگاهی کامل از بدرفتاری دانشگاهی و ابعاد گوناگون آن نخستین گام در مبارزه با این پدیده است (مارسدن و همکاران، ۲۰۰۵). آراین و جونز نیز بر این اصل معتقدند و آگاهی از درک دانشجویان درباره بدرفتاری دانشگاهی را نخستین گام در طراحی و کاربست راهبردهای موفق برای کاهش این پدیده میدانند (آراین و جونز، ۲۰۰۹).

از نظر لینگ‌یو و ون (۲۰۰۶) یکی از دلایل ارتکاب به دستبرد ادبی می‌تواند فرهنگی باشد. نتایج این پژوهش جالب توجه و تکان‌دهنده است. برای حل این مسئله نخست باید آن را جدی گرفت و با آن برخورد کرد. همچنین، آموزش‌های کافی در این زمینه باید ارائه شود. یکی از راه‌های مبارزه با بدرفتاری دانشگاهی افزایش شمار اساتیدی است که با این پدیده مبارزه کنند. که راه‌هایی مانند تدوین آیین‌نامه‌ها و آگاهی‌رسانی آن به دانشجویان و اساتید توسط هارد و همکاران نیز پیشنهاد شده است (هارد و همکاران، ۲۰۰۶).

تعریف درست و دقیق دستبرد ادبی به شکلی که برای دانشجویان قابل درک باشد ضروری است. ارزش‌های اخلاقی پایه‌ای هستند که بر نگرش دانشجویان نسبت به دستبرد ادبی و تقلب تأثیر می‌گذارند، همانند دوستی، اعتماد بین فردی، و یادگیری خوب. آگاهی از این نگرش‌ها می‌تواند در مبارزه با این گونه پدیده‌ها در دانشگاه بسیار مفید باشد. برای ریشه‌کن کردن بدرفتاری دانشگاهی نباید دانشجویان را به چشم یک مجرم نگاه کرد، بلکه پژوهشگران جوانی هستند که می‌توانند این مسائل را درک و از آنها پرهیز کنند. اساتید باید بکوشند تا ارتباط بیشتر و نزدیک‌تری با دانشجویان خود برقرار کنند و صداقت پژوهشی را به آنها بیاموزند (آشورث و همکاران، ۲۰۰۶).

عوامل فردی و محیطی بر ارتکاب به بدرفتاری دانشگاهی مؤثرند، این عوامل شامل، عوامل فردی، سیاست‌های دانشگاه، و فشار هم‌سالان است. آموزش‌های نظام‌مند، کاربردی کردن تکالیف، نظارت بیشتر بر کار دانشجویان، استفاده از ابزارهای شناسایی بدرفتاری دانشگاهی، تدوین و آگاهی‌رسانی آیین‌نامه‌های مرتبط، در نظر گرفتن تنبیه‌های جدی، و مبارزه مستمر با این پدیده می‌تواند در کاهش آن نقش داشته باشد (آکبالات و همکاران، ۲۰۰۷).

به عقیده استفانز و همکاران (۲۰۰۷) اکتفای صرف به نرم‌افزارهای همانندیاب راهکار مناسبی نیست. برای کاهش دستبرد ادبی باید رویکردهای آموزشی و فرهنگی در پیش گرفته شود. خلق تکالیف اصیل، فرایندی و گام‌به‌گام کردن تکالیف، افزایش درک و آگاهی از ارزش‌های کلیدی علم و دانشگاه همانند صداقت و انصاف و احترام و مسئولیت‌پذیری، راه‌اندازی مراکز صداقت پژوهشی و مراکز نگارش دانشگاهی پرداخت.

بامبارو معتقد است آموزش دقیق و درست دانشجویان در رابطه با دستبرد ادبی می‌تواند راهکار مناسبی برای کاهش این پدیده در جوامع دانشگاهی باشد (بامبارو، ۲۰۰۷). شمار ارتکاب به دستبرد ادبی برخط در میان دانشجویان نسبتاً بالا است. به عقیده سلوین راهکار حل این مسئله کار با دانشجویان است نه میج‌گیری و علیه آنها کار کردن (سلوین، ۲۰۰۸). ریشه‌کن کردن بدرفتاری دانشگاهی وابسته به آموزش و آگاهی بیشتر دانشجویان در این زمینه است. ترویج و تشویق صداقت ادبی به جای گذاشتن تنبیه‌ها و مجازات‌ها می‌تواند در کاهش این پدیده مؤثر باشد. همچنین، پژوهش‌های بیشتر در این زمینه می‌تواند راهگشا باشد. استفاده از ابزارهای فناوری همانندیاب نیز مهم است (تراست، ۲۰۰۹).

ریان و همکاران نیز چهار راهبرد کلیدی برای کاهش بدرفتاری دانشگاهی را مطرح کرده‌اند: ۱. تلاش مداوم برای شناسایی و مبارزه با دستبرد ادبی در مراحل گوناگون، ۲. آموزش نگارش دانشگاهی به دانشجویان، ۳. طراحی رویکردهای تازه برای ارزشیابی به گونه‌ای که از یادگیری دانشجویان پشتیبانی کند و از دستبرد ادبی بکاهد، ۴. بکارگیری رویه‌های شفاف برای پایش و کشف تقلب. همچنین، برقراری تعادل میان سه بعد دستبرد ادبی مهم است: پیشگیری، شناسایی، و تنبیه. (ریان و همکاران، ۲۰۰۹)

نتیجه آنکه بخش مهمی از علل ارتکاب دانشجویان به دستبرد ادبی مربوط به عدم آموزش صحیح آنها در زمینه صداقت دانشگاهی است. تفاوت بین دو گروه آموزش‌دیده و آموزش‌ندیده به لحاظ آماری

معنادار است. بنابراین آموزش مناسب‌ترین راه برای کاهش دستبرد ادبی است. آموزش پرهیز از دستبرد ادبی مزیت‌هایی دارند: ۱. صرفه‌جویی در وقت اساتید، ۲. کاهش نیاز به تنبیه، ۳. کاهش جلسات بررسی بدرفتاری دانشگاهی دانشجویان، ۴. کمک به دانشجویان، ۵. افزایش مثبت‌نگری اساتید و دانشگاه، ۶. درک صحیح صداقت دانشگاهی توسط دانشجویان (بلتر و دوپره، ۲۰۰۹).

احتمالاً بسیار از روش‌های کنونی اساتید و دانشگاه‌ها دیگر پاسخگوی جلوگیری از دانشجویان برای پرهیز از دستبرد ادبی نیست. طراحی یک الگو نمی‌تواند برای همه دانشجویان در دوری از دستبرد ادبی کارآمد باشد. هرچه دانشجویان درباره اخلاق، صداقت پژوهشی، و مالکیت فکری بیشتر بدانند کمتر درگیر دستبرد ادبی خواهند شد (پاور، ۲۰۰۹).

دانشجویان و اساتید بر سر تعریف و جدیت دستبرد ادبی و تبانی توافق نظر ندارند. بار کاری زیاد دانشگاهی، فشار گرفتن نمره بیشتر، و آموزش سرسری اساتید درباره صداقت پژوهشی از کلیدی‌ترین دلایل دانشجویان برای ارتکاب به بدرفتاری دانشگاهی است (کانگ وین من و همکاران، ۲۰۱۰).

مهمترین عامل دستبرد ادبی عدم آگاهی دقیق از آن است. برای کاهش آن نیاز به راهبردهای آموزشی جهت افزایش آگاهی نسبت به این پدیده است. افزون بر این، دانشگاه‌ها باید در آیین‌نامه‌های خود نسبت به این پدیده بازنگری کنند تا بتوانند با آن مبارزه کنند. ارائه رهنمودها، تدوین رویه‌های شناسایی دستبرد ادبی، و ترویج فرهنگ اخلاق پژوهش می‌تواند برای کاهش دستبرد ادبی مفید باشند (شیرازی و همکاران، ۲۰۱۰).

آگاهی درباره دستبرد ادبی، آگاهی از استناددهی دانشگاهی، قصد و گستره انجام دستبرد ادبی، و عوامل مؤثر بر دستبرد ادبی چهار بعد دستبرد ادبی هستند. عوامل مؤثر بر انجام دستبرد ادبی عبارتند از: فشار برای اتمام تکالیف (میانگین ۴٫۲ از ۵)، محدودیت زمانی (میانگین ۳٫۷ از ۵)، درک نکردن تکالیف (میانگین ۳٫۹ از ۵). اولین گام برای مبارزه با این پدیده نگارش و تدوین و آگاهی‌رسانی آیین‌نامه‌های مناسب در زمینه بدرفتاری دانشگاهی و تعیین مجازات‌های مرتبط است. آموزش‌های مستقیم نگارش دانشگاهی و دستبرد ادبی می‌تواند به حل این بحران کمک کند. آموزش شیوه پژوهش در محیط اینترنت و شیوه استناددهی نیز می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی مؤثر باشند (ون و همکاران، ۲۰۱۱).

فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی بر اعمال بدرفتاری دانشگاهی دانشجویان تأثیرگذار بوده است. همچنین، اینترنت به منبع اصلی دانشجویان برای دستبرد ادبی در نگارش مقالاتشان تبدیل شده است (کوماس و همکاران، ۲۰۱۱).

بیشتر دانشجویان توانسته‌اند دو نوع دستبرد ادبی (یعنی کپی کردن بدون استناد و پارافریز کردن) را تشخیص دهند و معتقدند که دانشجویانی که مرکب این اعمال می‌شوند باید تنبیه شوند. آموزش این نکته به دانشجویان که تکالیف جای تمرین هستند نه جای دستبرد ادبی می‌تواند در کاهش آن نقش داشته باشد. افزایش قابلیت‌های نگارش و استناددهی دانشجویان، آگاه کردن آنها درباره انواع گوناگون دستبرد ادبی، و تمرین این مسائل به صورت عملی می‌توانند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشند (هو و لی، ۲۰۱۱).

همکاری اساتید با دانشجویان، ایجاد انگیزه‌های تحصیلی بیشتر، ارزشیابی‌های دقیق‌تر و منحصر به فرد، تشویق دانشجویان به مطالعه، و غیره می‌توانند در کاهش دستبرد ادبی مؤثر باشند (فالتینک و سچ، ۲۰۱۲). از نظر رمضان و همکاران راهبردهای کاهش دستبرد ادبی عبارتند از: آموزش صداقت پژوهشی و آگاهی بیشتر راجع به دستبرد ادبی، استفاده از ابزارهای همانندیاب، استفاده از تنبیه‌های سفت و سخت، آموزش ارزش‌های صداقت پژوهشی، طراحی تکالیف پرمعنا تر و کاربردی‌تر، آگاهی از اخلاق پژوهش، طرح سیاست‌های مقابله با دستبرد ادبی، انتشار راهنماها و دستنامه‌های نگارش دانشگاهی، تشویق استفاده از نرم‌افزارهای مدیریت استناددهی همانند اندنوت، راه‌اندازی مراکز نگارش، تشویق استفاده از نرم‌افزارهای همانندیاب توسط دانشجویان (رمضان و همکاران، ۲۰۱۲).

وازیوز راهبردهای کاهش دستبرد ادبی را بدین شرح ارائه کرده است: آموزش جدی دانشجویان در رابطه با دستبرد ادبی، ترویج صداقت پژوهشی، تغییر شیوه‌های ارزیابی، تدوین و آگاهی‌رسانی آیین‌نامه‌های مرتبط در دانشگاه، تغییر معیارهای جذب دانشجو، و ارائه تکالیف کاربردی‌تر، آموزش کار گروهی، نظارت مداوم بر آثار دانشجویان، استفاده از ابزارهای همانندیاب، و تمرین با دانشجویان (وازیوز، ۲۰۱۲).

برای کاهش این پدیده اساتید باید دانشجویان را نسبت به این پدیده حساس کنند، اخلاق پژوهش را به آنها بیاموزند و آنها را از تنبیه‌های جدی آموزشی بترسانند (اسپیر و میلر، ۲۰۱۲). همچنین، در این آیین‌نامه‌ها تعریف مشخصی از آنچه دستبرد ادبی محسوب می‌شود نیست. آگاهی‌رسانی بیشتر و بهتر

آیین‌نامه‌ها در تعهد به صداقت پژوهشی مؤثر است. برگزاری کارگاه‌های آموزشی رسمی و مداوم می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد (گالیفر و تیسون، ۲۰۱۳). آموزش می‌تواند بر درک دانشجویان نسبت به بدرفتاری دانشگاهی تأثیرگذار باشد و مانع بروز این پدیده شود. ایجاد فرهنگ اخلاق پژوهش نیز می‌تواند مؤثر باشد. نگارش و انتشار کدهای اخلاقی نیز توصیه می‌شود (فریر، ۲۰۱۳).

به اعتقاد بیشتر اساتید پیشگیری بهتر از کشف دستبرد ادبی است. مهمترین کارهایی که اساتید انجام می‌دهند تا از صداقت دانشگاهی دانشجویان مطمئن شوند عبارتند از: آموزش، پایش و بررسی آثار دانشجویان در کلاس، پیگیری پیشرفت کار، طراحی تکالیف شخصی، و در نظر گرفتن نمره برای گزارش پیشرفت کار (کوک و همکاران، ۲۰۱۳). بیشتر دانشجویان آنچه از دستبرد ادبی می‌دانند را از اساتید خود فرا گرفته‌اند و تنها ۱۸ درصد آنها در کارگاهی در این زمینه شرکت کرده‌اند. نزدیک به ۷۰ درصد اساتید برای چک کردن دستبرد ادبی مقاله را در اینترنت و موتورهای جستجو بررسی می‌کنند. هرچه دانشجویان بیشتر درباره دستبرد ادبی بدانند بیشتر از انجام آن پرهیز می‌کنند. برای کاهش دستبرد ادبی به عقیده رضائزاد و همکارش باید اقدامات زیر را انجام داد: آموزش این پدیده، افزایش سخت‌گیری و شفاف کردن مجازات‌ها، سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های دانشگاهی تقویت شود، تجهیز دانشگاه‌ها به نرم‌افزارهای همانندیاب، آگاهی دانشجویان از توان اساتید برای بررسی دستبرد ادبی، و استفاده از نرم‌افزارهای مدیریت استناد همانند اندنوت (رضائزاد و رضایی، ۲۰۱۳).

افزایش آگاهی و تفکر انتقادی میان دانشجویان منجر به کاهش بدرفتاری دانشگاهی در میان آنها می‌شود. فرار از مردود شدن و موفقیت بیشتر از مهمترین عوامل ارتکاب به بدرفتاری دانشگاهی هستند. ارتقای مهارت‌های پژوهشی و نگارشی دانشجویان می‌تواند در کاهش این پدیده کارآمد باشد. سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های دانشگاه باید توجه بیشتری به ابعاد اجتماعی بدرفتاری دانشگاهی و سخت‌گیری‌های بیشتر در این زمینه داشته باشند. سواد اطلاعاتی و آموزش چگونه یاد گرفتن می‌تواند به دانشجویان کمک کند (هنسلی و همکاران، ۲۰۱۳).

نبود سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های مناسب در زمینه بدرفتاری دانشگاهی مهمترین عامل رخداد این پدیده در آموزش عالی پاکستان است. این مطالعه زنگ خطری به لحاظ روانشناسی و روش تدریس در آموزش عالی است (الهی و همکاران، ۲۰۱۳).

چو و پائول معتقدند راهبردهای کاهش دستبرد ادبی: آموزش اساتید و آگاهی فرهنگی آنها، آموزش دانشجویان، آموزش تفسیر نتایج نرم‌افزارهای همانندیاب، بازنگری روش‌های ارزشیابی فعلی، التزام به رعایت آیین‌نامه‌ها با نظارت کافی است (چو و پائول، ۲۰۱۳).

آموزش مدیریت زمان، تقویت خودکارآمدی دانشجویان، و ترویج اصل ارزش‌های صداقت دانشگاهی در بین دانشجویان می‌تواند در کاهش این پدیده تأثیرگذار باشند. (یانگ و همکاران، ۲۰۱۳)

راهبردهای کاهش دستبرد ادبی از منظر کومز و همکاران عبارتند از: استفاده از نرم‌افزارهای همانندیاب به عنوان یک عامل بازدارنده، تدوین سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های کارآمد در دانشگاه، و آموزش دانشجویان. (کومز و همکاران، ۲۰۱۳)

همچنین لئونارد معتقد است برای کاهش بدرفتاری‌های دانشگاهی باید اقدامات زیر را انجام داد: آشنا کردن دانشجویان با این پدیده و برگزاری کلاس‌ها و دوره‌های توجیهی، آموزش مهارت نگارش، تدوین آیین‌نامه‌های دانشگاهی شفاف و آگاهی‌رسانی کافی در این زمینه، توجیه کردن اساتید در مواجهه با دستبرد ادبی، و تناسب بیشتر تکالیف (لئونارد، ۲۰۱۴).

به عقیده تاکی و تافیادیس دانشجویان درک درستی از بدرفتاری دانشگاهی ندارند و دید روشنی نیز از مجازات ارتکاب به این پدیده ندارند. برای کاهش این پدیده باید آموزش بیشتری در زمینه صداقت دانشگاهی ارائه شود، آیین‌نامه‌ها تقویت شوند، و نرم‌افزارهای همانندیاب رایگان روی وب و موبایل در اختیار دانشجویان و اساتید قرار گیرد (تاکی و تافیادیس، ۲۰۱۴).

اسپینوزا و ناجرا نیز کلیدی‌ترین راهکارهای جلوگیری از دستبرد ادبی را: کاهش یادگیری طوطی‌وار، کاهش شمار تکالیف، شخصی‌سازی تکالیف به گونه‌ای توان در انجام آن مرتکب دستبرد ادبی شد (همانند برگزاری کارگاه، نمایشگاه، فروم‌ها، کار روی نمونه‌های واقعی)، همراهی دانشجو در کل روند انجام تکالیف، درخواست ارائه کلاسی تکالیف از دانشجو، تعریف دقیق دستبرد ادبی و آموزش اجتناب از آن میدانند (اسپینوزا و ناجرا، ۲۰۱۴).

به عقیده ارت و اوکی به نظر می‌رسد گذاشتن یک دوره آموزشی اجباری برای دانشجویان در زمینه چگونگی استفاده و استناد به منابع در پژوهش‌هایشان در ترویج صداقت پژوهشی نقش داشته باشد.

تعریف سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های سخت‌گیرانه نیز می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد (ارت و اوکی، ۲۰۱۴).

سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های در دسترس، شفاف، و جامع می‌تواند مانعی برای تقلب و دستبرد ادبی باشد. دانشگاه باید راهنماهای مناسبی در زمینه صداقت پژوهشی و دانشگاهی تدوین کند. آثار دانشجویان باید با دقت بیشتری بررسی شود و این نیازمند همکاری میان اساتید و کارکنان ستادی است. همچنین باید مجازات‌های تقلب و دستبرد ادبی متناسب و سخت‌گیرانه باشد (کونتر و باتلر، ۲۰۱۴).

با توجه به تأثیر آموزش در کاهش بدرفتاری‌های دانشگاهی پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی در همه سطوح دانشگاهی ارائه شوند و این برنامه‌ها تکرار و تداوم داشته باشند (لو، ۲۰۱۴). آموزش اخلاق پژوهش، مهارت‌های نگارش، و شیوه پرهیز از دستبرد ادبی از راهکارهای مبارزه با این پدیده است. (زانگ و همکاران، ۲۰۱۴)

کمبود وقت، مشغله زیاد، و نداشتن مهارت‌های نگارش از کلیدی‌ترین دلایل دستبرد ادبی هستند. به نظر می‌رسد تعریف دقیق آنچه دستبرد ادبی نامیده می‌شود برای دانشجویان تدیون آیین‌نامه‌ها، مقررات، و قوانین الزام‌آور همراه با مجازات‌های سفت و سخت می‌تواند به کاهش دستبرد ادبی کمک کند. از این طریق آگاهی درباره دستبرد ادبی افزایش می‌یابد که اصل اساسی در کاهش این پدیده است. همچنین آموزش این پدیده با گنجاندن واحدهایی در برنامه‌های درسی توصیه می‌شود. در همین راستا، تأسیس «مراکز نگارش» در دانشگاه‌ها کاربردی خواهد بود. نرم‌افزارهای همانندیاب باید در اختیار دانشجویان - و نه تنها اساتید - قرار گیرد. در اولین جلسه درس اساتید باید مصادیق دستبرد ادبی را به طور شفاف برای دانشجویان تعریف کنند و قویاً روی پرهیز از آن تأکید کنند (ناسی و همکاران، ۲۰۱۵).

به نظر آلیسون، کرافورد و کلوت دوره‌های آموزشی می‌تواند بر درک و آگاهی دانشجویان از دستبرد ادبی تأثیرگذار باشد. به لحاظ آماری تفاوت معناداری بین قبل و بعد از آموزش دانشجویان به لحاظ درک آنها در خرده‌مقیاس‌های تعریف شده از دستبرد ادبی وجود ندارد. به نظر می‌رسد دانشجویان نیاز بیشتری به آموزش دارند و این امر می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد. همچنین، فهم و استفاده از نرم‌افزارهای همانندیاب می‌تواند به بهبود وضع موجود کمک کند (آلیسون، کرافورد و کلوت، ۲۰۱۵).

اریکسون و مک‌گی بیان کردند برای مقابله با این گونه رفتارها دانشگاه‌ها باید اقدامات پیشگراانه در دستور کار خود قرار دهند. برای کاهش دستبرد ادبی باید اقدامات زیر انجام شوند: تدوین و بروزرسانی آیین‌نامه‌ها، حصول اطمینان از درک دانشجویان از بدرفتاری دانشگاهی به عنوان یک پدیده جدی و ناپسند، پیش‌بینی ابزارهایی برای شناسایی بدرفتاری‌های دانشگاهی، آموزش و آگاه کردن دانشجویان از این پدیده، در نظر گرفتن تنبیه‌های گوناگون برای آنان که بدرفتاری دانشگاهی انجام می‌دهند، آموزش اخلاق پژوهش، (اریکسون و مک‌گی، ۲۰۱۵)

هو و لی معتقدند آموزش جوانب گوناگون دستبرد ادبی به دانشجویان و آگاه کردن آنها از این پدیده کمک شایانی به کاهش آن خواهد کرد. حاکم کردن فرهنگ جدید صداقت دانشگاهی در مؤسسه‌ها نیز مهم است. کار با دانشجویان به جای کار علیه آنها باید در دستور کار اساتید قرار گیرد. (هو و لی، ۲۰۱۵)

پژوهش کورتیس و واردنگا نشان داد علیرغم افزایش امکانات اینترنتی برای دستبرد ادبی، ابزارهای فناوریانه و آموزش کمک بسزایی به پرهیز از دستبرد ادبی کرده‌اند. به نظر می‌رسد برگزاری دوره‌های آموزشی صداقت علمی می‌تواند به کاهش دستبرد ادبی کمک کند. افزون بر این، تعریف دقیق مصادیق دستبرد ادبی و بیان انتظارات از دانشجویان و همچنین استفاده از نرم‌افزارهای همانندیاب می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد. (کورتیس و واردنگا، ۲۰۱۶) همچنین به نظر می‌رسد آموزش پدیده بدرفتاری‌های دانشگاه و راه‌های مقابله با آن می‌تواند در کاهش نقش داشته باشد. (ریان و همکاران، ۲۰۱۶)

به پیشنهاد هو و لی برگزاری دوره‌های آموزشی می‌تواند در کاهش دستبرد ادبی نقش داشته باشد. آموزش مهارت‌های نگارش دانشگاهی نیز باید مورد توجه باشد. نگارش و انتشار راهنماها و رهنمودهای مناسب در زمینه شیوه‌های درست نگارش و پرهیز از دستبرد ادبی نیز می‌تواند به کاهش این پدیده کمک کند. (هو و لی، ۲۰۱۶)

شملا معتقد است سخت‌گیری اساتید نسبت به تقلب و در نظر گرفتن تنبیه‌های سفت و سخت در کاهش دستبرد ادبی نقش دارد. تهدید و تنبیه‌ها برای متخلفان دستبرد ادبی می‌تواند بازدارنده باشد. استفاده از تنبیه‌های سفت و سخت، نرم‌افزارهای همانندیاب، نگارش رهنمودها و کدهای اخلاقی، اجرای قوانین و آگاهی‌رسانی آنها نیز در کاهش دستبرد ادبی و تقلب مؤثرند (شملا، ۲۰۱۶).

ریزیج و بین نیز در یک جمع‌بندی بیان کردند: هرچه روندها و رویه‌های مبارزه با دستبرد ادبی و تقلب در دانشگاه بهتر و مناسب‌تر و شفاف‌تر باشد این پدیده‌ها کمتر در محیط دانشگاه رخ می‌دهند. استفاده از ابزارهای همانندیاب، آگاهی‌رسانی قوانین دانشگاه، و ایجاد تصور یک دانشگاه قانون‌مدار در ذهن دانشجویان (ریزیج و بین، ۲۰۱۶).

جمع‌بندی نتایج پژوهش در خصوص راهکارهای کاهش مصادیق سرقت علمی نشان می‌دهد بیشتر پژوهش‌ها تمرکزشان بر آموزش مصادیق سرقت علمی، تدوین آیین نامه‌ها و شیوه نامه‌ها و کدهای اخلاقی معتبر و آموزش و آگاهی‌رسانی آنها به دانشجویان و اساتید، تدوین مجازات متناسب با نوع سرقت علمی و آگاهی‌رسانی آنها، کاهش تکالیف دانشجویان، آموزش استفاده از نرم افزارهای سرقت علمی، آموزش و رشد مهارت‌های سواد اطلاعاتی، و از همه مهمتر فرهنگ سازی چرایی مبارزه با سرقت علمی و ارزش نهادن به پژوهش‌های اصیل و غیرتکراری است که می‌تواند برای دانشگاه‌های کشور نیزالگوی مفیدی باشد و مورد استفاده قرار گیرد. در راستای پژوهش حاضر علاوه بر پاسخ به سوال پژوهش و بحث و نتیجه بر روی آن که مطرح شده در این بخش سعی شده است تا دستورالعملی هرچند کوتاه و ترویجی بر اساس دانش و یافته‌های گردآوری شده پژوهشگر در طول انجام این پژوهش جهت جلوگیری از سرقت علمی ارائه شده است که می‌تواند توسط اساتید به دانشجویان آموزش داده شود (پیوست ۱)

۳-۵. پیشنهادهای برگرفته از پژوهش

- پیشنهاد می‌شود دوره‌های آموزشی آشنایی با مصادیق سرقت علمی و همچنین کارگاه‌های عملی در این زمینه در ترم‌های نخست تمامی دوره‌ها و رشته‌های آموزشی گنجانده شود.
- فرهنگ‌سازی در کشورهای مختلف خصوصاً کشورهای آسیایی و خاورمیانه در این خصوص صورت گیرد.
- برای دانشجویان و رشته‌هایی که بیشتر با اینترنت و کامپیوتر سرو کار دارند به جهت ماهیت آن و امکان افزایش سرقت علمی دوره‌های ویژه برگزار گردد.

- از آنجا که مهمترین دلایل گرایش به دستبرد ادبی اینترنتی کمبود زمان، شمار زیاد تکالیف، و دشواری تکالیف هستند پیشنهاد می‌شود اساتید رشته‌های مختلف تکالیف کمتری بر عهده دانشجویان بگذارند و سعی کنند روش‌های آموزشی دیگر که نیاز به دریافت تکالیف بیشماری ندارد را بکار بگیرند.
- از آنجا که سطح بلوغ صداقت دانشگاهی انگلستان بیش از دیگر کشورهای اتحادیه اروپا است پیشنهاد می‌شود از تجربه‌های این کشور به صورت مطالعه موردی جهت ارائه مدل بلوغ صداقت دانشگاهی و بومی سازی آن در سایر کشورها استفاده شود.
- نگارش طرح درس سرقت علمی برای دانشگاه‌های کشور در سطوح کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری و ارائه این درس از طریق وزارت علوم و وزارت بهداشت در دانشگاه‌های کشور به عنوان دروس پایه و اجباری
- پیشنهاد می‌شود آیین نامه‌ها و شیوه‌نامه‌های کاربردی در خصوص چستی و ماهیت سرقت علمی و مجازاتهای متناسب با آن تهیه و نگارش شود.
- پیشنهاد می‌شود آیین نامه‌ها و شیوه‌نامه‌های موجود در دانشگاه‌ها و دستگاه‌های مرتبط بررسی و با نگاه کاربردی شدن و ضمانت اجرایی داشتن مرور و بازنگری گردند.
- آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی به دانشجویان به صورت مستمر
- فرهنگ سازی در جهت کاهش مصادیق سرقت علمی در سطوح مختلف دانشگاهی، ملی و فراملی صورت گیرد.
- ایجاد تفکر ارزشگذاری بر روی پژوهش‌های اصیل و غیرتکراری در میان اساتید و دانشجویان
- ایجاد انجمن‌ها و کارگروه‌های تخصصی در حوزه سرقت علمی و اخلاق پژوهش
- آموزش و آگاهی‌رسانی در خصوص نرم افزارهای تشخیص سرقت علمی
- تهیه و تولید نرم افزارهای همانندیاب با تکیه بر تمامی محتوای علمی تولید شده در جهان و در زبانهای مختلف

۵-۴. پیشنهادها برای پژوهش‌های آینده:

انجام پیشنهادهای مطرح شده در این بخش به روش مرور سیستماتیک و همچنین به سایر روشهای معتبر موجود پیشنهاد می‌شود:

- مرور سیستماتیک مصادیق سرقت علمی در میان دانشجویان دانشگاه‌های جهان در پنج سال آینده و مقایسه آن با پژوهش موجود.
- بررسی مصادیق تقلب علمی و ارائه راهکار جهت کاهش آن
- بررسی نرم افزارهای کشف سرقت علمی و مقایسه میزان کارایی آنها با یکدیگر
- بررسی پدیده خودسرقتی به عنوان مصداق سرقت علمی و کشف علل و دلایل آن
- بررسی نگرش دانشجویان نسبت به سرقت علمی
- بررسی تاثیر آموزش‌های اخلاقی بر کاهش سرقت علمی
- بررسی سیاست‌های موجود دانشگاه‌های جهان در جهت مدیریت و کاهش سرقت علمی
- بررسی دلایل سرقت علمی از دیدگاه اعضای هیئت علمی
- بررسی دلایل سرقت علمی از دیدگاه دانشجویان
- بررسی تاثیر برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی در کاهش سرقت علمی
- بررسی تاثیر آگاهی از قوانین جلوگیری از سرقت علمی در کاهش آن
- مرور سیستماتیک پژوهشهای سرقت علمی از منظر روش شناسی کیفی (مصاحبه، فوگوس گروپ و ...) و مقایسه با نتایج پژوهش حاضر
- بررسی تاثیر آموزش سواد اطلاعاتی بر کاهش سرقت علمی
- بررسی میزان دانش و درک دانشجویان از مصادیق سرقت علمی
- بررسی قوانین کپی رایت در عصر دیجیتال با نگاه به کاهش سرقت علمی

— تحلیل استنادی مستندات مربوط به تقلب و سرقت علمی در میان دانشجویان
دانشگاه‌ها و ارائه راهکار کاهش آن

فهرست منابع فارسی

- اسدی، سعید. ۱۳۹۳. «بدرفتاری علمی و رابطه آن با فعالیت های آموزشی و پژوهشی». کتاب ماه کلیات شماره ۱۷ (۲): ۱۰-۱۳.
- اسلامی، سید حسن، ۱۳۹۰ الف، «چو دزدی با چراغ آید؛ سرقت علمی در سطح دانشگاهی»، آینه پژوهش، ۲۲ (۱): ۷-۱۷.
- اسلامی، سید حسن. ۱۳۹۰ ب، «ملاصدرا و معضل انتحال بازسنجی دفاعیه‌ها»، آینه پژوهش، ۲۲ (۵): ۲۲-۳۶.
- اسلامی، سید حسن. ۱۳۹۲، «چرا و چگونه ارجاع دهیم؟»، آینه پژوهش، ۲۴ (۱): ۵-۱۴.
- اسلامی، سید حسن، ۱۳۹۳ الف، «ده نکته درباره «سرقات ادبی»»، کتاب ماه کلیات، ۱۷ (۲): ۵۴-۵۸.
- اسلامی، سید حسن، ۱۳۹۳ ب. و ما ادریک ما السارق؟ سرشت و سویه‌های غیر اخلاقی انتحال»، کتاب ماه کلیات، ۱۷ (۲):
- اسلامی، سید حسن. ۱۳۹۳ ج، «و ما ادریک ما السارق؟ سرشت و سویه‌های غیر اخلاقی انتحال»، کتاب ماه کلیات، ۱۷ (۲): ۱۸-۲۶.
- ایبنا. ۱۳۹۱. «سرقت علمی نسبت دادن آفرینش یک اثر به فردی دیگر است». خبرگزاری کتاب/ایران، ۲۷ خرداد.
- بطحائی، سیده زهرا (۱۳۹۰) سرقت علمی: تعریف، مصادیقها و راهکارهای جلوگیری، پیشگیری و تشخیص. کارآگاه. ۴ (۱۶): ۶-۱۸.
- بهادری، محمدکریم، مرتضی ایزدی و محمدجواد حسین پورفرد، ۱۳۹۱، «دست برد علمی؛ مفاهیم، عوامل و راهکارها»، مجله طب نظامی، ۱۴ (۳): ۱۶۸-۱۷۷.
- رسولی، بهروز، حمیدرضا مختاری اسکی، مجید نبوی، مرتضی نبی میبیدی، مریم نظری، سیروس علیدوستی (۱۳۹۴). بررسی عوامل مؤثر بر کسب و کار سایه‌نویسی در پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی در ایران. طرح پژوهشی. پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران.
- پریزاد، مرجان (۱۳۸۸). مقایسه نگرش و عملکرد دانشجویان پزشکی مقطع بالینی در زمینه تقلب شامل کلیه انواع تقلب امتحانی، تقلب در بالین، تقلب در نوشتن پژوهش و مقاله. استاد راهنما: میترا امینی، محمد مهدی ثاقب. پایان نامه جهت دریافت درجه دکتری عمومی. دانشگاه علوم پزشکی شیراز، دانشکده پزشکی.

ثبوت، اکبر، ۱۳۹۲، «کاستی‌ها در شیوه‌های منتقدان صدرا»، کتاب ماه فلسفه، ۷۱: ۳-۲۱.

رجب‌زاده عصارها، امیرحسین. ۱۳۹۰. مطالعه میزان آشنایی دانشجویان و اساتید دانشگاه تهران با مفاهیم و مصادیق سوء

رفتارهای پژوهشی و روش‌های کاهش آن، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه تهران، تهران.

رجب‌زاده عصارها، امیرحسین. ۱۳۹۰. مطالعه میزان آشنایی دانشجویان و اساتید دانشگاه تهران با مفاهیم و مصادیق سوء

رفتارهای پژوهشی و روش‌های کاهش آن، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه تهران، تهران.

رجب‌زاده عصارها، امیرحسین؛ نقشینه، نادر؛ صبوری، علی اکبر (۱۳۹۲). مطالعه آشنایی پژوهشگران دانشگاه تهران با

تعریف‌ها و مصادیق سوء رفتارهای پژوهشی. تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی، ۴۷(۴): ۳۷۵-۳۹۶.

رشیدیان، حمیده، نرگس خانجانی و مینا مبشر. (۱۳۹۳). تجربیات دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم پایه از سوء

رفتارهای پژوهشی در زمینه انتشار نتایج پژوهش. فصلنامه اخلاق پزشکی. ۷(۲۸): ۷۱-۹۹.

زمانی، بی بی عشیرت، سید امین عظیمی، و نسیم سلیمانی. ۱۳۹۲. «شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر سرقت علمی

دانشجویان دانشگاه اصفهان». پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی شماره ۱۹(۱): ۹۱-۱۱۰.

ستوده، هاجر، نجمه رفیع و زهرا میرزایی، ۱۳۸۹، «نگاهی به دست‌برد علمی و راهکارهای پیش‌گیری و پی‌گیری آن»،

کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۵۲: ۲۷-۵۰

سلیمانی‌پور، روح‌الله و حوّا حیدری. ۱۳۹۳. سرقت علمی؛ مفاهیم، مصادیق‌ها و روش‌های پیش‌گیری. برگرفته از :

<http://rahavardnoor.com/index.php/archive/item/400-serghateelmi> در مورخ

۲۰ مهر ۱۳۹۳

صلح‌جو، علی، ۱۳۸۷، «سخن‌ربایی (سرقت ادبی)»، پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی، ۱۳(۱): ۹۸-۱۱۰.

فعلی، سعید، نگین بیگلری، و غلامرضا پزشکی راد. ۱۳۹۱. «نگرش و رفتار دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه

تربیت‌مدرس در زمینه سرقت علمی». پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی شماره ۱۸: ۱۳۳-۱۵۱.

مرادی، شیما و رقیه قربانی بوساری، ۱۳۹۳، «مروری بر نرم افزارهای سرقت ادبی»، کتاب ماه کلیات، ۱۷(۲): ۶۵-۶۹

منصوریان، یزدان. ۱۳۸۹. سرقت علمیک روش‌های پیش‌گیری از آن. رشد مدرسه فردا. شماره ۱. دوره ۷. مهر

۱۳۸۹. ص. ۶-۹.

نخعی، نوذر؛ سیدحسینی، وحید (۱۳۸۴). بررسی نظرات دانشجویان پزشکی در مورد تقلب‌های امتحانی و فراوانی نسبی آن. گام‌های توسعه در آموزش پزشکی. سال اول. (۲): ۶۳-۵۷.

نخعی، نوذر؛ نجفی‌پور، حمید؛ روحانی، علی‌اکبر؛ رفتاری، شاهرخ؛ مبشر، مینا؛ حسنی، فاطمه (۱۳۸۹). آییننامه انضباطی پیشنهادی سوءرفتارهای پژوهشی: یک پژوهش کیفی. گام‌های توسعه در آموزش پزشکی. دوره هفتم، (۱): ۸-۱.

نخعی، نوذر؛ نیکپور، هادی (۱۳۸۴). بررسی نظرات دانشجویان پزشکی در مورد فریبکاری پژوهشی در تدوین پایان نامه و فراوانی نسبی آن [چکیده]. گام‌های توسعه در آموزش پزشکی. دوره دوم. شماره ۱. بهار و تابستان. بازیابی شده از: <http://www.sdmej.com/abstract.asp?articleID=2360>

نورمحمدی، حمزه علی، ۱۳۹۳، «سرقت علمی؛ مصادیق و راهکارها»، کتاب ماه کلیات، ۱۷ (۲): ۹-۶.

فهرست منابع غیر فارسی

- Akbulut, Yavuz, Serkan Şendağ, Gürkay Birinci, Kerem Kılıçer, Mehmet C. Şahin, and Hatice F. Odabaşı. 2008. Exploring the types and reasons of Internet-triggered academic dishonesty among Turkish undergraduate students: Development of Internet-Triggered Academic Dishonesty Scale (ITADS). *Computers & Education* 51 (1): 463-473.
- Akeley Spear, Jennifer, and Ann Neville Miller. 2012. The effects of instructor fear appeals and moral appeals on cheating-related attitudes and behavior of university students. *Ethics & Behavior* 22 (3): 196-207.
- Alberta University .2001. *Why students plagiarize*. University of Alberta Libraries, Retrieved from <http://www.library.ualberta.ca/guides/plagiarism/why/index.cfm>.
- Anderson, Melissa S, Marta A Shaw, Nicholas H Steneck, Erin Konkle, and Takehito Kamata. 2013. "Research integrity and misconduct in the academic profession." In *Higher education: handbook of theory and research*, 217-261. Springer.
- Arce Espinoza, Lourdes, and Julián Monge Nájera. 2015. How to correct teaching methods that favour plagiarism: recommendations from teachers and students in a Spanish language distance education university. *Assessment & Evaluation in Higher Education* 40 (8): 1070-1078.
- Arce Espinoza, Lourdes, and Julián Monge Nájera. 2015. How to correct teaching methods that favour plagiarism: recommendations from teachers and students in a Spanish language distance education university. *Assessment & Evaluation in Higher Education* 40 (8): 1070-1078.

- Arhin, Afua Ottie, and Karin A. Jones. 2009. A multidiscipline exploration of college students' perceptions of academic dishonesty: Are nursing students different from other college students?. *Nurse education today* 29 (7): 710-714.
- Arhin, Afua Ottie, and Karin A. Jones. 2009. A multidiscipline exploration of college students' perceptions of academic dishonesty: Are nursing students different from other college students?. *Nurse education today* 29 (7): 710-714.
- Ashworth, P., P. Bannister & P. Thorne. 1997. Guilty in whose eyes? university students' perceptions of cheating and plagiarism in academic work and assessment. *Studies in Higher Education* 22(2):187-203.
- Ashworth, Peter, Philip Bannister, Pauline Thorne, and Students on the Qualitative Research Methods Course Unit. 1997. Guilty in whose eyes? University students' perceptions of cheating and plagiarism in academic work and assessment. *Studies in higher education* 22 (2): 187-203.
- Belter, Ronald W., and Athena du Pré. 2009A strategy to reduce plagiarism in an undergraduate course. *Teaching of Psychology* 36 (4): 257-261.
- Bennett, John W. 1946. The interpretation of Pueblo culture: A question of values. *Southwestern Journal of Anthropolgy* 27 (3): 361-374.
- Bohannon, J. 2015. Study of massive preprint archive hints at the geography of plagiarism. *sciencemag.org* 2014 [cited May 01 2015]. Available from <http://news.sciencemag.org/scientific-community/2014/12/study-massive-preprint-archive-hints-geography-plagiarism>.

- Bombaro, Christine. 2007. Using audience response technology to teach academic integrity: "The seven deadly sins of plagiarism" at Dickinson College. *Reference Services Review* 35 (2): 296-309.
- Brett, R. D., S. W. Johnson, and C. R. T. Bach. 1989. *Mastering string quartets*. San Francisco: Amati Press.
- Bricault, D. 1998. Legal aspects of academic dishonesty: Policies, perceptions, and realities. Retrieved from <http://www.ncpts.edu/esl/dishnst.html>
- Brimble, Mark, and Peta Stevenson-Clarke. 2005. Perceptions of the prevalence and seriousness of academic dishonesty in Australian universities. *The Australian Educational Researcher* 32 (3): 19-44.
- Bryman, Alan, and Emma Bell. 2007. *Business Research Methods*: Oxford University Press.
- Celik, C. 2010. Perceptions of University Students on Academic Honesty as Related to Gender, University Type and Major in Turkey. *The Journal of American Academy of Business* 14(2): 271 – 278.
- Comas, Rubén, Jaume Sureda, Antonio Casero, and Mercè Morey. 2011. La integridad académica entre el alumnado universitario español. *Estudios pedagógicos (Valdivia)* 37 (1): 207-225.
- Compact Oxford English Dictionary .2010. Retrieved from http://www.askoxford.com/concise_oed/plagiarize?view=uk
- Cook, Beth, Judy Sheard, Angela Carbone, and Chris Johnson. 2013. Academic integrity: differences between computing assessments and essays. In *Proceedings of the 13th Koli Calling International Conference on Computing Education Research*, pp. 23-32. ACM.

- Curtis, Guy J., and Lucia Vardanega. 2016. Is plagiarism changing over time? A 10-year time-lag study with three points of measurement. *Higher Education Research & Development* 35 (6): 1167-1179.
- Dennis, A. L. 2004. Student attitudes to plagiarism and collusion within computer science. Retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.124.5261&rep=rep1&type=pdf>
- Earl, B. 2013. *The practice of social research*: Cengage Learning.
- Ehrich, J., S. J. Howard, C. Mu & S. Bokosmaty. 2014. A comparison of Chinese and Australian university students' attitudes towards plagiarism. *Studies in Higher Education* 39(7).
- Ehrich, John, Steven J. Howard, Congjun Mu, and Sahar Bokosmaty. 2016. A comparison of Chinese and Australian university students' attitudes towards plagiarism. *Studies in Higher Education* 41 (2): 231-246.
- Elander, J.; G. Pittam, J. Lusher, P. Fox, N. Payne. 2010. Evaluation of an intervention to help students avoid unintentional plagiarism by improving their authorial identity. *Assessment & Evaluation in Higher Education* 35(2):157-171.
- Ellahi, Abida, Rabia Mushtaq, and Mohammed Bashir Khan. 2013. "Multi campus investigation of academic dishonesty in higher education of Pakistan." *International Journal of Educational Management* 6(27):647-666.
- Ellahi, Abida, Rabia Mushtaq, and Mohammed Bashir Khan. 2013. Multi campus investigation of academic dishonesty in higher education of Pakistan. *International Journal of Educational Management* 27 (6): 647-666.

- Eret, Esra, and Ahmet Ok. 2014. Internet plagiarism in higher education: tendencies, triggering factors and reasons among teacher candidates. *Assessment & Evaluation in Higher Education* 39 (8): 1002-1016.
- Ereta, E., T.Gokmenoglua. 2010. Plagiarism in higher education: A case study with prospective academicians. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 2: 3303–3307.
- Eriksson, Li, and Tara Renae McGee. 2015. Academic dishonesty amongst Australian criminal justice and policing university students: individual and contextual factors. *International Journal for Educational Integrity* 11 (1): 5.
- Fa'iezah, U. L. 2009. Gender differences in plagiarism attitudes Among Indonesian university students in Perth Australia. Retrieved from <http://journal.uny.ac.id/index.php/joe/article/view/191/136>
- Foltýnek, Tomáš, and František Čech. 2012. Attitude to plagiarism in different European countries. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis* 60 (7): 71-80.
- Foltýnek, Tomáš, and Irene Glendinning. 2015. Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe: Results of the Project. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis* 63 (1): 207-216.
- Franklyn-Stokes, A., E. S. Newstead. 1995. Undergraduate cheating: Who does what and why. *Studies in Higher Education* 20(2):159–172.
- Freire, Carla. 2014. Academic misconduct among Portuguese economics and business undergraduate students-a comparative analysis with other major students. *Journal of academic ethics* 12 (1): 43-63.

Gasaway, Laura N. 2010. "Copyright Basics: From Earliest Times to the Digital Age."

Wake Forest Intell. Prop. LJ no. 10:241.

Ghias, Kulsoom, Ghulam Rehmani Lakho, Hamna Asim, Iqbal Syed Azam, and Sheikh

Abdul Saeed. 2014. Self-reported attitudes and behaviours of medical students in Pakistan regarding academic misconduct: a cross-sectional study. BMC medical ethics 15 (1): 43.

Gómez, Jaime, Idana Salazar, and Pilar Vargas. 2013. Dishonest behavior and plagiarism

by university students: An application to management studies. In Procedia-Social and Behavioral Sciences.

Gullifer, Judith M., and Graham A. Tyson. 2013. Who has read the policy on plagiarism?

Unpacking students' understanding of plagiarism. Studies in Higher Education 39 (7): 1202-1218.

Gururajan, R., D. Roberts. 2005. Attitude towards plagiarism in information systems in

Australian universities. Retrieved from

http://eprints.usq.edu.au/856/01/Gururajan_Roberts.pdf

Hammer, George. 1976. "How to exorcise academic ghostwriting." Phi Delta Kappan:328-

330.

Hard, Stephen F., James M. Conway, and Antonia C. Moran. 2006. Faculty and college

student beliefs about the frequency of student academic misconduct. The Journal of Higher Education 77 (6): 1058-1080.

Hensley, L. C., K. M. Kirkpatrick, and J. M. Burgoon. 2013. Relation of gender, course

enrollment, and grades to distinct forms of academic dishonesty. Teaching in Higher Education 18 (8): 895-907.

- Higgins, V. 2010. Faculty and students' perceptions of cheating behavior: A. journey into moral development [Abstract]. Cleveland State University, Ohio
- Hu, G., J. Lei. 2015. Chinese University Students' Perceptions of Plagiarism. *Ethics & Behavior* 25(3):233-255.
- Hu, Guangwei, and Jun Lei. 2012. Investigating Chinese university students' knowledge of and attitudes toward plagiarism from an integrated perspective. *Language Learning* 62 (3): 813-850.
- Hu, Guangwei, and Jun Lei. 2015. Chinese university students' perceptions of plagiarism. *Ethics & Behavior* 25 (3): 233-255.
- Hu, Guangwei, and Jun Lei. 2016. Plagiarism in English academic writing: A comparison of Chinese university teachers' and students' understandings and stances. *System* 56: 107-118.
- Hu, Ze-wen, Yi-shan Wu. 2013. "An empirical analysis on number and monetary value of ghostwritten papers in China." *Current Science* 105 (9):1230-1234.
- Jensen, Lene Arnett, Jeffrey Jensen Arnett, S. Shirley Feldman, and Elizabeth Cauffman. 2002. It's wrong, but everybody does it: Academic dishonesty among high school and college students. *Contemporary Educational Psychology* 27 (2): 209-228.
- Kayaoğlu, M. Naci, Şakire Erbay, Cristina Flitner, and Doğan Saltaş. 2016. Examining students' perceptions of plagiarism: A cross-cultural study at tertiary level. *Journal of Further and Higher Education* 40 (5): 682-705.
- Koul, R., B. R. Clariana, K. Jitgarun, A. Songsriwittaya. 2009. The influence of achievement goal orientation on plagiarism. *Learning and Individual Differences* 19: 506-512.

- Kuczenski, Jessica A. 2013. Student Ethics in Engineering: A Comparison of Ethics Survey Results from Undergraduate Engineering Students at Three Different Engineering Programs and Institutions. In 120th ASEE Annual Conference & Exposition, Atlanta.
- Kuntz, Joana RC, and Chandele Butler. 2014. Exploring individual and contextual antecedents of attitudes toward the acceptability of cheating and plagiarism. *Ethics & Behavior* 24 (6): 478-494.
- Kwong, Theresa, Hing-Man Ng, Kai-Pan Mark, and Eva Wong. 2010. Students' and faculty's perception of academic integrity in Hong Kong. *Campus-Wide Information Systems* 27 (5): 341-355.
- Lacasse, Jeffrey R, and Jonathan Leo. 2010. "Ghostwriting at elite academic medical centers in the United States." *PLoS Med* no. 7 (2):1-4.
- Lambert, Eric G, and Nancy Lynne Hogan. 2004. "Academic dishonesty among criminal justice majors: A research note." *American Journal of Criminal Justice* no. 29 (1):1-20.
- Leonard, Michelle, David Schwieder, Amy Buhler, Denise Beaubien Bennett, and Melody Royster. 2015. Perceptions of plagiarism by STEM graduate students: A case study." *Science and engineering ethics* 21 (6): 1587-1608.
- Lin, Chun-Hua Susan, and Ling-Yu Melody Wen. 2007. Academic dishonesty in higher education—a nationwide study in Taiwan. *Higher Education* 54 (1): 85-97.
- Lines, Lisa. 2016. Substantive editing as a form of plagiarism among postgraduate students in Australia. *Assessment & Evaluation in Higher Education* 41 (3): 368-383.
- Löfström, Erika. "“Does Plagiarism Mean anything? LOL. 2011. Students’ Conceptions of Writing and Citing." *Journal of Academic Ethics* 9 (4): 257.

- Loue, Sana. 2014. The impact of a research ethics training program: Romania as a case study. *Journal of Empirical Research on Human Research Ethics* 9 (5): 46-55.
- Loui, Michael C. 2002. Seven ways to plagiarize: Handling real allegations of research misconduct. *Science and Engineering Ethics* 8 (4): 529-539.
- Lovett-Hooper, Gwena, Meera Komarraju, Rebecca Weston, and Stephen J. Dollinger. 2007. Is plagiarism a forerunner of other deviance? Imagined futures of academically dishonest students. *Ethics & Behavior* 17 (3): 323-336.
- Mansouriyan, Y. 2010. Plagiarism and methods preventing its. *Madrese-e-Farda* , 1, 6-9 (in Persian).
- Marsden, Helen, Marie Carroll, and James T. Neill. 2005. Who cheats at university? A self-report study of dishonest academic behaviours in a sample of Australian university students. *Australian Journal of Psychology* 57 (1): 1-10.
- Masina, A. P., and R. C. Chirau. 2012. The Impact Of The Use Plagiarism Detection Technology (Turnitin) On Students'assignments Submitted Online, A Case Study Of Botho College Francistown, Botswana." In *INTED2012 Proceedings*, pp. 5465-5472.
- McCabe, Donald L, and Linda Klebe Trevino. 1997. "Individual and contextual influences on academic dishonesty: A multicampus investigation." *Research in higher education* no. 38 (3):379-396.
- Mills, W. A. 2010. Academic Dishonesty in online education. Doctoral Dissertation. at University of Louisville and Western Kentucky University.
- Murray, Will, and Gill Rowell. 2009. A national strategy for ensuring authenticity in student work. In *8th European Conference on e-Learning*, edited by Dan Remenyi. Italy: University of Bary.

- Mwamwenda, TUNTUFYE S., and L. A. Monyooe. 2000. Cheating among University of Transkei students. *Psychological reports* 87 (1): 148-150.
- Office of Research Integrity. 2014. About ORI: Historical Background. Office of Research Integrity,, 2011-03-07 2011 [cited December 09 2014]. Available from <https://ori.hhs.gov/historical-background>.
- Ojaghi, Rezvan, Mahmod Keyvanara, Mozafar Cheshmeh Sohrabi, and Ahmad Papi. 2012. "Pathology Analysis of Plagiarism: A Qualitative Research." *Iranian Journal of Medical Education* no. 11 (9):1063-1073.
- Owens, Caleb and Fiona A. White. 2013. A 5-year systematic strategy to reduce plagiarism among first-year psychology university students. *Australian Journal of Psychology* 65(1):14-21.
- Owens, Caleb, and Fiona A. White. 2013. A 5-year systematic strategy to reduce plagiarism among first-year psychology university students. *Australian Journal of Psychology* 65 (1): 14-21.
- Park, C. 2004. Rebels without a clause: Towards an institutional framework for dealing with plagiarism by students. *Journal of Further and Higher Education* 28(3): 291-306.
- Power, Lori G. 2009. University students' perceptions of plagiarism. *The Journal of Higher Education* 80 (6): 643-662.
- Pritchett, S. 2010. Perception About Plagiarism Between Faculty and Undergraduate Students. Doctoral Dissertation at Alliant International University.
- Pupovac,V., Bilic-Zulle, L., Mavrinac, M., & Petroveck, M. 2010. Attitudes toward plagiarism among pharmacy and medical biochemistry students- cross-sectional survey study. *Biochemia Medica* 20(3):307- 313.

- Ramzan, M.; Munir, M. A.; Siddique, N.; Asif, M. 2011. Awareness about plagiarism amongst university students in Pakistan. *High Educ* 64 (1): 73-84
- Ramzan, Muhammad, Muhammad Asif Munir, Nadeem Siddique, and Muhammad Asif. 2012. Awareness about plagiarism amongst university students in Pakistan. *Higher Education* 64 (1): 73-84.
- Reisig, Michael D., and Stacy N. Bain. 2016. University Legitimacy and Student Compliance With Academic Dishonesty Codes A Partial Test of the Process-Based Model of Self-Regulation. *Criminal Justice and Behavior* 43 (1): 83-101.
- Rezanejad, Atefeh, and Saeed Rezaei. 2013. Academic dishonesty at universities: The case of plagiarism among Iranian language students. *Journal of academic ethics* 11 (4): 275-295.
- Ryan, G., Bonanno, H., Krass, I., Scouller, K., & Smith, L. 2009. Undergraduate and postgraduate pharmacy students' perceptions of plagiarism and academic honesty. *American Journal of Pharmaceutical Education* 73(6): 1-8.
- Ryan, Greg, Helen Bonanno, Ines Krass, Karen Scouller, and Lorraine Smith. 2009. Undergraduate and postgraduate pharmacy students' perceptions of plagiarism and academic honesty." *American journal of pharmaceutical education* 73 (6): 105.
- Ryan, Teresa J., Colleen Janeiro, and William E. Howard. 2016. Perception of Academic Integrity among Students and Faculty: A Comparison of the Ethical Gray Area. In *ASEE's 123rd annual Conference & Exposition*, New Orleans, LA.
- Scanlon, Patrick M., and David R. Neumann. 2002. Internet plagiarism among college students. *Journal of College Student Development* 43 (3): 374.

- Selwyn, Neil. 2008. 'Not necessarily a bad thing...': A study of online plagiarism amongst undergraduate students. *Assessment & Evaluation in Higher Education* 33 (5): 465-479.
- Selwyn, Neil. 2008. A safe haven for misbehaving? An investigation of online misbehavior among university students. *Social Science Computer Review* 26 (4): 446-465.
- Sha'bani, A. 2007. Ethical highlights to write paper. *Iranian Journal of Psychology* 13(2):87-88 (in Persian).
- Shirazi, B., Jafarey, M. A., & Moazam, F. 2010. Plagiarism and medical fraternity: A study of knowledge and attitudes. *J. Pak. Med. Assoc.* 60(4):269-273.
- Shirazi, Bushra, Aamir M. Jafarey, and Farhat Moazam. 2010. Plagiarism and the medical fraternity: a study of knowledge and attitudes. *JPMA. The Journal of the Pakistan Medical Association* 60 (4): 269.
- Shmeleva, Evgeniia. 2016. Plagiarism and Cheating in Russian Universities: The Role of the Learning Environment and Personal Characteristics of Students. In *Educational Studies* (1): 84–109.
- Smedley, Alison, Tonia Crawford, and Linda Cloete. 2015. An intervention aimed at reducing plagiarism in undergraduate nursing students. *Nurse education in practice* 15 (3): 168-173.
- Songsriwittaya, A., Kongsuwan, S., Jitgarun, K., Kaewkuekool, S., & Koul, R. 2005. Engineering students' sttitude towards plagiarism: A survey study. Retrieved from http://www.ineer.org/Events/ICEEiCEER2009/full_papers/full_paper_212.pdf
- Songsriwittaya, A., Kongsuwan, S., Jitgarun, K., Kaewkuekool, S., & Koul, R. (n.d.). Engineering students' sttitude towards plagiarism: A survey study. Retrieved from http://www.ineer.org/Events/ICEEiCEER2009/full_papers/full_paper_212.pdf

- Stephens, Jason M., Michael F. Young, and Thomas Calabrese. 2007. Does moral judgment go offline when students are online? A comparative analysis of undergraduates' beliefs and behaviors related to conventional and digital cheating. *Ethics & Behavior* 17 (3): 233-254.
- Subotic, Danijela, and Patrizia Poscic. 2014. Academic dishonesty in a partially online environment: a survey. In *Proceedings of the 15th International Conference on Computer Systems and Technologies*, pp. 401-408. ACM.
- Sutton, Anna, David Taylor, and Carol Johnston. 2014. A model for exploring student understandings of plagiarism. *Journal of Further and Higher Education* 38 (1): 129-146.
- Szabo, A., & Underwood, J. 2004. Cyber cheats: Is information and communication technology fuelling academic dishonesty. *Active Learning in Higher Education* 5(2):99-180.
- Tabsh, Sami W., Hany A. El-Kadi, and A. Abdelfatah. 2015. Past and present engineering students' views on academic dishonesty at a middle-eastern university. *International Journal of Engineering Education* 31 (5): 1334-1342.
- Tabsh, Sami W., Hany A. El-Kadi, and A. Abdelfatah. 2015. Past and present engineering students' views on academic dishonesty at a middle-eastern university. *International Journal of Engineering Education* 31 (5): 1334-1342.
- Tanner, C. A. 2004. Moral decline or pragmatic decision making? Cheating and plagiarism in perspective. *Journal of Nursing Education* 43(7): 291-292.
- Teh, Eng Choo, and Megan Paull. 2013. Reducing the prevalence of plagiarism: A model for staff, students and universities. *Issues in Educational Research* 23 (2): 283-298.

- Toki, Eugenia I., and Dionysios C. Tafiadis. 2014. Identification of plagiarism by Greek higher education students. Do I cheat?. In *Interactive Mobile Communication Technologies and Learning (IMCL)*, 2014 International Conference on, pp. 364-367. IEEE, 2014.
- Trost, Kari. 2009. Psst, have you ever cheated? A study of academic dishonesty in Sweden. *Assessment & Evaluation in Higher Education* 34 (4): 367-376.
- University of Wyoming. 2010. Procedures and Authorized University Actions in Cases of Academic Dishonesty. In 6-802, edited by University of Wyoming: University of Wyoming.
- van Bramer S.E. 1995. Widener University, <http://science.widener.edu/svb/essay/plagiar.html> (Accessed on 1387 up to Aban, 1390).
- Vázquez, Rosa. 2012. The Art Of Tailoring In University Works: Academic Plagiarism. The Case Of Primary Education Degree Studies In The University Of Cadiz. In *INTED2012 Proceedings*, pp. 4541-4546.
- Vij, R., Navin Kumar Soni, K. N., & Makhdumi, G. 2009. Encouraging academic honesty through anti-plagiarism software. 7th International CALIBER-2009, Pondicherry University, Pondicherry, February, No. 25-27, pp. 439-448.
- Wan, Roselind, Shahrina Md Nordin, Mohammed Halib, and Zulkipli Ghazali. 2011. Plagiarism among undergraduate students in an engineering-based university: An exploratory analysis. *European Journal of Social Sciences* 25 (4): 537-549.
- Wilhoit, S. 1994. Helping students avoid plagiarism. *College Teaching* (42): 5-7.
- Wilkinson, J. 2009. Staff and Student Perceptions of Plagiarism and Cheating. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education* 20(2): 98-105.

- Yang, Shu Ching, Chiao-Ling Huang, and An-Sing Chen. 2013. An investigation of college students' perceptions of academic dishonesty, reasons for dishonesty, achievement goals, and willingness to report dishonest behavior. *Ethics & Behavior* 23 (6): 501-522.
- Yazici, A.; Yazici, S.; Erdem, M. S. 2011. Faculty and student perceptions on. college cheating: evidence from Turkey. *Educational Studies* 37(2): 221 – 231.
- Zahedi, L. N. 2007. Non-scientific activities in medical researches and writing paper: A professional responsibilities. *Ethics in Science and Technology* (3 & 4): 73-80 (in Persian).
- Zeegers P., Deller-Evans K., Egege S. and Klinger C. 2008. "Essential Skills for Science and Technology", Chapter 10: Academic Integrity and Plagiarism, 104-113.
- Zhang, Dongyang, Mike Joy, Georgina Cosma, Russell Boyatt, Jane Sinclair, and Jane Yau. 2014. Source-code plagiarism in universities: a comparative study of student perspectives in China and the UK. *Assessment & Evaluation in Higher Education* 39 (6): 743-758.

پیوست‌ها

پیوست ۱

دستورالعمل آموزش جلوگیری از سرقت علمی در آموزش عملی

- سرقت علمی را تشریح کنید.
- اغلب دانشجویان می‌گویند که سرقت علمی را می‌شناسند اما دقیقاً آنها فرق بین یک پارافریز صحیح و قانونی را با سرقت علمی می‌دانند؟ یا تفاوت بین ارجاع صحیح و ارجاع نادرست به مستندات را در متن می‌دانند؟
- صرف وقت در ابتدای یک درس به این امر، می‌تواند به نحو بسیار مؤثری مانع از سرقت علمی در طول تحقیقات گردد.
- همچنین با آوردن مثالهایی از ارجاع صحیح به منابع و سرقت علمی صورت گرفته و شرح علل آن و تفاوت‌های دو متن می‌تواند تناقضات رایج بین دانشجویان را حل و احتمال رخ دادن سرقت علمی ناخواسته را کاهش دهد.
- همزمان با این، نشان دادن جدیت شما در این امر می‌تواند وسوسه دانشجویان به سرقت علمی را کاهش دهد.
- مشکلات و خطاهای سرقت علمی را توضیح دهید.
- بدون آموزش، پی‌بردن دانشجویان به اهمیت سرقت علمی مشکل خواهد بود. جواب آنها اغلب این است "که چگونه کپی کردن از کلمات دیگران به دیگری ضربه می‌زند" این درحالی‌است،
- که در حقیقت سرقت علمی یک نوع کلاهبرداری است که شامل دو عمل خلاف، یکی سرقت (سرقت حقوق معنوی دیگران) و دیگری دروغگویی (که کار دیگران متعلق به خود

شماست) می‌شود. که این امر به اصول اعتماد و احترام که تحصیل را ممکن می‌سازد صدمه می‌زند.

موقعی که فردی سرقت علمی می‌کند فقط به استادش و فردی که از او سرقت کرده ضربه نمی‌زند بلکه به خود نیز صدمه می‌زند. چون با این عمل مهارت‌های تحقیق، تحلیل و نوشتن را که باید در طول انجام تکلیف بدست آورد را از دست می‌دهد.

و بالاخره، سرقت علمی همه رقبا و همکلاسی‌ها را که به روش صحیح و قانونی نمره و رتبه کسب کرده‌اند و در حال رقابت برای پذیرش کار با سارقان علمی هستند را قربانی می‌کند.

عواقب سرقت علمی را روشن کنید.

دانشجویان اغلب با ریسک‌ها و خطراتی که سرقت علمی می‌تواند برای آنها داشته باشد آشنا نیستند.

قبل از شروع تدریس، قوانین و دستورالعمل‌هایی در مورد افرادی که مرتکب سرقت علمی می‌شوند را برای دانشجویان شرح دهید و آنها را از عواقب ارتکاب به سرقت علمی آشنا کنید. به عنوان مثال بگویید

بعد از اثبات سرقت در اولین مرحله پروژه یا تکلیف ایشان مورد قبول قرار نمی‌گیرد یا در مرحله دوم باعث می‌گردد که نتواند آن درس را بگذراند.

در مورد مجلات نیز بیان کنید که مقالاتی که سرقت علمی آنها تأیید گردند، مورد بررسی قرار نمی‌گیرند و حتی در برخی موارد جرایمی نیز برای افرادی که به آن مرتکب شده‌اند در نظر گرفته می‌شود.

انتظارات و توقعات خود را در ابتدا مشخص کنید.

در ابتدا برای دانشجویان خود توضیح دهید که انتظار شما از انجام پروژه یک کار جدید متفکرانه است.

اغلب دانشجویان به اشتباه فکر می‌کنند که هدف از انجام تکلیف یا پروژه، جمع‌آوری بهترین اطلاعات ممکن است.

- برای آنها توضیح دهید که اگرچه تحقیق خوب مورد نظر است اما شما بیشتر علاقه‌مند هستید که توانایی آنها در انتقال مطالب و اطلاعات یافته شده و تبدیل و بسط آن به یک کار جدید و رضایتبخش، بیشتر گردد.
- به آنها خاطر نشان سازید که مهارتهایی که آنها در کار تحقیق بر روی ایده‌ها و مطالب دیگران انجام می‌دهند، قسمت ارزشمند کارشان می‌باشد و در حقیقت این هدف شما از انجام تکلیف به آنها بوده است. اطلاع از این مطالب ممکن است به آنها در درک انجام یک کار جدید مؤثر باشد.
- برخی قوانین و دستورالعملها از سوی مدرس می‌تواند در جلوگیری از برخی ابهامات که موجب سرقت علمی ناخواسته می‌گردد، مؤثر باشد و دانشجو دیگر عذری برای انجام عمدی آن نداشته باشد. به عبارت دیگر باید با بیان انتظارات خود از آنها در طول تحقیق به آنها در این امر کمک کرد. مثلاً آیا دانشجویان دیگر می‌توانند در طول تحقیق به فرد کمک کنند؟ آیا شما نیاز به قسمت مجزا برای منابع و مراجعی که استفاده شده‌اند دارید یا نه؟ حداقل از چند منبع باید در طول تحقیق خود از آن استفاده کند؟ حداقل به چند مقاله باید در کار تحقیقی خود استناد نماید؟ آیا استفاده از منابع اینترنتی کافی است یا سایر منابع چاپ شده مثل کتاب هم می‌بایست استفاده گردد؟

— مشخص کردن سؤالات یا موضوعات خاص

- یک لیست از موضوعات یا سؤالات که مایلید دانشجویان روی آنها کار کنند را تهیه کنید.
- هر چه سؤالات خاص‌تر باشد احتمال اینکه دانشجویان پروژه‌ای مشابه به آنرا پیدا کنند کمتر خواهد بود.
- اگر نگران این هستید که این لیست خلاقیت دانشجویان را محدود کند شما می‌توانید از آنها بخواهید که مواردی را که می‌توانند با مشورت شما یا سایر اساتید به این لیست اضافه کنند.

- در خواست از دانشجویان برای تحویل پروژه در مراحل مختلف
- یکی از بهترین راهها جهت حصول اطمینان از اینکه دانشجویان، خود پروژه را انجام دهند، تحویل پروژه در مراحل مختلف در طول مدت انجام آن است.
- با این عمل دانشجو قادر نیست کار آماده دیگران را جهت بررسی تحویل دهد. در حقیقت آنها مجبورند پیشرفت کار خود را بیاورند.
- جمع آوری کار دیگران در این مراحل، نیاز به زمانی بیشتر از آنچه مورد نیاز است تا تحقیقات خود را انجام دهند دارد.
- بهتر است در طول مراحل کار نظرات و پیشنهادها را اعمال و از آنها جواب بخواهید.

یادداشت نوشتن از منابع

- از دانشجویان بخواهید خلاصه‌ای از محتوای منابع را در چند جمله بنویسند.
- حتماً تأکید کنید که از خلاصه یا چکیده ابتدای منبع یا مطلب پشت جلد کتاب استفاده نکنند.
- تأکید داشته باشید که مطالب این یادداشت باید از زبان خودشان باشد و در آن ارتباط این منبع با موضوع تحقیق نیز مشخص گردد.
- این کار وقت زیادی از آنان که خودشان تحقیق کرده باشند نمی‌گیرد. اما این موارد برای افرادی که خود تحقیق نکرده و مرتکب سرقت شده باشند بسیار وقت گیر خواهد بود.

انجام ارائه شفاهی

- از دانشجویان بخواهید تا به سؤالاتی در مورد روند پیشرفت تحقیق و چگونگی انجام ایده‌ها و نظراتشان جواب دهند.
- این فرصت خوبی است تا سؤالات خاصی را در مورد مقالاتشان پرسیده و درباره قسمتهایی که به آنها مشکوک هستید توضیح دهند. مثلاً سؤال کنید "این نقل قول کمی مبهم است می‌توانی کمی در مورد مقاله‌ای که این مطلب را از آن استخراج کرده‌اید توضیح دهید؟"
- این روش بسیار مناسب در بررسی مقدار سرقت علمی صورت گرفته می‌باشد.

— لزوم استفاده از منابع پرینت شده (چاپ شده) و نیز معاصر
— بیشتر مطالب و اطلاعات پایگاههای داده، که جهت سرقت علمی از آنها استفاده می‌شود قدیمی می‌باشند. بهتر است از دانشجویان خواسته شود تا حداقل از یک مرجع جدید در کار تحقیقی خود استفاده نمایند این امر باعث می‌شود که از آخرین پیشرفت‌ها اطلاعات دیگر باعث اطمینان از اینکه تحقیق درستی انجام داده‌اند می‌شود.

— توضیح در مورد روند نگارش مطالب در حد یک پاراگراف
— اگر از دانشجویان به دلایلی ارائه شفاهی یا ارائه پیش‌نویس مطالب بخشهای یک پروژه را قبل از تدوین نمی‌خواهید. از آنها بخواهید درباره موارد زیر توضیح دهند:
— چگونه به این موضوع جهت تحقیق رسیده‌اند.
— چه معیارهایی را برای ارزیابی کارشان استفاده کرده‌اند.
— به چه نتایجی از تحقیق خود رسیده‌اند.
— این موارد می‌تواند کمک کند تا به میزان درک دانشجو از قسمت‌های مختلف و میزان تسلط و روانی آنها در صحبت کردن در مورد آن پروژه پی ببرید.

— تشویق به خلاصه‌نویسی
— دانشجویان اغلب سعی می‌کنند با پرکردن متن مقاله از مطالب دیگران بعد از بیان نظرات خود، بر تعداد صفحات بیفزایند. برای آنها توضیح دهید که دیگران از اهداف آنها مطلع هستند و هر چه مقاله مختصرتر بوده و بتواند ایده‌ها و مطالب آنها را بهتر و کاملتر بیان کند بهتر است

— آموزش استفاده از نرم‌افزارها و وبسایتهای تشخیص سرقت علمی
— نرم افزارهای تشخیص سرقت علمی را به دانشجویان معرفی نمایید و از آنها بخواهید مقالات و تکالیف کلاسی خود را با این نرم افزارها کنترل نمایند.

Abstract

Theft of science into the practice or activity of the conception of an idea, work, ... from a person and its presentation is called in its name, and it is the same plagiarism (Oxford Dictionary, 202). Scientific institutions have repeatedly emphasized this issue and have tried to apply a strategy to reduce academic theft among their students and researchers. There has long been a problem of plagiarism, but due to the competitive conditions governing educational and research environments and the conditions that have been created using computer technologies and especially the Internet, the world's educational and research centers are concerned with increasing the amount of fraud and theft of science, There are increasing concerns. The important thing is how to plan the correct and logical literary plagiarism among students decreased. In this study, we intend to offer suggestions to reduce instances of plagiarism in the country. The objectives of this study include the identification of instances of plagiarism among university students worldwide to determine the greatest type of plagiarism among students to determine the instances of plagiarism among students, the amount of plagiarism based on students' demographic specifics and differences of plagiarism among students Developed and developing countries. The present study was conducted through systematic review. Systematic review studies are generally well-known in useful management planning. A systematic review in this area will help to identify problems and provide short-term and long-term management strategies and solutions to address this problem. The systematic results have a national and international reflection. Therefore, this study aims to investigate plagiarism in society (university) students' and its purpose was to comprehensive information to plan for the prevention of plagiarism among students.

Keywords: Plagiarism, students, university, scientific misconduct, systematic review.

Iranian Research Institute for Information and Technology
(IrandoC)

Plagiarism Among University Students: A Systematic Review and Meta-analysis Study

Authors
Roya Pournaghi

Summer 2017